

№ 36. 2013

# საქართველო



ბიორბი  
ნიკოლაძე  
**125**



პირველი  
ქართული  
ოლიმპიური  
ჩემპიონი (?)





## ქართული სპორტული ფოტოგრაფიის ანთოლოგია



**გიორგი ნიკოლაძე.**

გულო რცხილაძე: უკნითი თარზულა მართხვენში; კოკა მეიფერიანი: წინითი თარზულა მართკიდში;  
დგას გიორგი ეგნატაშვილი. თბილისი. 1930.  
(ქვეყნდება პირველად)



საქართველო  
GEORGIA



# ოლიმპიელი

საქართველოს  
უმოკლესი  
ოლიმპიური  
კომიტეტის  
პრეზიდენტი  
გამოცემა

### რედაქტორი

პაატა ნაცვლიშვილი

სარედაქციო კოლეგია:

რუსუდან აფციაური,  
ელგუჯა ბერიშვილი,  
ქახაბერი ბერიძე,  
გიორგი გორგოძე,  
ავთანდილ გურასაშვილი,  
ემზარ ზენაიშვილი,  
ირაკლი თავაძე,  
თამაზ თევზაძე

კონცეფცია და დიზაინი  
© პაატა ნაცვლიშვილი

კომპიუტერული  
უზრუნველყოფა:  
შპს „პეტიტი“

ბეჭდვა და კინძვა:  
შპს „ვანორიტი“



სპორტული სეზონის შეფასების მთავარი კრიტერიუმი, რა თქმა უნდა, უშუალოდ სპორტულ სარბიელზე მოპოვებული შედეგებია, მაგრამ, ვიდრე ამ თემაზე გადავალ, მინდა შევეხო სპორტის ოლიმპიურ თამაშებთან დაკავშირებულ პრობლემას. სეოკის საგანგებო სესიამ 2013 წლის 2 მაისს მიიღო ერთსულოვანი გადაწყვეტილება ზამთრის თამაშებში საქართველოს სპორტსმენების მონაწილეობის შესახებ. უნინარესად, ჩვენ ვიხელმძღვანელებთ ქართული სპორტის ინტერესებით და ოლიმპიური მოძრაობის ფუძემდებლური პრინციპებით. თუმცა, ცნობილი მიზეზების გამო, ჩვენმა ამ გადაწყვეტილებამ საზოგადოებაში აზრთა სხვადასხვაობა, ზოგჯერ კი ცხარე კამათი გამოიწვია. განსაკუთრებით მას შემდეგ, რაც რუსულმა მხარემ რამდენიმე გაუგებარი და ოლიმპიურ ქარტიასთან შეუსაბამო ნაბიჯი გადადგა. მიუხედავად ამისა, ჩვენ გვერდზე გადავდეთ ემოციები, არ ავყევით გარე თუ შიდა პროვოკაციებს და დავრჩით უკვე მიღებული გადაწყვეტილების ერთგულნი. დრო უფრო ნათლად გამოაჩენს, რომ სოჭის ოლიმპიადასთან მიმართებაში სეოკი აბსოლუტურად სწორად და გონივრულად მოქმედებდა.

სხვა საქმეა, რომ ზამთრის სპორტში ჩვენი შესაძლებლობები მოკრძალებულია და ამ ოლიმპიადიდან განსაკუთრებულ სპორტულ შედეგებს არ ველოდებით. სამაგიეროდ, გვაქვს საფუძვლიანი ამბიციები, რომ მაქსიმალურად კარგად გამოვიდეთ ზაფხულის ოლიმპიურ თამაშებზე. ეს იქნება რთული და მეტად შრომატევადი პროცესი, რომელიც მასში ჩართული ყველა მხარის კოორდინირებულ მუშაობას და ძალისხმევას მოითხოვს. ბოლო წლების სპორტული შედეგების ანალიზი გვარწმუნებს, რომ

სპორტის რიგ სახეობებში სერიოზული პრობლემები გვაქვს. საკმარისია ითქვას, რომ 2007 წლის შემდეგ, სპორტის ინდივიდუალურ ოლიმპიურ დისციპლინაში მსოფლიოს ჩემპიონი არ გვყოლია. რაოდენობრივი თვალსაზრისით, წლებიდან წლები შედეგებით დამაიმედებელია. მსოფლიოსა და ევროპის ჩემპიონატებზე სულ მოპოვებულია 22 მედალი, გვყავს ეროპის 5 ჩემპიონი, ასეთი მაჩვენებელი კი ოლიმპიური ციკლის პირველ წელს აქამდე არასოდეს გვქონია. ნამდვილად კარგი და იმედისმომცემი სტარტია, მაგრამ აქვე უნდა ითქვას, რომ ევროპისა და მსოფლიო ჩემპიონატებზე მოპოვებული 22 მედალიდან 19 მედალი მოდის სპორტის ორ სახეობაზე – ჭიდაობასა და ძიუდოზე. უფრო სამწუხარო და დამაფიქრებელი ის არის, რომ 2 მედალი ანულირებულია ძალისხმევით ნაკრებში დოპინგთან დაკავშირებული სკანდალის გამო.

2013 წელი წარმატებული გამოდგა ჩვენი ძიუდოსტებისთვის, რომლებმაც ევროპის ჩემპიონატზე ისტორიაში ერთ-ერთი საუკეთესო შედეგი აჩვენეს, მსოფლიოს ჩემპიონატზე კი ორი პირადი ვერცხლი და გუნდური გამარჯვება მოიპოვეს. სხვათა შორის, წლეულს სპორტულად ჩატარდა მსოფლიოს გუნდური ჩემპიონატი ახალგაზრდა ძიუდოსტთა შორის, რომელიც ასევე ჩვენმა ნაკრებმა მოიგო. ასაკობრივ შეჯიბრებებში წარმატებით გამოვიდნენ თავისუფალი და ბერძნულ-რომაული სტილის მოჭიდავეებიც, უტრეხტში გამართულ ევროპის ახალგაზრდულ ოლიმპიურ ფესტივალზე კი ჩვენმა სპორტსმენებმა 8 მედალი აიღეს და საერთო გუნდური მე-13 ადგილი დაიკავეს. ეს იმას ნიშნავს, რომ ჩვენი ტრადიციულ სახეობებში საიმედო თაობა მოდის, რომელმაც ხვალ-ზეგ უკვე მოზრდილთა ტურნირებში უნდა გვაახვლოს. ჩვენ ამ ახალგაზრდა სპორტსმენებს, მათს მწვრთნელებს შემდგომი დაოსტატებისთვის მაქსიმალური პირობები უნდა შევუქმნათ, რათა დიდ სპორტში ოლიმპიურ პროცესში უმტკივნეულოდ ჩაიაროს.

ჩვენ ყველამ ერთად, მაქსიმალურად უნდა გამოვიყენოთ ჩვენს ხელთა არსებული საშუალებები, რათა საერთაშორისო სარბიელზე ღირსეულად წარმოვაჩინოთ ქართული სპორტი.

**გიორგი ნაცვლიშვილი,**  
საქართველოს ეროვნული  
ოლიმპიური კომიტეტის პრეზიდენტი

ნომერში გამოყენებულია ელგუჯა ბერიშვილის, კახა ბერიძის, ავთანდილ გურასაშვილის, გიგა გურასაშვილის, ალექსანდრე კოტორაშვილის, პაატა ნაცვლიშვილის, თამარ ყულუმბეგაშვილის, გიორგი ჭანიშვილის, ფოტოები. აგრეთვე ფოტოები სემოპის არქივიდან, სპორტის ენციკლოპედიიდან, გაზეთ „ლელოს“ და ჟურნალ „ათიანის“ არქივებიდან, პაატა ნაცვლიშვილის ბიბლიოზეუმიდან, ინტერნეტიდან.

ჟურნალის გარეკანის შიგა გვერდებზე დაბეჭდილი გიორგი ნიკოლაძის ფოტოები, რომლებიც პირველად ქვეყნდება, დაცულია საქართველოს ეროვნული არქივის ფოტოკინოდოკუმენტების ფონდში. ამავე ფონდშია დაცული იმ ფოტოების ნაწილი, რომლებიც ერთვის წერილებს გიორგი ნიკოლაძეზე.

4

საქართველოს მთავრობის განცხადება სოჭის ოლიმპიადასთან დაკავშირებით

5

საქართველოს სახელით

6

საქართველოს ეროვნული ოლიმპიური კომიტეტის განცხადება

7

გამოუცხადებელი ბოიკოტის ქრონიკა

5

დიდი ოლიმპიური ორკესტრის დირიჟორი

13

არგენტინული შთაბეჭდილებები ინტერვიუ სეოკის გენერალურ მდივანთან ემზარ ზენაიშვილთან

18

თბილისი ევროპის დასახვედრად ემზადება

ინტერვიუ „თბილისი-2013“-ის საორგანიზაციო კომიტეტის თავმჯდომარესთან ალექსი ანვლედიანთან

23

პატრიკ შიკის მესუთე ვიზიტი თბილისში კახა ბერიძე

28

პირველი ევროპული თამაშები ბაქოში ინტერვიუ აზერბაიჯანის ეროვნული ოლიმპიური კომიტეტის პრეზიდენტთან ჩინგიზ შუსეინზდესთან

27

პრეზენტაცია რომში კახა ბერიძე

ქსპარეზი

28

რვა მედალი უტრეხტიდან კახა ბერიძე

32

შეძახილი ფედერაციებს ზვიად შათირიშვილი

37

ჩავარდნის სეზონი ირაკლი თავაძე

41

რიო-დე-ჟანეიროში დანახული ნაკრები ირაკლი თავაძე



# ბიძინი-2008

**47**

ოლიმპიადის  
დღიური

# ტანამედროვეობა

**53**

100 წლის  
ჯესი ლუენსი  
კვლავაც ამყარებს  
რეკორდს  
პატრიკ ჩეინჯი

# სიკუძაძე-125

**61**

პროფესორი მოკლე  
შარვლით  
პაატა ნაცვლიშვილი

**71**

უცნობი  
პარიზელი ბიჭუნა  
– გიორგი  
ნიკოლაძე (?)

პაატა ნაცვლიშვილი

# მუზეუმი

**79**

ქართული  
ალპინიზმი  
ცხრა ათეული  
წლისაა!  
ივანე ჯაფარიძე

**86**

95 წლის  
„შევარდენი“

**88**

ქრონიკა

## საქართველოს მთავრობის

# ბანცხადება

## სოჭის ოლიმპიადასთან დაკავშირებით

ყველას კარგად ესმის, რომ საქართველოს რეგიონების ოკუპაციის ფონზე სოჭის ზამთრის ოლიმპიურ თამაშებში საქართველოს ოლიმპიური გუნდის მონაწილეობის შესახებ გადანყვეტილება, უკიდურესად რთული მისაღები იყო. მიუხედავად ამისა, საქართველოს ოლიმპიურმა კომიტეტმა საქართველოს მთავრობის მხარდაჭერით გამოხატა კეთილი ნება და საქართველო-რუსეთის ურთიერთობის თანამიმდევრული მონესრიგების მნიშვნელობიდან გამომდინარე, მიიღო გადანყვეტილება, მონაწილეობა მიიღოს 2014 წლის სოჭის ოლიმპიადაზე.

ვთვლიდით და ახლაც ვთვლით, რომ ჩვენს სახელმწიფოებს შორის ურთიერთობის მონესრიგება ორივე ქვეყნის მოქალაქეებისთვის უალრესად მნიშვნელოვანია. ამ რთულ გზაზე კი, აუცილებელია ურთიერთობის ისეთი სფეროების გამოკვეთა, რომლებიც ნაკლებად წინააღმდეგობრივია და ასევე ნაკლებად უკავშირდება საქართველო-რუსეთის ძირითად პრობლემებს. ასეთებად ჩვენ მივიჩნევთ კულტურას, ვაჭრობას, სატრანსპორტო კავშირებს, ტურიზმსა და სპორტს.

სამწუხაროდ, რუსეთის მხრიდან საქართველოს კეთილი ნება ჯერ კიდევ ვერ ან არ არის სათანადოდ შეფასებული და შეიმჩნევა საპირისპირო ტენდენციები. მაშინ, როდესაც ჩვენი სურვილია ოლიმპიური თამაშების დეპოლიტიზაცია და მონაწილეობის მიღება ჯანსაღ სპორტულ შეჯიბრებაში, რადგან ოლიმპიური იდეა სწორედ მშვიდობასა და თანამშრომლობას ემსახურება, მეორე მხარე სწორედ პოლიტიკური მიზნებისთვის ცდილობს მის გამოყენებას.

სხვა ვერაფრით აიხსნება, მაგალითად ის, რომ ოლიმპიადის ერთ-ერთ მეჩირაღდნედ რუსეთმა შე-

არჩია “2008 წლის აგვისტოს ომის გმირი მფრინავი”. ცხადია, ყველა სახელმწიფოს სუვერენული უფლებაა თავად აირჩიოს გმირები, მაგრამ ასევე ცხადია, რომ მეზობელ სახელმწიფოსთან ურთიერთობის მონესრიგების მსურველი ქვეყანა ასე გამომწვევად არ მოიქცევა.

საქართველოს მთავრობის ყურადღების მიღმა არც ის რჩება, რომ სოჭის ოლიმპიადასა და საოკუპაციო ხაზთან დაკავშირებული პრობლემები, განსაკუთრებით მწვავეება საქართველოში საპრეზიდენტო არჩევნების მოახლოებასთან ერთად.

საქართველოს მთავრობა ამ კუთხით ინტენსიურად მუშაობს საერთაშორისო საზოგადოებასთან – პარტნიორ ქვეყნებსა და საერთაშორისო ორგანიზაციებთან, ამავე დროს საქართველოს მთავრობა კიდევ ერთხელ ადასტურებს, რომ ერთგულია რუსეთთან ურთიერთობის მონესრიგების არჩეული – თანამიმდევრული კურსის.

ყოველივე ამის გათვალისწინებით, ჩვენ დღეიდან განსაკუთრებული ყურადღებით დავაკვირდებით სოჭის ოლიმპიადის საორგანიზაციო ღონისძიებებს. თუ საქართველო საბოლოოდ დარწმუნდება, რომ ხდება სპორტული თამაშების ზედმეტი პოლიტიზაცია და მისი მიზანმიმართული გამოყენება საქართველოს წინააღმდეგ, საქართველოს ხელისუფლება ქვეყნისა და მისი მოქალაქეების ღირსებისა და ინტერესების დასაცავად შესაბამის პოლიტიკურ გადანყვეტილებებს მიიღებს.

იმედს გამოვთქვამთ, რომ საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის მესვეურები და ოლიმპიადის მონაწილე ქვეყნების მთავრობები სათანადო ყურადღებას დაუთმობენ ასეთ მნიშვნელოვან საკითხებს.



# სოჭი-2014

## საქართველოს სახელით

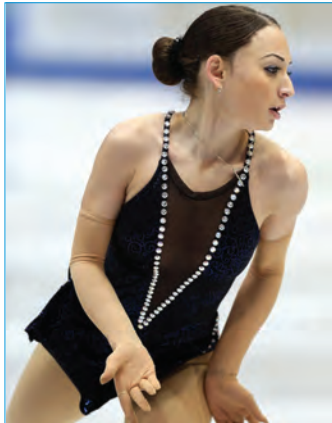
### 2014 წლის ზამთრის თამაშების ლიცენზია უკვე მოიპოვა ოთხმა ქართველმა სპორტსმენმა:

**ელენე  
ბაღვაანიშვილი**  
ფიგურაობა

7.01.1990 (თბილისი)

საუკეთესო შედეგები:

ევროპის ორგზის  
ბრინჯაოს პრიზიორი,  
X ადგილი  
2006 წლის ზამთრის  
ოლიმპიურ თამაშებზე



**ინაოს  
აბრამაშვილი**  
მთათხილამურობა

26.04.1988 (ბაკურიანი)

საუკეთესო შედეგები:

საქართველოს ჩემპიონი,  
FIS-ის საერთაშორისო  
ტურნირის გამარჯვებუ-  
ლი, XXIX ადგილი  
2006 წლის ზამთრის  
ოლიმპიურ თამაშებზე

**ალექსი  
ბანიანიძე**  
მთათხილამურობა

8.02.1991 (დუშეთი)

საუკეთესო შედეგები:

VII და IX ადგილები  
FIS-ის საერთაშორისო  
ტურნირებში



**ნინო  
ნიკლაშვილი**  
მთათხილამურობა

1.07.1993 (თბილისი)

საუკეთესო შედეგები:

საქართველოს ჩემპიონი,  
V ადგილი  
FIS-ის ტურნირში



### საქართველოს ეროვნული ოლიმპიური კომიტეტის ბანცხადება

საქართველოს ეროვნული ოლიმპიური კომიტეტის საგანგებო სესიამ 2013 წლის 2 მაისს მიიღო ერთსულოვანი გადაწყვეტილება სოჭის 2014 წლის ზამთრის ოლიმპიურ თამაშებზე საქართველოს სპორტსმენების მონაწილეობის თაობაზე. მიუხედავად ჩვენს საზოგადოებაში ამ საკითხის მიმართ არსებული აზრთა სხვადასხვაობისა, სესიის დელეგატებმა უწინარესად იხელმძღვანელეს ოლიმპიური ქარტიის ფუძემდებლური პრინციპებით, ქართული სპორტის ინტერესებით, იმ ნეგატიური შედეგების გათვალისწინებით, რაც შეიძლება მოჰყოლოდა ოლიმპიადაში ჩვენს მონაწილეობაზე უარის თქმას.

საქართველოს ეროვნული ოლიმპიური კომიტეტს არაერთხელ განუცხადებია და ახლაც ადასტურებს, რომ ერთგულად იცავს საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის წინაშე აღებული ვალდებულებებს, პატივს სცემს საერთაშორისო ოლიმპიურ მოძრაობაში მიღებულ წესებს, ამასთანავე იმედი აქვს, რომ იგივე სულისკვეთებით იმოქმედებენ ამ პროცესში ჩართული მხარეები, მათ შორის — სოჭის 2014 წლის ოლიმპიური თამაშების საორგანიზაციო კომიტეტი.

ამ რამდენიმე დღის წინ ჩვენთვის ცნობილი გახდა იმის თაობაზე, რომ ტელე-ჟურნალისტების ოლიმპიადაზე აკრედიტაციის ელექ-

ტრონულ ბაზაში დამოუკიდებელ საერთაშორისო სუბიექტებად შეიტანეს აფხაზეთი და სამხრეთ ოსეთი, რაც ეწინააღმდეგება ყველა წესს და კანონს. საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტიდან მიღებული ოფიციალური წერილი გვარწმუნებს, რომ ეს დასაწინააღმდეგებლობა უმოკლეს დროში აღმოიფხვრება.

აქვე გვინდა ფართო საზოგადოებრიობის ყურადღება მივაპყროთ მედიით გავრცელებულ ინფორმაციას ოლიმპიური ცეცხლის მეჩირაღდნეთა რიგებში 2008 წლის რუსეთ-საქართველოს აგვისტოს ომის მონაწილის, რუსული ბომბმშენის მფრინავის ივან ნიჩაევის ჩართვის შესახებ. ძირითადი ოლიმპიური ფასეულობაა საერთაშორისო მშვიდობის დამკვიდრება, “მშვიდობისმოყვარე საზოგადოების ჩამოყალიბება” (ოლიმპიური ქარტია). რუსული მხარის ამგვარი გადაწყვეტილება, რასაკვირველია, ეწინააღმდეგება ფუნდამენტურ ოლიმპიურ ღირებულებებს და საყოველთაო გულისწყრომას იწვევს.

საქართველოს ეროვნული ოლიმპიური კომიტეტი იმედოვნებს, რომ ოლიმპიადამდე დარჩენილ პერიოდში ამგვარი გაუგებრობები არ მოხდება და ჩვენ არ მოგვიწევს 2013 წლის 2 მაისის სესიაზე მიღებული გადაწყვეტილებების გადასინჯვა.



# ბაშკირეთის ავტონომიური რესპუბლიკის მთავრობის განცხადება

28 სექტემბერი, 2013

სოკის ეოკატან  
ურთიერთობის  
დეპარტამენტი  
დირექტორის  
ელექტრონული  
წერილი  
სოკის პრეზიდენტს  
ლერი ხაბელოვს

თემა:  
„აფხაზეთი“ და  
„სამხრეთ ოსეთი“

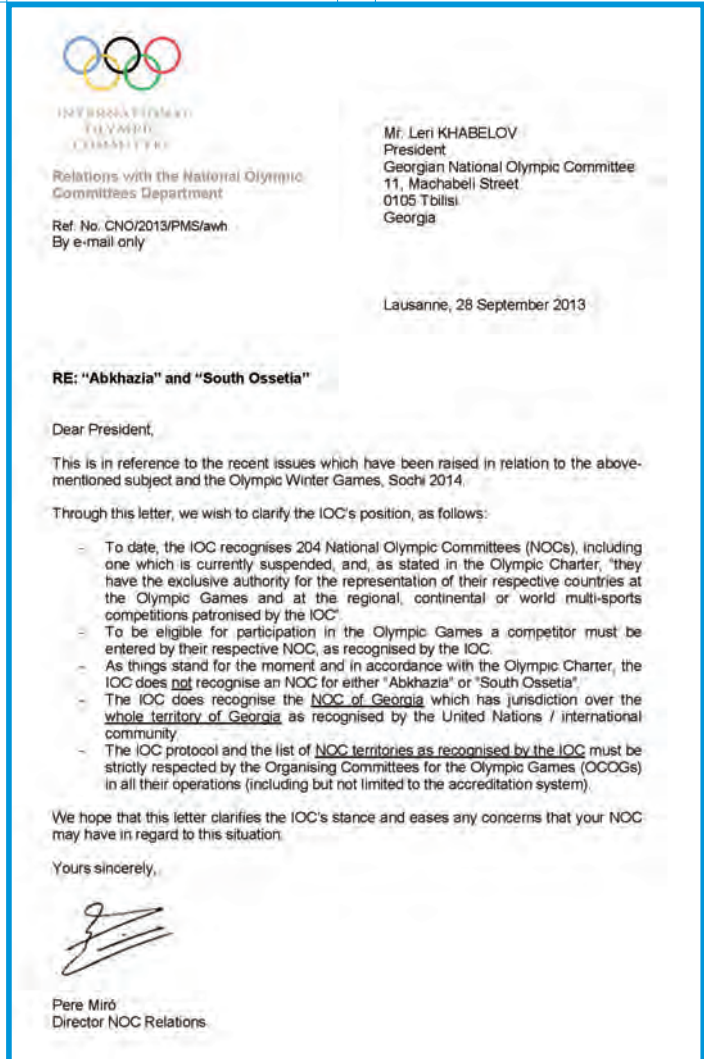
ბატონო პრეზიდენტო,

ეს წერილი განმარტავს „აფხაზეთს“ და „სამხრეთ ოსეთთან“ დაკავშირებით წამოჭრილ ბოლოდროინდელ საკითხს.

წინამდებარე დოკუმენტის საშუალებით გვსურს განვმარტოთ საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის პოზიცია, რაც ითვალისწინებს:

• დღეისათვის სოკი აღიარებს 204 ეროვნულ ოლიმპიურ კომიტეტს (ეოკ-ს), რომელთაგან ერთ-ერთს შეუჩერდა აღიარება და ოლიმპიური ქარტიის თანახმად „ოლიმპიურ კომიტეტებს ექსკლუზიური უფლებამოსილება გააჩნიათ წარმოადგინონ თავიანთი შესაბამისი ქვეყნები ოლიმპიურ თამაშებსა თუ რეგიონალურ, კონტინენტურ ან მსოფლიო შეჯიბრებებზე სოკის ეგიდით ორგანიზებულ სხვადასხვა სპორტულ შეჯიბრებებში“.

• ოლიმპიურ თამაშებში მონაწილეობის უფლების მოსაპოვებლად სოკის ქარტიის თანახმად სპორტსმენი



წარდგენილი უნდა იყოს მისი შესაბამისი ეოკის მიერ.

• ოლიმპიური ქარტიის მიხედვით სოკი არ აღიარებს არც „აფხაზეთს“ და არც „სამხრეთ ოსეთს“.

• სოკი აღიარებს საქართველოს ეროვნულ ოლიმპიურ კომიტეტს, რომლის იურისდიქცია ვრცელდება საქართველოს მთელ ტერიტორიაზე, როგორც ეს აღი-

|  |   |  |   |
|--|---|--|---|
|  | <p>არებულია გაეროსა და საერთაშორისო საზოგადოებრიობის მიერ.</p> <p>• სოკის პროტოკოლი და ეროვნული ოლიმპიური კომიტეტების ტერიტორიების შემადგენლობა სოკის აღიარების მიხედვით მკაცრად უნდა იყოს დაცული ოლიმპიური თამაშების საორგანიზაციო კომიტეტების მიერ ყველა მათ მიერ განხორციელებულ თამაშებთან დაკავშირებულ ოპერაციებში მათ შორის და არა მარტო სააკრედიტაციო სისტემის გათვალისწინებით.</p> <p>ვიმედოვნებთ ზემოაღნიშნული განმარტავს სოკის პოზიციას და თქვენი ეოკ-ის ხედვას ამ საკითხთან დაკავშირებით.</p> <p>პატივისცემით,</p> <p><b>პიერი მირო</b></p> <p>ეოკებთან ურთიერთობის დეპარტამენტის დირექტორი</p> | <p><b>9 ოქტომბერი, 2013</b></p> <p><b>საოკის გენერალური მდივნის ემზარ ზენაიშვილის გამოსვლიდან დსთ-ის, ბალტიისპირეთის ქვეყნებისა და საქართველოს ეროვნულ ოლიმპიურ კომიტეტთა რეგიონული ფორუმში, რომელშიც სეოკის გენერალური მდივანი ემზარ ზენაიშვილი და „თბილისი 2015“-ის აღმასრულებელი დირექტორი გიორგი ხაჩიძე დაესწრნენ.</b></p> <p>ფორუმზე შედგა 2015 წელს თბილისში დაგეგმილი ევროპის ახალგაზრდული ოლიმპიური ფესტივალის მოკლე პრეზენტაცია, შემდეგ კი დამსწრეთ ემზარ ზენაიშვილმა მიმართა.</p> <p>დაახლოებით 30-წუთიან გამოსვლაში, სეოკის გენერალური მდივანი შეეხო მცოცავი ოკუპაციის, „სოჭი-2014“-ის ტელეჟურნალისტთა სააკრედიტაციო სისტემაში აფხაზეთისა და სამხრეთ ოსეთის დამოუკიდებელ სუბიექტებად შეყვანას და თამაშების ერთ-ერთ მეჩირადღენდ სამხედრო მფრინავის, ივან ნიჩაევის დაყენებას, რომელიც 5 წლის წინ საქართველოს ქალაქებს ბომბავდა. ემზარ ზენაიშვილმა ამ ფაქტებს მკაცრი შეფასება მისცა და აღნიშნა, რომ სოჭის ოლიმპიადაზე მონაწილეობა-არმონაწილეობის თაობაზე საქართველოში დიდი აჟიოტაჟია ატეხილი.</p> <p>თავისი გამოსვლის ბოლოს ემზარ ზენაიშვილმა იმედი გამოთქვა, რომ მასპინძელი მხარე და ოლიმპიადის საორგანიზაციო კომიტეტი მიიღებენ შესაბამის ზომებს.</p> | <p><b>16 ოქტომბერი, 2013</b></p> <p><b>სოკის ეოკებთან ურთიერთობის დეპარტამენტის დირექტორის ელექტრონული წერილი</b></p> <p><b>საოკის პრეზიდენტს ლარი ხაბალოვს</b></p> <p>თემა:<br/>„აფხაზეთი“ და „სამხრეთ ოსეთი“</p> <p>დამატებითი ინფორმაცია</p> <p><b>ბატონო პრეზიდენტო,</b></p> <p>წინამდებარე წერილი წარმოადგენს დამატებით განმარტებას ჩვენს მიერ 2013 წლის 28 სექტემბერს გამოგზავნილ კორესპონდენციაზე და გვსურს მოგანოდოთ უახლესი ინფორმაცია სოჭის 2014 წლის ზამთრის ოლიმპიურ თამაშებთან დაკავშირებულ აფხაზეთისა და სამხრეთ ოსეთის საკითხის შესახებ.</p> <p>გაცნობებთ, რომ საერთაშორისო ოლიმპიურმა კომიტეტმა ოფიციალურად მიმართა სოჭის ზამთრის ოლიმპიური და პარალიმპიური თამაშების საორგანიზაციო კომიტეტს იმისათვის, რომ მოესმინა და გაერკვია არსებული ვითარება და მიეღო გარანტია, რომ სოკის პროტოკოლი სრულად იქნება დაცული.</p> <p>სოკი პასუხისმგებლობას კისრულობს, რომ მისი პოზიცია და დადგენილი წესები მკაცრად იქნება დაცული ოლიმპიური ქარტიის შესაბამისად და ნებისმიერი პრაქტიკული თუ ოპერატიული საკითხი სათანადოდ მოგვარდება სოჭის საორგანიზაციო კომიტეტის მიერ.</p> <p>ჩვენ გავაგრძელებთ თქვენს ინფორმირებას მო-</p> |
| <p><b>9 ოქტომბერს ალმა-ათაში (ყაზახეთი) საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის ეგიდით ჩატარდა დსთ-ის, ბალტიისპირეთის ქვეყნებისა და საქართველოს ეროვნულ ოლიმპიურ კომიტეტთა რეგიონული ფორუმში, რომელშიც სეოკის გენერალური მდივანი ემზარ ზენაიშვილი და „თბილისი 2015“-ის აღმასრულებელი დირექტორი გიორგი ხაჩიძე დაესწრნენ.</b></p> <p>ფორუმზე შედგა 2015 წელს თბილისში დაგეგმილი ევროპის ახალგაზრდული ოლიმპიური ფესტივალის მოკლე პრეზენტაცია, შემდეგ კი დამსწრეთ ემზარ ზენაიშვილმა მიმართა.</p> <p>დაახლოებით 30-წუთიან გამოსვლაში, სეოკის გენერალური მდივანი შეეხო მცოცავი ოკუპაციის, „სოჭი-2014“-ის ტელეჟურნალისტთა სააკრედიტაციო სისტემაში აფხაზეთისა და სამხრეთ ოსეთის დამოუკიდებელ სუბიექტებად შეყვანას და თამაშების ერთ-ერთ მეჩირადღენდ სამხედრო მფრინავის, ივან ნიჩაევის დაყენებას, რომელიც 5 წლის წინ საქართველოს ქალაქებს ბომბავდა. ემზარ ზენაიშვილმა ამ ფაქტებს მკაცრი შეფასება მისცა და აღნიშნა, რომ სოჭის ოლიმპიადაზე მონაწილეობა-არმონაწილეობის თაობაზე საქართველოში დიდი აჟიოტაჟია ატეხილი.</p> <p>თავისი გამოსვლის ბოლოს ემზარ ზენაიშვილმა იმედი გამოთქვა, რომ მასპინძელი მხარე და ოლიმპიადის საორგანიზაციო კომიტეტი მიიღებენ შესაბამის ზომებს.</p> |   | <p>რამდენიმე თვის წინ, საქართველოს მთავრობამ და საქართველოს ეროვნულმა ოლიმპიურმა კომიტეტმა არცთუ ისე ადვილი გადაწყვეტილება მიიღეს და დათანხმდნენ სოჭის ზამთრის ოლიმპიურ თამაშებში მონაწილეობას. ერთი შეხედვით, ამაში გასაკვირი არაფერია, რადგან ჩვენ დიდი ოლიმპიური ოჯახის წევრი ვართ. სამწუხაროა, რომ მას შემდეგ სხვადასხვა სახის პროვოკაციებს ვაწყდებით. დვანსა და დიცში მიმდინარე მოვლენები, ჟურნალისტთა სააკრედიტაციო სისტემაში სამხრეთ ოსეთთან და აფხაზეთთან დაკავშირებული გაუგებრობა და სამხედრო მფრინავი მეჩირადღენდ სხვა არაფერია, თუ არა ცეცხლზე ნავთის დასხმა. ამან ქართველ ხალხში დიდი მღელვარება გამოიწვია. ის ადამიანები, რომლებიც ემხრობოდნენ ჩვენს სოჭში გამგზავრებას უკვე ორჭოფობენ, არიან რადიკალურად განწყობილებიც...</p>  |   |





INTERNATIONAL OLYMPIC COMMITTEE

NOC Relations Department

By e-mail only

Mr Leri KHABELOV  
President  
Georgian National Olympic Committee

Lausanne, 16 October 2013

RE: "Abkhazia" and "South Ossetia" – Update

Dear President,

This is to follow up on our letter of 28 September 2013 (attached for reference) and our recent exchanges in relation to the above-mentioned subject for the Olympic Winter Games, Sochi 2014.

We wish to inform you that the IOC has officially contacted the Sochi Organising Committee for the 2014 Olympic and Paralympic Winter Games in order to understand and clarify the situation and make sure that the IOC's protocol will be fully respected.

The IOC is fully committed to ensuring that its position and rules will be strictly observed as per the Olympic Charter, and any practical or operational issue will be resolved accordingly by the Sochi Organising Committee.

We will keep you informed of any further developments.

Thank you for your understanding and cooperation.

Yours sincerely,

Pere Miró  
Director  
IOC NOC Relations Department

Cc:

Thomas Bach, IOC President  
Christophe De Kepper, IOC Director General  
Gilbert Felli, IOC Olympic Games Executive Director

მავალში განვითარებულ მოვლენებზე და მადლობას მოგახსენებთ გაგებისა და თანამშრომლობისთვის.

პატივისცემით,  
**პერე მირო**

ეოკებთან ურთიერთობის  
დეპარტამენტის დირექტორი  
**ასლი ეგ ზავენბა:**

სოკის პრეზიდენტს თომას ბახს, სოკის გენერალურ დირექტორს კრისტოფ დე კეპერს, სოკის ოლიმპიური თამაშების აღმასრულებელ დირექტორს გილბერ ფელის.

**17 ოქტომბერი, 2013**

**სოჭი-2014-ის  
საორგანიზაციო  
კომიტეტის  
ვიცე-პრეზიდენტის  
დენის სკაპროვის  
ნაწილი სოჭის  
განერაღურ მდივანს  
ეოხარ ზენაიშვილს**

ა. ნ. 9 ოქტომბერს დსთ-ის, ბალტიისპირეთის ქვეყნებისა და საქართველოს რეგიონულ ფორუმზე საქართველოს ეოკის მიერ გამოთქმული შეფოთებისა და ასევე 2013 წლის 10 ოქტომბერს სეოკის პირველი ვიცე პრეზიდენტის ბატონი ელგუჯა ბერიშვილისგან მიღებული ელექტროფოსტის საპასუხოდ გვსურს მოგახსენოთ:

1. სოჭი 2014 წლის ოლიმპიური თამაშების საორგანიზაციო კომიტეტი მუშაობს მხოლოდ სოკის მიერ აღიარებულ ეოკებთან და ორგანიზაციებთან;

2. თამაშების სააკრედიტაციო სისტემაში შეტანილია ქვეყნების ორი სია:

3. პირველი მოიცავს სოკის მიერ აღიარებულ ეოკებს

4. მეორე სიაში კი შეტანილია აპლიკანტების ქვეყნების კოდები, რათა აღინიშნოს აპლიკანტების მოქალაქეობა, დაბადების ქვეყანა და ასევე მათი საცხოვრებელი ადგილი. ქვეყნები აღნიშნულ სიაში შეტანილია მსოფლიო ქვეყნების რუსეთის კლასიფიკაციის საფუძველზე.

ნება მიბოძეთ დაგარწმუნოთ, რომ ოლიმპიურ თამაშებზე არავინ იქნება აკრე-

დიტებული აფხაზეთის ან სამხრეთ ოსეთის სახელით, რამდენადაც, როგორც თქვენ უკვე სწორად აღნიშნეთ თქვენს გამოსვლაში, სოკი აღიარებს საქართველოს ეოკს და მის იურისდიქციას საქართველოს მთელ ტერიტორიაზე.

მოუთმენლად ველით თქვენს დელეგაციას სოჭის 2014 წლის ზამთრის ოლიმპიურ თამაშებზე.

საუკეთესო სურვილებით,

**დენის სკაპროვი,**

„სოჭი-2014“-ის  
საორგანიზაციო კომიტეტის  
ვიცე-პრეზიდენტი

საქართველოს  
პრემიერ-მინისტრმა  
ირაკლი  
ლარიაშვილმა  
წერტილი დაუსვა  
დისკუსიას იმის  
შესახებ, უნდა  
დაეხსროს თუ არა  
სოჭის ოლიმპიადის  
ოფიციალურ  
ლონისძიებებს  
ქვეყნის მთავრობა.  
  
„სახელმწიფოს  
მხრიდან დელეგაცია  
სოჭში  
წარმოდგენილი  
არ იქნება.  
აქ იქნებიან მხოლოდ  
ჩვენი სპორტსმენები  
და თანამდებობის  
პირები საქართველოს  
ეროვნული  
ოლიმპიური  
კომიტეტიდან“, –  
განაცხადა ირაკლი  
ლარიაშვილმა  
Russia Today-სთვის  
მიცემულ  
ინტერვიუში.  
  
„ლელო“,  
3 დეკემბერი, 2013

# დიდი ოლიმპიური ორპასტრის ფირიქური

რას იფიქრებდა 1977 წელს ბუენოს-აირესში მსოფლიო ჩემპიონის საპატიო კვარცხლბეკზე მდგარი 24 წლის გერმანელი მოფარევე თომას ბახი, რომ ამ ქალაქში იგი კიდევ უფრო დიდ გამარჯვებას იხეიმებდა.

36 წლის შემდეგ, 2013 წლის 10 სექტემბერს ბუენოს-აირესში გამართულ საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის 125-ე სესიაზე თომას ბახი საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის პრეზიდენტად აირჩიეს.

იგი მსოფლიო სპორტის ამ ყველაზე ავტორიტეტული ორგანიზაციის მესამე პრეზიდენტია დემეტრიოს ვიკელესის, პიერ დე კუბერტენის, ანრი დე ბაიე-ლატურის, ზიგფრიდ ედსტრიომის, ევერი ბრენდეჯის, ლორდ კილანინის, ხუან ანტონიო სამარანჩისა და ჟაკ როგის შემდეგ.

თომას ბახი პირველი გერმანელია, რომელიც ასეთი დონის საერთაშორისო ორგანიზაციის თავკაცად აირჩიეს. ამგვარი საერთაშორისო ორგანიზაციები მეორე მსოფლიო ომის შემდეგ მომრავლდა და სწორედ მეორე მსოფლიო ომის გამო მათ სათავეში გერმანელთა არჩევას ერიდებოდნენ. როგორც ჩანს, თომას ბახს მოუწევს ამ არასასიამოვნო სტერეოტიპის დანგრევა.

თომას ბახამდე მსოფლიოში ორი დიდსახელიანი ბახი იყო ცნობილი – დიდი გერმანელი კომპოზიტორი იოჰან-სებასტიან ბახი და თანამედროვეობის უაღრესად პოპულარული ამერიკელი მწერალი რიჩარდ ბახი.

ეს მესამეა. ამას მან თავად გაუსვა ხაზი სესიის დელეგატებისათვის წარდგენილ თავის საპროგრამო-საპრეზენტაციო გამოცემაში:

**„ჩვენ მსოფლიო ორკესტრით ვართ და სრულყოფილ ჟღერადობას მხოლოდ მაშინ მივალწევთ, თუ თითოე-**

**ული ჩვენთავანი შეძლებს, თავისი პარტია შეასრულოს თავისი ინდივიდუალური ინსტრუმენტი. ნაწარმოები, რომელსაც ჩვენ ვასრულებთ, არ არის დაწერილი იოჰან-სებასტიან ბახის, ენდროუ ლოიდ ვებერის ან ოლიმპიური მოძრაობის გარეთ მდგარი სხვა ხალხის მიერ, არამედ შექმნილია ან იქმნება ერთობლივად ყველა ჩვენგანის მიერ და ირეკლავს სხვადასხვა დროს, სხვადასხვა კულტურას, სხვადასხვა საზოგადოებას, სხვადასხვა რწმენას და სხვადასხვა ისტორიას, გაერთიანებულს ოლიმპიური მოძრაობის ერთგულებით. ოლიმპიური კომიტეტის პრეზიდენტი ამ ორკესტრს დირიჟორით უნდა ემსახუროს.“**

ამერიკელი რიჩარდ ბახი, საოჯახო გადმოცემის თანახმად, თავის თავს იმ დიდი ბახის შორეულ შთამომავლად მიიჩნევს. თუმცა როგორც აკრედიტებული ჟურნალისტი ბუენოს-აირესშიც ვიყავი და სესიის მსვლელობასაც უშუალოდ ვადევნებდი თვალს, არ მომეცა საშუალება შევხვედროდი ახალარჩეულ პრეზიდენტს და მის დიდ მოგვარესთან მისი ნათესაური კავშირის შესახებ მეკითხა. მაგრამ იმის მიუხედავად, არის თუ არა თომას ბახის წინაპარი დიდი გერმანელი კომპოზიტორი, მისი მუსიკალური ალუზია თუ შედარება მე პირადად ძალიან მომეწონა.

ეტყობა, ეს ალუზია და საერთოდ, მისი საპროგრამო განაცხადი საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის წევრებსაც მოეწონათ, რაც კენჭისყრის შედეგებში აისახა.

პრეზიდენტობაზე, გამარჯვებულს გარდა, კიდევ ექვსი კანდიდატი იყრიდა კენჭს: პუერტორიკელი რიჩარდ კარიონი, ტაივანელი ჩინ-კუო ვუ, უკრაინელი სერგეი ბუბკა, შვეი-

ცარიელი დენის ოსვალდი და სინგაპურელი სერ მიანგ ნგ.

ისტორიაში პირველად მსოფლიო ოლიმპიური ოჯახის თავკაცობაზე პრეტენზიას აცხადებდა ოლიმპიური ჩემპიონი, თანაც ორი – ბუბკა და ბახი.

ათგზის მსოფლიო ჩემპიონი და მსოფლიოს მრავალგზის რეკორდსმენი, 50 წლის სიმაღლეზე მსტომელი სერგეი ბუბკა 1988 წელს გახდა ოლიმპიური ჩემპიონი, მათზე 10 წლის უფროსმა თომას ბახმა კი ოლიმპიური ოქროს მედალი 1976 წელს მოიპოვა გერმანიის რაპარისტა გუნდის შემადგენლობაში, რომელშიც მასთან ერთად შედიოდნენ: მატეას ბერი, ჰარალდ ჰაინი, კლაუს რაიხერტი და ერიკ ზენს-გორიუსი. თომას ბახი მთელი 10 წლის განმავლობაში – 1970-დან 1980 წლამდე იყო გერმანიის ფედერაციული რესპუბლიკის მოფარევეთა ნაკრების წევრი. გარდა ოლიმპიური და მსოფლიო ჩემპიონობისა, ბახმა მსოფლიო ჩემპიონატებზე კიდევ ერთი ვერცხლისა და ორი ბრინჯაოს მედალი მოიპოვა, სამივე – ისევ გუნდურში. ინდივიდუალურ გამოსვლებში მას ასეთი წარმატებები არ ჰქონია. ყველაფრიდან ჩანს, რომ იგი გუნდური მოთამაშეა და ამ ფონზე განსაკუთრებულად დამაჯერებლად ჟღერს ზემოთ მოხმობილი მისი „საორკესტრო-მუსიკალური“ სიტყვები.

ბევრია მსოფლიოში ოლიმპიური ჩემპიონი, კიდევ უფრო მეტია მსოფლიო ჩემპიონი, მაგრამ ცოტაა ისეთი სპორტსმენი, ვინც ერთდროულად არის როგორც ოლიმპიური, ისე მსოფლიო ჩემპიონი, თუნდაც გუნდურში. ასე რომ, თუმცა ბუბკას სპორტულ კარიერასთან ვერ მოვა, თომას ბახის სპორტული წარმატებები საკმაოდ შთამბეჭდავია.

არანაკლებ შთამბეჭდავია მისი, როგორც სპორტის ფუნ-



ქციონერის კარიერა. მას მერე, რაც 1981 წელს ბადენ-ბადენის ისტორიულ ოლიმპიურ კონგრესზე სიტყვით გამოვიდა ოლიმპიელ სპორტსმენთა სახელით, იგი საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის სპორტსმენთა კომისიის წევრად აირჩიეს, ათი წლის შემდეგ კი უკვე სოკის წევრი გახდა. მას მერე სწრაფად დანიშნულა სპორტული ადმინისტრაციის კიბეზე, როგორც თავის ქვეყანაში, ისე საერთაშორისო ოლიმპიურ კომიტეტში.

ბაზი განათლებით იურისტი, დამთავრებული აქვს ვიურცბურგის უნივერსიტეტი და სხვადასხვა დროს სათავეში ედგა სოკის რამდენიმე კომისიას, მათ შორის – იურიდიულ კომისიას, რომელსაც 2002 წლიდან სოკის პრეზიდენტად არჩევამდე ხელმძღვანელობდა. 1996 წელს სოკის აღმასკომის წევრად აირჩიეს, 2000-2004 წლებში კი ვიცე-პრეზიდენტი იყო. 2006 წელს იგი კვლავ აირჩიეს ვიცე-პრეზიდენტად და სწორედ ამ სტატუსით ჩავიდა ბუენოს-აირესში.

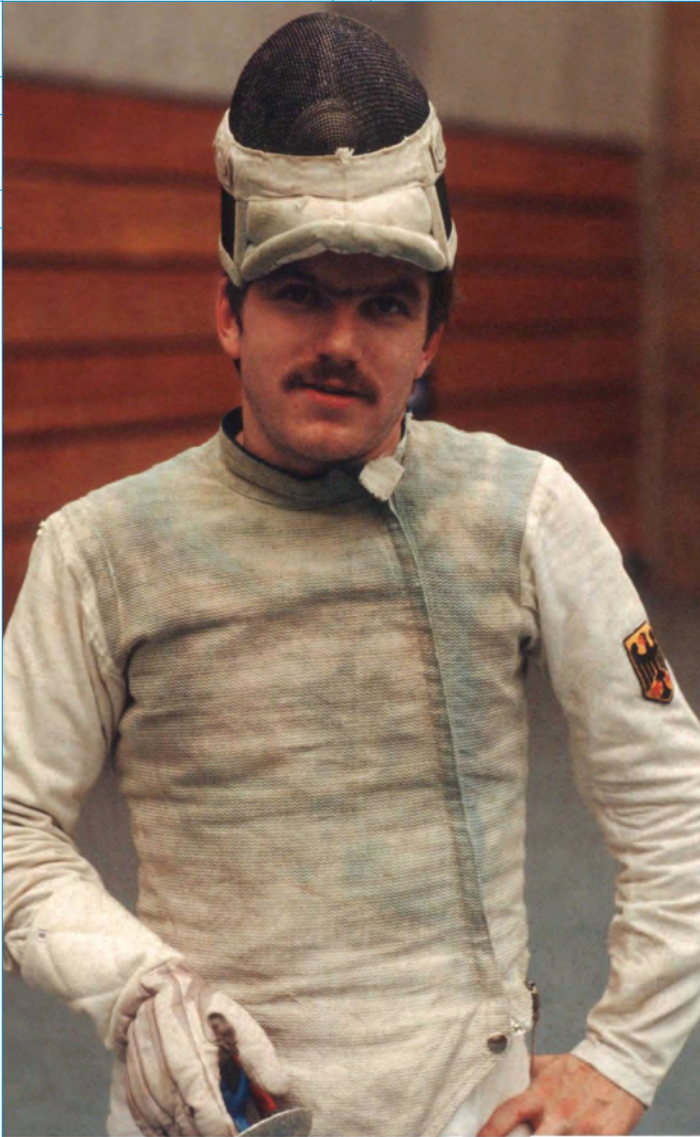
2006 წელს მისი თაოსნობით ჩამოყალიბდა გერმანიის ოლიმპიური სპორტის კონფედერაცია, რომელიც გერმანიის სპორტის კონფედერაციისა და გერმანიის ოლიმპიური კომიტეტის შერწყმით შეიქმნა. აქტიურად მონაწილეობდა გერმანიაში 2006 წელს ფეხბურთელთა მსოფლიო ჩემპიონატის ჩატარებაში, როგორც საორგანიზაციო კომიტეტის წევრი და 2011 წელს ქალ ფეხბურთელთა მსოფლიო თასის ჩატარებაში, როგორც საორგანიზაციო კომიტეტის თავმჯდომარე.

მისი კანდიდატურა იმთავითვე გამოირჩეოდა სოკის პრეზიდენტობის მაძიებელთა შორის.

არასოდეს საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის პრე-







ასეთი იყო თომას ბახი მისი სპორტული კარიერის საუკეთესო წლებში (მარცხენა ფოტო). და ასეთი იყო იგი პრეზიდენტად არჩევამდე ორიოდე თვით ადრე, 2013 წლის 15 ივნისს, როცა ის – მაშინ სოკის ვიცე-პრეზიდენტი – და სოკის პრეზიდენტი ლერი ხაბელოვი პირველად შეხვდნენ ერთმანეთს ლოზანაში, ეროვნულ ოლიმპიურ კომიტეტთა ასოციაციის კონგრესზე.

ზიდენტის არჩევნებში ამდენი კანდიდატი არ ყოფილა და არასოდეს არჩევნები ასე უმტკივნეულოდ არ ჩატარებულა.

პირველ ტურში, რომელშიც ვერცერთმა კანდიდატმა ვერ მოაგროვა ხმების 50 პროცენტზე მეტი, ნგ-მ და ვუმ ყველაზე ნაკლები ხმები მიიღეს, თანაბრად ნაკლები. მართალია, მათ შორის ურთიერთობის გასარკვევად დანიშნულ ტურში ნგ-მ გაიმარჯვა, მაგრამ მეორე ტურში მხოლოდ 6 ხმა მოაგროვა, მაშინ როცა ბახმა გამარჯვებისთვის სრულიად საკმარისი – 49 ხმა მიიღო და დიდად გაუსწრო მეორე ადგილზე გასულ კარიონს, რომლის კანდი-



დატურას 29 ხმოსანმა დაუჭირა მხარი. ოსვალდს 5 მხარდამჭერი აღმოაჩნდა, სერგეი ბუბკას კი ყველაზე ნაკლები – მხოლოდ 4.

ასე გახდა მესამე ბახი სოკის მეცხრე პრეზიდენტი.

**„მე ყველა ღონეს ვიხმარ საიმისოდ, რომ დავაბალანსო ოლიმპიურ მოძრაობაში ჩართული ყველა მხარის ინტერესები. მინდა იცოდეთ, რომ ჩემი კარი, ჩემი ყურები და ჩემი გული მუდამ ღიაა თქვენთვის“**, – მიმართა მან თავის პირველ სიტყვაში საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის წევრებს, ყველას, ვინც მას ხმა მისცა და ყველას, ვინც ხმა არ მისცა.

რამდენიმე დღის შემდეგ პრესაში გაჩნდა ცნობები, რომ თომას ბახმა დაიწყო გადადგომათა სერია ყველა იმ თანამდებობიდან, რომელიც მას საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის პრეზიდენტად არჩევამდე ეკავა. მალე ისიც გახდა ცნობილი, რომ იგი ლოზანაში გადავიდა საცხოვრებლად.

ოლიმპიური და მსოფლიო ჩემპიონი თომას ბახი 29 დეკემბერს 60 წლისა ხდება.

თავის იუბილეს იგი საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის პრეზიდენტად შეხვედბა ლოზანაში.

**პაატა ნაცვლიშვილი**

# არბენტიწილი შთაბეჭდილებანი

5-10 საქტამგარს ბუენოს-აირსი ბაიბარტა სართაშორისო ოლიგაიზმი კომიტატის მორიბი სესია, რომალსაც საქართვალოდან სამი აკრადიტაბული ჟურნალისტი ესწრაბოდა: გიორგი გორბოქა, ემზარ ზენაიშვილი და პაატა ნაცვლიშვილი.

ბთავაზობს ინტარვიუს საქართვალოს ეროვნული ოლიგაიზმი კომიტატის ბენარალურ მდივანთან ემზარ ზენაიშვილთან, რომელიც ჩაინარა სოკის პრესცენტრის ხელმძღვანელმა კახა ბარიქამ.

— ბატონ ემზარ, ახალი ოლიმპიური ციკლის პირველ წელს მრავალი მნიშვნელოვანი საერთაშორისო ოლიმპიური შეკრების მონაწილე ხართ. მოდით, წლის ბოლოს გავიხსენოთ მათ შორის გამორჩეული სამი მოვლენა — ეროვნული ოლიმპიურ კომიტეტთა ასოციაციის ასამბლეა, საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის სესია და ევროპის ოლიმპიური კომიტეტების ასოციაციის რომში გამართული კონგრესი. დავინწყით ბუენოს-აირსით, სოკის სესიით...

— დიახ, ოლიმპიური მოძრაობისათვის ყველაზე მნიშვნელოვანი გადანყვეტილებები სწორედ ბუენოს-აირსში, სოკის სესიაზე იქნა მიღებული. ეს საეტაპო სესია იყო მრავალი თვალსაზრისით. ხოლო იქ მიღებული გადატყვეტილებებიდან ზოგიერთი უშუალოდ უკავშირდება ქართული სპორტისა და ოლიმპიური მოძრაობის შემდგომი განვითარების პერსპექტივას.

— ალბათ ოლიმპიური თამაშების პროგრამაში ჭიდაობის ყოფნა-არყოფნის საკითხს გულისხმობთ...

— მართალი ვითხრათ, სხვა არჩევანს არც ველოდი, თუმცა-ლა სქეოშისა და ბეისბოლ-სოფტბოლის ამბიციებსაც ჰქონდათ სერიოზული საფუძველი. ბევრ სპორტულ თუ ოლიმპიურ მოხელეს, ბევრ ჟურნალისტს სოკის აღმასკომის მიერ ჭიდაობასთან მიმართებაში ამ ნახევარი წლის წინ გამოტანილი გადანყვეტილებისგან მიღებული შოკი ბუენოს-აირესამდე მიჰყვა. სოკის პრეზიდენტი ჟაკ როგი შეეცადა, აეხსნა აღმასკომის გადანყვეტილების მიზეზები — საერთაშორისო ფედერაციის მართვის კორუფციული, არადემოკრატიული ფორმა, ხელმძღვანელობის არადეკვატურობა მოვლენებისადმი, სიძნელეებისა და დროის მოთხოვნების უგულვებლყოფა, ქალების როლის დაკნინება მართვის ორგანოებში და სხვა. ისიც კი გავიფიქრე, სოკის თავკაცებმა ეს გადანყვეტილება სპეციალურად ხომ არ მიიღეს, რომ ბოლოს და ბოლოს მძლავრი ბიძგი მიეცათ ჭიდაობის საერთაშორისო ფედერაციაში რევოლუციური გარდაქმნებისთვის და თავიდან მოეშორებინათ ფედერაციის პრეზიდენტი, ოლიოზური რაფაელ მარტინეტი. საკითხის გარანყვეტაში დიდი როლი ითამაშა მსოფლიოს ჭიდაობის სამყარომ. ის კი არა, პოლიტიკურმა ლიდერებმაც კი მიიღეს მონაწილეობა პრობლემის მოგვარებაში. პოზიტიური იყო ჭიდაობის საერთაშორისო ფედერაციის ახალი პრეზიდენტის ნენად ლალოვიჩის როლი. სოკის სესიაზე ჭიდაობის პრეზენტაცია რიგით მესამე იყო. მისი მსვლელობის დროს, დასმული შეკითხვების რაოდენობისა და პათოსის მიხედვით ამკარად ჩანდა, რომ სოკის ნევრებს გადანყვეტილება წინასწარ ჰქონდათ მიღებული ჭიდაობის სასარგებლოდ. სხვა შედეგი დიდი რისკის შემ-







სესიას ბუენოს-აირესის სასტუმრო „ჰილტონი“ მასპინძლობდა (ქვემოთ); ასე შეხვდნენ იაპონელები ტოკიოს გამარჯვებას ქალაქთა ოლიმპიურ ბრძოლაში (მარჯვნივ).

ცველი იქნებოდა. აბა გენახათ, ჭიდაობა, რომ არ დაეტოვებინათ რა კრიტიკის ქარცეცხლში გაატარებდნენ სოკს! სოჭის ოლიმპიადაზე მიტინგებსა და მანიფესტაციებს მოუწყობდნენ. მოკლედ შარის თავი არ ჰქონდათ და ყველაზე პრაგმატული და მარტივი გადანყვეტილება მიიღეს. რა თქმა უნდა არ-

გენტინის დედაქალაქში მიღებული გადანყვეტილება ჩვენთვისაც უაღრესად მნიშვნელოვანია, თუმცა ოლიმპიადაზე ვაჟთა წონითი კატეგორიები ორით შემცირდა – ეს კი ჩვენ ხელს არ გვაძლევს. მეორე მხრივ დადგა დრო (თუ კარგახნით არ დავიგვიანეთ), რომ ჭიდაობის ეროვნულმა ფედერა-

ციამ მიხედოს ჩვენი ქალების ჩაბმას სპორტის ამ სახეობაში. ძიუდოს მაგალითი გვიჩვენებს, რომ ჩვენს გოგონებს აქაც შეუძლიათ თავის გამოჩენა.

— როგორ წარიმართა 2020 წლის ზაფხულის ოლიმპიადის მასპინძელი ქალაქის არჩევის პროცესი?





— წმინდა სპორტული თვალსაზრისით სამივე ქალაქი ღირსეული იყო. მომეჩვენა, რომ სტამბოლს, რეგიონში საშიშრად ფეთქებადი პოლიტიკური ვითარება რომ არა, თანაბარი შანსი ექნებოდა ტოკიოსთან ერთად. თუმცა თურქების პრეზენტაცია ნაკლებად ეფექტური და შთამბეჭდავი გამოდგა. მადრიდი თავიდანვე განწირული იყო. მათი მესამე მცდელობაც კრახით დასრულდა. მძიმე ეკონომიკური მდგომარეობის ფონზე არ იმუშავა არც იმ არგუმენტმა, რომ სპორტული არენების 80 პროცენტი მზადაა. ჯერ ერთი, ისინი უკვე დღესაა მოქმედებული და 7-8 წლის შემდეგ რალა იქნებოდა. ტოკიოს ყველაფერი აჟურში ჰქონდა. ამომავალი მზის ქვეყნის ოლიმპიური განაცხადის პრეზენტაცია საოცრად ემოციური, დინამიური, უშუალო, ადამიანური და ხალისიანი იყო. ყველა მძიმეწონოსანი ფიგურა თან ჰყავდათ და პრეზენტაციაც ერთი ამოსუნთქვით, არგუმენტირებულად და საფუძვლიანად ჩაატარეს.

— რაც შეეხება სოკის ახალი პრეზიდენტის არჩევნებს, როგორ ფიქრობთ, რატომ იყო უჩვეულოდ ბევრი კანდიდატი სოკის პრეზიდენტის პოსტზე?



— არგენტინის დედაქალაქში სოკის მეცხრე პრეზიდენტი აირჩიეს. მართლაც, მანამდე არც ერთი არჩევნების დროს ამდენი კანდიდატი არ ყოფილა. ჟაკ როგის 12-წლიანი ერა დასრულდა და ალბათ წარმატებითაც. მან ესტაფეტა მიიღო შესანიშნავი, განუმეორებელი ხუან ანტონიო სამარანჩისგან და ღირსეულად ატარა ის. ყველაასათვის ნათელი იყო, რომ ექვსი კანდიდატიდან ყველას ერთნაირი შანსი არ ჰქონდა. გამორჩეული ლიდერი იყო გერმანელი თომას ბახი, მას კვალში ედგნენ პუერტორიკოელი რიჩარდ კარიონი და სინგაპურელი ნგი. მოულოდნელი იყო პირველივე ტურში ერთერთი ფავორიტის გავარდნა, ისე როგორც გარკვეულწილად სიურპრიზი იყო ყოველგვარი ზედმეტი დაძაბულობის გარეშე თომას ბახის დიდი უპირატესობის გამარჯვება.

თავისთავად, ტოკიოს არჩევის შემდეგ ძნელი იყო იმის დაჯერება, რომ სოკის პრეზიდენტიც აზიელი ან უფრო სწორედ არაევროპელი იქნებოდა. არადა სოკს 119-წლიანი ისტორია აქვს და მის პრეზიდენტთაგან მხოლოდ ერთი იყო არაევროპელი – ამერიკელი ევერი ბრენდევჯი (1952-1972 წწ). შეიძლება ვინმეს გასჩენოდა კითხვა, რა ხდება, სოკის პრეზიდენტის სავარძე-

ლი ევროპელებს პრივატიზებულ იზომ არ აქვთო. სხვათა შორის ლოზანაში ოლიმპიურ კომიტეტთა ასოციაციის ასამბლეაზე შედგა სეოკის პრეზიდენტის ლერი ხაბელოვის და თომას ბახის შეხვედრა. ეს ჯერ კიდევ იენისში იყო. მაშინ სეოკის პრეზიდენტმა შეიძლება ითქვას ნინასნარ მიულოცა გერმანელს პრეზიდენტობა და თბილისშიც მოიპატიჟა. კარგად მახოვს ბახის რეაქცია ნინასნარ მილოცვაზე – ჩუმად, ჩუმად არვინ გაგვიგოსო.

— თქვენი აზრით, რით იყო მოტივირებული სერგეი ბუბკა, ან, უფრო სწორად, რით იყო გამყარებული მისი პრე-

ძალაუფლების გადაცემის მომენტი: რამდენიმე წამის წინ სოკის პრეზიდენტი ჟაკ როგის იყო, რამდენიმე წამია, სოკის პრეზიდენტი უკვე თომას ბახია.

პირველი, რაც ახალარჩეულმა პრეზიდენტმა ამ რანგში მოიმოქმედა, წინამორბედის ოლიმპიური ორდენით დაჯილდოება იყო.







ნმით). მიზეზები იოლად ასახსნელი უნდა იყოს.

— დაბოლოს, იქნება კი ოდესმე სოკის წვერი საქართველოდან?

— ძნელად საპასუხო კითხვაა. ოდესმე ალბათ კი, მაგრამ უახლოეს მომავალში ძნელად გადასახლავი პრობლემაა. სოკის წვერად არჩევა ხდება სამი მიმართულებით – ინდივიდუალური, სპორტული, ფუნქციონალური. გარდა ამისა სოკის წვერი უნდა იყოს გაბედული, საქმიანი და პროფესიონალური თვისებებით გაჯერებული ცნობადი სახე და რაც მთავარია თავისუფლად (წერა და კითხვა) ფლობდეს ინგლისურ ან ფრანგულ ენას. მოკლედ, აუცილებელია უნაკლო CV. ჩვენთან ცალ-ცალკე კომპონენტები ბევრს აქვს, მაგრამ ამ კომპონენტთა ერთობლიობის მიღწევაჭირს. პერსონალიებზე ნუ შევჯერდებით.

ზოგადად საქმე მხოლოდ სოკის წვერობაზე არაა. ფაქტობრივად ნულის ტოლია ჩვენი წარმომადგენლობა კონტინენტურ თუ მსოფლიო სპორტულ ფედერაციებში, ოლიმპიურ სტრუქტურებში. ეს მისახედი საკითხია. სტრატეგიაა შემამუშავებელი, რომ თანმიმდევრულად, ნაბიჯ-ნაბიჯ მოვახერხოთ მართვის საერთაშორისო სპორტულ სტრუქტურებში რეკომენდაცია გავუწიოთ ჩვენს კადრებს – ფუნქციონერებს, ფედერაციის ხელმძღვანელებს, სპორტულ ჟურნალისტებს, მედიცინის მუშაკებს, ცნობილ სპორტსმენებს, რომლებმაც დაამთავრეს აქტიური სპორტული კარიერა და ა. შ. აქაც პირველ ყოვლისა მოსაგვარებელია უცხო ენის ცოდნის საკითხი.

ესაუბრა კვა ბერიძე

**ტენზია სოკის პრეზიდენტის პოსტზე?**

— სერგეი ბუბკა ექვს კანდიდატს შორის ასაკით ყველაზე ახალგაზრდაა და ამასთან, ყველაზე ტიტულოვანი სპორტსმენი; მას სოკის წვერობის ყველაზე ნაკლები სტაჟი აქვს, მაგრამ მისი აღმასკომის წევრია. მე მქონდა საუბარი ბუბკას საარჩევნო შტაბის ხელმძღვანელთან იური ტამთან. საპრეზიდენტი მარათონში მისი ბოლო ეტაპზე ჩართვა წმინდა პრაგმატულ გათვლას ექვემდებარებოდა. მეექვსეა სერგეის არ სცონდოდა, რომ მას ამ ეტაპზე გამარჯვების შანსი არ ჰქონდა, თუმცა 8-12 წლის შემ-

დეგ ახალი არჩევნებია და ვინ იცის, როგორ წარმართება პროცესი. წინაა აგრეთვე არჩევნები ისეთ პრესტიჟულ მსოფლიო ფედერაციაში, როგორც მძლეოსნობაა, სადაც ის ამჟამად ვიცე-პრეზიდენტი.

**— სოკ-ის ახალი წვერები-თაც შეივსო...**

— დიახ. ბუენოს-აირესში რვა ახალი წვერი იქნა არჩეული. მათ შორისა არიან აშშ-სა და რუსეთის ეროვნული ოლიმპიური კომიტეტების პრეზიდენტები. სხვათა შორის კენტჩისყრის შედეგებით ჟუკოვი ყველაზე ნაკლები ხმით გავიდა (63), მას კი სწორედ მისი ამერიკელი კოლეგა მოსდევდა (73

ამ გვერდზე დაბეჭდილი ორივე ფოტო სესიის მთავარ პრესცენტრშია გადაღებული.









# თბილისი-2015-ის სპორტის დასახვედრად ემზადება

**1990 წელს** საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის პრეზიდენტის დოქტორ ჟაკ როგეს ინიციატივით დაფუძნდა ევროპის ახალგაზრდული ოლიმპიური ფესტივალი, რომელსაც „ევროპის ახალგაზრდული ოლიმპიური დღეები“ ეწოდა.

ქართველი მკითხველისთვის გასაგები მიზეზების გამო, მაშინ არავის ეცალა იმპერიის ნანგრევებს გამოირღებულ, ახლადფეხადგმულ დამოუკიდებელ ქვეყანაში მნიშვნელოვანი ევროპული ახალგაზრდული ღონისძიებისათვის თვალის მისადევნებლად. შესაძლოა, სპორტული სამყაროს ზოგიერთმა წევრმა ნათლად გააცნობიერა ახალი ინიციატივის მასშტაბები, მაგრამ ქვეყნის მაშინდელი მდგომარეობის გათვალისწინებით, მხოლოდ შეჯიბრებაში მონაწილის სტატუსს თუ დაეჯერებოდა.

ზუსტად ორი ათეული წელი დასჭირდა საქართველოს, რათა სურვილი და მზადყოფნა გამოეთქვა ასეთი გრანდიოზული შეჯიბრების მასპინძლობისა.

2010 წლის 27 ნოემბერს, ბელგრადში ევროპის ოლიმპიური კომიტეტის 39-ე გენერალური ასამბლეა გაიმართა, რომელშიც კონტინენტის 49 ქვეყნის ეროვნულ ოლიმპიურ კომიტეტთან ერთად საქართველოც მონაწილეობდა. სწორედ მაშინ იყო, რომ რიგით მე-13 ახალგაზრდული ოლიმპიური ფესტივალის ჩატარების უფლება საქართველოს დედაქალაქმა მიიღო, რომელმაც კონკურენტ ჩეხურ ქალაქ ბრნოს 5 ხმით აჯობა (26:21).

ფესტივალი კონტინენტის ყველაზე მასშტაბური ახალგაზრდული ღონისძიებაა და ორ წელიწადში ერთხელ იმართება როგორც ზაფხულში, ისე ზამთარში.

2015 წელს თბილისში ევროპის ოლიმპიური დროშის

ქვეშ 13-დან 18 წლამდე შეკრებილი ყველაზე წარმატებული სპორტსმენები სპორტის 9 სახეობაში შეეჯიბრებიან ერთმანეთს. 49 ქვეყნის 4 ათასამდე ძიუდოსტი, ჩოგბურთელი, ტანმოვარჯიშე, ველომრბოლი, მძლეოსანი, მოცურავე, ფრენბურთელი, ხელბურთელი და კალათბურთელი იასპარეზებს თბილისის სხვადასხვა სპორტულ არენაზე და, იმედია, სპორტულ წარმატებებთან და ჯილდოებთან ერთად თან წარუშლელ მოგონებად ნაჰყვებათ საქართველოში გატარებული დღეები.

თბილისი 2015-ის საორგანიზაციო კომიტეტს საქართველოს მძლეოსნობის ფედერაციის პრეზდენტი **ალექსი ახვლედიანი** უდვას სათავეში.

იგი „ოლიმპიელის“ კორესპონდენტს ღონისძიების მასშტაბების, საორგანიზაციო კომიტეტის მუშაობისა და პერსპექტივების შესახებ ესაუბრება:

— ძირითადი მოთხოვნები საიმისოდ, რომ ქვეყანამ თავი ასეთი ტიპის ღონისძიების მასპინძლად წარმოადგინოს გახლავთ გამართული ინფრასტრუქტურა, მსგავსი შეჯიბრებების ჩატარების პრაქტიკა და სრული მხარდაჭერა. სახელმწიფოს მხრიდან. ფესტივალი ასეთი რანგის პირველი ასპარეზობა იქნება საქართველოში. დაახლოებით 7000 სტუმარს ველოდებით, აქედან 3800-4000 სპორტსმენი და ქვეყანათა ოფიციალური წარმომადგენელი იქნება, და დანარჩენი კი სტუმრები, გულშემატკივრები იქნებიან.

ყველაზე პრობლემური გახლავთ ინფრასტრუქტურის მონერგება. როგორც იცით, შეჯიბრებები სპორტის 9 სახეობაში გაიმართება. გვესაჭიროება საერთაშორისო სტანდარტების 12 არენა, დარბაზები,

ნაგებობები, ოლიმპიური სოფელი. ეს უკანასკნელი თითქმის დასრულებულია. ნოემბრიდან დაიწყო მძლეოსნობის ახალი სტადიონის სამშენებლო სამუშაოები, ძიუდოსტთა დარბაზების სარეაბილიტაციო და სამშენებლო სამუშაოები; იწყება აგრეთვე ვერის პარკის საკალათბურთო დარბაზისა და საკალათბურთო აკადემიის რეაბილიტაცია, დეკემბერში დაიწყება ფრენბურთის ორი ახალი დარბაზის მშენებლობა დილოში, აშშ-ს საელჩოს მიმდებარე ტერიტორიაზე. დეკემბერშივე ნავარაუდევია ჩოგბურთის ახალი კორტების მშენებლობის დაწყება მზიურის პარკში. უფრო პრობლემური გახლავთ საცურაო აუზის მშენებლობა, რადგან აქ კერძო ინვესტიციაზე ვართ დამოკიდებული და ჯერჯერობით საბოლოო გადაწყვეტილება არაა მიღებული. ასევე გადასანყვეტია ხელბურთის დარბაზის საკითხიც. რაც შეეხება ფრენბურთს, ნოემბერში ფრენბურთის საერთაშორისო ფედერაციამ ჩვენი ქვეყნის შესაბამისი ფედერაციის აქტიურობის შედეგად მიიღო გადაწყვეტილება 2017 წლის მსოფლიოს ახალგაზრდული ჩემპიონატის თბილისში ჩატარების შესახებ. დიღმის ტერიტორიაზე არსებული ფართობი საშუალებას იძლევა შესაბამისი კომპლექსის მშენებლობისა და ეს აუცილებლად უნდა გამოვიყენოთ.

ევროპის ახალგაზრდული ფესტივალისათვის სახელმწიფოს გამოყოფილი აქვს 60 მილიონი ლარი. საქმეში ჩაუხედავი ადამიანისთვის, ერთი შეხედვით, რთული სათქმელია, ცოტაა ეს თანხა, თუ ბევრი. მაგრამ აქ გასათვალისწინებელია ერთი ფაქტორი: ამ თანხის მნიშვნელოვანი ნაწილი ისევ საქართველოში რჩება იმ ინფრასტრუქტურის სახით, რო-

მელზეც ვისაუბრეთ. სპორტის 9 სახეობაში გვექნება საერთაშორისო ექსპერტების მიერ სერტიფიცირებული ინფრასტრუქტურა, რომელიც საშუალებას მოგვცემს სამომავლოდ ვუმასპინძლოთ უმაღლესი დონის საერთაშორისო შეჯიბრებებს. ფესტივალის ფარგლებში აშენებული, გარემონტებული, რეაბილიტირებული ყოველი დარბაზი, არენა თუ კომპლექსი შესაძლებლობას უქმნის ქვეყანას, განავითაროს სრულიად ახალი მიმართულება მაღალი რანგის სპორტული ღონისძიებების ჩატარების კუთხით.

ბოლო პერიოდში ევროპაში და ზოგადად მთელ მსოფლიოში გაიზარდა მოთხოვნა უმაღლესი დონის სპორტული შეჯიბრებების არა მხოლოდ დიდი რვიანი-სა თუ ოცეულის ქვეყნებში, არამედ იმ სახელმწიფოებში ჩატარებაზე, რომლებიც დღემდე არ იყვნენ ჩართულნი ასეთი მასშტაბების ასპარეზობათა მასპინძლობაში. ჩვენთვის, ქართველებისთვის ეს, ასე ვთქვათ, პირველი მცდელობა და შანსია.

და ამავდროულად, გამოცდაცაა, რომლის წარმატებული შედეგი ბევრი მიმართულების განვითარებას განაპირობებს, მათ შორის ტურიზმის, ქალაქის ინფრასტრუქტურის, მცირე და საშუალო ბიზნესის, ტრანსპორტის, ეკონომიკის სხვა დარგების; ამასთან, ამაღლებს ქვეყნის ცნობადობის ხარისხს, მის პრესტიჟსა და ავტორიტეტს. თუნდაც ის რად ღირს, რომ 2015 წლის 25 ივლისიდან 1 აგვისტოს ჩათვლით საქართველო და საკუთრივ თბილისი, მთელი ევროპის ყურადღების ცენტრში მოექცევა. ამდენად, შეიძლება ითქვას, რომ ფესტივალის ნამდვილად არ გახლავთ მხოლოდ სპორტული ღონისძიება.

ყურადღების გამახვილება ალბათ იმაზეც მოგვიწევს, რომ მონაწილეთა და სტუმართა გა-

დაადგილება მაქსიმალურად მოხერხებული იყოს, რაც არ არის ადვილი ამოცანა, რადგან ჩვენი დედაქალაქი, დაგეგმარების თვალსაზრისით, ევროპული ტიპისა ნამდვილად არ გახლავთ და ამაზე ქალაქის მერიას განსაკუთრებული ზრუნვა მართებს. ასევე 24-საათიან, განსაკუთრებით დაძაბულ რეჟიმში მოუწევთ მუშაობა სამართალდამცავ ორგანოებსაც, რათა მაქსიმალურად იყოს უზრუნველყოფილი ყოველი სტუმრის უსაფრთხოება და შეუზღუდავი გადაადგილებისთვის აუცილებელი სრული კომფორტი.

**„ოლიმპიკის“**

პონდენტთან საუბარში ალექსი ახვლედიანმა საგანგებოდ გაუსვა ხაზი ევროპის ახალგაზრდულ ოლიმპიურ დღეებში ქვეყნის, და კერძოდ თბილისის მოსახლეობის ჩართულობას. ამ თვალსაზრისით განსაკუთრებული მნიშვნელობა ენიჭება ჩვენთვის სრულიად ახალ – მობილურ მობილიზაციას.

საქართველოს ამ მხრივ ჯერ არავითარი გამოცდილება არ გააჩნია. ამიტომაც ფესტივალის საორგანიზაციო კომიტეტმა დაიწყო შეხვედრები მთელი ქვეყნის მასშტაბით. სექტემბერში ისინი ბათუმს ესტუმრენ და შეხვდნენ ბათუმის უნივერსიტეტისა და საზღვაო აკადემიის სტუდენტებს, ოქტომბერში ესაუბრნენ სამედიცინო უნივერსიტეტის ახალგაზრდობას. ყოველ კვირას იმართება შეხვედრები სხვადასხვა ქალაქის, სოფლისა თუ რეგიონის ახალგაზრდობასთან, რათა ზუსტად აუხსნან ამ ღონისძიებების არსი, დანიშნულება, სარგებელი და მნიშვნელობა ქვეყნისთვის, ყოველი მოქალაქისთვის, თითოეული მათგანისთვის. მობილიზაცია მობილიზაციაში მონაწილეთა კი-

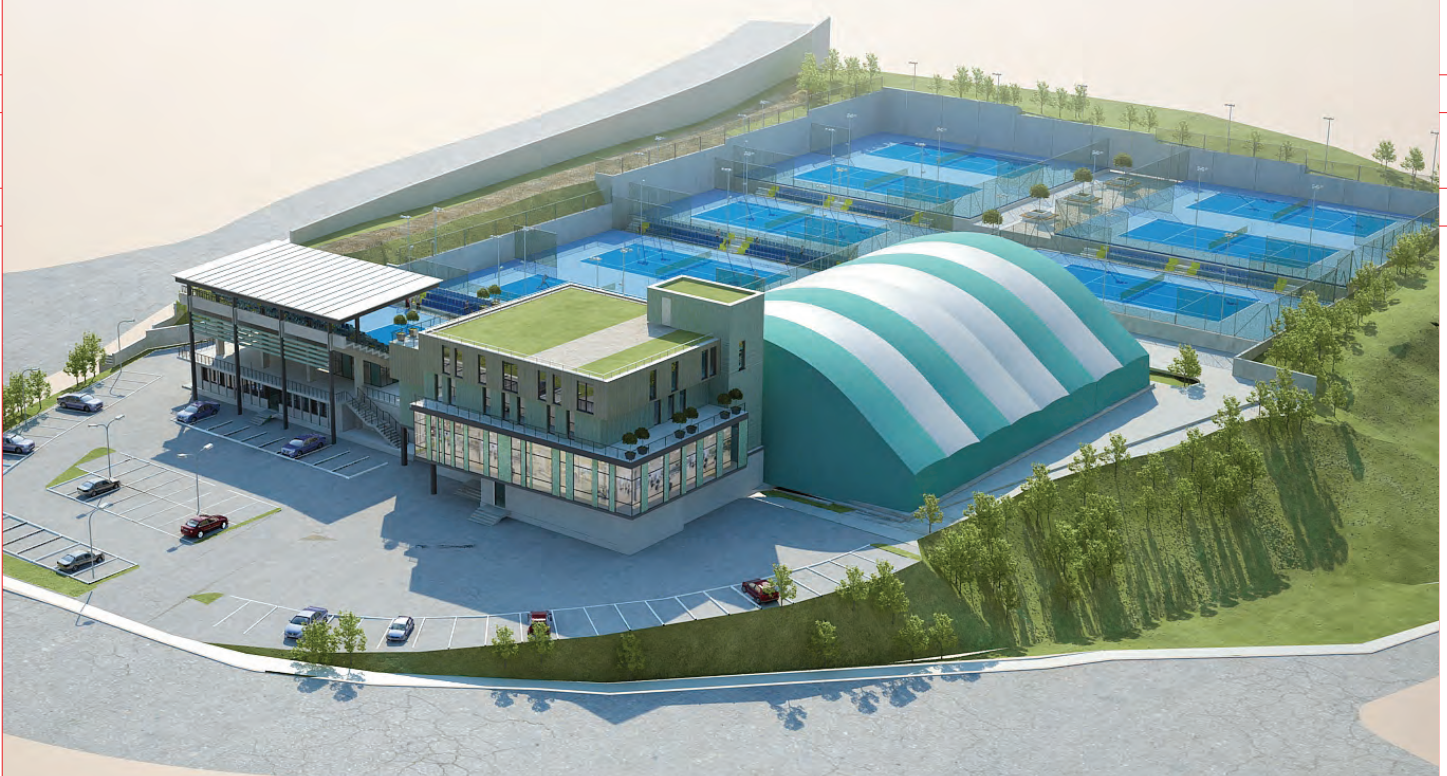


დევ ერთი ფაქტორის გამოც შეიძლება იყოს მიმზიდველი: ყოველ მოხალისეს ეძლევა შანსი, მიიღოს სერტიფიკატი, რომლითაც იგი შეძლებს დასაქმდეს ნებისმიერ ქვეყანაში სხვადასხვა მაღალი დონის შეჯიბრების დროს, თვით ოლიმპიური თამაშების ჩათვლით. რაც მთავარია, მოხალისეობას არ აქვს ასაკობრივ ზღვარი და მრავალ მიმართულებას მოიცავს. ესაა ადგილზე მომსახურება, ტრანსპორტი, გიდების სამსახური, მძღოლები და ა. შ. საორგანიზაციო კომიტეტი 2014 წლის დეკემბრიდან დაიწყებს რეიტინგების გამოქვეყნებას და დაახლოებით 1500-მდე მოხალისეს მოამზადებს და წარადგენს.

რაც შეეხება ღონისძიებაში მონაწილე ქართველ სპორტსმენებს, ჩვენი სპორტის მესვეურთა აზრით, საქართველოს 2014 წლის ახალგაზრდულ ფესტივალზე საუკეთესო შედეგების ჩვენება შეუძლია. ცხრავე სახეობაში ნიჭიერი, პერ-

18 ნოემბერს თბილისში საზეიმოდ ჩაეყარა საფუძველი ახალ სტადიონს, რომელზეც ორ წელიწადში ევროპის ახალგაზრდული ფესტივალის პროგრამით გათვალისწინებული ასპარეზობები გაიმართება.





სპექტიული და მხოლოდ გამარჯვებაზე ორიენტირებული ახალგაზრდა თაობა მოდის. სხვათა შორის, 1990 წლიდან მოყოლებული ვიდრე დღემდე, ჩვენი ქვეყნის სპორტსმენებმა მხოლოდ ერთი ფესტივალი გამოტოვეს, ხოლო ყველა დანარჩენში მაღალი შედეგი აჩვენეს და სხვადასხვახარისხის არაერთი ჯილდო ჩამოიტანეს სამშობლოში. ასე რომ, ჩვენი

ახალგაზრდების ოლიმპიური გუნდი არა მხოლოდ შეჯიბრების მასპინძელი, არამედ ფავორიტიც იქნება.

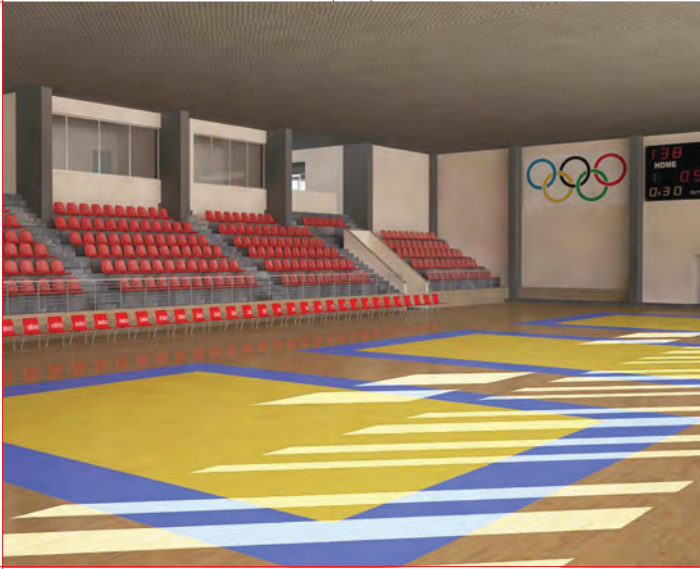
შესაძლოა ქართველ მკითხველს ფესტივალის ინფრასტრუქტურასთან დაკავშირებით მწირი ინფორმაცია ჰქონდა, მაგრამ უმეტესობას უთუოდ ემახსოვრება ბეჭდურ თუ ელექტრონულ მედიაში აქტიურად, არცთუ დადებით კონტექ-

სტში განხილული ე. წ. „ჩინური თემა“, რომელიც თბილისის ზღვის მიმდებარე ტერიტორიაზე ჩინური ინვესტიციით დიდი საცხოვრებელი კომპლექსებისა და სასტუმროს მშენებლობას გულისხმობდა. სწორედ ეს კომპლექსი გახლავთ ის ოლიმპიური სოფელი, რომელშიც 2015 წლის ფესტივალის მონაწილეები დაბინავდებიან. ამ და სხვა საკითხზე უფრო დეტალური საუბარი თბილისი-2015-ის საორგანიზაციო კომიტეტის თავმჯდომარის მოადგილეს ალექსანდრე ჯაფარიძეს ვთხოვეთ.

მისი სიტყვით, ჩინური კომპანია თბილისის ზღვის მიმდებარე ტერიტორიაზე რვა კორპუსს აშენებს, თითოეული 9-სართულიანი და 2-სადარბაზოიანი იქნება. მათ უნდა უზრუნველყონ ყოველი შენობის მიყვანა მინიმუმ 3-ვარსკვალავიანი სასტუმროს დონემდე (საუბარია საცხოვრებელ კორპუსებზე). ოლიმპიური სოფელი გათვლილია 3600 კაცზე. ამჟამად კორპუსები უკვე გადახურულია და მიმდინარეობს მო-

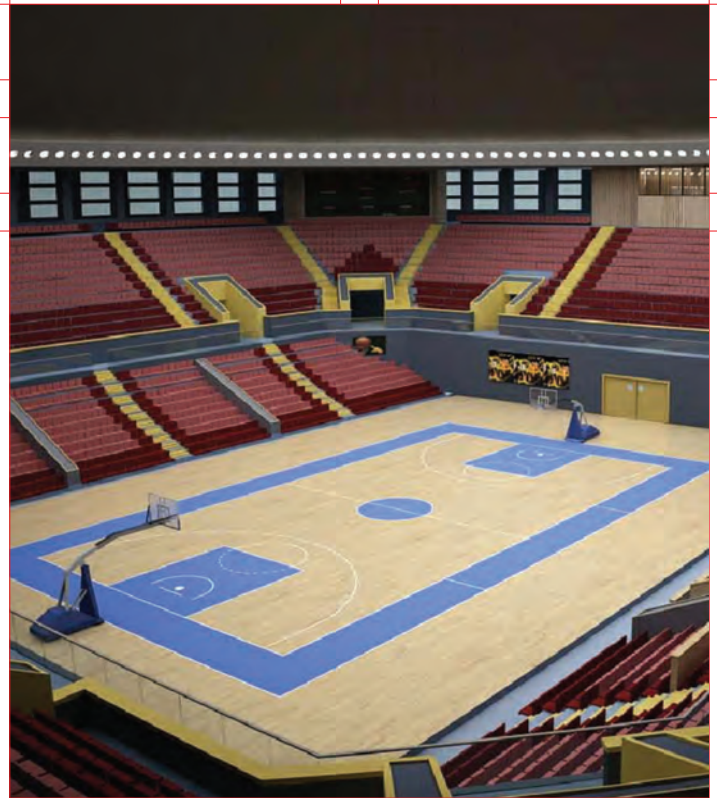




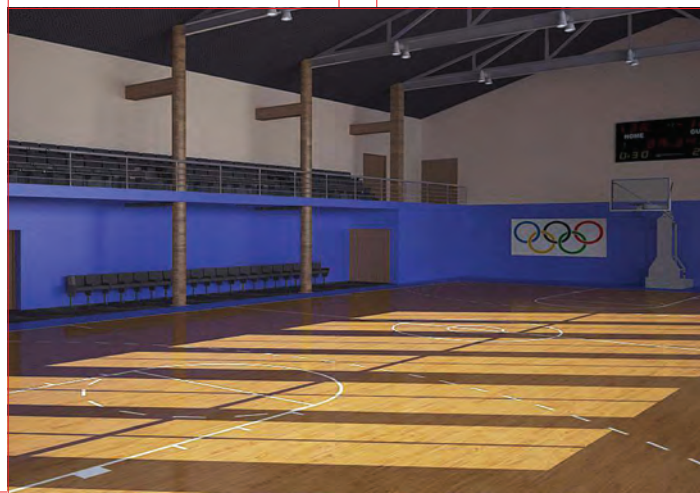


საპირკეთებელი სამუშაოები. ჩინელების ვალდებულებაა აგრეთვე ოლიმპიური სოფლის შემოღობვა და 200-ოთახიანი 5-ვარსკვლავიანი სასტუმროს მშენებლობა, რომლის ნულოვან და პირველ სართულზე განთავსდება კვების ბლოკი, ცალკე შენობაში კი ფიტნეს-დარბაზი მოეწყობა. ეს ყველაფერი 10 დღის განმავლობაში ფესტივალის მონაწილეთა განკარგულებაში იქნება. 2014 წლის ბოლოსთვის ყველა სამუშაო დამთავრებული უნდა იყოს. მართალია, მათ არა აქვთ ვალდებულება, რომ ღონისძიებამდე 3 თვით ადრე ჩააბარონ ობიექტები, მაგრამ საორგანიზაციო კომიტეტს უნდა ჰქონდეს შესაძლებლობა შეაფასოს განეული სამუშაო. მართალია, ეს კერძო ინვესტიციაა და კრიტიკის, თუ ზედამხედველობის განხორციელების რაიმე ბერკეტებს ვერ გამოვიყენებთ, მაგრამ, ჯერჯობით დღევანდელი დღის ჩათვლით, ყველა ნაკისრი ვალდებულება კომპანიამ შეასრულა და თავად ჩინური მხარისთვისაც სამომავ-

ლოდ ძალზე მნიშვნელოვანია ის შეფასება, რომელსაც მიიღებენ. ეს მათი სავიზიტო ბარათი შეიძლება გახდეს. მშენებლობის კადრები რამდენიმე თვის წინ გახლდათ გადაღებული. გარედან მოპირკეთება დაწყებულია, მაგრამ პარალელურად შიდა სამუშაოებიც მიმდინარეობს. ყველაფერი, რაც კი სპორტსმენებს შეიძლება დასჭირდეთ, სწორედ ოლიმპიური სოფლის ტერიტორიაზე



უნდა განთავსდეს. აქ უზრუნველყოფილი უნდა იყოს უსაფრთხო და მშვიდი გარემო, დასვენების პირობები, სრულფასოვანი, მაღალი დონის კვება, კულტურული პროგრამები. იმ 3800 ადამიანში, რომელსაც აქ განვათავსებთ, შედიან როგორც სპორტსმენები, ასევე მსაჯები, ექიმები, მედიის წარმომადგენლები. ევროპის სპორტის მომავალი სწორედ ის თაობაა, რომელსაც ჩვენ ვუ-







მასპინძლებთ. ეს ფესტივალი არა იმდენად ვალდებულებაა, რამდენადაც პასუხისმგებლობა. იმაზეც იყო საუბარი, რომ გვექირავა და უცხოეთიდან ჩამოგვეტანა ასანყობი დარბაზები, მაგრამ ესეც საკმაოდ ძვირი ჯდება. თანაც ყველაფერი, რაშიც სახელმწიფო ფულს დებს, ისევე ჩვენს ქვეყანაში რჩება. ყოველი თეთრი წინასწარაა განსაზღვრული. მთავარი ისაა, არ დაირღვეს საერთაშორისო სტანდარტები. სპეციალური კომისია შეისწავლის და შეამოწმებს ყოველი დარბაზისა თუ კომპლექსის შესაბამისობას არსებულ სტანდარტებთან და მხოლოდ ამის შემდეგ დაგვრთავენ ღონისძიების ჩატარების ნებას.

**თბილისი-2015-ის** საორგანიზაციო კომიტეტი თავის საქმიანობაში აქტიური რეკლამის არაერთ ფორმას მიმართავს: თამაშების პოპულარიზაციის მიზნით ყოველკვირეული გადაცემა გადის ტელეკომპანია „რუსთავი-2“-ის ეთერით, ტარდება შეხვედრები სტუდენტურ თვითმმართველობებთან, ქალაქში გამოჩნდა „თბილისი 2015“-ის სარეკლამო ბილბორდები, მოიხატა იპოდრომის მიმდებარე ტერიტორიის ახალი

გვირაბი, მალე მზად იქნება ოლიმპიური ფესტივალის საიმპიჯო კლიბი.

საერთოდ, როგორც ყველა ოლიმპიური ღონისძიება, „ჩვენი“ ფესტივალიც სანახაობრივი კუთხით იქნება გამორჩეული: ოლიმპიური ჩირაღდანი, დინამო არენაზე გამართული გახსნის ულამაზესი ღონისძიება, დახურვის ცერემონია და ბევრი სხვა.

თითქმის ყველა ძირითად საკითხს შევეხეთ, თუმცა უმთავრესის შესახებ არაფერი გვითქვამს – ეს ჩვენი გულშემატკივრობის კულტურა გახლავთ: თუ როგორ წარდგება ჩვენი ქვეყანა ევროპისა და მსოფლიოს წინაშე სწორედ თითოეულ ჩვენგანზე, თითოეულ მოქალაქეზე გახლავთ დამოკიდებული. დარბაზს, არენას, შეჯიბრებას სწორედ გულშემატკივრის სიჭარბე და ემოცია აძლევს იმ განსაკუთრებულ ელფერს, რომელსაც შემდგარი ასპარეზობა ჰქვია. ამიტომაც არ უნდა დავიზაროთ სწორედ ასპარეზობისას გამოვხატოთ ჩვენი ემოცია, თუნდაც სიყვარული და თანადგომა არა მხოლოდ ჩვენი სპორტსმენების, არამედ ჩვენი ქვეყნისადმი.

და კიდევ ერთი: ჩვენი ევროპელობისა და ევროპულ ოჯახში სრულყოფილებიანი წევრობის სურვილის შესახებ ყველა დეკლარირებულ განცხადებაზე უფრო მნიშვნელოვანი სწორედ ის იქნება, თუ როგორ მოვახერხებთ დაგანახოთ მთელ მსოფლიოს რაოდენ მაღალი დონი, მართლაც ევროპულ ფასეულობებზე დაფუძნებული, ღრმად კულტურული და სტუმართმოყვარე ქვეყანა გვაქვს. ბოლოს და ბოლოს, 2015 წელს ჩვენ ხომ ევროპას ვმასპინძლობთ – ევროპის სახელით.

**თამარ ჩხატარაშვილი**

*ჩვენ ყნავა ჯავახიხოს ევროპელებს, რა ჯანის ქვეყანა გვაქვს.*



# თბილისი-2015

## პრესკონფერენცია

# პატრიკ ჰიკი და ლერი ხაბელოვი მსუბუქი პიზიში თბილისში

30 ოქტომბერს თბილისს ესტუმრნენ ევროპის ოლიმპიურ კომიტეტებისა და ირლანდიის ეოკის პრეზიდენტი, საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის აღმასკომის წევრი პატრიკ ჰიკი და ევროპის ახალგაზრდული ოლიმპიური ფესტივალების კომისიის თავმჯდომარე, ბელგიის ეოკის გენერალური მდივანი გვიდო დე ბონდი. 24-საათიანი ოფიციალური ვიზიტი საკმაოდ დატვირთული გამოდგა და სპორტის ევროპელმა მალაჩჩინოსნებმა რამდენიმე საქმიანი შეხვედრა გამართეს.

თავდაპირველად პატრიკ ჰიკი და გვიდო დე ბონდი, სეოკის პრეზიდენტ ლერი ხაბელოვთან და გენერალურ მდივან ემზარ ზენაიშვილთან ერთად ქვეყნის პრემიერ-მინისტრს ბიძინა ივანიშვილს შეხვდნენ, შემდეგ სეოკის ოფისი და ოლიმპიური მუზეუმი დაათვალიერეს, მოინახულეს „თბილისი 2015“-სთვის მშენებარე ოლიმპიური სოფელი და სხვა სპორტული ობიექტები; სტუმრები მიიღო აგრეთვე სპორტისა და ახალგაზრდობის საქმეთა მინისტრმა ლევან ყიფიანმა, ხოლო ვიზიტის დასასრულს საქართველოს ეროვნული ოლიმპიური კომიტეტის ოფისში გაიმართა შემაჯამებელი შეხვედრა ჟურნალისტებთან.

პრესკონფერენცია სეოკის პრეზიდენტმა ლერი ხაბელოვმა გახსნა.

— ფესტივალისთვის მზადება გეგმაზომიერად მიმდინარეობს და ყველა ობიექტი დაგეგმილ ვადებში დასრულდება. რაც შეეხება სოჭის ოლიმპიადაზე საქართველოს მონაწილეობის საკითხს, სეოკი ამ თემას პოლიტიკის კუთხით არ უყურებს, ხოლო სპორტულ ნაწილში ჩვენი პოზიცია ურყევია და თამაშებზე უარი არ უნდა



ვთქვათ, — აღნიშნა ლერი ხაბელოვმა.

ჟურნალისტთა შეკითხვების მთავარი ადრესატი პატრიკ ჰიკი გახლდათ და მანაც ყველა კითხვას ამომწურავი პასუხი გასცა.

— პრემიერ-მინისტრთან სხვადასხვა საკითხებზე ვისაუბრეთ. ცხადია, „სოჭი 2014“-ის თემას გვერდს ვერ ავუვლი-



სეოკის პრეზიდენტი ლერი ხაბელოვი და ევროპის ოლიმპიური კომიტეტების პრეზიდენტი პატრიკ შიკი თბილისში შეხვედრისას.

პატრიკ შიკსა და გვიდო დე ბონდის საქართველოს ოლიმპიურ მუზეუმში მასპინძლობს სეოკის საერთაშორისო ურთოერთობათა განყოფილების ხელმძღვანელი რუსუდან აფციაური.

დით. მოხარული ვარ, რომ არ ფიქრობთ ოლიმპიური თამაშების ბოიკოტზე, რადგან მას კარგი არავისთვის მოუტანია. ამით მხოლოდ სპორტსმენები

ზარალდებიან. აშშ-ს პრეზიდენტი ჯიმი კარტერი მწარედ ნანობდა 1980 წლის ოლიმპიური თამაშების ბოიკოტს და თავის მემუარებში აღნიშნა კი-



დეც, რომ ეს მის კარიერაში ყველაზე დიდი შეცდომა იყო.

მინდა იცოდეთ, რომ როგორც სოკი, ისე ევროპის ოლიმპიურ კომიტეტთა ასოციაცია მთლიანად თქვენს გვერდითაა და ყოველთვის ასე იქნება. „სოჭი 2014“-ის საორგანიზაციო კომიტეტს ჟურნალისტთა სააკრედიტაციო სისტემაში აფხაზეთისა და სამხრეთ ოსეთის ცალკე სახელმწიფოებად შეყვანის გამო სოკმა მკაცრი გაფრთხილება მისცა და ვიმედოვნებ, ეს პრობლემა აუცილებლად აღმოიფხვრება.

მოკლედ, ეს საკითხი დღის წესრიგიდან უნდა მოიხსნას. ქართველი სპორტსმენები სოჭში უნდა გაემგზავრონ. რაც შეეხება 2015 წლის ახალფაზრდულ ფესტივალს, პრეზენტაციის სახით ამომწურავი ინფორმაცია მივიღეთ და ნანახით კმაყოფილები ვართ. საქართველოს ხელისუფლების მხრიდანაც სრული მხარდაჭერაა და დარწმუნებული ვარ, საქართველოს დედაქალაქში და-





უფინყარი სპორტული ფორუმი გველის.

თბილისში უკვე მეხუთედ ვარ. პირველად 15 წლის წინათ ვიმყოფებოდი და მას შემდეგ ბევრი რამ უკეთესობისკენ შეიცვალა. ყოველ ჯერზე ნანახით სულ უფრო და უფრო მოხიბლული ვრჩები. ოლიმპიური თამაშების პროგრამაში ძიუდოს გუნდური პირველობის შეტანა? მესმის თქვენი განსაკუთრებული ინტერესი, რადგან სპორტის ამ სახეობაში მსოფლიოში მონინავე პოზიციებზე ხართ. ვფიქრობ, რიოს 2016 წლის თამაშებისთვის ეს ვერ მოესწრება, შემდეგ რა იქნება ამ ეტაპზე ვერ გეტყვით, — აღნიშნა პატრიკ ჰიკმა.

2015 წლიდან ოლიმპიურ მოძრაობას კიდევ ერთი სპორტული ფორუმი – ევროპის თამაშები შეემატება, რომელიც ოთხი წლის ინტერვალით, ევროპის ოლიმპიური კომიტეტების ეგიდით გაიმართება. შეჯიბრებები 18 სახეობაში ჩატარდება და პირველ თამაშებს აზერბაიჯანის დედაქალაქი ბაქო უმასპინძლებს. პატრიკ ჰიკის თქმით, ევროპის თამაშებს პოპულარობა და პრესტიჟი არ მოაკლდება, მაგრამ სპორტსმენთა დამატებითი მოტივაციისთვის რამდენიმე სახეობაში იგი ოლიმპიური თამაშების სალიცენზიო ტურნირიც იქნება.

კახა ბერიძე

5 ნოემბერი, 2013

სეოკის პრეზიდენტს ლერი ხაბელოვს  
გენერალურ მდივანს ემზარ ზენაიშვილს

ძვირფასო ლერი,  
ძვირფასო ემზარ,

მეგობრებო,

უპირველეს ყოვლისა, ნება მომეცით მაღლობა მოგახსენოთ იმ საოცარი მასპინძლობისთვის, რაც გამინიეთ თბილისში ჩემი მოკლევადიანი ვიზიტის პერიოდში. ნამდვილად სასიამოვნოა ის, რომ საქართველოს ეროვნული ოლიმპიური კომიტეტი ასეთ პროგრესს განიცდის და თქვენ მართლაც შეგიძლიათ იამაყოთ ოლიმპიური კომიტეტის ახალი შტაბ-ბინით.

აღსანიშნავია იმ საქმიანი შეხვედრების უდიდესი მნიშვნელობა, რომელიც პრემიერ მინისტრთან და მაღალი რანგის სხვა ხელმძღვანელებთან გვექონდა ამ ვიზიტის ფარგლებში. ჩვენ დავინახეთ ის დიდი ძალისხმევა და ყურადღება, რაც ვლინდება „თბილისი-2015“-ის — ევროპის ახალგაზრდობის ოლიმპიური ფესტივალისთვის მზადების პროცესში. ვიმედოვნებ, ყველა მხარე კარგად აცნობიერებს ჩვენს გზავნილს, რომ აუცილებელია გვერდზე გადაიდოს მათი პოლიტიკური შეხედულებები, რათა თბილისი და მთლიანად საქართველო მომავალ თამაშებზე წარმოჩნდეს ყველაზე პოზიტიური კუთხით, რაც ქალაქისა და ქვეყნის ინტერესებშია.

ვფიქრობ დიდი მუშაობაა ჩასატარებელი ამ კუთხით, ხოლო ევროპის ოლიმპიურ კომიტეტთან ასოციაცია მუდამ მზად არის ნებისმიერი დახმარების გასანევედ. გვიდო და მისი გუნდი თქვენს სამსახურშია და გთხოვთ თავისუფლად მიმართოთ მათ, როცა ამის საჭიროება იქნება.

მოუთმენლად ველი თქვენთან შეხვედრას რომში ამ თვეში.

საუკეთესო სურვილებით,  
**პატრიკ ჰიკი**,  
ევროპის ოლიმპიური კომიტეტების პრეზიდენტი

ინტერვიუ  
აზერბაიჯანის ეოკის  
ვიცე-პრეზიდენტთან  
ჩინგიზ ჰუსეინზადესთან



— წინასწარი ჩანაფიქრით პირველი ევროპული თამაშები 2017 წელს უნდა ჩატარებულიყო...

— „უფრო ადრე ჩატარებისთვის დრო არ გვაქვს, მასპინძელი ქალაქიც კი არაა შერჩეული. ასე რომ, ორიენტირი მხოლოდ 2017 წლისთვის გვაქვს“, – ასეთი იყო ამ თამაშების ჩატარების ინიციატორის, ევროპის ოლიმპიურ კომიტეტთა ასოციაციის პრეზიდენტის პატრიკ ჰიკის პოზიცია. სწორედ აქ ჩავერთეთ ჩვენ, ქვეყნის პრეზიდენტთან შეთანხმებით შევთავაზეთ ბაქოს კანდიდატურა და გარანტიაც მივეცით, რომ პირველი თამაშები 2015 წლისთვის მოესწრაფებოდა. პატრიკ ჰიკის და ილხამ ალიევის შეხვედრიდან სულ მალე, გასული წლის დეკემბრის გენერალურ ასამბლეაზე ჩვენი კოლეგების თანხმობაც მივიღეთ.

— დღევანდელი გადასახედოდა ცოტა თამამი შეთავაზება ხომ არ იყო?

— ალბათ არა. ჩვენ მასშტაბური სპორტული ღონისძიებების ჩატარების გარკვეული გამოცდილება დაგვიგროვდა. ინფრასტრუქტურა ვითარდება. ბაქომ ხომ განაცხადიც გააკეთა 2020 წლის ოლიმპიური თამაშების ჩატარებაზე. ასე რომ, თუ ჩვენ თავს არ შევირცხვენთ 2015 წელს, კარგი პოზიცია გვაქვება ახალი ოლიმპიური განაცხადის გასაკეთებლად.

— რა სიძნელეებს აწყდებით ამ ეტაპზე, თამაშებამდე 18 თვით ადრე?

— ამ თამაშებს არც ტრადიცია, არც გარკვეული სტანდარტები და არც ჩამოყალიბებული ნესები არ აქვს. ყველაფერს ახლა ეყრება საფუძველი. ისიც უნდა ითქვას, რომ ამ მასშტაბის ღონისძიების ორგანიზებისთვის ადამიანური რესურსების ერთგვარ ნაკლებობასაც განვიცდით. ამიტომ ზოგიერთ

ნამყვან პოზიციებზე უკვე მოვიწვიეთ უცხოელები. ვფიქრობ, მათი რიცხვი გაიზრდება. ისე კი, თამაშების საორგანიზაციო კომიტეტი ოპერატიულად შეიქმნა, რომლის შემადგენლობაში ყველა იმ სტრუქტურის ხელმძღვანელია შეყვანილი, რომლებსაც რაიმე ფორმით შეხება ექნებათ თამაშებთან. საორგანიზაციო კომიტეტს აზერბაიჯანის პირველი ლედი მიხრიბან ალიევა ხელმძღვანელობს.

— თუ არის მიღებული საბოლოო გადაწყვეტილება თამაშების პროგრამის თაობაზე?

— სამწუხაროდ არა, მაგრამ რომში გასამართი ევროპის ოლიმპიური კომიტეტების გენერალური ასამბლეისთვის (2013 წლის ნოემბერი) პროგრამაზე ნერტილი საბოლოოდ დასმული იქნება. დღეს შეიძლება ითქვას, რომ ბაქოში ევროპელი ათლეტები სპორტის 19 სახეობაში იასპარეზებენ. გარკვეულია 17 მათგანი. დებატები გვაქვს სანყლოსნო სახეობების გამო. ისინი ასაკობრივ შეზღუდვას გვთავაზობენ. მძლეოსნობის კონტინენტურ ფედერაციასთანაც მიდის მოლაპარაკებები.

— ვიცით, რომ სპორტის არაოლიმპიურ სახეობებიდან კარატეა ჩასმული. ჩვენთვის მოულოდნელი იყო, რომ ჭადრაკს არ გაუწიეთ ლობირება...

— როგორ არა, ჭადრაკი კი შევთავაზეთ, მაგრამ გადაწყვეტილებას ჩვენ ხომ არ ვიღებთ? გაისხენეთ, კარატე იმ სახეობებში იყო შეყვანილი, რომელთაგან ერთ-ერთი სოკის ბუენოს-აირენის სესიას უნდა აერჩია 2020 წლის ზაფხულის ოლიმპიური თამაშების პროგრამისთვის. ამანაც იქონია ერთგვარი გავლენა პროგრამის ფორმირებაზე.

— ინფრასტრუქტურის მხრივ რა მდგომარეობაა?

— ძირითადი არენები უკვე მზადაა. ზოგიერთ მათგანს რეკონსტრუქცია ან კოსმეტიკური რემონტი სჭირდება. შენდება ოლიმპიურ სტადიონი 65 000 მაყურებელზე. მშენებლობის პროცესშია სანყლოსნო სახეობების ცენტრი და ტანვარჯიშულ სახეობებთან

სასახლე. პირველი 6 200, მეორე კი 10 ათას მაყურებელზე. ოლიმპიური სოფელი მზადაა და მას სვალვე შეუძლია სპორტსმენების მიღება. თამაშებისთვის გამოყენებული იქნება 2011 წლის ევროვიზიისთვის კონკურსისთვის სპეციალურად აშენებული ნავთობებიც.

— რამდენად სწორადაა შერჩეული თამაშების ჩატარების თარიღი? ეს ხომ „რიო-2016“-სთვის გამაღებელი მზადების პერიოდია. იქნება სალიცენზიო ტურნირებიც...

— მოგეხსენებათ, რომ ევროპა ყველაზე სპორტული კონტინენტი და აქ ამ მასშტაბის სპორტული ღონისძიებისთვის კალენდარში ყველასათვის მისაღები ფანჯრის მოძებნა ძნელია. 2015 წლის ივლისისთვის ბევრ სახეობაში საოლიმპიადო შერჩევა დასრულებული იქნება და მათთვის ბაქოს თამაშები სწორედ რომ მისაღებია. ეს ხომ მათი შესაძლებლობების ერთგვარი დათვალაობა იქნება რიომდე ერთი წლით ადრე. ზოგიერთ სახეობაში ლიცენზიები გვიან შემოდგომამდე ან სულაც 2016 წლის გაზაფხულზე გაიცემა და ვიმედოვნებ, რომ ბაქოს თამაშები მათაც ნაადგებათ. გარდა ამისა, ზოგიერთ ფედერაციასთან, მაგალითად ჭიდაობის ფედერაციასთან მიმდინარეობს მოლაპარაკება, რომ ბაქოს თამაშები ერთ-ერთი სალიცენზიო ეტაპი იყოს.

— ისლა დავრჩენია წარმატებები გისურვოთ პირველი ევროპული თამაშების ჩატარებაში.

— მაღლობთ. ჩვენც წარმატებებს გისურვებთ ევროპის ახალგაზრდული ოლიმპიური ფესტივალის მომზადებაში და ეჭვიც არ გვეპარება, რომ უმაღლეს დონეზე ჩატარებთ. ჩვენს რეგიონში, მეზობელ და მეგობარ ქვეყნებში ასეთი მასშტაბური სპორტული ფორუმები დროის მიხედვით თითქმის გადაბმულია. ბაქოს თამაშების დამთავრებიდან სულ რაღაც სამიოდე კვირაში თბილისში სტარტს ევროპის ახალგაზრდული ფესტივალი აიღებს.

ასე რომ, ვუსურვოთ ერთმანეთს წარმატებები.

# პირველი ევროპული თამაშები ბაქოში



# თბილისი-2015

## ეოკეპის 42-ე გენერალური ასამბლეაზე

# პრეზენტაცია

2013 წლის ნოემბრის მინურულს რომში გაიმართა ევროპის ოლიმპიური კომიტეტების 42-ე გენერალური ასამბლეა. სხდომაზე „სოჭი-2014“-ის, „რიო-2016“-ის, „ბაქო-2015“-ის საორგანიზაციო კომიტეტების მოხსენებებთან ერთად განიხილეს 2015 წლისათვის თბილისში დაგეგმილი ევროპის ახალგაზრდობის ოლიმპიური ფესტივალის საორგანიზაციო კომიტეტის ანგარიში იმის შესახებ, თუ როგორ მიმდინარეობს მზადება ამ მნიშვნელოვანი სპორტული ფორუმისთვის.

ევროპის ეროვნული ოლიმპიური კომიტეტების წინაშე გამოვიდა თბილისის მერი გიგი უგულავა. პრეზენტაცია მზადების მიმდინარეობაზე გააკეთა საორგანიზაციო კომიტეტის თავმჯდომარის მოადგილემ გიორგი ხაჩიძემ. ასამბლეას საქართველოდან ესწრებოდნენ სეოკის პრეზიდენტი ლერი ხაბელოვი, გენერალური მდივანი ემზარ ზენაიშვილი, „თბილისი 2015“-ის საორგანიზაციო კომიტეტის თავმჯდომარე ალექსანდრე ახვლედიანი.

იტალიის დედაქალაქში შედგა შეხვედრა ევროპის ოლიმპიური კომიტეტების პრეზიდენტთან პატრიკ ჰიკთან, რომელიც ამ ორგანიზაციის წინამძღოლად ხელახლა იქნა არჩეული. მასთან და ასოციაციის სხვა ხელმძღვანელებთან ერთად დეტალურად იქნა განხილული ფესტივალისთვის



მზადების კონკრეტული საკითხები.

ოლიმპიურ მოძრაობაში შეტანილი განსაკუთრებული წვლილის აღიარების ნიშნად, სეოკის გენერალური მდივანი ემზარ ზენაიშვილი პატრიკ ჰიკმა დააჯილდოვა ევროპის ოლიმპიური კომიტეტების საპატიო ორდენით.

სეოკის გენერალური მდივანი ემზარ ზენაიშვილი ევროპის ოლიმპიური კომიტეტების საპატიო ორდენით დაჯილდოებისას.

კახა ბერიძე

# რვა მედალი უტრუსტრიდან

„ევროპის ახალგაზრდობის ოლიმპიური ფესტივალი საკუთარი შვილივით მიყვარს. იგი დიდი ოლიმპიური ოჯახის უმნიშვნელოვანი მონაპოვარია. ცხოვრებაში თუ რამ კარგი გამიკეთებია ვფიქრობ, ერთ-ერთი საუკეთესო ამ სპორტული ფორუმის დაარსებაში მონაწილეობის მიღება იყო“, — ეს სიტყვები ევროპის ოლიმპიურ კომიტეტთა ასოციაციის პრეზიდენტს პატრიკ ჰიკს ეკუთვნის.

მას შემდეგ ბევრმა წყალმა ჩაიარა და იგივე სიტყვები სპორტის ირლანდიელმა მალაჩინოსანმა ნოემბერში თბილისში ვიზიტის დროსაც გაიმეორა.

არ შევუდგებით იმის მტკიცებას თუ რა რანგის ასპარეზობაა ეს ფესტივალი. მიუხედავად არცთუ ისე ხანგრძლივი და მდიდარი ისტორიისა (22 წელი) ამ თამაშებმა ევროპის

სპორტულ რუკაზე გამორჩეული ადგილი დაიკავა.

2013 წლის 14-19 ივლისს ნორჩი ევროპელი ათლეტები, ყველაზე მასშტაბურ კონტინენტურ სპორტულ ღონისძიებაში საასპარეზოდ მეთორმეტედ შეიკრიბნენ, ამჯერად — ჰოლანდიის ქალაქ უტრეხტში. სპორტის 9 სახეობაში (კალათბურთი, ფრენბურთი, ხელბურთი, ძიუდო, ჩოგბურთი, სპორტული ტანვარჯიში, მძლეოსნობა, ცურვა, ველოსპორტი) 49 ქვეყნის 2500-მდე სპორტსმენი ასპარეზობდა. საქართველო ძიუდოში, მძლეოსნობაში, ველოსპორტში, ცურვასა და ჩოგბურთში 27 ათლეტით წარსდგა. მონაწილე უნდა გველოდა სპორტულ ტანვარჯიშშიც, თუმცა ფესტივალამდე რამდენიმე კვირით ადრე ჩვენმა ტანვარჯიშემ სერიოზული ტრავმა მიიღო და თამაშებში მისი გამოსვლაც გამოირიცხა.

„ძველი ქალაქი დიდი გულით“ — ეს არის 320-ათასიანი უტრეხტის საეპიტო ბარათი. იგი ქვეყნის სიდიდით ნესამე ქალაქია და ამსტერდამიდან ნახევარი საათის სავალზე მდებარეობს. ნიდერლანდები და ველოსიპედი რომ უერთმანეთოდ ვერ ძლებენ კი ვიცოდი, მაგრამ უტრეხტში ნანახმა მოლოდინს გადააჭარბა. ალბათ გადამეტებული არ იქნება თუ ვიტყვი, რომ უტრეხტის ქუჩებში ველოსიპედების რაოდენობა ორჯერ აღემატება მსუბუქ ავტომობილთა რაოდენობას. სკოლებსა და საბავშვო ბაღებში მშობლები შვილებს ველოსიპედით აკითხავენ, აღარაფერს ვამბობ მაღაზიაში, რესტორანში, სამასხურსა თუ სხვა დანიშნულების ადგილებზე გადასადგილებლად სწორედ ამ ორბორლიან ტრანსპორტს რომ იყენებენ.

ვერ დავინწყებ მტკიცებას, რომ ქალაქი ერთი კვირის მანძილზე ევროპის ახალგაზრდობის ოლიმპიური ფესტივალის ცხოვრობდა, მაგრამ არც გულგრილი დამოკიდებულება იგრძნობოდა. ქუჩებში EYOF-ის დროშები თუ სარეკლამო ბანერები შეგახსენებდათ, რომ უტრეხტის არენებზე მნიშვნელოვანი სპორტული ბატალიები გაჩაღებულიყო.

ორგანიზაციული თვალსაზრისით ყველაფერი რიგზე რომ ვერ იყო, ეს თავიდანვე ნათლად გამოჩნდა, როდესაც ჩვენი გუნდი დაბინავებას ორ საათი ელოდა. ლოდინით დაქანცული საქართველოს დელეგაციის წევრები ხუმრობდნენ, ამათ ხომ არ ავინწყდებათ მომდევნო ფესტივალი სად ტარდება! თავად ოლიმპიური სოფელი კი საუნივერსიტეტო კოლეჯის საერთო საცხოვრებელში იყო განლაგებული.

ქაოსური ვითარება იყო კვების მხრივაც. რაციონი მნი-







რი და ცოტა, მაგრამ თუ გაგიმართლებდა და საქმელი შეგხვდებოდა, დიდი შანსი იყო დანა-ჩანგალი აღარ შეგხვედროდა და ოფლით მოპოვებულ ულუფას კოვზით ან სულაც ორი დანით შექცეოდი. გაგიკვირდებოდა და ერთხელ მენიუში პურიც არ ყოფილა, მიზეზად კი არც მეტი არც ნაკლები კვირა დღე და ამის გამო მცხოვრების არყოფნა დასახელდა. სპორტულ ბაზებზე ტრანსპორტირებაც უცნაურად ხდებოდა. მოკლედ, უტრეხტის ფესტი-

ვალს თან ბევრი წუნი ახლდა და ამას ჰოლანდიელებისგან ნაკლებად მოელოდნენ. აკი არაერთი ქვეყნის დელეგაცია, უკმაყოფილებას საჯაროდ გამოხატავდა და ხშირად მოკრავდით ყურს – თუ არ შეეძლოთ, ვინ აძალებდა მასპინძლობასო.

უტრეხტის საფეხბურთო სტადიონზე გამართული გახსნის ცერემონიალი მართლაც ლამაზი სანახავი გამოდგა და მონაწილეებს მცირედით მაინც დაავიწყა ის ორგანიზაციული პრობლემები. ფესტივალი ოფიციალურად გახსნილად ნიდერლანდების მეფემ ვილემ-ალექსანდერმა გამოაცხადა, მანამდე კი სპოსრტმენებს სოკისა და ეოკის პრეზიდენტებმა მიმართეს და წარმატებები უსურვეს. გახსნის ცერემონიაზე ჩვენი გუნდის მედროშე იმ მომენტისთვის უკვე ევროპის ჩემპიონი, ძიუდოსტი მარი-

ამ ჯანაშვილი გახლდათ, რომელმაც უტრეხტის ფესტივალზე ბრინჯაოს მედალი მოიპოვა.

— მე დღეს ჩემპიონი უნდა გავმხდარიყავი, — ცრემლნარევი თვალებით იტყვის მოგვიანებით მარიამ ჯანაშვილი.

ქართველი ძიუდოსტი გოგონასთვის ოქროს მედალი მართლაც ალალი იქნებოდა. მან მთელი ტურნირი მხრის ტრამვით ჩაატარა და ნახევარფინალამდეც მივიდა, სადაც ფრანგ მეტოქესთან სწორედ აუტანელი ტკივილის გამო დამარცხდა.

თამაშებში ძალები 27 ქართველმა ათლეტმა მოსინჯა, მაგრამ, სამწუხაროდ, კვლავ არ გვეყავა გუნდი სპორტის სათამაშო სახეობაში. უტრეხტამდე გამართულ ფესტივალებზე საქართველოს 50 მედალი ჰქონდა მოპოვებული, რომელთაგან 45 ძიუდოსტების ანგარიშზეა და



**ევროპის ახალგაზრდობის 2013 წლის პრიზიორები საქართველოდან (ვაჟები):**

**ერეკლე არსოზაშვილი** (ძიუდო) — I ადგილი.

დაიბადა

1996 წ. 19 მარტს გორში.

საუკეთესო შედეგები:

ევროპის ახალგაზრდობის ოლიმპიური ფესტივალის ჩემპიონი; ევროპის ჩემპიონი კადეტებში.

**გიორგი კაციანიშვილი** (ძიუდო) — I ადგილი.

დაიბადა

1996 წლის 21 აპრილს კასპში.

საუკეთესო შედეგები:

ევროპის ახალგაზრდობის ოლიმპიური ფესტივალის ჩემპიონი; ევროპის ბრინჯაოს პრიზიორი კადეტებში.

**იესო კვირიკაშვილი** (ძიუდო) — II ადგილი.

დაიბადა 1996 წლის

24 სექტემბერს გორში.

საუკეთესო შედეგი:

ევროპის ახალგაზრდობის ოლიმპიური ფესტივალის ვერცხლის პრიზიორი.

**გიორგი კახისაშვილი** (ძიუდო) — II ადგილი.

დაიბადა 1996 წლის 23 იან-

ვარს თბილისში.

საუკეთესო შედეგი:

ევროპის ახალგაზრდობის ოლიმპიური ფესტივალის ვერცხლის პრიზიორი.

**თამაზ კირაკოშვილი** (ძიუდო) — II ადგილი.

დაიბადა 1996 წლის 1

სექტემბერს საგარეჯოში.

საუკეთესო შედეგები:

ევროპის ახალგაზრდობის ოლიმპიური ფესტივალის ვერცხლისა და ბრინჯაოს პრიზიორი, მსოფლიოს ჩემპიონატის ვერცხლის პრიზიორი; ევროპის ჩემპიონატის ბრინჯაოს მედალოსანი კადეტებში.

**სიმონ მამარლაშვილი** (ძიუდო) — III ადგილი.

დაიბადა 1997 წლის 14 მარტს

– საგარეჯოში.

საუკეთესო შედეგი:

ევროპის ახალგაზრდობის ოლიმპიური ფესტივალის ბრინჯაოს პრიზიორი.



თამაშების ჩემპიონები:  
ერეკლე არხოზაშვილი (მარცხნივ)  
და გიორგი კაციაშვილი (მარჯვნივ).



რა გასაკვირია, რომ ამჯერადაც ჩვენს მთავარ დამრტყმელ ძალას სწორედ ამ სახეობის წარმომადგენლები წარმოადგენდნენ. მსოფლიოსა და ოლიმპიური ჩემპიონის ირაკლი ცირეკიძის აღსაზრდელებმა უტრეხტში მართლაც რომ შთამბეჭდავად იასპარეზეს. კვარაცხევის უმაღლეს საფეხურზე ავიდნენ ერეკლე არხოზაშვილი (55კგ) და გიორგი კაციაშვილი (60კგ), ვერცხლის მედლები მოიპოვეს გიორგი ძევისაშვილმა (მძიმე წონა), იესო კვირიკაშვილმა (81კგ) და თამაზ კირაკოზაშვილმა (73კგ), ხოლო ბრინჯაო ნილად ხვდა სიმონ მამარდაშვილს (66კგ).

თუ ძიუდოში წარმატებები ჩვენთვის ჩვეულებრივი რამ არის, ჩოგბურთში მედლებით განებივრებულნი არ ვართ. 2007 წელს, ბელგრადში ეკატერინე გორგიძემ ფინალამდე გააღწია და იქ დამარცხდა, ხოლო შერეულ წყვილთა თანრიგში გიორგი ხმიადაშვილთან ერთად სულაც გაიმარჯვა. ეს იყო ერთადერთი წარმატება რითიც სპორტის ამ სამეფო სახე-

ობაში თავს ვინონებდით. სასიხარულოა, რომ უტრეხტში ძიუდოისტებს მხარი ჩოგბურთელებმაც აუბეს. მარიამ ბოლქვაძემ და ანა ახალკაცმა წყვილებში ბრინჯაო მედლები დაისაკუთრეს. ნიშანდობლივია, რომ მესამე ადგილისთვის შეხვედრაში მათ რუს მეტოქეებს აჯობეს.

გაცილებით მეტს ველოდით მძლეოსნებისგან. აქამდე ამ დონეზე ჩვენს მძლეოსნებს სამი მედალი ჰქონდა მოპოვებული და გვეიმედებოდა, რომ უტრეხტში მონაგარს გავ-

ზრდიდით. სხვადასხვა დისციპლინებში რვა ქართველმა მძლეოსანმა სცადა ბედი და მათ მიერ ნაჩვენები შედეგები საპრიზო სამეულს საგრძნობლად ჩამორჩებოდა.

რაც შეეხება ცურვასა და ველოსპორტს აქ მაღალ შედეგებზე ილუზია არც გვქონდა, თუმცა უნდა ითქვას, რომ ჩვენმა ახალგაზრდა სპორტსმენებმა კარგი გამოცდილება მიიღეს.

ფესტივალის დახურვა ოლიმპიურ სოფელში გაიმართა და ნაკლებად საზეიმო გა-

|    | ქვეყანა            | ოქრო     | ვერცხლი  | ბრინჯაო  | სულ      |
|----|--------------------|----------|----------|----------|----------|
| 1  | რუსეთის ფედერაცია  | 30       | 14       | 12       | 56       |
| 2  | ღიღი პრიტანეთი     | 9        | 14       | 8        | 31       |
| 3  | საფრანგეთი         | 9        | 6        | 7        | 22       |
| 4  | უნგრეთი            | 8        | 3        | 3        | 14       |
| 5  | იტალია             | 7        | 3        | 11       | 21       |
| 6  | გერმანია           | 5        | 8        | 3        | 16       |
| 7  | ჰოლანდია           | 4        | 7        | 9        | 20       |
| 8  | თურქეთი            | 4        | 2        | 7        | 13       |
| 9  | აშშ-საშტატი        | 4        | 2        | 1        | 7        |
| 10 | სლოვენია           | 4        | 0        | 8        | 12       |
| 11 | ესპანეთი           | 3        | 4        | 11       | 18       |
| 12 | რუმინეთი           | 2        | 7        | 7        | 16       |
| 13 | <b>საქართველო</b>  | <b>2</b> | <b>3</b> | <b>3</b> | <b>8</b> |
| 14 | ირლანდია           | 2        | 2        | 1        | 5        |
| 15 | შვეიცარია          | 2        | 1        | 0        | 3        |
| 16 | ისრაელი            | 2        | 0        | 2        | 4        |
| 17 | აზერბაიჯანი        | 2        | 0        | 1        | 3        |
| 18 | ბელგია             | 1        | 4        | 2        | 7        |
| 19 | ფინეთი             | 1        | 3        | 2        | 6        |
| 20 | ბელარუსი           | 1        | 2        | 4        | 7        |
| 21 | ჩინეთის რესპუბლიკა | 1        | 2        | 2        | 5        |
| 22 | ღანია              | 1        | 2        | 1        | 4        |
| 23 | მონტენეგრო         | 1        | 1        | 1        | 3        |
| 24 | ნორვეგია           | 1        | 1        | 1        | 3        |



მოდგა. ცერემონიას დაესწრო თბილისის მერი გიგი უგულავე და ოლიმპიური ფესტივალის დროშა ოფიციალურად ჩაიბარა.

გაიმართა „თბილისი 2015“-ის პრეზენტაცია.

ამრიგად „უტრეხტი-2013“ უკვე ისტორიის კუთვნილებაა, სადაც საქართველომ დიდ წარმატებას მიაღწია. აქამდე არასდროს ყოფილა, რომ აღნიშნულ სპორტულ ფორუმზე 8 მედალი (2 ოქრო, 3 ვერცხლი, 3 ბრინჯაო) მოგვეპოვებინოს. ამ მაჩვენებლით საერთო გუნდურ



ჩათვლაში მეცამეტე ადგილი გვერგო და უკან ჩამოვიტოვეთ ისეთი ძლიერი ქვეყნები როგორებიცაა: ჩეხეთი, ბელარუსი, უკრაინა, დანია, ბელგია, ხორვატია, პორტუგალია, შვედეთი და ა. შ.

უტრეხტული მონაგარი დადებითად შეაფასა სეოკის ხელმძღვანელობამ.

— ნაჩვენები შედეგით კმაყოფილი ვართ. 8 მედალი და მე-13 გუნდური ადგილი ევროპაში ურიგო მაჩვენებელი არ არის. ერთ სიამოვნებად ღირდა ჩვენი ძიუდოსიტების ჭიდაობის ყურება, გაგვახარეს ჩოგბურთელებმაც. იმედი მაქვს, მომავალი ფესტივალი, რომელსაც 2015 წელს საქართველოს დედაქალაქი უმასპინძლებს, კიდევ უფრო უხვმოსავლიანი იქნება ჩვენთვის, — აღნიშნა სეოკის პრეზიდენტმა ლერი ხაბელოვმა.

2015 წელს, თბილისში შეხვედრამდე.

კახა ბერიძე



ჩოგბურთელთა გოგონათა საპატიო კვარცხლბეკი. მარჯვნივ – მარიამ ბოლქვაძე და ანა ახალკაცი.

**ევროპის ახალგაზრდობის 2013 წლის პრიზიორები საქართველოდან (ქალები):**

**მარიამ ჯანაშვილი** (ძიუდო) — III ადგილი. დაიბადა 1996 წლის 6 მარტს დედოფლისწყაროში. საუკეთესო შედეგები: ევროპის ჩემპიონი კადეტებში, მსოფლიოს ვერცხლის პრიზიორი კადეტებში; ევროპის ახალგაზრდობის ოლიმპიური ფესტივალის ბრინჯაოს პრიზიორი

**მარიამ ბოლქვაძე** (ჩოგბურთი) — III ადგილი. დაიბადა 1998 წლის 1 იანვარს ბათუმში. საუკეთესო შედეგი: ევროპის ახალგაზრდობის ოლიმპიური ფესტივალის ბრინჯაო პრიზიორი (წყვილებში).

**ანა ახალკაცი** (ჩოგბურთი) — III ადგილი. დაიბადა 1998 წლის 20 აპრილს თბილისში. საუკეთესო შედეგი: ევროპის ახალგაზრდობის ოლიმპიური ფესტივალის ბრინჯაოს პრიზიორი (წყვილებში).

|    |                    |   |   |   |    |
|----|--------------------|---|---|---|----|
| 25 | სერბეთი            | 1 | 1 | 0 | 2  |
| 26 | სლოვაკეთი          | 1 | 1 | 0 | 2  |
| 27 | ლიტვა              | 1 | 0 | 2 | 3  |
| 28 | შვედეთი            | 1 | 0 | 2 | 3  |
| 29 | კვიპროსი           | 1 | 0 | 0 | 1  |
| 30 | უკრაინა            | 0 | 6 | 8 | 14 |
| 31 | ხორვატია           | 0 | 3 | 3 | 6  |
| 32 | ავსტრია            | 0 | 2 | 2 | 4  |
| 33 | საბერძნეთი         | 0 | 2 | 1 | 3  |
| 34 | ესტონეთი           | 0 | 2 | 0 | 2  |
| 35 | ბოსნია-ჰერცეგოვინა | 0 | 1 | 1 | 2  |
| 36 | მოლდოვა            | 0 | 1 | 1 | 2  |
| 37 | ბულგარეთი          | 0 | 1 | 0 | 1  |
| 38 | ლატვია             | 0 | 0 | 1 | 1  |
| 39 | ალბანეთი           | 0 | 0 | 0 | 0  |
| 40 | ანდორა             | 0 | 0 | 0 | 0  |
| 41 | სომხეთი            | 0 | 0 | 0 | 0  |
| 42 | მაკედონია          | 0 | 0 | 0 | 0  |
| 43 | ისლანდია           | 0 | 0 | 0 | 0  |
| 44 | ლიხტენშტაინი       | 0 | 0 | 0 | 0  |
| 45 | ლუქსემბურგი        | 0 | 0 | 0 | 0  |
| 46 | მალტა              | 0 | 0 | 0 | 0  |
| 47 | მონაკო             | 0 | 0 | 0 | 0  |
| 48 | პორტუგალია         | 0 | 0 | 0 | 0  |
| 49 | სან-მარინო         | 0 | 0 | 0 | 0  |

# ასპარეზი

## უნივერსიადა

# შესანიშნო შედეგებს: მსოფლიო უნივერსიადა მაკალი დონის სპორტული ფორუმი!

მიმდინარე წლის ივლისის შუა რიცხვებში რუსეთმა, კერძოდ, თათრეთის რესპუბლიკის დედაქალაქმა ყაზანმა მსოფლიო უნივერსიადას უმასპინძლა. სტუდენტური სპორტის ამ უმაღლეს ფორუმზე საქართველოც იყო წარმოდგენილი. როგორ წესი, ჩვენ ძალებს ვცდით იმ სახეობებში, რაშიც ტრადიცია მოგვდევს და წარმატების პერსპექტივა არსებობს. ასეთად წლეულს ათი სახეობა იქნა მიჩნეული: ანტიკური და თავისუფალი ჭიდაობები, ძიუდო, სამბო და ქამრიანი ჭიდაობა, ჭადრაკი, შვიდეკაცა რაგბი, წყალბურთი, ცურვა და კრივი. სხვა დროსაც თითქმის იგივე დისციპლინებში გამოვდიოდით და ხშირად – საკმაოდ წარმატებითაც... სამწუხაროდ, წლევეანდელზე ამას ვერ ვიტყვით: პირველად მოხდა, რომ ვერც ერთი სინჯის მედალი ვერ მოვიპოვეთ და სრულიად ხელცარიელი დავბრუნდით უნივერსიადიდან. ვითარება ნამდვილად დამაფიქრებელია, მით უფრო, რომ რიგ სახეობებში საკმაოდ მაღალი დონის სპორტსმენები გვყავდა წაყვანილი და მათგან კარგ შედეგებსაც ველოდით. წარუმატებლობის მიზეზებში გასარკვევად საქართველოს საუნივერსიტეტო სპორტის ფედერაციის ხელმძღვანელს, ლექსო გუგავას მივაკითხეთ. ბატონი ლექსო წარსულში მორაგბე გახლდათ და კარგადაც მოეხსენება სპორტული ცხოვრებისა და სპორტსმენის ავანჩავანი; ამ თანამდებობაზე კი მხოლოდ ერთი წელია, რაც დაინიშნა, თუმცა ეს დროც არ არის მცირე და ბევრი რამის დანახვა და შესწავლა შესაძლებელი. აქედან გამომდინარე, საუბარში სხვა მრავალ საკითხსაც შევეხეთ, რომელიც პირდაპირ თუ ირიბად განსაზღვრავს საუნივერსიტეტო სპორტის ხარისხიანობას, მა-

ლალშედეგიანობას და პოპულარობას.

— ბატონო ლექსო, ყაზანში ქართველთა მიერ ნაჩვენებ შედეგები არასახარბიელოა, მოლოდინი კი საკმაოდ დიდი გვექონდა. რატომ ვერ შევძელით ჩვეულ დონეზე ასპარეზობა, მაშინ, როცა ჩვენს ტრადიციულ სახეობაში, ჭიდაობაში საკმაოდ ძლიერი სპორტსმენები გვყავს?

— მართალია, რომ მოჭიდავეთა იმედი ტრადიციულად

გვექონდა, მაგრამ პირდაპირ უნდა გითხრათ: საუკეთესონი მაინც არ იყვნენ წამოსულები. შესაბამისად, მეორე და მესამე ნომრებით მსოფლიოში უძლიერეს მოჭიდავეებთან პაექრობა რთულია. თუ რა მიზეზით ვერ ვიხილეთ უძლიერესები ყაზანში, სხვა საკითხია, მაგრამ ვინც ფიქრობს, რომ მსოფლიო უნივერსიადა დაბალი დონის ტურნირია, ძალიან ცდება. იქ ჩვენ ვნახეთ უამრავი ისეთი მოჭიდავე, რომელმაც მსოფლიოსა





და ოლიმპიური ჩემპიონები და მრავალჯგობის პრიზიორები არიან. მონაწილეთა ლამის 80 პროცენტი ასეთი იყო. თუ მათ მიიჩნიეს, რომ უნივერსიადაზე გამოსვლა აუცილებელი იყო, ჩვენთან რატომ არ ჩათვალეს ასეთად, გასაკვირია.

— თქვენთვის არ არის მიზეზები ცნობილი?

— პრინციპში კი...

— არ გასურთ ახლა ღიად საუბარი?

— რატომაც არა?! მოსარიდებელი არაფერი მაქვს. საქმე ქვეყნის პრესტიჟს და ქვეყანაში სპორტის მომავალს ეხება, ამიტომ გაჩუმება არას გვარგებს. სამსუხაროდ, ჭიდაობის ფედერაციებში არ მიიჩნივენ მსოფლიო უნივერსიადას მაღალი რანგის ტურნირად, რაც იმაშიც გამოიხატება, რომ წლიურ კალენდარში არც ერთ მათგანს არ აქვს შეტანილი უნივერსიადას თარიღი. ცხადია, ეს იმას ნიშნავს, რომ არ აინტერესებთ და, შესაბამისად, მზადების გეგმავს არ შეაქვთ. არადა, ხომ გითხარით, იქ ისეთი სპორტსმენები გამოდიან, ოლიმპიურ თამაშებსადა მსოფლიო ჩემპიონატებს რომ შესურდებათ. ყაზანში რადენჯერმე განმეორდა ლონდონის ოლიმპიადის მეოთხედფინალური და ნახევარფინალური შეხვედრები; გამარჯვებები მოიპოვეს ტიტულოვანმა მოჭიდავეებმა, ხოლო ბევრმა სახელოვანმა ათლეტმა, მათ შორის მსოფლიოსა და ოლიმპიური თამაშების ჩემპიონმა თავი ვერაფრით გამოიჩინა. ჩვენი გუნდის გამოცდილი ექიმი, ზურაბ კახაბრიშვილი გაოგნებული იყურებოდა აქეთ-იქით და ამბობდა, ამათ აქ ნახვას ნამდვილად არ ველოდიო. საქართველოს ოლიმპიური კომიტეტის პრეზიდენტი ბატონი ლერი ხაბელოვიც ბრძანდებოდა ყაზანში და თავადაც შეუძლია დავი-

დასტუროთ, თუ რაოდენ მაღალი დონის შეჯიბრება გახლდათ წლევანდელი უნივერსიადა.

— ამ საკითხებზე შესაბამისი ფედერაციების მესვეურებთან თუ გქონდათ საუბარი და თუ განიხილეთ პრობლემა?

— პრობლემებზე ყველასთან ვსაუბრობთ და ვცდილობთ, ერთობლივად დავძლიოთ სირთულეები. სხვაგვარად შეუძლებელი იქნება. საუნივერსიტეტო სპორტის ფედერაციის მუშაობა ძალიან ჰგავს ოლიმპიური კომიტეტისა თუ სპორტის სამინისტროს მუშაობას – ყველა რგოლთან მჭიდრო კავშირია საჭირო; სისტემატური კომუნიკაცია აუცილებელია, რათა დაგეგმო და შემდეგ განახორციელო ჩანაფიქრი. მაგრამ როცა მავანთ მიაჩნიათ, რომ იმის შესახებ, თუ როდის და სად ტარდება მსოფლიო უნივერსიადა, ინფორმაცია საუნივერსიტეტო სპორტის ფედერაციამ უნდა მიანოდოს, წინ ვერ წავალთ. ნებისმიერ სპორტულ კალენდარში – საერთაშორისოსა თუ ეროვნულში უნივერსიადა შეტანილი იყო და დაინტერესებული ადამიანი იოლად მოძებნიდა მას და გეგმაში შეიტანდა.

— ხშირად ნაკრები გუნდების ხელმძღვანელები პრაქტიკული მოსაზრებებით ხელმძღვანელობენ და ამა თუ იმ შეჯიბრებებს თავს არიდებენ სპორტსმენის გადაღლის მომიზეზებით; უმეტეს შემთხვევაში კი გეგმის ნაწილად არ მიიჩნევენ და წინასწარ შედგენილი გეზიდან არ უხვევენ. ასეთი მიდგომის შედეგია, რომ მეორე და მესამე რიგის სპორტსმენებს ვხედავთ შეჯიბრებებზე. აქაც ხომ არ იყო მსგავსი მოტივები?

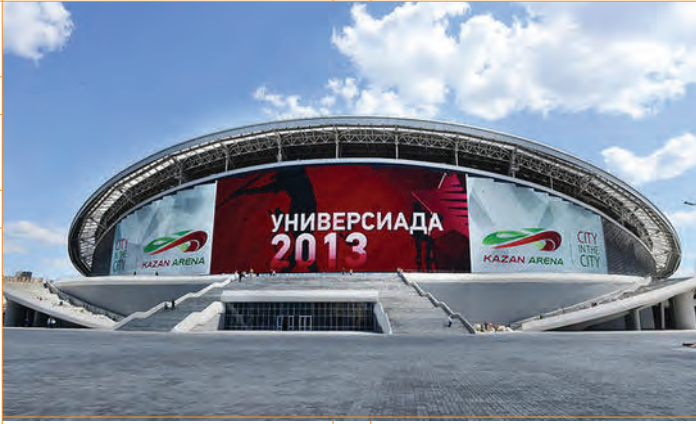
— სწორედაც რომ ასეთი მიდგომაა ნარუმატებლობის ერთი უმთავრესი მიზეზი. მავა-



ლითად, ძიუდოსტებმა იმიტომ აარიდებინეს თავი ლიდერებს, რომ ერთი თვის შემდეგ უწევდათ მსოფლიო ჩემპიონატზე გამოსვლაში სხვა ქვეყნის ძიუდოსტებისთვის ყაზანში მონაწილეობას ხელი არ შე-

წინა გვერდზე: საქართველოს საუნივერსიტეტო სპორტის ფედერაციის პრეზიდენტი ლექსო გუგავა ქართული გუნდის პრეზენტაციისას ყაზანში.





უნივერსიადის მონაწილე ქართველ სპორტსმენთა გუნდი

უშლია, პირიქით – ნაადგატ კიდევ... ერთი თვე სპორტსმენისთვის საკმაოდ დროა მოსამზადებლად და დასასვენებლად; ფორმაში შესასვლელად და მისი დაკარგვისთვის

საც, ანუ თუ პროფესიულად მიუდგები საქმეს, არაფერი გავნებს და თუ სხვა გზა არჩიე, მაშინ, ცხადია, მაღალ შედეგს ვერ აჩვენებ.

— მომავლის თუ გეიმედებათ? თუ ფიქრობთ, რომ სპორტული ფედერაციები უფრო სერიოზულად მიუდგებიან ამ საკითხს?

— ნამდვილად მეიმედება. ოლიმპიურ კომიტეტთანაც და საქართველოს სპორტის სამინისტროსთანაც მჭიდრო კავში-

რი გვაქვს და ასეც გავაგრძელებთ. თუმცა, იმისთვის, რომ შემდგომში უკეთესი შედეგი ვაჩვენოთ, მხოლოდ ჩვენი მოდომება საკმარისი არ იქნება, – კონკრეტულმა ფედერაციებმა უნდა შეძლონ სათანადო დონეზე მუშაობა. აქ მთავარი არის მართვის სისტემური პრობლემა. თუ არ იქნა კოორდინირებული მუშაობა ყველა რგოლს შორის, შედეგს ვერ მივიღებთ. სამწუხაროდ, საქართველოს საუნივერსიტეტო სპორტის



საქ უმოწყობილობაა ყურადღება მიუყრდნობენ საქმეს, ქვართა, ხოსანჯამ შეყვებს მთავრეუ.



ფედერაციას არ აქვს იმის მატერიალური თუ ფინანსური რესურსი, რომ სრულად უზრუნველყოს ქვეყანაში სტუდენტური სპორტის განვითარება. მოგეხსენებათ, რომ გარდა პროფესიული სპორტისა, საუნივერსიტეტო სპორტი მეორე გენერალური ხაზის განვითარებასაც ითვალისწინებს – ეს არის მოყვარულ სტუდენტ სპორტსმენთა ჩართულობა სპორტულ ღონისძიებებში და ამით ჯანსაღი, სპორტული გარემოს შექმნა მათთვის. სიმართლე გითხრათ, ჩვენი ფედერაციისთვის პროფესიული სპორტის განვითარებაზე უფრო პრიორიტეტული მასობრიობა უნდა იყოს – ესაა ამ ფედერაციის ძირითადი დანიშნულება. პროფესიული კუთხით კი ფედერაციები უნდა დაგვეხმარონ. დამეთანხმებით, ალბათ, რომ იმ სტუდენტთა ჩაბმა სპორტში, ვისაც პროფესიული ცოდნა არ აქვს, საშური საქმეა. სპორტული აქტივობა ძალიან სასარგებლოა ყველა ახალგაზრდისთვის – ჯანმრთელობას ხომ აკაჟებს და დარწმუნებული ვარ, ისეთ უნარ-ჩვევებსაც განუვითარებს, რომელიც თავაიანთ პროფესიებშიც დიდად წაადგებათ. ასეთებია: ნებელობა, ხასიათის სიმტკიცე, სწრაფი აზროვნება, რთულ ვითარებაში სწორი გადაწყვეტილების მიღების უნარი და სხვა მრავალი.

— გეთანხმებით და ბარემ აქ იმ ცნობილ პრობლემაზეც გკითხავთ, ზოგადად რომ არსებობს პროფესიონალი სტუდენტი სპორტსმენებისთვის: ცნობილია, რომ დღეისათვის კანონი განათლების შესახებ არ ითვალისწინებს შეღავათებს პროფესიონალი სპორტსმენებისთვის. თქვენ თუ მუშაობთ ამ კუთხით და თუ გაქვთ რაიმე ხელშესახები შედეგი, ან რაიმე კონკრეტული გეგმა?

— ურთულეს პრობლემას შეეხებთ, რაც წლებია, ვერ მოგვარებულა. მე ვეთანხმები იმ აზრს, რომ სპორტსმენმა, ისევე როგორც სხვა სტუდენტმა, უნდა მიიღოს ფუნდამენტური განათლება და არჩეულ პროფესიას სრულყოფილად დაეუფლოს. სპორტული ცხოვრება ხანმოკლეც არის და ხსშირად – მოულოდნელობებით და უსიამოვნო სიურპრიზებით სავსეც: შესაძლოა, ისეთი ტრავმა მიიღო, რომ კარიერის დასრულება მოგიხდეს და ასეთ შემთხვევაში ხელცარიელი რჩები ცხოვრებისეული გამოწვევების წინაშე. ამიტომ განათლება აუცილებელია. მეორეცაა: განათლებული სპორტსმენი თავის საქმესაც ბევრად უკეთ წარუძღვება და თავის მრავალმხრივ განვითარებასაც შეუწყობს ხელს. ამ საქმეში კი განათლების სამინისტრომ მეტი პროფესიონალიზმი და ჰუმანურობა უნდა გამოიჩინოს: სპორტსმენს უნდა მიეცეს შეღავათები. თუ რა ფორმის, ამაზე მსჯელობა შეიძლება და ჩვენც გვაქვს ჩვენი მოსაზრებები, რასაც სათანადო ორგანიზაციებს ვანვლით; თუ გაითვალისწინებენ, კარგი იქნება. ზოგი ითვალისწინებს და ამიტომ კარგი მაგალითებიც გვაქვს ამ კუთხით. მე შემიძლია დღეისათვის იმ კერძო უმაღლესი სასწავლებლების მაგალითები მოგიყვანოთ, სადაც გათვალისწინებულია გარკვეული შეღავათები. ცხადია, ამის უფლებას მათ ავტონომიური მმართველობა აძლევთ. მაგალითად, შავი ზღვის უნივერსიტეტი წარჩინებულ სპორტსმენს წლიურ გადასახადს უნახვევრებს; აჯილდოებს სხვა ფორმითაც.....

— თქვენ ხაზს უსვამთ ქართული სპორტის მმართველ ორგანოებთან და ფედერაციებთან თანამშრომლობას, მაგრამ ჯერ არაფერი



გითქვამთ უმაღლეს სასწავლებლებთან თანამშრომლობაზე. თვლით თუ არა, რომ სტუდენტური სპორტის განვითარებაში მათაც უნდა დაიღონ წილი?

— ცხადია, უნდა დაიდონ, თუმცა ჩვენ მათ ვერაფერს დავაღვლებულებთ. თუკი მათი სურვილი იქნება, ჩვენ მზად ვართ თანამშრომლობისთვის. ჩემი ამ თანამდებობაზე მოსვლის პირველივე დღიდან დავინწყეთ ამ მიმართულებით მუშაობა და თითქმის ყველა კერძო და სახელმწიფო უმაღლეს სასწავლებელს დაეუკავშირდით. შევთავაზებ ჩვენი გეგმე-

ყაზანში ქართველმა სტუდენტმა სპორტსმენებმა ვერაფრით გამოიჩინეს თავი ვერც ძიუდოსა თუ ჭიდაობებში, სადაც ტრადიციულად ძლიერები ვართ, და ვერც სპორტის სხვა სახეობებში...



ბი და ხედვები, მოვისმინეთ მათი პოზიციებიც. მრავალთან უკვე გვაქვს საერთო ინტერესები და ვალმავებთ თანამშრომლობას; ბევრისგანაც ველით საქმიან წინადადებებს. როგორც ზემოთ მოგახსენეთ, საუნივერსიტეტო ფედერაციას არ გააჩნია სათანადო მატერიალური რესურსი, ამიტომ უნივერსიტეტები ხშირად გვითმობენ სპორტულ მოედნებს საასპარეზოდ; თავიანთი გუნდების ეკვიპირება-მგზავრობის ხარჯებსაც თავად ფარავენ, რაც ნამდვილად მისასალმებელია. ჩვენი უახლოესი გეგმებით, გვსურს რამდენიმე პოპულარულ სახეობაში შევექმნათ და რეგულარულად ჩავატაროთ საქართველოს ჩემპიონატები;



დავყოთ ის ლიგებად და ამით კიდევ უფრო მასობრივი და პოპულარული გავხადოთ. ამ გზაზე უკვე დგას ფუტზალი. 30 გუნდი ეჯიბრება ერთმანეთს. შევექმნით პირველი და მეორე ლიგები და უშელავათო მატჩების მხილველნიც გავხდით, რადგანაც გარდა იმისა, რომ საპრიზო ადგილებისთვის იბრძვიან გუნდები და პრიზებს

იღებენ, ლიგაში ადგილის შენარჩუნებისთვის ბრძოლაც უწევთ. ასეთივე ლიგების შექმნას ვგეგმავთ 15-კაცა რაგბში, ხელბურთში, კალათბურთში და სხვა პუპოლარულ სახეობებში. ცხადია, თუ არა უმაღლეს სასწავლებელთა თანადგომა, სასურველ შედეგს ვერ მივიღებთ.

**— თვლით თუ არა, რომ ის ერთი წელი, რაც თქვენ საუნივერსიტეტო სპორტის ფედერაციის სათავეში ხართ, წარმატებული იყო?**

— საერთაშორისო შედეგებით თუ ვიმსჯელებთ, მოსაწონი ბევრი არაფერი გვაქვს, მაგრამ ამ მიზეზებზე უკვე ვისაუბრეთ. თანაც სხვა ტურნირებში, გარდა მსოფლიო უნივერსიადისა, ძალების მოსინჯვის შესაძლებლობა არ მოგვცემია. სხვა კუთხით კი ბევრს ვცდილობთ და უკმაყოფილო ნამდვილად არ ვარ. ვთვლი, რომ ერთი აგური კიდევ დავდე იმ კედელზე, როელიც აქ ჩემს მოსვლამდე არსებობდა. შევეცდები კიდევ ბევრი მივუმატო. ჩემს მერე თუ ვინმე კიდევ უფრო მეტს გააკეთებს, ნამდვილად გამიხარდება. როდის დავტოვებ ამ თანამდებობას არ ვიცი, მაგრამ სანამ ვიქნები, ცდას არ დავაკლებ და, იმედია, შედეგსაც სათანადოს მივიღებთ.

**ზვიად შატირიშვილი**

ფოტოები მოგვანოდა საქართველოს საუნივერსიტეტო სპორტის ფედერაციამ







## ჭილაობა

# მსოფლიოს სუპერსტარების

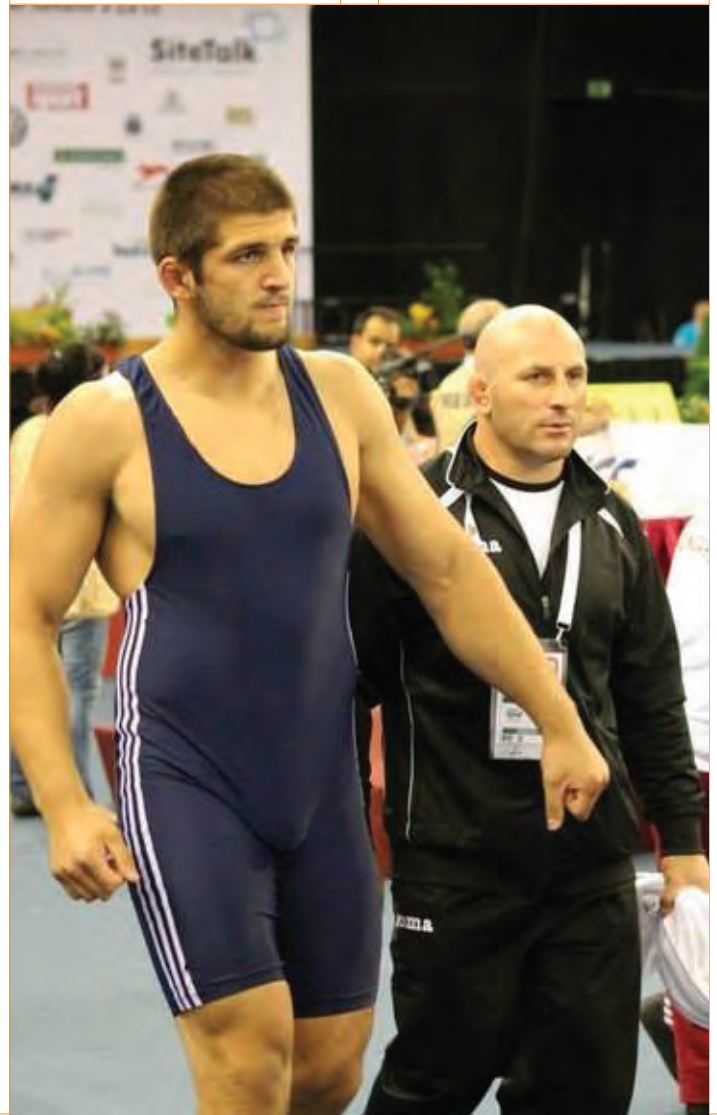
მსოფლიოს ნლევანდელ პირველობაზე ჩვენი მოჭიდავეები ფატალურად წარუმატებლად გამოვიდნენ – ორივე ნაკრების მონაგარი ერთადერთი ბრინჯაოა, რომელიც „თავისუფლად“ მოჭიდავე მიმინონოსანმა გენო პეტრიაშვილმა მოიპოვა. სრულად დაკომპლექტებული ორი გუნდიდან, 14 კაციდან ერთადერთი მედალი და ისიც ყველაზე დაბალი სინჯისა – ნამდვილად ვერაა საიმედო გამოსვლა. განსაკუთრებით ცუდად ანტიკოსებმა იასპარეზეს, თორემ თავისუფალი სტილით მოჭიდავეთაგან პეტრიაშვილის გარდა, კიდევ სამმა იჭიდავა ბრინჯაოსთვის, თუმცა წააგეს და ლევან ქელესაშვილიც (66), იაკობ მაქარაშვილიცა (74) და დავით ქერაშვილიც (96) მეხუთეზე დაჩნენ. თუმცა ახლა ამით მხოლოდ თავს ვიმშვიდებთ, თორემ საბოლოოდ ისტორიას მედალი შემორჩება და არა მათი მეხუთე ადგილი.

ჩავარდნა მით უფრო სანწყენია, რომ სულ რაღაც ერთი წლის წინათ ლონდონში საკმაოდ კარგად ვიასპარეზეთ. მართალია, მას შემდეგ გუნდები მნიშვნელოვნად გადახალისდა და ორივე ნაკრები მსოფლიოზე ძირითადად დებიუტანტებით შევსებული წავიდა, მაგრამ განა მათ კი უბრძოლველად და დაუმსახურებლად მოიპოვეს ადგილი ნაკრებში? მაშ, რა მოხდა ამ ერთ წელიწადში, რატომ დავიხიეთ ასე მკვეთრად უკან? თან რატომ გამოავლინა ორივე გუნდმა ერთი და იგივე თვალმისაცემი ნაკლი — ცუდი ფიზიკური მომზადება?

ცხადია, ამის მიზეზი მოსამზადებელ პროცესშია საძიებელი, თუმცა სად — მწვრთნელებში თუ თავად მოსამზადებელ გეგმაში – საკითხავი სწორედ ეს არის. ვფიქრობთ, გუნდებზე დადებითად არ აისახე-

ბოდა მწვრთნელთა ასეთი მკისიერი ცვლა, განსაკუთრებით – თავისუფალი სტილით მონიდავეთა ნაკრებში, თორემ ანტიკოსებში ეს პროცესი უფრო ეტაპობრივად მოხდა. მაგრამ თუ პირველთ შედარებით გამოუცდელი მწვრთნელები ჰყავდათ, იმავს ვერ ვიტყვით ანტიკოსებზე. მაშ, რატომ მოუვიდა ორივე შტაბს დაახლოებით ერთნაირი შეცდომა ფიზმომზადე-

ნაკრების მწვრთნელი რევაზ მინდორაშვილი და გენო პეტრიაშვილი, რომლის ბრინჯაოს მედალი ქართველ მოჭიდავეთა ერთადერთი მონაგარია გასულ სეზონში.



ჭიჯარომბის ხაჯარაჯანა კიჯაყე აყვრომ სხწყეზნა რმზჯარაყნო ნარმბაყემბის ჳმბზყ.



გენო პეტრიაშვილი და დავით პოლოსიანი მსოფლიო ჩემპიონატზე ბუდაპეშტში.

გენო პეტრიაშვილი და მსოფლიოს ორგზის ჩემპიონი, საქართველოს ჭიდაობის ფედერაციის პრეზიდენტი ლუკა კურტანიძე ბუდაპეშტში სპარინგებისას.



ბაში? ხომ არაა ამის მიზეზი ის, რომ წლეულს გუნდები მოსამზადებლად უცხოეთში აღარ გაუშვეს — კულუარებში ჯერ კიდევ სეზონის დასაწყისში ამბობდნენ, რომ სამინისტრომ საქართველოში მომზადების მითითება გასცა, საუცხოეთოდ ვეღარ დაგაფინანსებთო. ბოლო წლებში ჩვენი მოჭიდავეები სისტემატურად დადიოდნენ საერთო ფიზმომზადების შეკრებაზე და ერთობლივ ვარჯიშებზე

სომხეთსა და ბელარუსში. ჯერ ისიც საკითხავია, ბაკურიანის პატრონი ქვეყნიდან ფიზმომზადებისთვის რატომ უნდა წასულიყვნენ სადმე, თუმცა, ეჭვი გვაქვს, ამით სამინისტროს მაშინდელ ხელმძღვანელობას გაურბოდნენ, რომელიც აქტიურად ერეოდა მწვრთნელთა საქმეებში. ისიც ფაქტია, რომ ერთობლივი ვარჯიშები დიდ როლს ასრულებდა მოჭიდავეთა მზადებაში, რადგან ეს ჰაერით სჭირდება ყველა გუნდს — მოჭიდავეები აქ ერვევიან სხვადასხვა სტილის, ტექნიკის, ტაქტიკისა და შესაძლებლობების მეტოქეებს, უხვად ჰყავთ სპარინგ-პარტნიორები, რაც ჩვენთან პრობლემაა. განსაკუთრებით — მძიმე წონებში. თუმცა ბუდაპეშტში, მსოფლიოს ჩემპიონატზე ფიზიკური ხარვეზები იმდენად სიმპტომური იყო, შეუძლებელია, ეს მხოლოდ უცხოეთში მოუმზადებლობას დავაბრალოთ — ადრეულ წლებში ხომ ამის გარეშეც საკმაოდ ხშირად გადიოდნენ ფონს...

თუმცა, რაც უნდა იყოს ნარუმატებლობის მიზეზი, ცოტა გასაკვირია კომენტარები, რაც ანტიკოსთა ნაკრებზე გააკეთეს გუნდისა თუ ფედერაციის ხელმძღვანელებმა — წაგების მიუხედავად, დაინახეთ, რომ მათ საოლიმპიადოდ დიდი პოტენციალი აქვთო! საინტერესოა, რა დაინახეს ასეთი პირველივე ნაკრებულ შეხვედრებში? მეტიც

— ვიცით, რა შეუძლიათ რევაზ ლაშხს (60) და საჩინო დავითაიას (66), გვინახავს ლევან არაბულის (120) ჭიდაობაც, თორემ ბუდაპეშტური სურათით თუ შევიქმენით მათზე წარმოდგენა... ან, საინტერესოა, ასეთი რა დაინახეს ბაჩანა ფუტყარაძის (55) გამოსვლაში. საერთოდაც, ეს ბიჭი ცალკე საუბრის თემაა — მიგვაჩინა, რომ ახალგაზრდა, დამწყები სპორტსმენი ასე არ უნდა გაწირო. ნაკრების დამრიგებელმა რევაზ მინდორაშვილმა ქელესსაშვილზე თქვა, პრაქტიკულად, ხაშურის დარბაზიდან ნაიყვანეთ მსოფლიოზეო, მაგრამ იმას ასაკობრივ ნაკრებებში მაინც ჰქოდა უცხოეთში ასპარეზობის გამოცდილება, ფუტყარაძე კი მართლაც სახლიდან ნაიყვანეს ამხელა შეჯიბრებაზე. თან ადაპტაციისთვის შანსიც არ ჰქონდა — მხოლოდ ერთ ტურნირში მოესწრა მისი გამოცდა. ვფიქრობ, არაა გამართლებული, დამწყებ სპორტსმენს ამხელა პასუხისმგებლობა აჰკიდო — შეიძლება, ამით მის მომავალს სერიოზულად ავნო.

საერთოდაც, ვფიქრობთ, არასწორი იყო მსოფლიოსთვის ნაკრებთა დაკომპლექტების წესიც — ფედერაციამ ბრძანა, რომ ბუდაპეშტში მხოლოდ საქართველოს თასის გამარჯვებულები წავიდოდნენ, ამ ვერდიქტს კი მწვრთნელები ვერ გადაახტნენ. მივესალმებით





იმას, რომ ლიდერებმა შიდა ტურნირებშიც უნდა იჭიდებოდნენ; იმასაც, რომ ევროპა-მსოფლიოსთვის შესარჩევი შეჯიბრებები უნდა გამოიყოს და მათ გამარჯვებულებს პრიორიტეტი მიენიჭოთ, მაგრამ ასეთ მნიშვნელოვან ტურნირზე წამსვლელის ერთი ასპარეზობით გამოვლენა მაინც არ მიგვაჩნია სწორად. კიდევ ვიმეორებთ — თასის გამარჯვებულებს პრიორიტეტი უნდა მინიჭებოდათ, მაგრამ მსოფლიოსთვის მოსამზადებელ ციკლში სხვა კანდიდატებიც უნდა გამოეცადათ. მოსამზადებელი პერიოდი, სანვრთნელი ტურნირები სომ მისთვის არსებობს, რომ შვიდმომთო ყველა პრეტენდენტი და ტურნირზე ის წავიყვანოთ, ვინც მოცემულ მომენტში უკეთეს ფორმაშია, ჩვენ კი დინების აღმა წავედით — ჯერ კანდიდატები შევარჩიეთ და მერე ვეცადეთ, ისინი მოგვემზადებინა მსოფლიოსთვის. დინების აღმა ცურვა კი არასოდეს დასრულებულა წარმატებით. არ უნდა გამოგვერიცხა იმის შესაძლებლობაც, რომ ვიღაცას თასის შემდეგ იქნებ მკვეთრად მოემატებინა და მსოფლიოს წინ ეჯობა კონკურენტისთვის. ამის შესაძლებლობას ყველა მწვრთნელი უშვებს და ჩვენ რატომღა მოვინდომეთ ორიგინალურობა? შარშან ასე მოიქცა გოგი კოლუაშვილი რუსეთის ნაკრებში, როცა საოლიმპიადე

დოდ შესარჩევი შეჯიბრების — ქვეყნის პირველობის მომგებ ნიკიტა მელნიკოვთან ერთად ორ ტურნირზე ვიცე-ჩემპიონი რუსტამ ტოტროვიც გამოსცადა. ამ უკანასკნელმა ერთგან პირადი შეხვედრა მოუგო მელნიკოვს, მეორეგან შედეგით აჯობა და კოლუაშვილმაც ის წაიყვანა ლონდონში, სადაც ტოტროვიც მესამეზე გავიდა. ნოემბერში, მოსკოვში გამართულ „ევროპის ერთა თასზე“ მწვრთნელებმა როტაციას მიმართეს. განსაკუთრებით — ანტიკოსთან ნაკრებში (მსოფლიოს შემადგენლობა უფრო მეტ კითხვებს მათთან ტოვებდა) და ამან შედეგიც გამოიღო — ზოგან ახალმა კადრებმა უფრო უკეთ იჭიდავეს.

როცა გუნდების მოუმზადებლობაზე ვსაუბრობთ, ბუნებრივად გაჩნდება კითხვა, ევროპის ჩემპიონატზე ხომ იჭიდავეს კარგადო. საქმეც ისაა, რომ იქ მართლაც ბევრად უკეთ იყვნენ მომზადებულნი, მაგრამ მსოფლიომდე აღებული ტემპი ვერ შეინარჩუნეს. მარტივი ამბავია, რომ ევროპის პირველობა მსოფლიოსთვის მზადების ეტაპია ანუ იქამდე კიდევ უფრო უნდა მოუმზადო. სამწუხაროდ, ასე არ მოხდა, რაც, სხვათა შორის, ძიუდოსიტებთანაც შეინიშნებოდა — არა ამ დონით, მაგრამ გარკვეული უკუსვლა იქაც იყო. ეტყობა, მზადების 4-5-თვიან ეტაპს უკეთ გავარ-

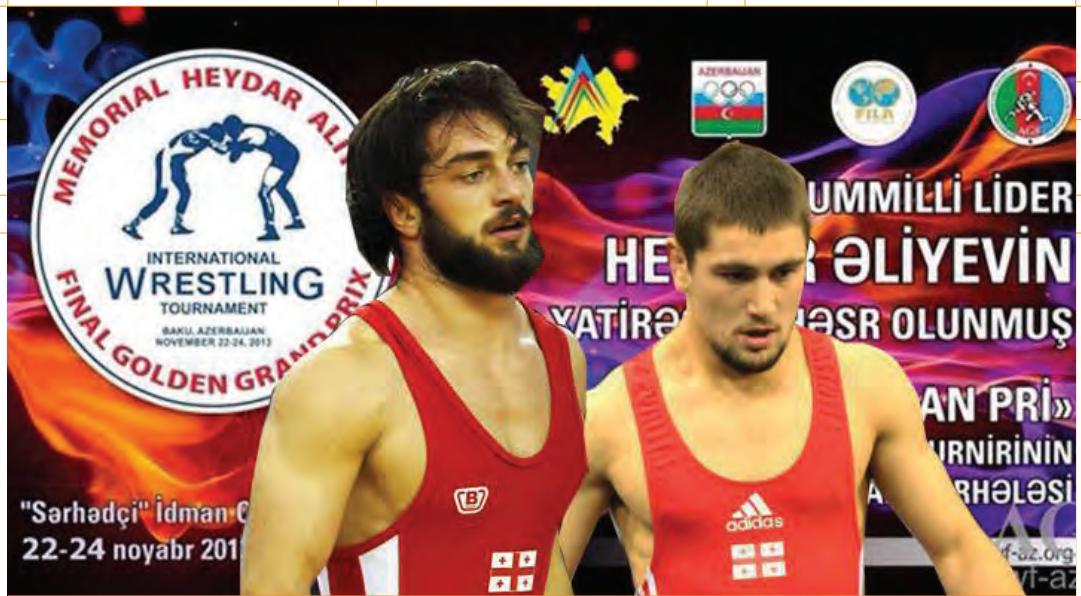


თვით თავი, მაგრამ მთელ წელიწადზე ამ გეგმის სათანადოდ განერა გაგვიჭირდა... ალბათ, ესეც გამოუცდელობის ბრალია...

ბუდაპეშტში, მსოფლიოს პირველობაზე ნათელი წერტილები თუ რამე გამოჩნდა, ისიც მხოლოდ თავისუფალი სტილით მოჭიდავეთა ნაკრებში და ისიც — შედარებით მკრთალი. ეს დადებითი მომენტი ძირითადად ახალგაზრდებს უკავშირდებათ — მედლამდე მისული ზემოჩამოთვლილი კვარტეტი დებიუტანტია, ხოლო ქელესაშვილი და პეტრიაშვილი ჯერაც 19-20 წლისები არიან. საინტერესო ფაქტია — როცა გუნდის გამოცდილი ლიდერები, ევროპის ჩემპიონი გიორგი ედიშერაშვილი (55), თუმცა მსოფლიოს ესეც პირველად ჭიდაობდა, აგრეთვე ოლიმპიადისა და ევროპის ვიცე-ჩემპიონი ვლადიმერ ხინჩეგაშვილი (60) და ევროპის ორგზის გამარჯვებული, მსოფლიოსა და ოლიმპიადის ბრინჯაოს მედალოსანი დავით მარსაკიშვილი (84) შეთქმულებივით მესამე წრეს ვერ გაცდნენ, ამ პატარა და დებიუტანტმა ბიჭებმა როგორ შეძლეს მათზე მეტი? აქაც ის ტიპური შემთხვევა ხომ არაა, რაც ათენის ოლიმპიადაზე ვინილეთ, როცა ორივე გუნდი ფეხზე ვერ იდგა „გადანვისგან“ და მხოლოდ ერთმა გაუძლო, სხვებზე ახალგაზრდა რამაზ ნოზაძემ? თუმცა ეს ისეთი უც-

გენო პეტრიაშვილი ევროპის პირველობაზე.

ნაკრების ლიდერებმა – დავით მარსაგიშვილმა და ვლადიმერ ხინჩეგაშვილმა ვერც ბაქოს ტურნირზე გამოიჩინეს თავი.



ნაურობაა, ახსნა ძალზე ძნელია. ცხადია, კარგია, როცა დებიუტანტები მსოფლიოს პირველობაზე თუნდაც მეხუთე ადგილამდე აღწევენ, მაგრამ შეცდომებიც თუ არ დავინახეთ, მათაც ლიდერთა ბედი ელით...

ბუნებრივია, ვაფასებთ ქელეხსაშვილის მიღწევასაც, მაგრამ ახალგაზრდებიდან განსაკუთრებულ ქებას პეტრიაშვილი იმსახურებს. ის ჯერ 19 წლისაა, თუმცა უკვე დიდებშიც მოასწრო თავის გამოჩენა — წლეულს ევროპის პირველობაზეც მოიპოვა ბრინჯაო და — მსოფლიოზეც. თამამად შეიძლება ითქვას, მას ახალგაზ-

რდებში ბადალი არ ჰყავს — იგებს ყველგან და ყოველთვის, უგებს ყველას. ნიშანდობლივი იყო, რაც ანკარაში, ახალგაზრდულ ტურნირ „ჩემპიონში“ გამოსვლის შემდეგ ერთ-ერთ რუსულ საჭიდაო ფორუმზე დაწერეს — რა უნდოდა მას თურქეთში, ალი ალიევის ტურნირზე ეჭიდავა, იქ გამოსვლა რას მისცემდაო. ახალგაზრდებში მან მართლაც უკვე თქვა თავისი სათქმელი, ახლა კი უფროსებშიც უნდა თქვას. მართალია, მათშიც უკვე ლიდერად ჩამოყალიბდა, მაგრამ წონის ფავორიტებთან შეხვედრებში ჯერ მაინც იგრძნობა სხვაობა,

რაც დრომ და გამოცდილებამ უნდა ამოავსოს. მას ჯერ ფიზიკური ჯანაც აკლია ასაკით უფროსებთან ტოლ-ფერად საჭიდაოდ, გამოცდილებაც და ეშმაკობაც, თუმცა თვითნაბადი ტალანტი რომაა, ესეც კოჭებში ეტყობა. ამ სეზონმა სავსებით დაადასტურა მისი პირადი მწვრთნელის — ნუგზარ სხირელის მიერ 2-3 წლის წინ ნათქვამი, ეს ჩემი ბოლო მიღწევა იქნება, ოლიმპიურ ჩემპიონს გავხდი და ნავალ სპორტიდანო. წლევიანდელმა სეზონმა ამ სიტყვების საფუძვლიანობაში დაგვარწმუნა.

ირაკლი თაყაიძე

ლევან ქელეხსაშვილი მსოფლიო ჩემპიონატზე (მარცხნივ); გენო პეტრიაშვილის პირადი მწვრთნელი ნუგზარ სხირელი (მარჯვნივ).



ახალგაზრდებიდან ვახსენებთ უკვე ქვემოთ პეტრიაშვილი იმსახურებს.



# რიონ-დე-უანეიროში დასრულებული ნაკრებები

### გაორავალი ბრძნობაჰის ჩამაპონატი

რიონ-დე-უანეიროში, მსოფლიოს ჩემპიონატში გამოსვლა ჩვენმა ვაჟთა ნაკრებმა სუსტად დაიწყო – პირველი სამი დღე უმედილოდ ჩამათავრა, თუმცა მერე ავთანდილ ქრიკიშვილმა (81) და ვალერი ლიპარტელიანმა (90) ვერცხლის მედლები მოიპოვეს და საერთო სურათი ოდნავ გამოაკეთეს. ვითარება ასე უკარად გამოასწორა ბოლო დღემ, როცა ჩვენებმა ტრიუმფალურად მოიგეს გუნდური პირველობა. თავი დავანებოთ იმას, რომ ფინალში რუსებს ვაჯობეთ; იმასაც, რომ რუსებთან 0:2-დან ამოვქაჩეთ და 3:2 ვიმარჯვეთ, და მთავარი ისაა, რომ ნაკრებმა გუნდურში ჭიდაობის ძალიან კარგი ხარისხი აჩვენა. გუნდურში ისეთებიც გამოცოცხლდნენ, ინდივიდუალურში მთლად დამაჯერებლად რომ ვერ იასპარეზეს. ეტყობა, ამის მიზეზი თავად ტურნირის ფორმატშია – პირად პირველობაში თუ მხოლოდ საკუთარ თავზე ხარ დამოკიდებული და შენს შეცდომას ვერავინ გამოასწორებს, გუნდურში კი შეიძლება, სხვამ გააბათილოს. ამის მაგალითი ამ ტურნირზე უკლებლივ ყველა შეხვედრაში ვნახეთ, ხოლო რუსებთან ფინალი სულაც კლასიკური შემთხვევაა. მართალია, გუნდურში შენი შეცდომით საერთო საქმესაც აფუჭებ ანუ სხვასაც ურთულე მდგომარეობას, რაც დამატებითი ტვირთია, მაგრამ ვილაცის იმედი მაინც გაქვს, საკუთარ თავთან პირისპირ დგომა კი, ეტყობა, ბევრად ძნელია.

სამწუხაროდ, გუნდურისგან განსხვავებით, პირადმა პირველობამ გაორებული შეგრძნება და ბევრი საფიქრალი

დაგვიტოვა. უთუოდ დადებითია ის, რომ დამოუკიდებლობის მოპოვებიდან დღემდე მხოლოდ მეორედ შევქელით მსოფლიოზე ერთბაშად ორი ფინალის ჭიდაობა – პირველად ეს 2007-ში იმავე რიოში მოხდა. თუმცა ევროპის წლებანდელი ტრიუმფალური პირველობის დარად, მთავარმა მწვრთნელმა ირაკლი უზნაძემ ამჯერადაც შემოგვთავაზა რეკორდი — 7 წონიდან 4-ში ნახევარფინალში ვიჭიდავეთ, რაც აქამდე არასოდეს მომხდარა. ეს ძალიან კარგია და უდავოდ მიანიშნებს გუნდის სტაბილურობაზე, მაგრამ ცუდია, რომ ამ ოთხი შესაძლო ჯილდოდან მხოლოდ ორი მოვიპოვეთ და მათ შორის არც ერთი არაა ოქრო – უჩემპიონობა ლიდერებისთვის მიღწევა არაა, რაგინდ მასობრივ წარმატებაზე და რეკორდებზეც უნდა ვილაპარაკოთ. მით უფრო, რომ მეტი ნაღვილად შეიძლებოდა და ბავშვური შეცდომებით წავაგეთ. ეს შედეგი წარმატება საშუალო დონის ნაკრებისთვისაა, მაგრამ არა ჩვენთვის. თუმცა მედალს მეორე მხრიდან თუ შევხედავთ, გუნდის ამ გამოსვლას ზემოხსენებული ნახევარფინალების სიუხვისა და სტაბილურობის გამო ვერც წარუმატებელს დავარქმევთ – საშუალოები ამდენს ვერ აღწევენ. ამიტომ ვამბობთ, რომ ძნელია, ერთნიშნად შეაფასო ნაკრების ასპარეზობა. საუკეთესო გზაა, მიღწევებთან ერთად ის ნაკლოვანებებიც დავინახოთ და გავაანალიზოთ, რამაც მართლაც ღირსეულ, ევროპის პირველობის სადარ გამოსვლაში ხელი შეგვიშალა – ამის მიზეზი სწორედ იმ პატარ-პატარა ხარვეზებშია.

ევროპის ჩემპიონატი სიძლიერით ბევრად ჩამოუვარდება მსოფლიოსას და უტოპია იქნებოდა იმაზე ოცნება, რომ რიოშიც გავიმეორებდით ბუდა-



მსოფლიო ჩემპიონატის ვერცხლის მედლის მფლობელები: ავთანდილ ქრიკიშვილი (ზემოთ) და ვარლამ ლიპარტელიანი. საქართველოს ნაკრები მსოფლიო ჩემპიონატში გამარჯვებას ზიემობს.

ქართველ ძიუდოისტთა გუნდი  
– მსოფლიო ჩემპიონი

პემტში ნაჩვენებ შედეგს, სადაც 7 წონიდან 6-ის ფინალში ვიასპარეზეთ (იმ ერთ წონაში – 100-ში საერთოდ ჩავარდნა გვაქვს ანუ უნგრეთში „ცოცხალ“ წონებში ყველგან ფინალში გავედით), ხოლო 9-დან 7-მა სპორტსმენმა მედალი მოიპოვა. თუმცა არსებობდა შიში, ხომ არ განმეორდებოდა ბოლო წლებში დამკვიდრებული ცუდი ტრადიცია, როცა სეზონის დასაწყისში ანუ ევროპის ჩემპიონ-

ნატში კარგ გამოსვლას წლის ბოლოს, სეზონის მთავარ ტურნირებში – მსოფლიოს პირველობებსა და ოლიმპიადაზე საშინელი ასპარეზობდა მოსდევდა. სიმართლე გითხრათ, მსოფლიოზე პირველი სამი დღის შემდეგ ეს ფიქრი არ მშორდებოდა იმის მიუხედავად, რომ ჭიდაობის ხარისხი ამჯერად ბევრად უკეთესი იყო და არა წინა წლებივით კატასტროფული. ბოლო დღებმა ეს

შიში გააქარწყლა, ძირითადად ჭრიკიშვილისა და ლიპარტელიანის კარგი ჭიდაობით, მაგრამ ისიც აშკარაა, რომ გუნდი ევროპის პირველობაზე ბევრად უკეთ იყო მომზადებული. ევროპაზე თვით **ზებედა რეხვი-აშვილიც** (73) კი, რომელიც არასოდეს გამოირჩეოდა კარგი ფიზიკური მომზადებით და მალე იღლებოდა, საუკეთესო ფორმაში იყო – არც იღლებოდა, მშვენივრადაც სუნთქავდა,



*ჭიჯარომის ხარისხი ამჟამაჲს ბევრაჲს აყვესესი იყო, ვიჯაროჲ წინა წლებში.*





გამძლეობითაც სხვებს აღემატებოდა და არათუ კონკრეტული შეხვედრის ბოლომდე იდგამყარად ფეხზე, მთელ შეჯიბრებას შესანიშნავად გაუძლო. სამწუხაროდ, ბრაზილიაში მასაც და სხვებსაც „ფიზიკაში“ სერიოზული ხარვეზები გამოაჩნდათ. რიოში ჩვენს მთავარ პრობლემად გაურესებული ფიზიკა გამოჩნდა, თუმცა ბუდაპეშტში ბევრი ტექნიკურადაც უკეთ ჭიდაობდა და – ჩოქბჯენშიც, ახლა კი ზოგი თითქოს არ უჯვრებდა მწვრთნელს, ან დაგვიანებით რეაგირებდა მის შენიშვნებზე... არადა, ნესით, ევროპირველობა მსოფლიოსთვის მოსამზადებელ ეტაპად უნდა გამოვიყენოთ, როგორც უფრო ძლიერი

ტურნირისა. სხვანაირად რომ ვთქვათ, ევროპიდან მსოფლიომდე მზადების ეტაპი აღმავალი დინამიკისა უნდა იყოს – იქ მიღწეული დონე მსოფლიოსთვის აუცილებლად უნდა გააუმჯობესონ, თორემ ერთ ადგილზე გაჩერებას კი ვერ მოიტანს შედეგს, არათუ უკან დახევა. თუმცა, როგორც გითხრით, ჩვენი ათლეტების გარკვეული ნაწილი ბუდაპეშტში უკეთ იყო მომზადებული (არ ვგულისხმობთ ტრავმირებულებს – **ლაშა შავდათუაშვილსა და ლევან ნიკლაურს**). ეტყობა, მსოფლიოსთვის მზადების პროცესში მაინც გაიპარა რაღაც შეცდომები, რის გამოც გუნდი ფორმის პიკში ვერ შეხვდა მთავარ შეჯიბრებას. სამ-

წვრთნელო შტაბმა უკეთ იცის, რა გამოსასწორებელი და რა იყო შეცდომა. ეს მწვრთნელთა ამ შემადგენლობისთვისაც სადებიუტო შეჯიბრება იყო და ალბათ თავად ისინიც ბევრს დაინახავდნენ. მართალია, ყველა მათგანს დიდი გამოცდილება აქვს, მაგრამ ერთია ასაკობრივი ან თუნდაც უცხოური ნაკრები და მეორე – ქართული რეალობა, სადაც მათ ჩამოყალიბებულ ან ახლო მომავლის ვარსკვლავებთან უნვეთ მუშაობა – ვარსკვლავურ ნაკრებთან ურთიერთობა ხომ ორმაგად ძნელია. მათ იმაზეც უნდა იფიქრონ, რისი ბრალია ამდენი უნებლიე, ბავშვური შეცდომები. ძიუდო სპორტის საბრძოლო სახეობაა და აქ კრიტიკულ მო-

ვარლამ ლიპარტელიანი და მისი ორთაბრძოლები კანოსთან (ზემოთ) და დენისოვთან (ქვემოთ).



ავთანდილ ჭრიკიშვილის  
ორთაბრძოლები  
მაგომედოვთან (ზემოთ),  
სტივენსთან (ქვემოთ, მარცხნივ) და  
ნიფონტოვთან (ქვემოთ, მარჯვნივ).



მენტში სწრაფი აზროვნება გა-  
დამწყვეტია, რასაც ჩვენები  
სშირად ვერ ავლენდნენ.

### პროგრესული ღუეტი

საბედნიეროდ, რიოში  
პროგრესის მაგალითებიც ვნა-  
ხეთ, თუმცა უფრო ცოტა. თუნ-  
დაც ჭრიკიშვილი ავიღოთ —  
ფიზიკურად ევროპაზეც კარგ  
ფორმაში იყო, მაგრამ მსოფლი-  
ოზე შეუდარებელ სისწრაფეს

და, რაც მთავარია, ჩინებულ  
კოორდინაციას ავლენდა. ეს  
წინასწარ ეტაპებზე იმდენად  
არა (იქ მეტოქეებმა სერიოზუ-  
ლი საფრთხე ვერ შეუქმნეს),  
მაგრამ ნახევარფინალში ევრო-  
პისა და მსოფლიოს ჩემპიონ-  
თან, ოლიმპიადის პრიზიორ,  
რუს ივან ნიფონტოვთან და  
ფინალში ფრანგ ლოის პიეტ-  
რისთან ნათლად გამოჩნდა —  
მათ რამდენჯერმე კატასავით  
შეუტრიალდა ჰაერში და ერთი  
შეხედვით, უიმედო სიტუაციი-

დან გაექცა. მეტოქეებს სერიო-  
ზულად უჭირდათ მისი დაგდე-  
ბა, თუმცა პიეტრისთან თავა-  
დაც გამოავლინა ხარვეზები,  
როცა დაუთმო პირველი ჩავ-  
ლების უპირატესობა, ვერაფ-  
რით მოახვია თავს მისთვის  
ხელსაყრელი სტილი და ვერც  
თვითონ შეცვალა ჭიდაობა,  
როცა მეტოქე მის მცდელობას  
— აელო ზედა ჩავლება, ყოველ-  
თვის კისრულით პასუხობდა.  
ზემოსხენებული კოორდინაცი-  
ის დამსახურებით, ამ მცდელო-



ბას უმეტესად გაექცა, მაგრამ ერთხელ მაინც მოჰყვა გდებაზე, რაც გადამწყვეტი აღმოჩნდა. როგორ უნდა ეჭიდავა ფრანგთან, ეს გუნდურში დაგვანახა, როცა თავისუფლად აულო ორი ვაზარი. ამასთან, მას „ლიპარტელიანის სინდრომიც“ სჭირს – გული უფრო სანახაობრივ ჭიდაობაზე, უფრო ილეთებზე მიუწევს და არა შედეგზე. გუნდურში მონაწილე ნიამ-ოშირ საინჯარგალთან გაერთხილებებით მოგება ისე განიცადა, ილეთზე ვერ დავაგდეო, ტატამიდან გასული უზნაძემ მსუბუქად დატუქსა, მთავარია, მოიგე და რა განუხებსო. თუმცა ის ჯერ 22 წლისაა და ასეთი რეაქცია გასაგებია – „სისხლი უდუღს“. ეს პრობლემა წლების განმავლობაში ანუხებდა ლიპარტელიანს და, როგორც ექნა, წლეულს მოგვარა.

ევროპის ჩემპიონატთან შედარებით, ლიპარტელიანი მსოფლიოზე ბევრად დადინჯებული იყო, უფრო ტაქტიკურად ჭიდაობდა და აქცენტს შედეგზე აკეთებდა – მან რიოში სხვაგვარი პროგრესიც გამოავლინა, მაგრამ უმთავრეს წინსვლად პრაგმატიზმი მიგვაჩნია. კიდევ ერთხელ უნდა გავისხენოთ გუნდურში მისი შეხვედრა უზბეკ ერკინ დონიაროვთან, როცა ჩოქბჯენში გაეკიდა თითქოს არაფრისმომცემ სიტუაციაში, საბოლოოდ კი შებოჭვას გამოორჩა – ადრე ის არც იფიქრებდა ჩოქბჯენში გაყოლას. ზემოთქმულიდან ერთი დასკვნის გაკეთებაც შეიძლება – ევროპის პირველობის შემდეგ ვისაც პროგრესი ჰქონდა, წარმატებაც მოიპოვა, ხოლო ვინც თუნდაც ნახევარი ნაბიჯი გადადგა უკან, წააგო.



როგორც უნდა შევავასოთ ამ ნაკრების რიოში გამოსვლა (ვინ წარმატებულად მიიჩნევს, ვინ – წარუმატებლობად), ფაქტია, რომ ძალიან ახალგაზრდული და პერსპექტიული გუნდი გვყავს – საშუალოადაც 22-23 წელია, რაც სამომავლოდ კიდევ უფრო მომატების იმედს გვიტოვებს, თუმცა მომავალზე საუბრისას აუცილებლად უნდა გავისხენოთ ახალგაზრდული

ზებედა რეხვიაშვილი



გამარჯვებულთა კვარცხლბეკზეა საქართველოს ნაკრები – ევროპის პირველი ჩემპიონი ახალგაზრდებს შორის.

რიოში ვაშლისფერ ვინ წარმატებულად მიიხსნევს, ვინ - წარუმატებლობადა.

საქართველოს ძიუდოსტთა  
ნაკრების მთავარი მწვრთნელი  
ირაკლი უზნაძე



ნაკრები, რომელიც ბოლო  
წლებში ჩინებულ შედეგებს აჩ-  
ვენებს. გამონაკლისი არც წლე-  
ვანდელი სეზონი ყოფილა – ევ-  
როპის ჩემპიონატზე ხუთი მე-  
დალი მოიპოვეს, ორ-ორი ოქ-  
რო-ვერცხლი და ერთი ბრინ-  
ჯაო, მთლიანობაში კი 10 კაცი-  
დან 7-მა იჭიდავა მედლისთვის  
(ყურადღება მიაქციეთ – 8 წო-  
ნიდან ოთხის ფინალში იჭიდა-  
ვეს), საერთო გუნდურ ჩათვლა-  
ში კი მეორეზე გავიდნენ, ხოლო  
საკუთრივ ბიჭებში ყველას გა-  
უსწრეს. ამას მსოფლიოს პირვე-  
ლობაზე არანაკლებ მშვენიერი  
გამოსვლა მოჰყვა, სადაც ოთხი  
მედალი ირგუნეს (თითო ოქრო-  
ბრინჯაო და ორი ვერცხლი),  
ბოლოს კი ტრიუმფით მოიგეს

ადამ ოქრუაშვილი

გუნდური პირველობა, რომე-  
ლიც ახალგაზრდებში პირვე-  
ლად ჩატარდა. აქ ჩვენები მთე-  
ლი თავით აღემატებოდნენ ყვე-  
ლას. თან ბევრმა გამოიჩინა თავი –  
**გელა კელიხაშვილი (66),  
ლევან გუგავა (73), ფრიდონ  
გიგანი (73), უშანგი მარგიანი  
(81), ლევან მატიაშვილი (+100),  
განსაკუთრებით კი — ბექა ლვი-  
ნიაშვილმა (90),** ვინც წლეულს  
დუბლი შეასრულა ანუ ევროპის  
პირველობაც მოიგო და მსოფ-  
ლიოსიც. თან, ამ ორ ტურნირსა  
და პლუს მსოფლიოს გუნდურ-  
ზე 14 შეხვედრა ჩაატარა და  
ყველაში წმინდად იმარჯვა!

ახალგაზრდული ნაკრები  
რიოს ოლიმპიადამდე სერიო-  
ზულად რომ შეარყევდა ეროვ-

ნულის პოზიციებს, ცხადი იყო,  
მაგრამ ახალგაზრდებმა გაცი-  
ლებით ადრე დაიწყეს უფროს-  
თა შევიწროება — ნოემბრის  
დასაწყისში, საქართველოს  
ჩემპიონატში 7 წონიდან 4-ში  
ახალგაზრდული ნაკრების წევ-  
რებმა გაიმარჯვეს: **ლუხუმ  
ჩხვიმიანი (60);** ამან ფინალში  
ევროპის ჩემპიონ **ამირან პაპი-  
ნაშვილს** მოუგო), ფრიდონ გი-  
განი (73), **გურამ თუშიშვილი  
(100),** ლევან მატიაშვილი  
(+100), მეხუთეში კი, 81-ში,  
უშანგი მარგიანი ფინალისტი  
იყო. ახალგაზრდულის წევრი  
არაა, მაგრამ ახალი სახეა 66-ის  
ფინალისტი **გიორგი ქალდა-  
ნიც.** ისე ეტყობა, ესენი რიომ-  
დე ბევრად ადრე არევენ მთა-  
ვარ ნაკრებს.

წერილს იმ საინტერესო  
ფრაზით დავასრულებთ, რომე-  
ლიც ახალგაზრდულ გუნდურ  
ტურნირში ჩვენი და რუსების  
შეხვედრის ბოლოს პირდაპირი  
რეპორტაჟების კომენტატორ-  
მა, ბრიტანელმა **შელდონ  
ფრანკო-რუქსმა** თქვა, ტურ-  
ნირს და ასაკს მნიშვნელობა არ  
აქვს, ყოველთვის ქართველები  
იგებენო.

ირაკლი თაყაიძე



*ახაკს მნიშვნელობა არ აქვს, ყოველთვის ქართველები იგებენ.*



# ბეიკინი-2008

## 5 წლის წინათ



# ოლიმპიური ღვინო

**7 აგვისტო.** ოლიმპიურ სოფელში გაიმართა სახელმწიფო დროშის აღმართვის ტრადიციული ცერემონია: ამ დღეს აღიმართა საქართველოს, პოლონეთის, რუმინეთის, გვინეის და სომალის დროშები. ჩვენს დელეგაციას მეთაურობდა საქართველოს ოლიმპიური მისიის ხელმძღვანელი **ლერი ხაბელოვი**. გვიან ღამით ყაზახეთიდან პეკინში ჩაფრინდნენ ქართველი ძიუდოისტები, რომლებმაც ბოლო სანვრთნელი შეკრება სწორედ ყაზახეთში გაიარეს.

**8 აგვისტო.** საზეიმოდ გაიხსნა პეკინის ოლიმპიური თამაშები. ცერემონია ადგილობრივი დროით 20 საათზე დაიწყო და სამსაათნახევარს გაგრძელდა. ალღუმზე გამოვიდა 204 ქვეყნის ოლიმპიური დელეგაცია. ტრადიციისამებრ, სტადიონზე პირველი გამოჩნდა ოლიმპიური თამაშების ფუძემდებელი ქვეყნის — საბერძნეთის გუნდი, რომელსაც დროშით ხელში მოუძღვოდა 2004 წლის ოლიმპიადის ჩემპიონი, ძიუდოისტი **ილია ილიადისი** (ჯარჯი ზვიადაური). საქართველოს დელეგაციის მებრძოშე იყო ევროპისა და მსოფლიოს ჩემპიონი ანტიკურ ჭიდაობაში **რამაზ ნოზაძე**.

**9 აგვისტო.** ქართველთაგან ოლიმპიადაში პირველნი ჩაებნენ მშვილდოსნები — **ხათუნა ნარიმანიძე** და **ქრისტინე ესებუა**, ძიუდოისტი **ნესტორ ხერგიანი**, ტანმოვარჯიშე **ილია გიორგაძე**, პლაჟბურთელ ვაჟთა და ქალთა წყვილები.

შესარჩევ რაუნდში ნარიმანიძემ 663 ქულით მე-4 ადგილი დაიკავა, ესებუა კი 643 ქულით მე-17 იყო. ორივე ქართველი მშვილდოსანი შემდეგ წრეში გავიდა.

ნესტორ ხერგიანის (60 კგ) პირველი მეტოქე იყო საფრანგეთის სახელით მოასპარევე დიმიტრი დრაგინი. ქართველი მოჭიდავე ვაზარით დამარცხდა, სანუგეშო ჯგუფში კი კიდევ ერთი შეხვედრა ნააგო, ამჯერად — გალ იკუტილთან (ისრაელი) და შეჯიბრებას გამოეთიშა.

საკვალიფიკაციო ეტაპზე ხელი მოეცარა ილია გიორგაძეს და მანაც მაცურებლებში გადაინაცვლა.

ჯგუფური ტურნირის პირველი მატჩები გამართეს პლაჟბურთელებმა. საქართველოს ვაჟთა გუნდი (**გეორ და გია — რენატო გომესი** და **ჟორჟ ტრესირო**) ავსტრალიასთან დამარცხდა — 0:2 (17:21, 19:21), ქალთა გუნდი (**საქა და რთველო — ქრისტინე სანტანა და ანდრეზა ჩაგასი**) კი — ბრაზილიასთან — 1:2 (25:23, 17:21, 5:15).

**10 აგვისტო.** დღის 9 საათზე თავისი მეექვსე ოლიმპიადის სტარტზე დადგა ტყვიის მსროლელი **ნინო სალუქვაძე**, რომელმაც პირველი ოლიმპიური მედლები (ოქრო და ვერცხლი) 20 წლის წინათ სეულში მოიპოვა. საკვალიფიკაციო შეჯიბრებაში (პნევმატური პისტოლეტი, 10 მ) ნინომ მე-4 შედეგი აჩვენა (386 ქულა), ფინალში კი 101,4 ქულა მოაგროვა და საბოლოოდ მესამე ადგილი დაიკავა. მისი ოლიმპიური კოლექცია პეკინში ბრინჯაოს მედლით შეივსო.

პირველივე წრეში ხელი მოეცარა საქართველოს ძიუდოისტთა ნაკრების ერთ-ერთ ლიდერს, ევროპის სამგზის ჩემპიონს **ზაზა კედელაშვილს** (66 კგ). მას უნგრელმა მიკლოშ უნგვარიმ იპონით მოუგო, მომდევნო ბრძოლაში თავად უნგრელი სპორტსმენი დამარცხდა და ზაზა სანუგეშო ჯგუფშიც ვერ მოხვდა.

**საქართველოს წარმომადგენელთა შედეგები 2008 წლის ოლიმპიადაზე ბეიკინში**

მანუჩარ კვიციანი (ანტიკური ჭიდაობა) – I  
ირაკლი ცინკიძე (ძიუდო) – I  
რევაზ მინდორაშვილი (თავისუფალი ჭიდაობა) – I  
ნინო სალუქვაძე (ტყვიის სროლა) – III (პნევმატური პისტოლეტი) და XVI (სპორტული პისტოლეტი)  
ოთარ თუშიშვილი (თავისუფალი ჭიდაობა) – III  
გიორგი გომბეიძე (თავისუფალი ჭიდაობა) – III  
რენატო გომეზი, ჟორჟე ტერსეირო (პლაჟბურთი, ვაჟები) – IV  
არსენ კასაბიევი (ძალოსნობა) – IV  
ლომერ ჟორჟოლიანი (ძიუდო) – V  
ლაშა გუჯეჯიანი (ძიუდო) – V  
ლუბა გოლოვინა (ტრამპოლინი) – VI  
ალბერტ კუზილოვი (ძალოსნობა) – VI  
ხათუნა ნარიმანიძე (მშვილდოსნობა) – IX  
ქრისტინა სანტანა, ანდრეზა ჩაგასი (პლაჟბურთი, ქალები) – მერვედფინალი  
ბესარიონ გუჩაშვილი (თავისუფალი ჭიდაობა) – III წრე  
ნიკოლოზ იზორია (კრივი) – II წრე  
ნესტორ ხერგიანი (ძიუდო) – II წრე  
დავით ქევხიშვილი (ძიუდო) – II წრე  
ლაშა გოგიტიძე (ანტიკური ჭიდაობა) – II წრე  
რამაზ ნოზაძე (ანტიკური ჭიდაობა) – II წრე  
გელა საღირაშვილი (თავისუფალი ჭიდაობა) – II წრე  
ქრისტინე ესებუა (მშვილდოსნობა) – XXVIII  
დავით ილარიანი (მძლეოსნობა) –  
II საკვალიფიკაციო ეტაპი  
მარიამ ქევხიშვილი (მძლეოსნობა) – XXX  
კახაბერ ყვანია (კრივი) – I წრე  
ზაზა კედელაშვილი (ძიუდო) – I წრე  
საბა გავაშელიშვილი (ძიუდო) – I წრე  
დავით ბედინაძე (ანტიკური ჭიდაობა) – I წრე  
ბადრი ხასაია (ანტიკური ჭიდაობა) – I წრე  
ილია გიორგაძე (სპორტული ტანვარჯიში) –  
I საკვალიფიკაციო ეტაპი  
ანა სალნიკოვა (ცურვა, ბრასი) – XXXXVIII  
ირაკლი რევიშვილი (ცურვა, 200 მეტრი თავისუფალი სტილით) – XXXXXIII  
რაულ ცირეკიძე (ძალოსნობა) – უადგილოდ



100 მ ბრასით ცურვაში ბოლოსწინა, 48-ე შედეგი (1:21.70) აჩვენა ანა სალნიკოვა, ხოლო ირაკლი რევიშვილმა 200 მ თავისუფალი სტილით ცურვაში 57 მონაწილეს შორის 54-ე ადგილი დაიკავა (1;53.60).

ოლიმპიურ რინგზე თავისი პირველი ბრძოლა გამართა კახაბერ ყვანია (69 კგ). მას მსოფლიოს ჩემპიონი დემეტრეუს ანდრადე (აშშ) დაუპირისპირდა. ქართველმა მოკრივემ ტურნირის მთავარ ფავორიტს ღირსეული წინააღმდეგობა გაუწია, ბოლო რაუნდში აჯობა კიდევ, თუმცა ამერიკელმა მანც თავისი გაიტანა — 11:9.

**11 აგვისტო.** ოლიმპიადაში ჩაება კიდევ ერთი ქართველი ძიუდოსტი დავით ქევხიშვილი (73 კგ). მან პირველ წრეში იუკოთი აჯობა მოლდოველ სერგიო ტომას, მეორე შეხვედრა კი დათმო ჩრდილოკორეელ როლ სუ კიმთან და რადგან კო-

რეელმა ნახევარფინალამდე ვერ მიიღწია, ქევხიშვილი სანუგეშო ჯგუფის მიღმა დარჩა.

მორიგი ჯგუფური მატჩები გამართეს პლაჟბურთელებმა. საქართველოს სახელით მოასპარეზე ვაჟთა გუნდმა მეორე მარცხი იწვნია, ამჯერად — თანამემამულე ბრაზილიელებთან — 0:2 (19:21, 17:21). ხოლო ჩვენი ქალთა დუეტი ავსტრალიასთან დამარცხდა — 0:2 (18:21, 12:21).

ქართველმა მოკრივემ ნიკოლოზ იზორიამ (57 კგ) პირველ წრეში აშკარა უპირატესობით (14:4) მოუგო ბოცვანელ ჰატო ბატშეგის.

**12 აგვისტო.** პეკინში ჩამოვიდა საქართველოს თავისუფალი სტილის მოჭიდავეთა ნაკრები. ამავე დღეს დაიწყო შეჯიბრება ანტიკურ ჭიდაობაში. ქართველთაგან ბრძოლაში ჩაერთნენ ლაშა გოგიტიძე (55 კგ) და დავით ბედინაძე (60 კგ).



გოგითივე სტარტზე ქულებით აჯობა ჩინელ ჰაფენ ჯაოს, მაგრამ მერე სომეხ რომან ამოიანთან ნააგო და ტურნირის გამოეთიშა. პირველივე შეხვედრა დათმო მსოფლიოს შარშანდელმა ჩემპიონმა ბედინაძემ, რომელსაც 3 სეტში მოუგო ორგზის ოლიმპიურმა ჩემპიონმა, 34 წლის არმენ ნაზარიანმა (ბულგარეთი). მესამე წრეში თავად ნაზარიანი დამარცხდა და ბედინაძემ ბრინჯაოსთვის ბრძოლის შანსიც დაკარგა.

მხოლოდ ერთხელ გამოვიდა ტაბლაზე 81 კგ წონის ძიუდოისტი **საბა გავაშელიშვილი**. ის იპონით დამარცხდა პორტუგალიელ ჟოაო ნეტოსთან.

მშვილდოსანმა ქალებმა გამართეს 1/32- და 1/16-ფინალური შეხვედრები. ხათუნა ნარიანიძემ ჯერ ბუტანელ დორჟი დემას მოუგო (107:97), მერე — ვენესუელელ ლიდი ბრიტოს (111:98) და მერვედფინალში გავიდა. ქრისტინე ესებუამ და იაპონელმა იუკი ჰაიაშიმ 1/32-ფინალის ძირითად სერიაში 102-102 ქულა მოაგროვეს, პირველივე დამატებით სროლაში კი ესებუამ იმარჯვა — 9:8). 1/16-ფინალში პირიქით მოხდა: ესებუამ და მისმა ბერძენმა მეტოქემ ელპიდე რომანდისმა 102-102 ქულა აიღეს, მაგრამ დამატებით სროლაში ბერძენმა ისარი 10-იანში მოარტყა, ქართველის ნასროლი კი 9-ქულიანი გამოდგა. საბოლოოდ ესებუამ 28-ე ადგილი დაიკავა.

**13 აპვისტო.** ეს დღე ისტორიული გამოდგა ქართული სპორტისთვის: 18 საათსა და 44 წუთზე ანტიკურ ჭიდაობაში ოლიმპიური ჩემპიონი გახდა **მანუჩარ კვიციანი** (74 კგ), ნახევარი საათის შემდეგ ასევე ოლიმპიური ოქროს მედალი მოიპოვა ძიუდოისტმა **ირაკლი ცირეკიძემ** (90 კგ). ერთ დღეში

ორი ოქროს მედალი! ასეთი რამ არ ახსოვს დამოუკიდებელი ქართული სპორტის ისტორიას. კვიციანი ერთმანეთის მიყოლებით დაამარცხა ფრანგი ქრისტოფ ჯენოტი, გერმანელი კონსტანტინ შნაიდერი, ევროპის 2008 წლის ჩემპიონი, უნგრელი პეტერ ბაკსი, ფინალში კი მასპინძელთა გუნდის ლიდერს, აზიის 2008 წლის ჩემპიონს იონჰან ჩანს დაუპირისპირდა. ქართველმა ფალავანმა გადამწყვეტი ბრძოლაც ბრწყინვალედ ჩაატარა, მეტოქეს 10 ქულა აართვა (თვითონ ქულაც არ დაუთმია) და ოქროს მედალს დაუფლა.

ოლიმპიურ პეკინში ოთხი ორთაბრძოლა გამართა ირაკლი ცირეკიძემაც. მან იუკოთი აჯობა ეგვიპტელ ჰეშამ მემბაჰის, მერე კი ზედიზედ ორი წმინდა გამარჯვება მოიპოვა — აზერბაიჯანელ ელხან მამადოვთან (1,37 წთ) და რუს ივან პერშინთან (2,20 წთ). ფინალში ცირეკიძის მეტოქე იყო ალჟირელი ამარ ბენიკლეფი, რომელიც აშკარად გაურბოდა ბრძოლას, რის გამოც გაფრთხილება (შიდო) მიიღო, ცირეკიძემ — კოკა. ეს უპირატესობა საკმარისი აღმოჩნდა ფინალის მოსაგებად და ოლიმპიური ოქროს დასაუფლებლად. ცირეკიძე გახდა პირველი ქართველი ძიუდოისტი, რომელმაც მსოფლიო ჩემპიონატიც მოიგო და ოლიმპიური თამაშებიც.

ცეცხლის ხაზზე კიდევ ერთხელ დადგა ნინო სალუქვაძე. 25 მ პისტოლეტით სროლაში საკვალიფიკაციო რაუნდის პირველი ეტაპის დასრულების შემდეგ ნინოს მე-4 შედეგი ჰქონდა (292 ქულა), მეორე ეტაპზე — სწრაფ სროლაში — 288 ქულა აიღო და ჯამში 580 ქულა დაუგროვდა (მე-16 შედეგი), რაც საკმარისი არ აღმოჩნდა ფინალში გასასვლელად.



ბოლო ჯგუფური მატჩები გამართეს პლაჟბურთელებმა. საქართველოს ქალთა გუნდმა დაძაბულ და პრინციპულ ბრძოლაში დაამარცხა რუსეთი — 2:1 (10:21, 22:20, 15:12) და მერვედფინალში გავიდა. ჩვენმა ვაჟებმა 2:0 (21:14, 21:13) აჯობეს ანგოლელებს და ასევე მერვედფინალის საგზური მოიპოვეს.

**14 აპვისტო.** ანტიკური სტილის მოჭიდავეთა ტურნირის ბოლო დღეს ოლიმპიურ სარბიელზე ორი ქართველი ფალავანი გამოვიდა: **ბადრი ხასაია** (84 კგ) და **რამაზ ნოზაძე** (96 კგ). ხასაია სტარტზევე დამარცხდა ევროპისა და მსოფლიოს ჩემპიონ თურქ ნაზმი ავლუჯასთან და მედლისთვის ბრძოლას გამოეთიშა. უმედლოდ დარჩა ჩვენი გუნდის ლიდერი რამაზ ნოზაძეც: ევროპისა და მსოფლიოს შარშანდელმა ჩემპიონმა პირველ წრეში ბერძენ

ბეიძინში ნინო სალუქვაძემ სრულყო თავისი ოლიმპიური კოლექცია და ახლა იგი სამივე სინჯის ოლიმპიურ მედალს ფლობს.



ოლიმპიური ჩემპიონები მანუჩარ კვიციანი (მარცხნივ) და ირაკლი ცირეკიძე (მარჯვნივ)

თეოდოროს თუნოსიდის მცირე უპირატესობით აჯობა, მაგრამ მერე ჩეხ მარეკ სვეჩთან 3 სეტში ნააგო და უსახელოდ დატოვა ოლიმპიადა.

მშვილდოსან ქალთა მერვედფინალში ხათუნა ნარიმანიძის მეტოქე იყო მექსიკელი მარიანა ავიტია. 109:108 — ერთი ქულის უპირატესობით გაიმარჯვა ავიტიამ, ნარიმანიძეს კი საბოლოოდ მე-9 ადგილი ერგო. 100 კგ წონის ძიუდოსიტა ტურნირში საქართველოს ღირსებას იცავდა ლომერ ჟორჟოლიანი. მან პირველ წრეში იუკოთი აჯობა ბრიტანელ პეტერ კოუსინსს, მეორეში კი იპონით დამარცხდა მოვლედ მირალიევთან (აზერბაიჯანი) და სანუგეშო ჯგუფში მოხვდა. აქ ჟორჟოლიანმა ზედიზედ მოუგო ალჟირელ ჰასან



აზოუნს (იპონი), რუმინელ დანიელ ბრატას (იპონი), წინა ოლიმპიადის ფინალისტს, სამხრეთ კორეელ სანხუ იანს (იუკო), მაგრამ ბრინჯაოსთვის ბრძოლა იუკოთი დათმო ჰოლანდიელ ჰენკ გროლთან. საბოლოოდ, ჟორჟოლიანი მე-5 ადგილზე გავიდა.

საქართველოს პლაჟბურთელი ქალები მერვედფინალში ბელგიელებს ეთამაშნენ და დამარცხდნენ — 0:2 (13:21, 19:21).

**15 აგვისტო.** ძიუდოსიტა ოლიმპიური ტურნირი მძიმე წონის ფალავნებმა დაასრულეს. **ლაშა გუჯეჯიანი**მა ზედიზედ დაამარცხა გუამელი რიკარდო ბლასი (2 ვაზარი), ამერიკელი დანიელ მაკკორმაკი (იპონი, 15 წამში) და ირანელი მუჰამედ რეზა როდაკი (იუკო),

ფინალში გასასვლელი ბრძოლა კი მომავალ ჩემპიონთან, იაპონელ სატოში იშისთან იპონით ნააგო. გუჯეჯიანი ბრინჯაოს მედლისთვის ფრანგ ტედი რაინერს ეჭიდავა, ეს შეხვედრაც იპონით დათმო და საბოლოოდ მე-5 ადგილს დასჯერდა.

57 კგ წონის მოკრივემ ნიკოლოზ იზორიამ მეორე წრეში ვერაფერი გაანყო აზერბაიჯანელ შაჰინ იმრანოვთან შეხვედრაში და ტურნირს გამოეთიშა. ძალოსანმა **რაულ ცირეკიძემ** (85 კგ), რომელიც B ჯგუფში გამოდიოდა, 143 კგ აიტაცა, აკვრაში კი არც ჩართულა და საბოლოოდ უადგილოდ დარჩა.

**16 აგვისტო.** მარიამ ქევიციანი ბირთვის მკვრელთა საკვალიფიკაციო ბარბერის ვერ



გადალახა: სამიდან მხოლოდ ერთი ცდა ჩაეთვალა (15,99 მ), რაც 30-ე შედეგი აღმოჩნდა.

ჩვენი პლაჟბურთელი ვაჟები მერვედფინალში ევროპის ერთ-ერთ საუკეთესო გუნდს – ავსტრიას ეთამაშნენ და ანგარიშით 2:1 (19:21, 21:16, 15:13) დაამარცხეს.

16 საუკეთესო სპორტსმენი ჩაება ბატუტზე მსტომელთა საკვალიფიკაციო რაუნდში. თბილისელმა **ლუბა გოლოვინამ** 2 ვარჯიშის შემდეგ 64,90 ქულა მოაგროვა და ფინალში მე-5 შედეგით შევიდა.

**17 აზვისტო.** საქართველოს ოლიმპიელთაგან ამ დღეს მხოლოდ ძალოსანმა **არსენ კასაბიევმა** (94 კგ) იასპარეზა. მან ატაცში 176 კგ დაძლია, აკერაში – 223 კგ, ორჭიდის ჯამში 399 კგ დაუგროვდა და მე-4 ადგილი დაიკავა.

**18 აზვისტო.** საქართველოს პლაჟბურთელმა ვაჟებმა მეოთხედფინალში სენსაციური გამარჯვება მოიპოვეს ტურნირის ერთ-ერთ ფავორიტებთან, ჰოლანდიელებთან – 2:0 (21:19, 21:19).

მძლეოსანმა **დავით ილარიანმა** წარმატებით გაიარა 110 მ თარჯრბენის პირველი საკვალიფიკაციო ეტაპი: 13,75 წამი საკმარისი აღმოჩნდა მომდევნო რაუნდში გასასვლელად.

ჩვენმა ძალოსანმა **ალბერტ კუზილოვმა** (105 კგ) მე-6 ადგილით დაამთავრა ოლიმპიური ტურნირი: ატაცი – 182 კგ, აკერა – 227 კგ, ორჭიდი – 409 კგ.

ბატუტზე მსტომელთა ფინალურ შეჯიბრებაში ლუბა გოლოვინას პროგრამამ 36,10 ქულა დაიმსახურა. საბოლოოდ მან მე-6 ადგილი დაიკავა.

**19 აზვისტო.** თავისუფალი სტილის მოჭიდავეთა ტურნირში ქართველთაგან პირველი ბე-

**სარიონ გუჩაშვილი** (55 კგ) ჩაება. მან პირველ წრეში, ანუ მერვედფინალში 2 სეტში აჯობა რუმინელ პეტრუ ტოარსას, მერე კი მომავალ ჩემპიონს, ამერიკელ ჰენრი სეჯუდოს შეხვდა. პირველი სეტი გუჩაშვილმა მოიგო, მომდევნო ორი – ამერიკელმა და მეოთხედფინალშიც ის გავიდა. გუჩაშვილმა სანუგეშო ჯგუფში გადარჩა ველა, მაგრამ აქ ბულგარელ მსოფლიო ჩემპიონ რადოსლავ ველიკოვთან დამარცხდა.

110 მ თარჯრბენის მეორე საკვალიფიკაციო რაუნდში დავით ილარიანმა 13,74 წამი აჩვენა, გარბენში ბოლო ადგილი დაიკავა და ოლიმპიდაზე გამოსვლაც ამით დაასრულა.

**20 აზვისტო.** დილის 9 საათზე დაიწყო საქართველოსა და აშშ-ს პლაჟბურთელთა გუნდების ნახევარფინალი. ქართველმა ბრაზილიელებმა ვერაფერი გაანყვეს ტიტულიან მეტოქესთან და 2 სეტში დამარცხდნენ – 11:21, 13:21.

საქართველოს დელეგაციას ბრინჯაოს მედალი შემატა თავისუფალი სტილის მოჭიდავემ **ოთარ თუშიშვილმა** (66 კგ). მან პეკინში გამართული ოთხი ბრძოლიდან სამი მოიგო. თუშიშვილმა ჯერ კაზუჰიკო იკემატუ (იაპონია) დაჯაბნა, მერე – ბულგარელი მსოფლიო ჩემპიონი სერაფიმ ბარზაკოვი. ნახევარფინალში ქართველი ფალავანი დამარცხდა ევროპისა და მსოფლიო ჩემპიონთან, თურქ რამაზან შაჰინთან, რომელმაც ფინალიც მოიგო და ოლიმპიური ჩემპიონი გახდა.

ბრინჯაოს მედლისთვის გამართულ შერკინებაში ოთარმა კუბელ გენდრი გარზონს ორ სეტში აჯობა. თითო მოგება-წაგება და საბოლოო მე-12 ადგილი – ასეთი შედეგით დაამთავრა ოლიმპიდა **გელა საღირაშვილმა** (74 კგ, თავისუფალი ჭი-



დაობა). მან მერვედფინალში ავგუსტო მიდანას (გვინეა-ბისაუ) მოუგო, მეოთხედფინალში კი მურად გაიდაროვთან (ბელორუსი) დამარცხდა.

ოლიმპიური ჩემპიონი რევაზ მინდორაშვილი

**21 აზვისტო.** ამ დღეს ოლიმპიურ სარბიელზე გამოვიდა ორი ქართველი თავისუფალი სტილის მოჭიდავე და ორივემ მედალი მოიპოვა: **რევაზ მინდორაშვილმა** (84 კგ) – ოქრო, **გიორგი გოგშელიძემ** (96) – ბრინჯაო. მინდორაშვილის პირველი მეტოქე იყო გერმანიის სახელით მოასპარეზე დავით ბიჩინაშვილი. პირველი სეტი ბიჩინაშვილმა მოიგო, მომდევნო ორი – მინდორაშვილმა. მეორე წრეში ჩვენი ფალავანი ორ სეტში იოლად გაუმკლავდა სომეხ არუთინ იენოკიანს და ნახევარფინალში გავი-



ოლიმპიადის ბრინჯაოს პრიზიორები: ოთარ თუშიშვილი (მარცხნივ) და გიორგი გოგშელიძე (მარჯვნივ)

და. აქ მისი მეტოქე იყო თბილისში დაბადებულ-დაოსტატებული და რუსეთის სახელით მოასპარეზე გიორგი კეტოევი, რომელიც ჩემპიონობის მთავარ პრეტენდენტად ითვლებოდა. მინორაშვილმა პირველი სეტი 4:2 მოიგო, მეორე სეტის მინურულს კი, როცა უფრო დიდი ანგარიშით — 7:3 დაწინაურდა, ბეჭებზე გააკრა მეტოქე და წმინდად გაიმარჯვა. ფინალში რევაზ მინდორაშვილი და ტაჯიკი მსოფლიოს ვიცე-ჩემპიონი იუსუპ აბდუსალიმოვი დაწყვილდნენ. პირველი სეტი ტაჯიკმა მოიგო (3:2), მაგრამ მეორე და მესამე პერიოდებში ქართველმა ფალავანმა მეტოქეს შანსი არ დაუტოვა — 3:0, 4:0. ევროპისა და მსოფლიო ჩემპიონის ტიტულებს მინდორაშვილმა უმაღლესი სპორტული ჯილდო — ოლიმპიური ოქროს მედალიც დაუმატა.

პეკინში გიორგი გოგშელიძეც ოთხჯერ გამოვიდა ხალიჩაზე. სტარტზე ალექსეი კრუპნიაკოვს (ყირგიზეთი) მოუგო, მერე — სეიდ იბრაჰიმს (ირანი), ნახევარფინალში კი ყაზახ თაიმურაზ თიგიევიდან დაძაბულ ბრძოლაში დამარცხდა. კრიტიკულ მომენტში თიგიევი პროვოკაციასაც არ მოერიდა, მიზანში ამოიღო გოგშელიძის ტრავმირებული მარჯვენა თვა-



ლი, გიორგიმაც პასუხი გასცა, რასაც საბედისწერო გაფრთხილება და მარცხი მოჰყვა. მესამე ადგილისთვის გოგშელიძე კუბელ მიშელ ბატისტას შეხვდა, ვნუთში მეტოქე ბეჭებზე გააკრა და საქართველოს ბოლო პეკინური მედალი მოუტანა.

**22 აგვისტო.** საქართველოს სახელით მოასპარეზე პლაზბურთელებმა (გეორ და გია — რენატო გომესი და ჟორჟე ტერსეირო) ბოლო მატჩი, ამჯერად ბრინჯაოს მედლებისთვის, წინა ოლიმპიადის ჩემპიონებთან —რიკარდო სანტოს-

თან და ემანუელ რეგოსთან (ბრაზილია ) გამართეს და დამარცხდნენ —0:2 (15:21, 10:21).

**24 აგვისტო.** საზეიმოდ დაიხურა პეკინის ოლიმპიური თამაშები. დახურვის ცერემონიაზე ქართველ სპორტსმენებს საქართველოს დროშით ხელში მოუძღოდა ოლიმპიური ჩემპიონი რევაზ მინდორაშვილი.

**26 აგვისტო.** საქართველოს ოლიმპიური დელეგაცია პეკინიდან თბილისში გამოემგზავრა.





# ისპორტია და თანამედროვეობა

## ჯესი ოუენსი-100

# 100 წლის ჯესი ოუენსი კვლევას ამყარებს რეპორტს

ზუსტად მეოთხედი საუკუნის წინათ, 1988-ში, ქალაქ კოლუმბუსის დათვალეობისას მე მაჩვენეს ის შენობა, სადაც გასული საუკუნის 20-იანი წლების ბოლოს ლიფტიორად მუშაობდა თინეიჯერი ჯესი ოუენსი. სწორედ თინეიჯერობისას გამოირჩა იგი თანატოლებში, რამდენიმე თვალსაჩინო შედეგიც ჰქონდა და ოპაის უნივერსიტეტმა სათავისოდ შეიგულა. მაგრამ ამერიკული სტუდენტური სპორტი იმ დროს ჯერ კიდევ ვერ სარგებლობდა ჯეროვანი მხარდაჭერით და სტუდენტ სპორტსმენებს უნივერსიტეტები ბევრში ვერაფერში ეხიდებოდნენ. ერთადერთი, რაც ოპაის უნივერსიტეტმა ჯესი ოუენსს შესთავაზა, სწორედ ეს ლიფტიორის ადგილი იყო შტატის დედაქალაქის ახალაშენებულ სტიუტოფის-ბიულდინგში. ოუენსი ღამის ცვლაში მუშაობდა და 150 დოლარს იღებდა თვიურად. იმ წლებში, როცა ერთი კათხა ლუდი სულ რაღაც 5 ცენტი ღირდა, ეს საკმაოდ დიდი ფული იყო არა მარტო ღარიბი შავკანიანი სტუდენტისათვის. სტუდენტ ლიფტიორს დღე-ღამეში მხოლოდ ექვსი საათი ეძინა, მაგრამ იმდენს ახერხებდა, რომ არცერთი სპორტული ვარჯიში არ გაეცდინა...

ამერიკელი მძლეოსანი ჯესი ოუენსი ერთ-ერთი ყველაზე გამორჩეული ფიგურაა სპორტის ისტორიაში. იგი პირველი მძლეოსანია, ვინც ერთ ოლიმპიადაზე ოთხი ოლიმპიური ოქროს მედალი მოიპოვა. 1936 წელს ბერლინში დამყარებულმა მისმა მსოფლიო რეკორდმა 100 მეტრზე რბენაში 20 წელიწადს გაძლო. ჯესი ოუენსი პირველია, ვინც 8-მეტრიანი ზღვარი გადალახა სიგრძეზე სტომაში და მისი მსოფლიო რეკორდი – 8 მეტრი და 13 სანტიმეტრი, მხოლოდ მეოთხედი საუკუნის შემდეგ მისივე თანდასწრებით გააუმჯობესა რაღაც ბოსტონმა ოლიმპიურ რომში. ეს ყველაზე დღევანდელი რეკორდია მძლეოსნობაში. ხოლო იმ ისტორიულ დღეს, 1935 წლის 25 მაისს,

ჯესი ოუენსმა კიდევ ხუთი მსოფლიო რეკორდი დაამყარა.

და აი, ახალი რეკორდი: ჯესი ოუენსის ერთ-ერთი ოლიმპიური მედალი 2013 წლის 8 დეკემბერს კალიფორნიის სააუქციონო სახლის, ესსიპის (SCP) ონლაინ-აუქციონზე მილიონ 466 ათას 574 დოლარად გაიყიდა. ეს არის ყველაზე მაღალი ფასი, რომელიც ოდესმე გადაუხდიათ ოლიმპიურ მემორაბილიაში. წინა სარეკორდო თანხა 865 ათას დოლარს შეადგენდა. სწორედ ამდენად გაიყიდა 2012 წელს ბერძენი მორბენლის სპირიდონ ლუისის ვერცხლის თასი, რომელიც მას პირველ ოლიმპიურ მარათონში გამარჯვებისთვის გადაეცა 1896 წელს.

ვნახოთ, რამდენ ხანს გაძლებს ოუენსის ეს ახალი რეკორდი.

ოთხი ოლიმპიური ოქროს მედალი ჯესი ოუენსმა 1936 წელს მოიპოვა ბერლინში. იგი პირველი იყო 100 და 200 მეტრზე რბენაში, სიგრძეზე სტომასა და გარდა ამისა შედიოდა ამერიკელთა იმ ოთხეულში, რომელმაც გაიმარჯვა ესტაფეტაში 4X100.

სახელდობრ რომელი მისი მედალი გაიყიდა, აუქციონის ორგანიზატორებს არ დაუზუსტებიათ. არც ის არის ცნობილი, სად არის და ვის ხელშია ჯესი ოუენსის დანარჩენი სამი ოქროს მედალი, თუმცა მის სიცოცხლეში ოთხივე მის ხელთ იყო და მათი დემონსტრაცია თავად არაერთხელ მოუხდენია. ონლაინ-აუქციონი მთელ თავს გრძელდებოდა. მე-



ონლაინ-აუქციონზე გამოტანილი და გაყიდული ჯესი ოუენსის ოლიმპიური მედალი (ავერსი და რევერსი)





დალი ონლაინ-აუქციონზე 8 ნომერს დაიდო ამერიკელი მსახიობის ბილ რობინსონის მემკვიდრეთა მიერ. ბილ რობინსონი ჯესი ოუენსის მეგობარი იყო, რომელსაც ოუენსმა ის თავისი მედალი ოლიმპიადიდან დაბრუნებისთანავე აჩუქა მის მიერ სამსახურის მოქმედებაში აღმოჩენილი დახმარებისათვის.

— ჯესი ოუენსის ოქროს მედალი მსოფლიო საგანძურის ნაწილია, — ამბობს საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის პრეზიდენტი თომას ბაზი, თავადაც ოლიმპიური ოქროს მედლის მფლობელი, — მისი გატანა აუქციონზე ჩემთვის ძნელი მისაღებია.

აუქციონზე მედლის გამოჩენისთანავე ოუენის ქალიშვილმა მარლენ ოუენ-რანკინმა გამოთქვა იმედი, რომ იგი რომელიმე საზოგადოებრივ ორგანიზაციას, მუზეუმს ან ამის მსგავს დაწესებულებას ერგებოდა და თვალმისანვდომი გახდებოდა ფართო საზოგადოებისათვის. ორგანიზატორებმა კი იმთავითვე გამოაცხადეს, რომ მედლის გაყიდვიდან მიღებული შემოსავლის ნაწილი ჯესი ოუენსის ფონდს გადაეცემოდა.

ჯესი ოუენსი 1913 წლის 12 სექტემბერს დაიბადა ალაბამის შტატის ქალაქ ოუკვილში. იგი ნაბოლარა, მეთათე შვილი იყო ჰენრი კლივლენდ ოუენსისა და მერი ემა ფიცჯერალდის ოჯახში. მშობლებმა მას ჯეიმს კლივლენდი დაარქვეს და, პოპულარული სამხრეთული ტრადიციის თანახმად, საბოლოოდ სახელებს პირველ ასოები დაუტოვეს – ჯეისი (JC). მომავალი ჩემპიონი ცხრა წლისა იყო, როცა ოჯახი სამხრე-

თულ სეგრეგაციას გაერიდა და დიდი მიგრაციის ტალღას გაჰყვა. უკეთესი ცხოვრების ძიებაში ჰენრი ოუენსის მრავალშვილიანი ოჯახი ოჰაიოს შტატში გადასახლდა და ქალაქ კლივლენდში დამკვიდრდა. მამამ და უფროსმა ძმებმა მეტალურგიული ქარხანაში დაიწყეს მუშაობა, სხვები სკოლაში წავიდნენ. პირველსავე გაკვეთილზე მასწავლებელმა ახალ მოწაფეს სახელი ჰკითხა და მანაც ჯესიო, სამხრეთული აქცენტით უთხრა, გამოკვეთილი ჯეისის ნაცვლად. მას მერე შერჩა და შერჩა ეს სახელი და სწორედ ამ სახელით შევიდა სპორტის ისტორიაში.

ხოლო ოჯახს კლივლენდში არანაკლებ უჭირდა, ვიდრე ალაბამაში. ჯესადექცეული ჯეი-სი სუსტი ბავშვი იყო, ხშირად ავადმყოფობდა, ფილტვები პრობლემები ჰქონდა. ფიზიკური ვარჯიშები და სპორტი ურჩიეს. თუმცა ჯესი სპორტმა ძალიან გაიტაცა, სირბილის გარდა არაფრის საშუალება არ ჰქონდა. ისიც დარბოდა და დარბოდა. იქამდე, სანამ 13 წლის მოზარდი თავის პირველ ოფიციალურ შეჯიბრებაში არ გამოვიდა. თუმცა ეს პირველი შეჯიბრება ოუენსისათვის წარუმატებელი აღმოჩნდა: არეკნისას მის მიერვე ამოთხრილ სასტარტო ორმოში ფეხი უხერხულად ჩარჩა და როცა გონს მოეგო, სხვებს დისტანციის ნახევარი უკვე უკან ჰქონდათ მოტოვებული. მისი გულისტვივილის ერთადერთი გამზიარებელი ამ დროს მისი სკოლის ფიზკულტურის მასწავლებელი და ამავე დროს მისი პირველი მწვრთნელი ჩარლზ რაილი იყო.

„არავინ იცის, რატომ გამოარჩია რაილიმ ჯესი, – წერს ჯესი ოუენსის ბიოგრაფი ტომი ჯენტრისი, – ფიზკულტურის გაკვეთილებზე ნაჩვენები მისი შედეგები არაფრით სჯობდა თანატოლებისას. ზოგიერთი იმასაც ფიქრობდა, რომ რაკი რეილი მონოდებით შედაგო იყო, მას უბრალოდ ბავშვის ჯანმრთელობის გაუმჯობესება სურდა, – ჯესი

ავადმყოფობის გამო კვირეობით არ დადიოდა სკოლაში. ასეა თუ ისე, ერთ მშვენიერ დღეს რეილიმ ჯესის ჰკითხა: „არ გინდა, სწრაფად ირბინო? სკოლის შემდეგ სტადიონზე მოდი“. ასე დაიწყო ყველაფერი.“

თავად ჯესი ოუენსი კი ასე იხსენებდა თავის პირველ მწვრთნელს:

„პირველი, რაც მან მასწავლა, ის იყო, რომ ბილიკზე ისე მერბინა, თითქოს მას ცეცხლი ეკიდა. ესე იგი, ერთი მხრივ, გეცადა, რაც შეიძლება მცირე წნით შეხებოდი მას და, მეორე მხრივ, რაც შეიძლება მალე გასულიყავი ბოლოში. ხშირად დავყავდი იპოდრომზე და მაიძულებდა, ყურადღებით დაგკვირებოდი დოლის ცხენებს, დამემახსოვრებინა, როგორ ხმარობენ ისინი ფეხებს და როგორ იყურებიან მხოლოდ წინ. რეილი მასწავლიდა, რომ ჩემი საქმეა არა შედეგი, არამედ შედეგის გაუმჯობესება. და კიდევ: მეუბნებოდა, არასოდეს გაეჯიბრო მეტოქეს, გაეჯიბრე მხოლოდ საკუთარ თავსო!“

რაილის ხელში ჯესის არცერთი გაკვეთილი აღარ გაუცდენია, არც სკოლაში და არც სტადიონზე. ავადმყოფობამაც უკან დაიხია. საკუთარი თავის რწმენაც მოემატა. 15 წლისას რუთ სოლომონი შეუყვარდა, 13 წლის მზიარული და უსაზღვროდ ოპტიმისტი გოგონა, რომელსაც სულაც არ ადარდებდა, რომ შავი კანი ჰქონდა, ლარიბი იყო და გეტოში ცხოვრობდა. ორი წლის შემდეგ, როცა რუთი უკვე ორსულად იყო, მათ დაქორწინება მოინდომეს, მაგრამ ყველა მღვდელმა და ყველა კლერკმა, ვისაც მათ მიმართეს, უარი უთხრა არასრულწლოვანებს ქორწინების გაფორმებაზე. ხოლო გოგოს მამამ რომ ეს ამბავი შეიტყო, სულ ცოფები ჰყარა და პოლიციის მუქარით ჯესის მის სახლში მისვლა და რუთთან შეხვედრა აუკრძალა. მაგრამ სირბილი არ აუკრძალავს. ჰოდა, ჯესიმაც გაათმაგებული ენერგიით განაგრძო მძლეოსნობაში ვარჯიში და რუთთან იძუ-

...მან მოხევერა ბილიკზე ისე გეშობინა, ბილიკს მის ცეცხლი ეკიდა.



ლებითი დაშორებიდან ერთი წლის შემდეგ, 1933 წლის ივნისში, ზუსტად გამოსაშვები გამოცდების წინ ჩიკაგოში წავიდა ამერიკის მოსწავლეთა პირველობაზე.

აქ მან ჭაბუკთა ორი მსოფლიო რეკორდი დაამყარა 100 იარდსა (91,44 მ) და 220 იარდზე (201,168 მ). პირველი დისტანცია მან 9.4 წამში გაირბინა, მეორე კი – 20,7 წამში. გარდა ამისა, სიგრძეში 7 მეტრსა და 65 სანტიმეტრზე გადახტა და შინ, კლივლენდში გმირად დაბრუნდა. სადგურზე მას უამრავი ხალხი დახვდა ყვეაილებითა და სიმღერებით. ქალაქის მერმა მისასალმებელი სიტყვით მიმართა. მერე ლიმუზინით მოატარეს მთელი ქალაქი. ჯესიმ სთხოვა და იგი რუთ სოლომონის სახლის წინაც გაატარეს. არადა, რუთ სოლომონი მათი ერთი წლის გოგონათი სადგურზე იყო მისული მის დასახვედრად და შორიდან უქნევდა ხელს.

მამა-სოლომონმა რომ ლიმუზინში გამოჭიმული ჯესი დაინახა, გული ოდნავ მოუღება, თუმცა



იმ ეტაპზე მხოლოდ შვილის ნახვის უფლება მისცა.

რაც შეეხება სპორტულ მიღწევებს, წარმატებას წარმატება მოჰყვა და ძალიან მალე სიგრძეზე ხტომაში მისი შედეგი 20 სანტიმეტრით გაიზარდა, 100 იარდზე რბენის შედეგი კი წამის ორი მეათედით შემცირდა. სწორედ მაშინ იყო, რომ კლივლენდის აღმოსავლეთის ტექნიკური ჰაისკულის კურსდამთავრებულით ოპაიოს უნივერსიტეტი დაინტერესდა და ლიფტიორის ადგილი შესთავაზა კოლეუმბუსში.

ხოლო ლიფტიორის სპორტულ დაოსტატებას ხელი მოჰკიდა მძლეოსნობის მწვრთნელმა

ლარი სნაიდერმა. იგი იმთავითვე მიხვდა, რომ ბიჭს დიდი მომავალი ჰქონდა, მაგრამ იმას კი ალბათ ვერ წარმოიდგენდა, რაც 1935 წლის 25 მაისს მოხდა ენ-არ-ბორში.

იმ დღეს სულ რაღაც 45 წუთის განმავლობაში ოპაიოს უნივერსიტეტის სტუდენტმა ჯესი ოუენსმა 6 მსოფლიო რეკორდი დაამყარა! უფრო სწორად – ხუთი დაამყარა და ერთი გაიმეორა. მის მაშინდელ რეკორდთაგან ერთმა, – ზემოთ უკვე ითქვა, – 25 წელიწადს გაძლო!

იმ ისტორიული დღის შემდეგ ჯესი ოუენსი მარტო კლივლენდის კი არა, მთელი ამერიკის გმი-



ეს მარკა 1976 წელს გამოუშვა აშშ საფოსტო ადმინისტრაციამ. საერთოდ კი ჯესი ოუენსს მსოფლიოს 20-მდე ქვეყნის ათეულობით საფოსტო მარკა მიეძღვნა.

ჯესი ოუენსმა და რუთ სოლომონმა (ქვემოთა მარცხენა ფოტოზე) მყარი, სიყვარულით აღსავსე ოჯახი შექმნეს.





რად იქცა. ის და მისი მწვრთნელი თაყვანისმცემლების მოგერიებას ვერ აუდიოდნენ, რომლებიც ლამის სარბენ ბილიკზეც კი უსაფრდებოდნენ უკვე სახელოვან ჩემპიონს. ყველაზე დიდი შარი და ამავე დროს ხსნა მდიდარი ლამაზმანის კვინსელონ ნიკერსონის სახით მოვიდა. მათ ერთმანეთი ჰოლივუდში გაიცნეს 1935 წლის 3 ივლისს, მომავალ ოლიმპიელთა პატივსაცემად გამართულ დიდ ზეპურ მიღებაზე. ამერიკის ოლიმპიური ნაკრების კანდიდატები საუკეთესოთა გამოსაყენად ლოსანჯელესში შეკრებილიყვნენ. მიღების შემდეგ ნიკერსონმა ოუენსს ხელკავი გამოსდო და ხალხს გაარადა. მეორე დღეს



კი გაზეთებში ორი მომღიმარი სელებრიტის სურათი დაიბეჭდა. ხოლო რომელიღაც ყვითელმა გაზეთმა გადაკრულად მათ შესაძლო ნიშნობაზეც დაწერა. როგორღაც სწორედ ეს გაზეთი აღმოჩნდა კლივლენდში, სოლომონების ოჯახში. რუთმა იმავე ღამეს დაურეკა ჯესის ლოსანჯელესში. არავინ იცის, რა უთხრეს მათ ერთმანეთს, ის კი ცნობილია, რომ ოუენსმა მეორე დღეს ყველა გარბენი წააგო და ოლიმპიურ პერსპექტივაზე ხელჩაქეული იმავე დღეს გადაფრინდა კლივლენდში. იმ ღამეს რალა მოესწრებოდა და გათენდა თუ არა, ჯესი ოუენსმა და რუთ სოლომონმა ქორწინება იფიციალურად გააფორმეს.

ოლიმპიური პერსპექტივა კი მართლა საეჭვო გახდა. ჯესი ოუენსი ნაკრები გუნდისგან დამოუკიდებლად, ცალკე ვარჯიშობდა. „ნუ განიცდი იმის გამო, რასაც ვერ შეცვლი. ეცადე, შეცვალო ის, რისი შეცვლად შეგიძლია, ანუ საკუთარი შედეგები“ – არიგებდა, ცოტა არ იყოს, გულგატეხილ ჯესის ბრძენი ლარი სნაიდერი.

მანაც შეცვალა, რისი შეცვლაც შეეძლო, ანუ თავისი შედეგები – ერთი წლის წინანდელი ფორმა სრულად აღიდგინა, ოლიმპიური გუნდის კანდიდატთა ბოლო შეკრებაზე 100 მეტრიც მოიგო, 200-იც და სიგრძეზე ხტომაც. ამის მიუხედავად ამერიკის მძლეოსნობის ასოციაციამ ოლიმპიადამდე მხოლოდ ერთი თვით ადრე მიიღო საბოლოო გადაწყვეტილება და 1936 წლის ივნისის პირველ რიცხვებში ჯესი ოუენსი ამერიკის ოლიმპიურ გუნდთან ერთად ორთქლმავალ „მანჰეტენით“ ნიუიორკიდან ევროპისკენ გაემგზავრა.

მერე კი იყო ოლიმპიური ბერლინი, სადაც ჯესი ოუენსის გამარჯვებების შედეგად ვერ განხორციელდა ადოლფ ჰიტლერისა და მესამე რაიხის მესვეურთა ჩანაფიქრი, – ოლიმპიადა არიული რასის უპირატესობის დემონსტრაციად ექციათ. ჯესი ოუენსი 1936 წლის ოლიმპიადის გამირად

იქცა, ბერლინის ოლიმპიადას კი დღესაც ჯესი ოუენსის ოლიმპიადას უწოდებენ. გმირი გმირად, მაგრამ ათმა ამერიკელმა შავკანიანმა მძლეოსანმა თამაშებზე ექვსი პირველი, სამი მეორე და ორი მესამე ადგილი დაიკავა. ხოლო ჯესი ოუენსის შედეგი – ოთხი მძლეოსნური ოქროს მედალი ერთ ოლიმპიადაზე – დღემდე ვერავინ გააუმჯობესა, კიდევ ერთმა ლეგენდარულმა ამერიკელმა სპორტსმენმა კარლ ლუისმა მხოლოდ გაიმეორა იგი 1984 წელს, როცა ზუსტად იგივე დისციპლინები მოიგო ლოსანჯელესში.

თუმცა რომ არა ნაციისტური იდეოლოგიის ზენოლა, ჯესი ოუენსის მეოთხე მედალი შეიძლება არც ყოფილიყო. წინასწარი გეგმით, ესტაფეტაში არა ჯესი ოუენსს, არამედ მის 18 წლის თანაგუნდელს მარტი გლიკმანს უნდა ერბინა. მაგრამ გერმანიის პროპაგანდის მინისტრმა იოზეფ გებელსმა ჰიტლერის სახელით ამერიკის დელეგაციის მეთაურს სთხოვა, რომ შეჯიბრებაში ებრაველი არ დაეშვათ. თავად გლიკმანი ასე იხსენებს ამ ამბავს:

„იმ დღეს, ესტაფეტა, რომ უნდა მერბინა, შეგვკრიბეს და მითხრეს, რომ ჩემს ადგილს ჯესი ოუენსი დაიკავებდა გუნდში. ჯესი კარგი ბიჭი იყო, ყველა გვიყვართა. მან თქვა, რომ უკვე მიიღო სამი ოქროს მედალი და ერთი ივნისა სხვისთვისაც მიეცა შანსი. ჯობია, მარტიმ ირბინოს, – ასეთი იყო ჯესის აზრი. მაგრამ მწვრთნელმა აიძულა, რომ მას ერბინა. მოგვატყუა, თითქოს გერმანელებს საუკეთესო მორბენლები ესტაფეტისთვის ჰყავდათ შემონახული და ჯესის გარეშე ვერ გავიმარჯვებდით. არადა, გერმანელთა ოთხეული ძალიან სუსტი აღმოჩნდა და ჩვენებმა მთელი 12 მეტრით მოუგეს!“

ოლიმპიადაზე შექმნილი საკამოდ დაძაბული ატმოსფეროს მიუხედავად, სპორტული და ადამიანური მეგობრობის ნიმუშად შემორჩა ისტორიას ჯესი ოუენსისა და სიგრძეზე ხტომაში მისი მთავარი მოწინააღმდეგის ლუტც



ლონგის ურთიერთობა. მათი დუელი უაღრესად დაძაბული იყო. ქერათმიანი ლონგი, ჭეშმარიტი არიელი, არაფერს უთმობდა სახელოვან რეკორდსმენს. ბოლო, მეხუთე ცდით მან თავად დაამყარა ოლიმპიური რეკორდი, როცა ოუენსის მიერ დილით ნაჩვენები შედეგი 4 სანტიმეტრით გაამჯობესა. ყველამ, მათ შორის თავად ლონგმაც ჩათვალა, რომ პაექრობა დამთავრდა. ყველამ, ჯესი ოუენსის გარდა. გერმანელის შედეგის შეცვლა მას არ შეეძლო, ამიტომ მთელი თავისი ფიზიკური და სულიერი ენერგია იმის შესაცვლელად მიმართა, რისი შეცვლად შეეძლო – თავისი შედეგის. და შეცვალა კიდევ: იგი ბოლო ცდით 8 მეტრსა და 6 სანტიმეტრზე გადახტა. ეს მეორე შედეგი იყო სპორტის ისტორიაში. პირველიც ოუენსს ეკუთვნოდა. ლონგისა და ოუენსის ფოტომ, რომელზეც ბერლინის ოლიმპიურ სტადიონზე მათი საუბრის მომენტია აღბეჭდილი, მათი ორთაბრძოლის შემდეგ მთელი მსოფლიოს პრესა მოიარა. ისინი ერთმანეთის ღირსებული მეტოქეები იყვნენ და ღირსეული მეგობრებიც აღმოჩნდნენ. ორივე ძალიან ახალგაზრდა იყო და ორთაბრძოლის გაგრძელება მომდევნო ოლიმპიადაზე ენადათ, მაგრამ მომდევნო ოლიმპიადა პირველი მსოფლიო ომის გამო არ ჩატარებულა, 1942 წელს კი ლუტც ლონგი აღმოსავლეთის ფრონტზე დაიღუპა.

1951 წელს ჯესი ოუენსი კვლავ ეწვია ბერლინს. ამჯერად იგი კალათბურთელთა ცნობილ კლუბს „ჰარლენ-გლობტროტერსს“ ახლდა, რომელიც ევროპაში მოგზაურობდა. როცა ბერლინის ოლიმპიადის გმირი ბერლინის სპორტის სასახლეში გამოჩნდა, ყველა ფეხზე წამოუდგა და კარგა ხანს არ შეწყვეტილა ოვაცია. იმ ჩასვლაზე ოუენსი ლონგის ოჯახსაც ეწვია და დიდხანს ესაუბრა მის შვილს. ხოლო თავისი ოლიმპიური გამარჯვებების 15 წლისთავი კვლავ ბერლინის სტადიონზე გამოსვლით აღ-

ნიშნა. ამჯერად იგი გამოვიდა, როგორც მშვიდობისათვის მებრძოლი, გაიხსენა თავისი მეტოქე და მეგობარი ლუტც ლონგი, რომელიც ომმა შეინირა და ყველას მოუწოდა, მხოლოდ სპორტულ ასპარეზზე ებრძოლათ და იქ გაერკვიათ ვინ ვისზე ძლიერი იყო.

საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის დაკვეთით, ბერლინის თამაშებზე დოკუმენტური ფილმი გადაიღო უკვე მაშინ დიდად სახელგანთქულმა გერმანელმა რეჟისორმა ლენი რიფენშტალმა. შეკვეთა შეკვეთად, მაგრამ ნაცისტურ პროპაგანდას აყოლილი დიდი რეჟისორი ძირითად გერმანელ სპორტსმენებზე და მათ წარმატებებზე აკეთებდა აქცენტს, თუმცა ჯესი ოუენსის ფიგურას გვერდი ვერაფრით აუარა. მისმა ფილმმა ცოცხლად შემოინახა ჯესი ოუენსის ბერლინური გამარჯვებები. თუმცა ფილმში არ არის და ვერც იქნებოდა ნაჩვენები ის მომენტი, თუ როგორ ტოვებს სტადიონს დროზე ადრე ადოლფ ჰიტლერი, რომ ოუენსი არ დააჯილდოვოს და ხელი არ ჩამოართვას.

ბერლინის თამაშებზე გამარჯვებულებს ოლიმპიურ მედლებთან ერთად მუხის ნერგებს გადასცემდნენ ჯილდოდ. ჯესი ოუენსმა სამშობლოში მუხის ოთხი ნერგი ჩაიტანა. დღეს მუხის ეს ნერგები უკვე ბერმუხები არიან. ერთი ოუენსის მშობლიურ სახლის ეზოში დგას, ორი – კლივლენდის იმ სკოლების წინ, სადაც ჯესი სწავლობდა და ერთიც – ჯესი ოუენსის ალმა-მატერის ოჰაიოს უნივერსიტეტის პარკში.

1936-ში კლივლენდელი ჰარისონ დილარდი 13 წლის ბიჭი იყო. ისიც ოჰაიოს აღმოსავლეთის ტექნოლოგიურ ჰაისკულში სწავლობდა, სწორედ იმაში, რომელიც თავის დროზე ჯესი ოუენსმა დაამთავრა. ის და მისი თანატოლები ისტ-საიდიდან კისრისტებით გაიქცნენ ქალაქის ცენტრში, როცა გაიგეს, რომ ბერლინიდან დაბრუნებული ოუენსის პატივსაცემად დიდი ალღუმი ეწყობოდა.

„ჯესი ლია ლიმუზინში იჯდა, – იხსენებდა მოგვიანებით ჰარისონ დილარდი იმდღევანდელ შეხვედრას თავის კუმირთან, – როცა მანქანა გაგვისწორდა, იმდენ ხალხში რატომღაც მე გამომარჩია, ხელი დამიქნია, თვალი ჩამიკრა და რასა იქმ, როგორ არის საქმეო, ყველას გასაგონად მკითხა. ეს იყო ყველაზე მნიშვნელოვანი დღე ჩემს ცხოვრებაში! სახლში რომ მივედი, დედას მივახარე – მე დღეს ჯესი ოუენსი ვნა-

ქვემოთ ფოტოზე – ლუტც ლონგი და ჯესი ოუენსი ბერლინის ოლიმპიურ სტადიონზე.







ჯესი ოუენსის ძეგლი კლივლენდში.



1976 წელს პრეზიდენტმა ფორდმა ჯესი ოუენსს ამერიკის უმაღლესი სამოქალაქო ჯილდო – თავისუფლების ორდენი გადასცა.



ხე, მეც მინდა, ისეთი ვიყო, როგორც ჯესია-მეთქი.“

12 წლის შემდეგ, 1948-ში, პარისონ დილარდი ლონდონში გაემგზავრება, როგორც ამერიკის მძლეოსანთა ოლიმპიური გუნდის ლიდერი, ოლიმპიური ჩემპიონიც გახდება და 100 მეტრზე რბენაში ჯესი ოუენსის მიერ ბერლინში დამყარებულ რეკორდსაც გააუმჯობესებს!

იგი თავის წარმატებას ჯესი ოუენის დამსახურებად მიიჩნევს. ხოლო როდესაც თავად ჯესის კლივლენდში გამართული იმ ტრიუმფალური აღლუმის შემდეგ მისი გამარჯვების საიდუმლოს გამხელა სთხოვეს, მან თავისი პირველი მწვრთნელის სიტყვები გაიხსენა და უპასუხა:

— მე ვაიძულებდი ჩემს ტერფებს, რაც შეიძლება ნაკლებ ხანს

დარჩენილიყვნენ მიწაზე. ეს არის და ეს!

ოუენსისა და ლონგის ერთობლივი ფოტოგრაფიის გარდა, ოლიმპიადის დღეებში მსოფლიო პრესა მოიარა კიდევ ერთმა ფოტომ, რომელიც 200 მეტრზე ფინალური გარბენის დროს არის გადაღებული. სწორედ ამ ფოტოს მიხედვითა არის გამოქანდაკებული ოუენსის ძეგლი მის მშობლიურ ქალაქ ოუკვილში, ალაბამაში.

მე ნანახი მაქვს ეს ძეგლი. მისი იდეა რამდენიმე ენთუზიასტს 80-იან წლებში, ოუენსის გარდაცვალების შემდეგ გაუჩნდა. მაგრამ 10 წლის განმავლობაში 150 ათასი დოლარი ძლივს შეაგროვეს, რაც იდეის რეალიზაციისთვის საკმარისი არ იყო. როგორც გაირკვა, პროექტს საკმაოდ ძლიერი მონიანალმდევენი ჰყავდა: რა უნდა შავკანიანის ძეგლს სამხრეთში! საქმე მას შემდეგ დაიბრუნა, რაც ატლანტამ 1996 წლის ოლიმპიადის ჩატარების უფლება ხელიდან გამოგლიჯა ათენს. თამაშების საორგანიზაციო კომიტეტის რომელიღაც წევრს თავში მოუვიდა აზრი, რომ შტატის პიარისა და სარეკლამო მიზნებისათვის კარგი იქნებოდა, თუ ოლიმპიური ჩირაღდანი ალაბამასაც გაივლიდა, საამისოდ კი ოუენსის ძეგლი მშვენიერი საბაზი იყო. იდეის გახმაურების შემდეგ რამდენიმე კვირაში ნახევარ მილიონ დოლარზე მეტი შეგროვდა და ოუენსის თაყვანისცემელთა მრავალწლიან ჩანაფიქრსაც მალე შეესხა ხორცი.

ოუენსის ძეგლი დგას კლივლენდშიც, ქალაქის სტადიონის სიახლოვეს. არ ვიცი, შეიძლება

იყოს, მაგრამ ახლა არ მახსენდება სპორტსმენი, რომელსაც ორი ძეგლი დაუდგეს. ორი კი არა, თითო ძეგლითაც იშვიათია სპორტსმენის უკვდავყოფა.

ძეგლი არ დაუდგამთ, მაგრამ ჯესი ოუენსის სახელი მის სიცოცხლეშივე უკვდავყვეს გერმანელებმაც, როცა ბერლინის ოლიმპიური სტადიონისაკენ მიმავალ ერთ-ერთ ქუჩას – ჯესი ოუენსის ხეივანი უწოდეს. 1982 წელს ოუენსი და მისი ოჯახი გერმანიის მთავრობამ სპეციალურად მიიწვია ამ ქუჩის ნათლობის ცერემონიალში მონაწილეობის მისაღებად.

სახელოვან ჩემპიონს ოქროს მედლების, მუხის ნერგებისა და საყოველთაო სიყვარულის გარდა, არაფერი მიუღია ჯილდოდ. მართალია, ეს ყველაფერი, და ხალხის სიყვარული – განსაკუთრებით, ცოტა არ არის, მაგრამ ამით ოჯახის რჩენა შეუძლებელია. ჯესი ოუენსი, ისევე როგორც ამერიკის ოლიმპიური გუნდის ყველა სხვა წევრი, არაპროფესიონალ ათლეტთა პროფკავშირში იყო გაერთიანებული და უფლება არ ჰქონდა სპორტდანი შემოსავალი მიეღო ან თავისი სახელი სარეკლამოდ გამოეყენებინა. ამ პროფკავშირს საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის წევრი, ბერლინის თამაშებზე ამერიკის დელეგაციის მეთაური ევერი ბრენდეჯი ხელმძღვანელობდა, რომელმაც საბედისწერო როლი შეასრულა ოუენსის ცხოვრებაში. ბერლინის ოლიმპიადა სულ ახალი დამთავრებული იყო, როცა მან ქანცვანყვეტილი ოლიმპიელები ევროპულ ტურნეში წაიყვანა „ოლიმპიადში მონაწილეობის ხარჯების“ ასანახლა ურებლად. ოუენსი ამ ტურნეში მთავარი ფიგურა იყო. პრალამი, ლონდონსა თუ დრეზდენში გამოსვლების შემდეგ სპორტსმენები ისე გამოიფიტნენ, რომ ერთ-ერთი მორიგი ასპარეზობისას ჯესი ოუენსმა სიგრძეზე სტომაწააგო ვილაც ადგილობრივ ენთუზიასტთან. ამან წყობილებიდან გამოიყვანა მისი მწვრთნელი



ლარი სნაიდერი, რომელიც მანამდეც თვლიდა, რომ სამოყვარულო სპორტის ასოციაცია უმონაყოლო ექსპლუატაციას უწევდა ათლეტებს და კატეგორიულად მოსთხოვა ბრენდევს, ბიჭები დაუყოვნებლივ გაეშვა შინ. ბრენდევმა, რომელიც, სხვათა შორის, მერე საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის პრეზიდენტიც გახდება, უარი განაცხადა. მაშინ სნაიდერმა თავისი ფულით იყიდა ბილეთები და პირველივე გემით ოუენსი ამერიკაში წაიყვანა. საპასუხოდ, ევერი ბრენდევმა სამუდამოდ აუკრძალა ჯესი ოუენსს სამოყვარულო ასპარეზობებში გამოსვლა.

ასე დამთავრდა ოთხგზის ოლიმპიური ჩემპიონის სპორტული კარიერა 23 წლის ასაკში!

იგი პროფესიონალი გახდა მაგრამ დიდხანს ვერ შეძლო სამუშაოს შოვნა, რომ ოჯახი ერჩი-

ნა და იძულებული შეიქნა, ცხენებს, ძაღლებსა და კენგურუებს გაეზიბებოდა სირბილში.

როცა ოლიმპიური წლის ბოლოს, საშობაოდ, ლარი სნაიდერის მეცადინეობით, იგი კუბაში ჩავიდა, რათა ცნობილ კუბელ სპრინტერს კონრად როდრიგესს დაპირისპირებოდა, გაირკვა, რომ მის ჩასვლამდე ცოტა ხნით ადრე როდრიგესი მკაცრად გაუფრთხილებიათ, რომ თუ ოუენსთან ერთად ირბენდა, მისი, როგორც მოყვარული სპორტსმენის კარიერა ეჭვქვეშ დადგებოდა. ბილეთები კი გაყიდული იყო და ენერჯიულმა ადგილობრივმა აგენტმა გამოსავალი იმაში მოძებნა, რომ ჯესი ოუენსი დოლის ცხენს გააჯიბრა 100 მეტრზე სირბილში. დათრგუნულმა და შეურაცხყოფილმა ჩემპიონმა უარი ვერ თქვა, წვიმიან ამინდში სტარტზე გავიდა, რამდენიმე



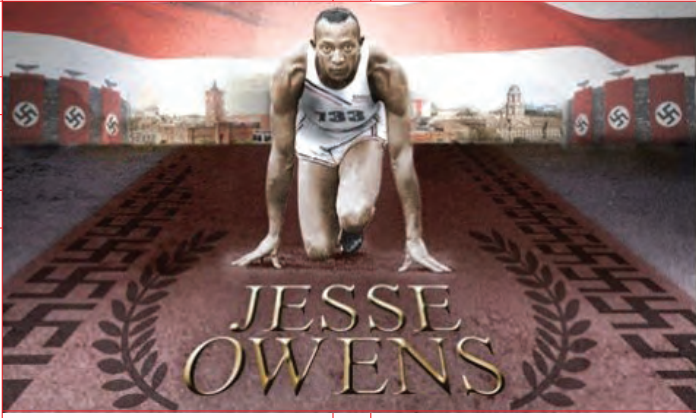
ნაბიჯით აჯობა ცხენს, გასამრჯელოდ 2000 დოლარი აიღო და იმავე დღეს დაბრუნდა ამერიკაში.

სწორედ მაშინ იყო, რომ ერთი პირველი სამუშაოს პოვნაში მას ძველი მეგობარი ბილ რობინსონი დაეხმარა, რისთვისაც ჯესიმ ერთი ოლიმპიური მედალი აჩუქა, სწორედ ის, რომელიც 2013 წლის 8 დეკემბერს გაიყიდა ონლაინ-აუქციონზე.

ბერლინში გადაღებული ფოტო (ზემოთ), რომლის მიხედვითაც შეიქმნა ოუენსის ძეგლი ოუკვილში (ქვემოთ).



*ქესი ოუენსის სპორტული კარიერა 23 წლის ასაკში დასრულდა.*



მას მერე ვინ იცის, რა საქმეს აღარ მოჰკიდა ხელი, რა სამუშაო აღარ სცადა. 1949 წელს კი ჯესი ოუენსმა სრულიად შემთხვევით მოიგონა ის, რასაც დღეს პიარს – პაბლიკ რელიემენს ეძახიან. მან გადაწყვიტა შემოსავლის წყაროდ თავისი ოლიმპიური დიდება და მსოფლიო სახელი ექცია. მან თავისი სამსახური, როგორც პრესასთან და გარეშე საზოგადოებასთან ერთიერთობის აგენტისა, ჯერ ერთ სამკერვალო ფირმას შესთავაზა, მერე სადაზღვევო კომპანიას, მერე კი მისი იმიჯის თავისი ინტერესებისათვის გამოყენების იმდენი მსურველი აღმოჩნდა, ოუენსი იძულებული გახდა, თავად დაექირავებინა მათთან ურთიერთობისათვის აგენტი! ჯესი ოუენსი კვლავ ყურადღების ცენტრში მოექცა. იგი სულ უფრო და უფრო ხშირად ჩნდებოდა სატელევიზიო ეკრანზე, ჟურნალ-გაზეთების ფურცლებზე, ოფიციალურ მიღებებ-

ზე, მაგრამ ჩნდებოდა არა როგორც სპორტსმენი, არამედ როგორც „ფორდის“, „ტექსაკოს“ ან „კოკა-კოლას“ წარმომადგენელი. მისმა ახალმა პროფესიამ მისი სპორტული წარსული კვლავ აქტუალური გახადა და შემოსავალიც კარგი მოუტანა.

1950 წელს ჯესი ოუენსი მონაზრდებთან მუშაობის კომიტეტის სპორტულ ექსპერტად დანიშნეს. ჩიკაგოში მან მშვენიერი ბინა შეიძინა. 1955 წელს ამერიკის სახელმწიფო დეპარტამენტმა იგი ქვეყნის სპორტულ ელჩად დაადგინა და ამ სტატუსით მოიარა მან ინდოეთი, სინგაპური, ტაილანდი, მალაიზია, ფილიპინები, ინდონეზია... 1956 წელს პრეზიდენტმა ეიზენჰაუერმა ის თავის სპეციალურ წარმომადგენლად დანიშნა ოლიმპიურ მელბურნში. ამის მერე ყველაფერი სტაბილურად წავიდა აღმა. 1976 წელს მონრეალის თამაშებზე ამერიკის ოლიმპიური გუნდის გაცილების საზეიმო ცერემონიაზე პრეზიდენტმა ჯერალდ ფორდმა ჯესი ოუენსიც მიიწვია და ამერიკის უმაღლესი სამოქალაქო ჯილდო – თავისუფლების ორდენი გადასცა. სამი წლის შემდეგ მას „ცოცხალი ლეგენდის“ ტიტული მიენიჭა. ამ ყველაფრის მიუხედავად, ჯესი ოუენსი ალბათ ერთადერთი ნამდვილი ვარსკვლავი იყო, რომელიც დიდებამ და სახელმა მიწას არ მოსწყვიტა. როცა იმდენი შეძლება გაუჩნდა, რომ ლუკმაპურისთვის ზრუნვა აღარ სჭირდებოდა, არაკომერციულ საქმიანობას და ქველმოქმედებს მიჰყო ხელი – კონსულტაციებს უტარებდა სპორტსმენებსა და მათ მწვრთნელებს, აარსებდა სპორტულ სკოლებს, ქმნიდა ფონდებს გაჭირვებული მონაზრდი სპორტსმენების სასარგებლოდ...

მაგრამ მისი სული და გული იქ დარჩა – ბერლინის ოლიმპიურ სტადიონზე, სადაც დაიწყო და დამთავრდა კიდევ მისი ოლიმპიური კარიერა. როცა მას სიურპრიზად მოუწყვეს შეხვედრა უკვე საკმაოდ ხანდაზმულ ჩარლ რაილისთან, ჯესიმ არ იცოდა, სად და-

მალულიყო, თვალებს ვერ უსწორებდა მის პირველ მწვრთნელს.

— განა იმ რამდენიმე ბერლინური წამისთვის მავარჯიშებდა ამდენი წლის განმავლობაში?! ან იმისთვის, რომ „კოკა-კოლას“ წარმომადგენელი ვყოფილიყავი?

და მერე ოუენსი ყველაფერი ჩამოშორდა. ცოლიც აკი დიდხანს არნმუნებდა, გეყოფა აქტიურობა, დროა დაისვენო და ოჯახით დატკბეო. 1978 წელს ისინი არიზონაში, მყუდრო ადგილას გადასახლდნენ. რამდენიმე თვეში ჯესის ბავშვობისდროინდელმა ავადმყოფობამ შეახსენა თავი. პნევმონიას ოდესღაც მან დაჩარდ რაილიმ ფიზიკური ვარჯიში და სპორტი დაუპირისპირეს, ახლა კი ვერც მან და ვერც ექიმებმა ვერაფერი მოახერხეს. ავადმყოფობა სწრაფად განვითარდა და ფოლტვის კიბოდ ჩამოყალიბდა.

ჯესი ოუენსი 66 წლისა გარდაიცვალა მოსკოვის ოლიმპიადის გახსნამდე ოთხი თვით ადრე. იგი იმ ოლიმპიადაზე საპატიო სტუმრად იყო მიწვეული და არავინ იცის, ამერიკელთა ბოიკოტის მიუხედავად, იქნებ კიდევ ჩასულიყო მოსკოვში. ოლიმპიური სულისკვეთება მისთვის ყველაფერზე მაღლა იდგა.

ჯესი ოუენსი ვერ მოესწრო ლოს-ანჯელესის ოლიმპიადას, რომლის გახსნისას ოლიმპიური ჩირალდანი სტადიონზე მისმა შვილიშვილმა, ჯინამ შემოიტანა.

ხოლო ონლაინ-აუქციონზე ოუენსის მედალი შეიძინა ამერიკელმა მილიონერმა, ჰოკეისტთა კლუბ „პიტსბურგის“ თანამფლობელმა რონ ბარკლმა. ვნახოთ, გახდება თუ არა მის ხელში ოუენსის ოლიმპიური მედალი თვალმისანვდომი ფართო საზოგადოებისათვის. ის ფაქტი, რომ აუქციონის მომწყობთ მყიდველის ვინაობა არ გაუსაიდუმლოებიათ, ამის იმედს უტოვებს მარლენსაც – ოუენსის ქალიშვილს, ჯინასაც – ოუენსის შვილიშვილს და ყველა სხვასაც.

**პატრიკ ჩაიხი**



# პროფესორი მუკლე შარვაშიძე

გიორგი ნიკოლაძე რალაციით ჩამოჰგავს იმ ლეგენდარულ ანტიკურ ღმერთაკებს, რომლებიც ერთდროულად იყვნენ მეცნიერებიც და პოეტებიც, მინიმუმებიც და ფილოსოფოსებიც, მეომრებიცა და ოლიმპიური ჩემპიონებიც.

იგი ახალგაზრდობიდანვე მრავალმხრივი, ფართო დიაპაზონის მოღვაწე იყო და თუ ამ თვალსაზრისით მივუდგებით მის პიროვნებას, თამამად შეიძლება ითქვას, რომ გიორგი ნიკოლაძეს ქართველ მამულში-ვილთა გალერეაში მამამისის — ნიკო ნიკოლაძის გვერდით უკავია ადგილი.

რაკი ნიკო ნიკოლაძე ვახსენეთ, აქვე ვთქვათ, რომ იგი ეპოქათა ცოცხალ ხიდად იქცა: თანამედროვე იყო გრიგოლ ორბელიანისაც და ვალაკტიონ ტაბიძისაც! როდესაც ნიკო ნიკოლაძე დაიბადა, ჯერ კიდევ „სუდაირასპრავაში“ მოხელეობდა ნიკოლოზ ბარათაშვილი, ხოლო როდესაც ის გარდაიცვალა, უკვე ოთხი წლისა იყო ანა კალანდაძე!

ნიკო ნიკოლაძე — თავისი დროის უგანათლებლესი ადამიანი, ცნობილი და აღიარებული არა მარტო საქართველოში, არამედ — რუსეთსა და მთელ ევროპაში.

ნიკო ნიკოლაძე — უდიდესი პუბლიცისტი; ქართული, რუსული, ინგლისური და ფრანგული პრესის გამოჩენილი მოღვაწე.

ნიკო ნიკოლაძე — ციურისის უნივერსიტეტის დოქტორი, პირველი ქართველი, რომელმაც დასავლეთ ევროპაში მოიპოვა სამეცნიერო წოდება: 1868 წელს ნიკო ნიკოლაძემ საჯაროდ დაიცვა დისერტაცია თემაზე „განმარაღებისა და მისი შედეგების შესახებ“ და სამართლის დოქტორის ხარისხი მიენიჭა.

მანამდე კი, 1866 წელს, პოლ ლაფარგის რეკომენდაცი-

ით, ნიკო ნიკოლაძე კარლ მარქსმა ლონდონში მიიწვია და პირველ ინტერნაციონალში ამიერკავკასიის წარმომადგენლობა შესთავაზა, რაზედაც ქართველმა მოღვაწემ უარი განაცხადა, რადგან ფიქრობდა, რომ მზად არ იყო ასეთი საქმისათვის.

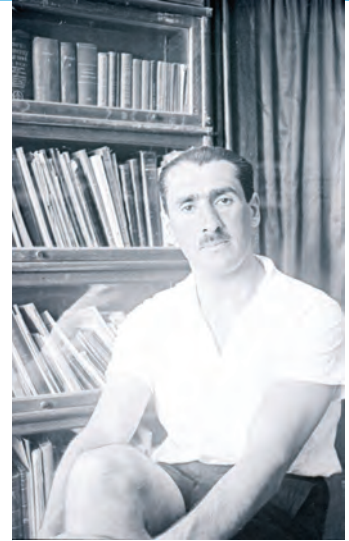
ნიკო ნიკოლაძე გახლდათ ამიერკავკასიაში მრეწველობისა და სარკინიგზო ტრანსპორტის განვითარების პიონერი. 1867-72 წლებში მისი ინიციატივით ფოთი და თბილისი ერთმანეთს ლიანდაგით დაუკავშირდა. ეს იყო პირველი რკინიგზა ამიერკავკასიაში. მალე ნიკო ნიკოლაძის მეცადინეობით მწყობრში ჩადგა სხვა სარკინიგზო მაგისტრალებიც: სამტრედია-ბათუმი, ტყიბული-ქუთაისი, თბილისი-თელავი, თბილისი-ბაქო.

ნიკო ნიკოლაძემ პირველმა შემოიტანა ჩვენში რკინა-ბეტონი. იგი იყო გვირაბებისა და ხიდების მშენებლობის დამწყები ამიერკავკასიაში.

ცნობილია ნიკო ნიკოლაძის ზრუნვა და პრაქტიკული საქმიანობა ქიათურის მარგანცის, ქართული ქვანახშირისა და ბაქოს ნავთის მოპოვება-დამუშავებისა და გადმოზიდვის გაუმჯობესებისათვის.

დაბოლოს, ნიკო ნიკოლაძემ, როგორც ქალაქის თავმა, ბევრი გააკეთა ფოთისათვის და თავის დროზე „მკვდარ პორტად“ წოდებული ეს ქალაქი შავი ზღვის აუზის ერთ-ერთ საუკეთესო ნავსადგურად აქცია.

ოთხმოციან წლებში ნიკო ნიკოლაძის თაოსნობით რამდენიმე წარჩინებული ქართველი ქალი შვეიცარიაში გაემგზავრა უმაღლესი განათლების მისაღებად. მათ შორის იყო ნიკო ნიკოლაძის მომავალი მეუღლეც — ოლღა ალექსანდრეს ასული გურამიშვილი. იგი ჯერ ციურისის უნივერსიტეტის საბუნებისმეტყველო ფაკულტეტზე



გიორგი ნიკოლაძე თავის ოთახში, თბილისი, 1930. საქართველოს ეროვნული არქივის ფოტოკინოლოკუმენტების კოლექციიდან (ქვეყნდება პირველად)



გიორგი ნიკოლაძე და კოტე ბაქრაძე თამაშობენ ჭადრაკს. გადაღებულია სოფელ სასირეთში. საქართველოს ეროვნული არქივის ფოტოკინოდოკუმენტების კოლექციიდან (ქვეყნდება პირველად)

სწავლობდა, შემდეგ კი ფენევის უნივერსიტეტში გადავიდა და ცნობილი მეცნიერის კარლ ფოხტის ერთ-ერთი ასისტენტ-ტაგანი გახდა. სამშობლოში დაბრუნებული ცოტა ხანს იაკობ გოგებაშვილის სკოლაში ასწავლიდა, შემდეგ კი, როდესაც დაოჯახდა, მთელი თავისი განათლება და პედაგოგიური ნიჭი შვილების აღზრდას შესწირა.

მშობლებმა უდიდესი გავლენა მოახდინეს გიორგი ნიკოლაძეზე. მათ სათანადო მიმართულება მისცეს პატარა გიორგის ნიჭსა და მიდრეკილებებს და ყოველმხრივ უწყობდნენ ხელს ბუნებრივი ნიჭის რაც შეიძლება სრულად გამოვლენაში. მშობლიურ სოფელში, დიდ ჯიხაიშში დედა ბავშვს სპარტანულად ზრდიდა. გიორგი მუდამ სჯობნიდა ტოლებს სირბილსა და ტანვარჯიშში, ბადროს ტყორცნასა და მშვილდოსნობაში. ფოთში დედისავე ხელმძღვანელობით გიორგიმ ცურვა ისწავლა და მალე არც ცურვასა და ყვინთვაში ჰყავდა ბადალი თანატოლებს შორის.

გიორგი მეტად განვითარებული ბავშვი იყო, იქამდე, რომ 6-7 წლის ასაკში უკვე იცნობდა ფიზიკის უმარტივეს კანონებს და ცდებდაც კი ატარებდა,

ჯერ დამოუკიდებლად, შემდეგ კი ექიმ კონსტანტინე მიქაბერიძის ხელმძღვანელობით. ფოთში მამამ პატარა ფიზიკურ-ქიმიური ლაბორატორიაც მოუწყო.

1898 წელს გიორგი ნიკოლაძე თბილისის პირველი გიმნაზიის მოსწავლე გახდა. ეს სასწავლებელი მან თვითონ აირჩია: მხოლოდ და მხოლოდ ის გიმნაზია უნდოდა თურმე, სადაც მისი საყვარელი პოეტი ნიკოლოზ ბარათაშვილი სწავლობდა და რომელიც მოგვიანებით „ძია ილიკომ“ (ჭავჭავაძემ) დაამთავრა. გიმნაზიაში სწავლისას გიორგი ნიკოლაძეს განსაკუთრებით ფიზიკა, მათემატიკა და ტანვარჯიში აინტერესებდა. იმ დროს თბილისის პირველ გიმნაზიაში ტანვარჯიშის დიდებული სკოლა იყო, რომელსაც ცნობილი ჩეხი ტანმოვარჯიშე ანტონ ლუკაში ედგა სათავეში. 1899 წელს გიორგი უკვე მონაწილეობდა მოსწავლეთა სპორტულ გამოსვლებში.

მერე იყო დიდი მოგზაურობა. გიორგიმ მამასთან ერთად მოიარა მთელი საქართველო, ინახულა მოსკოვი, ბერლინი, ვენა, ჟენევა, პარიზი, 1900 წლის მსოფლიო გამოფენა, შვეიცარიისა და საფრანგეთის ალპები. გზადაგზა მამა აინტერესებდა შვილს ყოველი ნანახი

ქვეყნის სახალხო მეურნეობით, რკინიგზებით, ნავსადგურებით, მრეწველობით, ეკონომიკით, კულტურით. ამ მოგზაურობამ დიდად შეუწყო ხელი გიორგის მრავალმხრივ განვითარებას.

1901 წელს იგი თავის დებთან რუსუდანთან და თამართან ერთად ადის მწვერვალ ტეტ დე ჟეანზე ალპებში. მამინ გიორგი მხოლოდ 13 წლისა იყო და რას იფიქრებდა, თუ საბჭოთა ალპინიზმის ფუძემდებელი გახდებოდა და თავის 37-ე დაბადების დღეს ევროპის უმაღლეს მწვერვალზე — იალბუზზე იზეიმებდა.

მე-15 დაბადების დღეზე კი დაიყინა და მშობლებმა ორძელი უყიდეს. გიორგის არ აკმაყოფილებდა გიმნაზიაში ტანვარჯიშისთვის გამოყოფილი საათები და შინ ვარჯიშობდა. ერთი წლის შემდეგ მამამ ველოსიპედიც მოუტანა. ეს მეორე ველოსიპედი იყო ნიკო ნიკოლაძის მიერ ევროპიდან ჩამოტანილი. (პირველი მან 1889 წელს პარიზის გამოფენიდან ჩამოიტანა და ამის შემდეგ მთელი წლის განმავლობაში მის სახლში ცნობისმოყვარეთა ნაკადი არ შეწყვეტილა.)

გიორგიმ გიმნაზიის კურსის დამთავრების უმალ, 1906 წლის აგვისტოში, ბრწყინვალედ ჩააბარა მისაღები გამოცდები პეტერბურგის ტექნოლოგიური ინსტიტუტის ქიმიურ განყოფილებაზე და მკაცრი კონკურსით მიღებული ორასი კაციდან პირველ ხუთეულში გავიდა. მან, მიუხედავად იმისა, რომ მათემატიკა უფრო აინტერესებდა, მაინც ამ ინსტიტუტში ირჩია სწავლის გაგრძელება. აქ, როგორც ჩანს, გადამწყვეტი როლი შეასრულა მამამისმა, რომელსაც მიაჩნდა, რომ იმ დროისათვის საქართველოს უფრო ინჟინრები სჭირდებოდა, ვიდრე მათემატიკოსები, რომელთაც არაფერი ესაქმებოდათ



ჩვენში, მასწავლებლობას თუ არ ჩავთვლით. მოვა დრო, გაიხსნება თბილისის უნივერსიტეტი, ქვეყანას მათემატიკოსები დასჭირდება და გიორგი ნიკოლაძეც ერთ-ერთი დამფუძნებელთაგანი გახდება ქართული მათემატიკური სკოლისა. სწორედ მამამისის მეცადინეობით დაუკავშირდება იგი ევროპის მონინავე მათემატიკოსებს და მალე თვითონაც მათ რიგში ჩადგება.

გიორგისთან ერთად პეტერბურგს გაემგზავრა ნიკოლაძეთა მთელი ოჯახი. გიორგი და მისი უმცროსი და თამარი — ფაქტიურად ერთ-ერთი პირველი სპორტსმენი ქალი რუსეთის მთელ იმპერიაში — აქტიურად ჩაებნენ პეტერბურგის ტანვარჯიშულ მოძრაობაში. მალე დაძმამ ციგურებზე სრიალიც ისწავლა და გიორგი ფიგურისტიც გახდა. ამავე პერიოდში თავის მეგობართან — ტექნოლოგიური ინსტიტუტის სტუდენტთან სერგეი შჩუკინთან ერთად გიორგი ნიკოლაძე დაინტერესდა საბუერო სპორტით და ზამთარში პეტერბურ-გიდან კრონშტადტში ბუერით დადიოდა. მაგრამ მისი მთავარი სპორტული გატაცება მაინც ტანვარჯიში იყო.

მაშინ პეტერბურგის მოყვარულთა ათლეტური საზოგადოების ტანვარჯიშის განყოფილების გიმნაზიარხად მსოფლიოს არაერთგზის ჩემპიონი ჩები ფრანც ერბენი იყო. სავალდებულო ვარჯიშების ჩაბარების შემდეგ გიორგი ამ საზოგადოების წევრად მიიღეს და მალე, როგორც ძლიერი ტანმომარჯიშე, მწვრთნელთა ჯგუფშიც ჩარიცხეს. გიორგი ნიკოლაძე, პეტერბურგის სპორტული ცხოვრების ერთ-ერთი ორგანიზატორთაგანი გახდა. ამის შემდეგ ის ხშირად მონაწილეობს რუსეთის პირველობებში ტანვარჯიშში და რამდენჯერმე იმარჯვებს კიდევ.

1908 წელს პეტერბურგის ტანმომარჯიშეთა ნაკრები გუნდი, რომელიც გიორგი ნიკოლაძეც შედიოდა, სოფიაში გაიგზავნა ტანმომარჯიშეთა საერთაშორისო შეხვედრაზე. სწორედ სოფიაში ყოფნისას დაებადა გიორგი ნიკოლაძეს ეროვნული უნივერსიტეტის დაარსების იდეა და სოფიაშივე დაიწყო მან ქართული სამეცნიერო და სპორტული ტერმინოლოგიის შექმნა.

1912 წელს გიორგი და თამარ ნიკოლაძეებმა მონაწილეობა მიიღეს მეექვსე საერთაშორისო სპორტულ შეკრებაზე პრაღაში. ეს გრანდიოზული სპორტული დღესასწაული, რომელიც ჩეხიის დედაქალაქში ხუთ წელიწადში ერთხელ იმართებოდა, ფაქტიურად მსოფლიო პირველობა იყო. ტანვარჯიშში 2000 მონაწილეს შორის გიორგი მე-15 ადგილზე გამოვიდა და პირველი ხარისხის

ჯილდო დაიმსახურა დიდი დიპლომით. მძლეოსნურ ექვსტიდში კი 6000 მონაწილეს შორის მე-19 ადგილი დაიკავა, რისთვისაც დიპლომითა და ცაცხვის გვირგვინით დააჯილდოვეს. განსაკუთრებით ისახელათავი გიორგიმ ბადროსა და შუბის ტყორცნაში. ბადრო მან ისე მოხდენილად და ოსტატურად ტყორცნა, რომ ეს მომენტი ფოტოზე აღბეჭდეს და საფოსტო ბარათის სახით იგი მთელ მსოფლიოში გავრცელდა. შეჯიბრებაში მონაწილეობდა თბილისის გუნდიც, რომლის ლიდერი, შემდგომში სპორტის დამსახურებული ოსტატი გიორგი ეგნატაშვილი მოგვიანებით იგონებდა: „გიორგი ნიკოლაძე პეტერბურგის გუნდთან ერთად პრაღის ქუჩაზე ჩოხაში ლამაზად გამოწყობილი დავინახე. იგი ყველა გამველელის ყურადღებას იპყრობდა და იქ ყოფნის პერიოდში გიორგის

გიორგი ნიკოლაძე წინ მოუძღვის შევარდნელთა კოლონას. თბილისი, 1919 წლის 26 მაისი. საქართველოს ეროვნული არქივის ფოტოკონოლოკუმენტების კოლექციიდან (ქვეყნდება პირველად)





გიორგი ნიკოლაძე. 1912. საქართველოს პარლამენტის ეროვნული ბიბლიოთეკის ფოტოკოლექციიდან (ქვეყნდება პირველად)

მოსვენება არა ჰქონდა ხალხისაგან; სადაც კი ვინმე დაინახავდა, ქალი თუ კაცი, ყველა ავტოგრაფს სთხოვდა“. გიორგი ნიკოლაძე იმდენად პოპულარული იყო იმ დღეებში, რომ პრალის გაზეთმა „ნაროდნი ლისტმა“ მისი სურათი გამოაქვეყნა ტექსტით და სხარტი სათაურით: „ნიკოლაძე გრუზინ“.

პრალის ჩემპიონატამდე, 1910-1911 წლებში, გიორგი ნიკოლაძემ ინსტიტუტში ერთ-წლიანი შვებულება აიღო, საქართველოში ჩამოვიდა და მამამისს ამოუდგა მხარში: ნიკო ნიკოლაძემ ნიაგარის ჩანჩქერზე ელექტროსადგურის გაშვების შემდეგ საქართველოში ანალოგიური სადგურის მშენებლობის შესაძლებლობის შესწავლა დაიწყო. იგი დაუკავ-

შირდა ბორის ივანიცკის, რომელსაც ნანახი ჰქონდა ნიაგარის ელექტროსადგური, და ფედორ როპს, ჰიდროელექტროდინამიკის „ზღუდეების“ შემქმნელს. ნიკო ნიკოლაძე ჯერ კიდევ 1903 წლიდან ამუშავებდა დასავლეთ საქართველოს ელექტრიფიკაციის პროექტს და ამ თვალსაზრისით, ბუნებრივია, რიონი და ენგური ჰქონდა მხედველობაში. შემდეგ ის იყო, საქართველოში გიორგიც ჩამოვიდა და მამა-შვილი მივიდა დასკვნამდე, რომ ელექტროსადგურის მშენებლობა ენგურზე უფრო ადვილი და უფრო უპრიანი იქნებოდა. გიორგი ნიკოლაძე ფედორ როპთან ერთად მთელი ხუთი თვის განმავლობაში იკვლევდა ენგურის ხეობას. მაგრამ მაშინ იდეის ტექნიკური ხორცშესხმა შეუძლებელი აღმოჩნდა. დღეს ენგურზე უდიდესი ჰიდროელექტროსადგური შენდება. ნიკოლაძეების პროგნოზი გამართლდა და მათ წამოწყებასაც, მართალია, ათეული წლების შემდეგ, მაგრამ მაინც დაედგა თავი.

1913 წლის აპრილში გიორგი ნიკოლაძემ ინსტიტუტი დაამთავრა და ჯერ ტულაში დაიწყო მეტალურგად მუშაობა, შემდეგ კი — იუზოვკასა (დღევანდელი დონეცკი) და ენაკიეოში, თუმცა ინსტიტუტის ორმა კათედრამ (არაორგანულ ნივთიერებათა ტექნოლოგიისა და მეტალურგიის) მისცა წინადადება, ინსტიტუტში დარჩენილიყო. სწორედ დონბასში გამოიბრძმედა გიორგი ნიკოლაძე და რუსეთის მთელ იმპერიამ ერთ-ერთ საუკეთესო მეტალურგად იქცა.

ამ დროისათვის მისი სპორტული ინტერესები გაფართოვდა; იგი სპორტს განიხილავდა, როგორც საზოგადოებრივ მოძრაობას და აღზრდის ერთ-ერთ ყველაზე ქმედით საშუალებად მიაჩნდა. ნიკოლაძემ თავის კო-

ლეგასთან ირაკლი ლორთქიფანიძესთან ერთად იუზოვკასა და ენაკიეოში პირველი სპორტული წრეები ჩამოაყალიბა და ამგვარად საფუძველი ჩაუყარა დონბასის სპორტულ მოძრაობას. საორგანიზაციო-სპორტული მუშაობა გიორგი ნიკოლაძის მთელი საქმიანობის ერთ-ერთ წარმმართველ ფაქტორად გადაიქცა. ტულაშიც კი, სადაც მხოლოდ ოთხი თვე დაჰყო, მან სპორტული საზოგადოება ჩამოაყალიბა.

მიუხედავად იმისა, რომ დღე-ღამეში 13 საათს, და ხშირად მეტსაც, გიორგი ნიკოლაძე საამქროში ატარებდა, ხოლო კვირაში სამჯერ ორ-ორი საათის განმავლობაში ტანმოვარჯიშეთა სექციას ხელმძღვანელობდა, იგი მაინც პოულობდა დროს, რომ გაეღრმავებინა თავისი თეორიული ცოდნა, დაემუშავებინა გეომეტრიის ზოგიერთი საკითხი, ემუშავა ქართული სამეცნიერო და სპორტული ტერმინოლოგიის შექმნაზე და ეწერა... ლექსები.

ოქტომბრის რევოლუციამ გიორგი ნიკოლაძეს ენაკიეოში მოუსწრო. ქარხნის ნაციონალიზაციის შემდეგ მუშებმა იგი საბრძმედ საამქროს უფროსად აირჩიეს, მაგრამ 1918 წლის გაზაფხულზე, როცა ნითელმა არ-მიამ დატოვა კიევი, ხოლო გერმანელებმა ნელ-ნელა დაიკავეს ოდესა, ნიკოლაძე, ხარკოვი, ეკატერინოსლავი, სიმფეროპოლი და უკრაინის სხვა ქალაქები, გიორგი ნიკოლაძემ საქართველოში დაბრუნება გადაწყვიტა.

მისი ჩამოსვლა შეუმჩნეველი არ დარჩენიათ ახალდაარსებული თბილისის უნივერსიტეტის ხელმძღვანელებს. პროფესორმა ანდრია რაზმაძემ იგი უნივერსიტეტში მიიწვია. გიორგი ნიკოლაძემ ანდრია რაზმაძესთან, არჩილ ხარაძესთან და ნიკოლოზ მუსხელიშვილთან ერთად დგრიტა დაუდო ქარ-



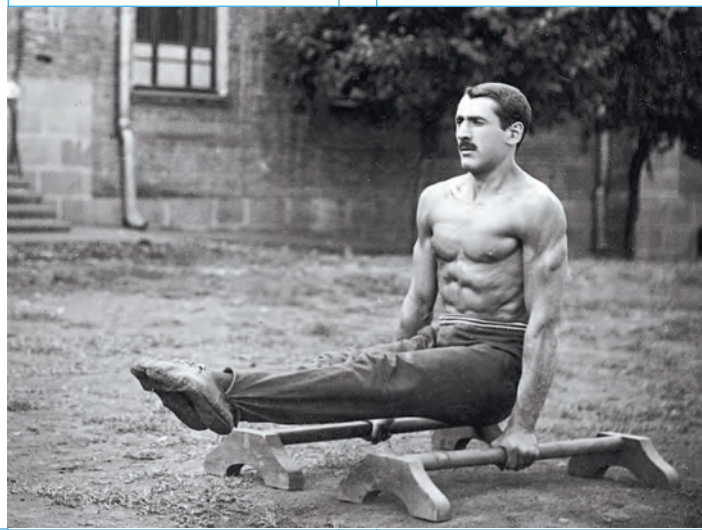
თულ მათემატიკურ სკოლას, რომლის სახელიც სულ მოკლე ხანში მთელ მსოფლიოში გახდა ცნობილი.

თბილისში დაბრუნების შემდეგ გიორგი ნიკოლაძეს საშუალება მიეცა განეხორციელებინა თავისი დიდი ხნის ჩანაფიქრი და საქართველოში სპორტული საზოგადოება დაეარსებინა; საზოგადოება, რომლის კარიც ერთნაირად და თანასწორად ღია იქნებოდა ყველასთვის, განურჩევლად ასაკისა, სქესისა, ეროვნებისა, განათლებისა და ეკონომიკური მდგომარეობისა. გიორგი ნიკოლაძემ ამ მიზნის ხორცშესხმა არსებული საზოგადოებების „ამირანისა“ და „შევარდენის“ ბაზაზე გადანაცვლია. შეიქმნა მოთავე ჯგუფიც, რომელშიც გაერთიანდნენ: „ამირანის“ ვარჯიშთავე, მოსკოვის „სოკოლ-III“-ის ვარჯიშთავე გაიოზ ბერელაშვილი, მისი შემწე დავით ჯავრიშვილი, პეტროგრადის „სოკოლის“ ყოფილი მწვრთნელი ვანო ბერიძე, პეტროგრადის „სოკოლ-III“-ის ყოფილი მწვრთნელი თამარ ნიკოლაძე, თბილისის „შევარდენის“ ვარჯიშთავე გიორგი ეგნატაშვილი და ენაკიევის „სოკოლის“ თავმჯდომარე და ვარჯიშთავეის შემწე გიორგი ნიკოლაძე. მათი მეცადინეობით 1918 წლის ივლისში დაარსდა ქართული სპორტსაზოგადოება, რომელსაც სათავეში გიორგი ნიკოლაძე ჩაუდგა. საზოგადოების პირველი წევრები და მწვრთნელები იყვნენ: არჩილ ბაქრაძე, ვანო ბერიძე, ირაკლი ლორთქიფანიძე, დავით ჯავრიშვილი და შვიდი გიორგი: ავალიშვილი, ბერიძე, ეგნატაშვილი, ლაზარაშვილი, ლაფერაშვილი, მერკვილაძე და ნიკოლაძე. მალე ქართული სპორტსაზოგადოება გაიზარდა. ჯერ თბილისში, შემდეგ კი საქართველოს სხვა ქალაქებსა და დაბებში დაარსდა მისი განყოფილე-

ბები, რომელ-თაც კვლავ პირველი ენთუზიასტები მეთაურობდნენ. განსაკუთრებით უნდა აღინიშნოს დავით ჯავრიშვილის მოღვაწეობა ქუთაისში და გიორგი მერკვილაძისა — ბათუმში. შემდეგ კადრების სიმცირისა და განსაკუთრებით მწვრთნელთა დაბალი კვალიფიკაციის გამო საჭირო შეიქმნა საგანგებო კურსების გახსნა და გიორგი ნიკოლაძემ ჩამოაყალიბა კიდევ ასეთი კურსები გიორგი ეგნატაშვილისა და თავისი დის — თამარის შემწეობით. მსმენელები თბილისის სხვადასხვა სასწავლებელში იგზავნებოდნენ ფიზიკური აღზრდის მასწავლებლებად. ამ მხრივ თავად გიორგი ნიკოლაძე იძლეოდა მაგალითს: მან ფიზკულტურის გაკვეთილები აიღო აკაკი წერეთლის სახელობის სკოლაში. ამავე დროს გიორგი სისტემატურად მონაწილეობდა ტანმწვრთნელთა გამოსვლებსა და შეჯიბრებებში და რუსეთსა თუ უცხოეთში მოპოვებული სახელი არც სამშობლოში დაუთმოა, რომელსაც იმ დროისათვის საკმაოდ თვალსაჩინო ადგილი ეკავა ტანმწვრთნელის მსოფლიო რუკაზე.



გიორგი ნიკოლაძე რგოლებსა და მობილურ ორძელზე ვარჯიშისას







გიორგი ნიკოლაძე თავის ოთახში. დიდი ჯიხაიში, 1909. საქართველოს ეროვნული არქივის ფოტოკინოდოკუმენტების კოლექციიდან (ქვეყნდება პირველად)

გიორგი ნიკოლაძეს საოცარი უნარი ჰქონდა, დაერაზმადამიანები და თავის გარშემო შემოეკრიბა ისინი. არც ერთი მისი თაოსნობა გამომხაურების გარეშე არ დარჩენილა. მის გვერდით ყოველთვის იდგნენ ერთ-გული ენთუზიასტები, უმცროსები თუ თანატოლები; განსაკუთრებით უყვარდათ გი-

ორგი ნიკოლაძე სტუდენტებს, უყვარდათ და პატივს სცემდნენ. 1922 წელს გიორგი ნიკოლაძემ უნივერსიტეტში სპორტული დარბაზის მონყობა გადაწყვიტა. უნივერსიტეტის შენობას ჯერ კიდევ ადრევე, ქართული გიმნაზიობის დროს, ჰქონდა საუცხოოდ მონყობილი ტანვარჯიშის დარბაზი, მაგრამ

იგი უნივერსიტეტის დაარსების შემდეგ ფიზიკის დიდ აუდიტორიად გადაეკეთებინათ. უნივერსიტეტის რექტორმა ნება დართო პროფესორ ნიკოლაძეს სპორტდარბაზი მოეწყობოდა, სადაც სააქტო დარბაზი იყო დაგეგმილი. საჭირო შეიქმნა არსებული სათავსის საფუძვლიანი გადაკეთება. სამშენებლო სამუშაოებს თავად გიორგი ნიკოლაძე ხელმძღვანელობდა. ის და მისი სტუდენტები საკუთარი ხელით აკეთებდნენ ყველაფერს. გიორგი ნიკოლაძის სპორტსმენი სტუდენტები ყველაფერში მონიხავენი იყვნენ. შეღავათი კი არა, პროფესორი მათგან გაცილებით მეტს მოითხოვდა, ვიდრე დანარჩენებისაგან. სპორტი ნიკოლაძისა და მის თანამდგომთათვის თვითმიზანი სულაც არ ყოფილა, იგი საშუალება იყო პიროვნების ჰარმონიული განვითარებისა და მათი მიზანი ჯანსაღ სხეულთან ერთად, და უპირველეს ყოვლისა, ჯანსაღი სული იყო. შემთხვევითი არ არის, რომ გიორგი ნიკოლაძის სტუდენტთაგან შემდეგში უმეტესობა თავისი საქმის დიდებული სპეციალისტი და სასახელო მამულიშვილი დადგა. ყოველივე ამის შემდეგ რაოდენ სამწუხაროა, რომ დღეს, როცა სტუდენტ სპორტსმენთათვის ათასგვარი შეღავათი არსებობს, მისაღები გამოცდებიდან დაწყებული, მათი ძირითადი ნაწილი რატომღაც მაინც ცალმხრივად არის განვითარებული. შეღავათი იმად არსებობს, რომ სპორტი და სწავლა კარგად შეეუთავსოთ ერთმანეთს და არა იმად, რომ საერთოდ ხელი ავილოთ სწავლაზე. ამ რამდენიმე წლის წინათ ერთ სპორტსმენს ვესაუბრე. უმაღლესის დიპლომიც ჰქონდა და არც სპორტული ჯილდოები აკლდა. უცხოეთის ექვს ქვეყანაში ვარ ნამყოფი, სიამაყით განმიცხადა. რომელ ქვეყნებში-მეთქი, დავინტერეს-



დი. ხუთი ჩამოთვალა და მეექვსე ვერაფრით ვერ გაიხსენა; დამავეინყდაო, მოიბოდიშა. ყველაზე დასანანი კი ის არის, რომ ბევრს, ვინც, როგორც სპორტსმენი, მრავალი შეღავათითა და პრივილეგიით სარგებლობს, სპორტშიც არაფრით გამოუჩენია თავი! ნეტა რას იზამდნენ ისინი, რომ პრივილეგიები კი არა, სპორტული დარბაზიც საკუთარი ხელით ჰქონოდათ მოსაწყობი? გიორგი ნიკოლაძე, მისი მეგობრები და სტუდენტები კი როგორღაც ყველაფერს ასწრებდნენ, კარგი სპეციალისტებიც იყვნენ, კარგი სპორტსმენებიც, კარგი მამულიშვილებიც და არაერთი სასახელო ფურცელი ჩანერეს ქართული (და არა მარტო ქართული) მეცნიერებისა თუ სპორტის მატრიანეში.

რუსეთსა და საქართველოში სპორტული მუშაობის ერთ-ერთი ორგანიზატორთაგანი გიორგი ნიკოლაძე საბჭოთა ალბინიზმის ფუძემდებელიცაა. 1923 წლის 28 აგვისტოს მცინვარწვერზე ავიდა პირველი ქართული ექსპედიცია, რომელიც უნივერსიტეტის სტუდენტებისა და თანამშრომლებისაგან შედგებოდა და რომელსაც პროფესორი გიორგი ნიკოლაძე ხელმძღვანელობდა. „მრავალი წლის ოცნება ახდა, — წერდა გიორგი ნიკოლაძე, — პირველმა ქართულმა ექსპედიციამ მცინვარწვერზე 20-გრადუსიან ყინვაში თავის მიზანს — მწვერვალს მიაღწია“. ეს იყო პირველი საბჭოთა ასვლა. აღსანიშნავია ისიც, რომ მანამდე, მთელი 12 წლის განმავლობაში, საბჭოთა კავშირის ტერიტორიაზე არც ერთი ასვლა არ განხორციელებულა. მცინვარწვერის დამპყრობი თვრამეტი მთამსვლელიდან უმეტესობა ახალგაზრდა, მათ შორის ხუთი ქალი იყო. 1923 წლის 28 აგვისტო საბჭოთა ალბინიზმის დაბადების დღედ არის მიჩნეული.



როდესაც ნიკოლაძის ექსპედიცია მწვერვალთან ეშვებოდა, მცინვარწვერისაკენ აღმართს შეუყვამეორე ქართული ექსპედიცია პროფესორ ალექსანდრე დიდებულის ხელმძღვანელობით.

ამ ორი ექსპედიციის წევრებმა 1924 წლის 18 იანვარს საქართველოს გეოგრაფიული საზოგადოება დააარსეს, ხოლო იმავე წლის 29 თებერვალს ჩამოყალიბდა ამ საზოგადოების მთავლა-მგზავროსნობის განყოფილება, რომლის პირველ თავმჯდომარედ არჩეულ იქნა პროფესორი გიორგი ნიკოლაძე, თავმჯდომარის ამხანაგად — სოსო ასლანიშვილი, მდივნად — მიქელ პატარიძე.

მთელი ის წელი ახალი ალპინისტური ექსპედიციების სამზადისს მიეძღვნა. მთავლა-მგზავროსნობის განყოფილებამ მოაწყო მთამსვლელთა სანვრთნელი მოგზაურობა სამხრეთ და ჩრდილოეთ ოსეთში წვის ყინვარის გავლით და რაჭაში გადასვლით.

1925 წლის 12 აგვისტოს მთამსვლელთა ექსპედიციამ, რომელშიც 19 ახალგაზრდა სპორტსმენი შედიოდა და რომელსაც კვლავ პროფესორი ნიკოლაძე ხელმძღვანელობდა, მიაღწია ევროპის უმაღლეს მწვერვალს — იალბუზს. სწო-

რედ იმ დღეს გიორგი ნიკოლაძეს 37 წელი შეუსრულდა.

ალბინიზმთან ერთად გიორგი ნიკოლაძე დიდ ყურადღებას უთმობდა საქართველოში ტურიზმის (მისი სიტყვით — მგზავროსნობის) განვითარებას, რამეთუ მიაჩნდა, და საესებით სამართლიანად, რომ ყოველმა ჭეშ-მარტმა მამულიშვილმა საკუთარი ფეხით უნდა მოვლოს სამშობლო მხარე, გაიცნოს და შეისწავლოს იგი, რადგან არ შეიძლება გიყვარდეს ის, რასაც არ იცნობ და რაც საკუთარი თვალთ არ გინახავს.

გიორგი ნიკოლაძე იმ პერიოდში მოკლე შარვლით, ჩუსტებითა და მოკლესახელოიანი თეთრი ხალათით დადიოდა; ასევე დადიოდა გიორგი ეგნატაშვილი და ბევრი მათი მოწაფე, რომელთა შორის ერთ-ერთმა — შურა ჭელიძემ — ყველას გადააჭარბა და ზამთარშიც მოკლე შარვლით განაგრძო სიარული. გიორგი ნიკოლაძე უნივერსიტეტშიც ასეთ ტანსაცმელში გამოწყობილი მიდიოდა ხოლმე.

მისი ერთ-ერთი მოწაფეთაგანი ალექსანდრე კაიშაური იგონებს: „ერთხელ, ასეთ ტანსაცმელში გამოწყობილი გიორგი ახალგაზრდა ქალმა რომ აუდიტორიაში დაინახა, მის გასაგონად შესძახა: მაგ პიონერს

გიორგი ნიკოლაძე და მისი მეუღლე ყორყეტა ღამბაშიძე თავიანთ ოჯახში, ნიკოლაძეთა სახლში თბილისში, განოვის (შემდეგ აკაკი წერეთლის, დღეს — გალაკტიონ ტაბიძის) ქუჩაზე. 1929. საქართველოს ეროვნული არქივის ფოტოკინოდოკუმენტების კოლექციიდან (ქვეყნდება პირველად)

გიორგი ნიკოლაძე და მისი მამიდაშვილი ბესიკ ჭიჭინაძე, თბილისი, 1903 (?). საქართველოს პარლამენტის ეროვნული ბიბლიოთეკის ფოტოკოლექციიდან (ქვეყნდება პირველად)



უნდა ჩავაბარო გამოცდაო!“ მაგრამ მალე გამოცდაც ჩაუბარებია და მოკლეშარვლიანი პროფესორის სულგრძელობაშიც დარწმუნებულა. ეს სტუდენტი გახლდათ თინა ჭყონია, შემდეგში საქართველოს პოლიტექნიკური ინსტიტუტის ზოგადი და არაორგანული ქიმიის კათედრის თანამშრომელი; კათედრისა, რომელსაც დღესაც გიორგი ნიკოლაძის უფროსი და, პროფესორი რუსუდან ნიკოლაძე ხელმძღვანელობს (1978 წელს ქართული ტექნიკური ტერმინოლოგიის ლექსიკონის შედგენისათვის ავტორთა კოლექტივს, და მათ შორის რუსუდან ნიკოლაძეს, გიორგი ნიკოლაძის სახელობის სამეცნიერო პრემია მიენიჭა).

ბევრნი, უფრო კი ხანდაზმულნი, უშლიდნენ გიორგი ნიკოლაძეს მოკლე შარვლით ხალხში სიარულს, როგორც პროფესორისათვის შეუფერებელს, მაგრამ იგი ერთგული იყო თავისი პრინციპისა, ყველგან და ყველა საშუალებით პროპაგანდა გაენია სპორტისათვის, სტუდენტებისა და ყველა გარშემო მყოფისთვის ფიზიკური კულტურის სიყვარული ჩაენერგა. გიორგი ნიკოლაძე მარტო არ ყოფილა. მას უამრავი მიმდევარი ჰყავდა, განსაკუთრებით მოსწავლეთა და სტუდენტთა შორის. არ შეიძლება ხაზგასმით არ აღინიშნოს მისი პიროვნების დიდი ზნეობრივი გავლენა 20-იანი წლების ქართველ ახალგაზრდობაზე,

გიორგი ნიკოლაძე, მისი მეუღლე ყორყუტა ლამბაშიძე და ქართველი ემიგრანტი ბარკალაია. პარიზი, 1924 (?). საქართველოს ეროვნული არქივის ფოტოკინოდოკუმენტების კოლექციიდან (ქვეყნდება პირველად)



რომელიც მუდამ ცდილობდა გიორგი ნიკოლაძისათვის მიეზიდაა ყველაფერში. იგი თაობის იდეალი იყო თავისი ჰარმონიული განვითარებით, ფიზიკური და სულიერი სრულყოფით.

შეიძლება დღეს ცოტა უხერხულია, პროფესორი მოკლე შარვლით გამოგვეცხადოს ლექციაზე, მაგრამ ეს ალბათ იმის გამო, რომ მოკლე შარვალს აუცილებლად მოკლე ჭკუას და არასერიოზულობას ვუკავშირებთ. განა ცოტაა ისეთი შემთხვევა, როცა პროფესორი თავის უმეცრებას შლაპითა და ჰალსტუხით ფარავს?! გიორგი ნიკოლაძეს ეს არ სჭირდებოდა. არის მეორე მხარეც: ზოგიერთის არასწორი წარმოდგენით, პროფესორი მაინცდამაინც მოფაჩვალეული მოხუცი უნდა იყოს და სულაც არ არის შემთხვევითი, რომ სათვალთან, სუსტი აგებულების ბავშვს თანატოლები „პროფესორას“ ეძახიან. სწორედ ასეთი ცალმხრივობის წინააღმდეგ იბრძოდა გიორგი ნიკოლაძე მთელი თავისი საქმიანობით და გარეგნული სახითაც. ბევრისათვის გიორგი ნიკოლაძის ეს შეხედულება გაუგებარი და მიუღებელი იყო, უფრო მეტისთვის კი — ახლობელი და სამაგალითო.

„გიორგი ნიკოლაძის მხოლოდ გარეგნობაც კი ყველას განსაკუთრებული პატივისცემით განაწყობდა მისდამი, — იგონებს გიორგის ერთ-ერთი თანამდგომთაგანი, შემდგომში სპორტის დამსახურებული ოსტატი, ალპინისტი და ექიმი სოსო ასლანიშვილი, — ტანად მაღალი იყო, ათლეტური აღნაგობის და ბრინჯაოსაგან ჩამოსხმული ეგონებოდა ადამიანს. ძალით აღსავსე ყოველი მოძრაობა მისი დაკუნთული სხეულისა ანტიკური სილამაზით გამოირჩეოდა. ჩვენთვის სამაგალითო იყო მისი თავისუფალი ვარჯიშები ღერძზე, ორძელ-



ზე, რგოლებზე, და სხვა იარაღებზე, ცურვა და წყალში ხტომა; ლელოს თამაში სოფლებში გლეხებთან ერთად; მისი გატაცება სამთო-სათხილამურო სპორტით, ტურიზმით, ჭადრაკით, როცა ზაფხულში ექსკურსიაზე წასული სადმე ჩრდილში იგი ერთდროულად ათ მოწინააღმდეგეს ეთამაშებოდა დაფაზე დაუხებდა-ვად... ჩვენ ძალიან გვიყვარდა ეს დიდი მეცნიერი, საოცარი და ამავე დროს მეტად უბრალო ადამიანი“.

ორგანიზაციულ-სპორტულ მოღვაწეობასთან ერთად გიორგი ნიკოლაძემ არ ივიწყებდა მათემატიკასაც. 1926 წელს იგი საქართველოს საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკის სახალხო მეურნეობის უმაღლესმა საბჭომ და თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტმა ერთი წლის მიავლინეს „დასავლეთი ევროპაში (გერმანია, საფრანგეთი, ინგლისი, იტალია, ბელგია და სხვ.) მეცნიერულ მათემატიკაში დახელოვნებისა და ელექტროქიმიის ზოგიერთი საკითხის შესასწავლად“. ვადის გასვლის შემდეგ გიორგი ნიკოლაძეს მივლინება კიდევ ერთი წლის გაუგრძელეს. ამავე პერიოდში საბჭოთა საქართველოს მთავრობამ ინგლისსა და საფრანგეთში მიავლინა ნიკო ნიკოლაძე მთელი რიგი საკითხების გადასაწყვეტად და მამა-შვილი 1926 წლის სექტემბერში ერთად გაემგზავრა უცხოეთში. შემორჩენილია მათი სურათი, იმავე წლის ნოემბერში ლონდონში გადაღებული.

ევროპაში გიორგი ნიკოლაძემ სრულყო თავისი მათემატიკური ცოდნა. იგი ძირითადად სორბონაში მუშაობდა და 1928 წლის 9 ივნისს ევროპის ამ ერთ-ერთ უძველეს უნივერსიტეტში წარმატებით დაიცვა დისერტაცია თემაზე „გეომეტრიული ფიგურების უწყვეტი სისტემების შესახებ“, რისთვისაც სორბონის სამეცნიერო საბჭოს მი-

ერ მათემატიკის დოქტორის ხარისხი მიენიჭა. ამავე პერიოდში გიორგი ნიკოლაძემ გამოიგონა ელექტრონულ-გამომთვლელი მანქანა, რომელსაც ევროპელი სპეციალისტების ერთსულოვანი აღიარება ხვდა წილად, მაგრამ რომლის შექმნა და დაპატენტება დროისა და მატერიალური სახსრების სიმცირის გამო უცხოეთში ვეღარ მოხერხდა. (საქართველოში დაბრუნების შემდეგ გიორგი ნიკოლაძემ გააკეთა ამ მანქანის მოდელი და იგი მოსკოვის პოლიტექნიკურ მუზეუმს გადაეცა. 1936 წლისათვის მოდელი დაიკარგა, დაიკარგა მისი აღწერილობაც და დღეს ნიკოლაძის გამოგონებაზე მსჯელობა მხოლოდ პარიზში შემონახული საპატენტო დოკუმენტაციის მიხედვითაა შეიძლება.)

პარიზში 40 წლის გიორგი ნიკოლაძე დაოჯახდა. მისი მეუღლე გახდა ჟორჟეტა ლამბაშიძე, რომელსაც გიორგი ჯერ კიდევ სტუდენტობის დროიდან იცნობდა და რომლის ოჯახიც პარიზში ცხოვრობდა იმხანად. 1928 წლის ზაფხულში ისინი მეტად ორიგინალურ საქორწინო მოგზაურობაში გაემგზავრნენ: ველოსიპედებით მოიარეს საფრანგეთი, იტალია და ესპანეთსაც ეწვივნენ: გიორგი ნიკოლაძეს კარგა ხანია აინტერესებდა ბასკების გენეზისი.

უცხოეთში ყოფნისას ქართველი მეცნიერი ერთი წუთითაც არ ივიწყებდა თავის სპორტულ ინტერესებს: ინ-გლისში, საფრანგეთსა და გერმანიაში იგი სწავლობს ფიზიკური აღზრდისა და სპორტის მდგომარეობას, აგროვებს საჭირო მასალებს, ეცნობა ლიტერატურას, კვლავ გატაცებით მუშაობს ქართულ სპორტულ ტერმინოლოგიაზე.

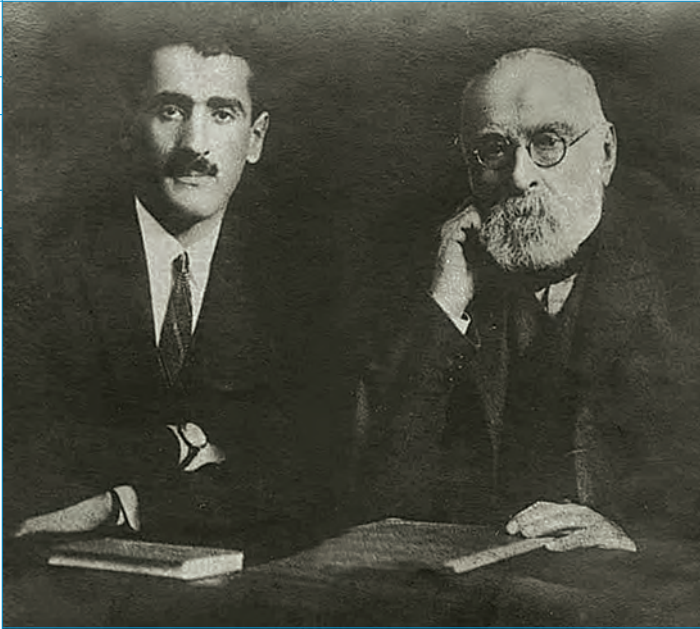
ინგლისიდან გიორგი თავის დას — თამარს სწერდა: „გუშინწინ უკვე ვივარჯიშე აქაურ ტანვარჯიშობის საზოგადოე-



ბაში. მგონია, რომ ინგლისის პირველობას აქ მეც ადვილად ავიღებდი, რადგან ჩემისთანა მოვარ-ჯიშე მათ არც კი უნახავთ“ (გიორგი ნიკოლაძეს მხედველობაში აქვს თამარ ნიკოლაძის გამარჯვება ინგლისის ტანმოვარჯიშეთა საზოგადოების მიერ მოწყობილ ქალთა შეჯიბრებაში 1923 წელს, როცა იგი შემთხვევით და მოუშხადებლად გამოვიდა რომელიღაც ავადმყოფი მონაწილის ნაცვლად).

1926 წლის შემოდგომაზე გიორგი ნიკოლაძემ ლონდონში, დიდი ბრიტანეთის სამეფო გეოგრაფიული საზოგადოების სხდომაზე წაიკითხა მოხსენება საქართველოში გეოგრაფიული საზოგადოების ჩამოყალიბებისა და ალპინიზმის განვითარების შესახებ. რამდენიმე დღის შემდეგ მას მოხსენების განმეორება მოუხდა ბევრი დაინტერესებული ინგლისელისათვის, რომელთა შორის იყო ცნობილი ალპინისტი და მოგზაური დუგლას ფრეშფილდი, სწორედ ის, რომელმაც 1868 წელს მყინვარ-წვერი და იალბუზი დაიპყრო და კავკასიონი „აღმოაჩინა“ ევრო-

გიორგი ნიკოლაძე და მისი მამიდაშვილი ბესიკ (მესარიონ) ჭიჭინაძე ნიკოლაძეთა სახლის აივანზე. თბილისი, 1930. საქართველოს ეროვნული არქივის ფოტოკინოდოკუმენტების კოლექციიდან (ქვეყნდება პირველად)



გიორგი ნიკოლაძე და მამამისი ნიკო ნიკოლაძე, ლონდონი, 1926.

პელი ალპინისტებისათვის. 84 წლის დუგლას ფრეშფილდი საგანგებოდ ჩამოვიდა ლონდონში, რათა საკუთარი თვალით ენახა გიორგი ნიკოლაძე (რომლის ასვლების შესახებ მან უკვე იცოდა) და მოესმინა მისი მოხსენება.

1928 წლის ოქტომბერში გიორგი ნიკოლაძე სამშობლოში დაბრუნდა. მამა ცოცხალი აღარ დახვედრია — იგი პირველ აპრილს გარდაიცვალა 84 წლის ასაკში. ახლობლებმა დაუშალეს გიორგის ეს ამბავი, რადგან ის ჩამოსვლას მაინც ვერ მოასწრებდა. ამას დაერთო მეორე ტრაგედიაც: თეთნულდზე ასვლისას გიორგი ნიკოლაძის თვალწინ დაიღუპა ორი მისი მეგობარი, ორი ქართველი მთამსვლელი, სიმონ ჯაფარიძე და პიმენ დვალი.

„მე დავინახე მხოლოდ, — იგონებდა ნიკოლაძე, — როგორ დაუვარდათ ორივეს ხელიდან წერაყინები და გადავარდნენ სხვადასხვა მხარეზე. პიმენი, სიმონი, ორი წერაყინი, დროშა, ყველაფერი ჩაცვივდა ყინვარის ძაბრში, გადაუხვია მარცხნივ და გაჰქრა ჩემი ხედვის არედან. შეწყდა ხმაური, დადუმდა ყველაფერი და მხოლოდ მე დავრჩი ამ ყინულისა და სიკვდილის სამყაროში“.

ამ ამბიდან ერთი თვის შემდეგ გარდაიცვალა ანდრია

რაზმაძე; ეს გიორგი ნიკოლაძემ პირად კატასტროფად აღიქვა და საბოლოოდ დაკარგა სულიერი სიმშვიდე.

ასეთი ტრავმების შემდეგ იგი მთელი ორი წლის მანძილზე მხოლოდ მუშაობაში პოულობდა შვებას. იმ დროს ახალდაარსებულ საქართველოს პოლიტექნიკურ ინსტიტუტში გიორგი ნიკოლაძეს ორი კათედრა ებარა: მხაზველობითი გეომეტრიისა და ელექტრომეტალურგიის. ამ ინსტიტუტში მან ქართველ მეტალურგთა მთელი თაობა აღზარდა. ოცზე მეტი მისი მოწაფე დღესაც მუშაობს საქართველოს სხვადასხვა საწარმოში და ინსტიტუტში. ნიკოლაძის მოწაფეთა მოწაფეებს ხომ თვლა არა აქვთ.

სიცოცხლის ბოლო წლებში გიორგი ნიკოლაძე ქართული მარგანეცის პრობლემით იყო დაინტერესებული და თბილისის ფერომაგნანუმის საცდელ ქარხანაში გამოკვლევებს ატარებდა იმის დასადგენად, როგორ და რა გზით უნდა მომხდარიყო ჭიათურის მარგანეცის ათვისება. საცდელი ქარხანა 1930 წლის 21 ივნისს შევიდა მწყობრში და მეტალი, იმ დღეს რომ გამოადნეს ნიკოლაძის ხელმძღვანელობით, პირველი ფეროშენადნობი იყო საბჭოთა კავშირში.

ამასთანავე, გიორგი ნიკოლაძე იწყებს სამთო-სათხილამურო სპორტის ორგანიზაციას საქართველოში. იგი მიემგზავრება ბაკურიანში, სწავლობს რელიეფს, არჩევს ადგილს სათხილამურო სადგურისათვის. მაგრამ ეს სადგური მუშაობას შეუდგა მხოლოდ 1931-1932 წლებში, როცა გიორგი ნიკოლაძე ცოცხალი აღარ იყო, და პროლეტარული ტურიზმის ექსკურსიების საზოგადოების დადგენილებით მას ნიკოლაძის სახელი მიენიჭა.

გიორგი ნიკოლაძის სახელობისაა ზესტაფონის ფეროშენადნობთა ქარხანაც.

1954 წელს გიორგი ნიკოლაძის სახელი ეწოდა აგრეთვე 6340 მეტრი სიმაღლის მწვერვალს პამირში, შახდარას ქედზე. ეს პირველი უსახელო მწვერვალია ქართველ ალპინისტთა მიერ კავკასიონის გარეთ დაპყრობილი.

1978 წლის ზაფხულში სპორტსაზოგადოება „განთიადის“ მთამსვლელთა ექსპედიციამ მეტად რთულ მეტეოროლოგიურ პირობებში განახორციელა ასვლა გიორგი ნიკოლაძის სახელობის პიკზე სამხრეთ-აღმოსავლეთის კედლით. ახალგაზრდა ქართველმა მთამსვლელებმა გაიარა თარხან-მოურავმა, ჯემალ ქელეხსაშვილმა და თამაზ შარაშენიძემ საბჭოთა კავშირის ჩემპიონის გივი ქართველიშვილის ხელმძღვანელობით წარმატებით განვლეს მარშრუტი და მწვერვალზე დატოვეს ბარათი, რომელშიც წერია: „დიდ მეცნიერსა და სპორტსმენს დაბადების 90-ე წლისთავის აღსანიშნავად ქართველი მთამსვლელებისაგან“.

მთამსვლელებისაგან... თვითონ ეს სიტყვაც — „მთამსვლელი“ — გიორგი ნიკოლაძის სახელთანაა დაკავშირებული; მან შემოიტანა იგი ქართულ ენაში.

გიორგი ნიკოლაძესვე ეკუთვნის სიტყვები: მთასვლა, ტანვარჯიში, ფეხბურთი...

ჩვენ ამ სიტყვებს ყოველდღე ვხმარობთ.

გიორგი ნიკოლაძე დიდი ადამიანი იყო; მისი დარი მოღვაწეები თითქმის შეიძლება ჩამოთვალოს კაცმა.

ასეთ ადამიანებზე კი უსასრულოდ შეიძლება წერა...

### პაატა ნაცვლიშვილი

(პირველად დაიბეჭდა ჟურნალ „მართვეს“ 1978 წლის მე-3 ნომერში. შეტანილია ავტორის ნიგნში „ადით, ბიჭებო, ჯომოლუნგმაზე!“)



## ჰერსია

# უსნობი პარიზელი ბიჭუნა — გიორგი ნიკოლაძე (?)

რუსუდან ნიკოლაძის იმ სიტყვებისთვის მაშინ, 35 წლის წინათ, ყურადღება არ მიმიქცევია.

თუმცა ნიკო ნიკოლაძის ქალიშვილთან და გიორგი ნიკოლაძის დასთან იმდევანდელი ვიზიტის საბაბი გიორგი ნიკოლაძეზე ჩემი საჟურნალო წერილი გახდა, უფრო მამამისზე ვსაუბრობდით. სული მქონდა შეკრული, ისეთ საინტერესო ამბებს მიამბობდა.

რუსუდან ნიკოლაძესთან კი ალექსანდრე სიგუამ მიმიყვანა — ღვანლმოსილმა ჟურნალისტმა და ლიტერატორმა. 1978 წლის შემოდგომა იდგა. ალექსანდრე სიგუა მაშინ გავიცანი. ჩემი წერილი წაეკითხა ჟურნალ „მართვის“ მე-3 ნომერში გიორგი ნიკოლაძეზე. ტელეფონით მომძებნა, ჯერ სათაური მომეწონა, მერე — წერილი. სათაური იმ დროისათვის მართლა საკმაოდ თამამი იყო — „პროფესორი მოკლე შარვლით“. თავად წერილისა კი რა მოგახსენოთ, თითქმის მთლიანად კომპილაციური იყო. მაგრამ, როგორც ჩანს, ჩემი რაც იყო, სწორედ ის მოეწონა ბატონ საშას — ალფრთოვანება და აღტაცება გიორგი ნიკოლაძის პიროვნებით, მისი სახელისა და საქმის პატივისცემა.

ნიკო ნიკოლაძის დიდი ოჯახი ჩემთვის სტუდენტობიდანვე გამორჩეულად ძვირფასი იყო, თუმცა მათგან პირადად არავის ვიცნობდი. თუ რასმე ვნახავდი ნიკოლაძეთა შესახებ, წაუკითხავს არ ვუშვებდი. თან ამონაწერებს ვაკეთებდი. რა თქმა უნდა, რუსუდან ნიკოლაძის მოგონებების პატარა ნიგნიც წაკითხული მქონდა. დღესაც მახსოვს ჩემი სიხარული, როცა „მართვის“ რედაქტორმა არჩილ გოგელიამ გიორგი ნიკოლაძეზე წერილის დაწერა დამავალა. არ ვიცი — შემთხვევით მოხდა ეს, არ ვიცი — რალაცაში დაინახა ჩემი დამოკიდებულება მისადმი. მუდამ ძალიან მინდოდა რუსუდან ნიკოლაძესთან შეხვედრა და ინტერვიუს ჩაწერა, ისლა იყო ცოცხალი ნიკო ნიკოლაძის უშუალო მემკვიდრეთაგან. ჩემი ეს სურვილი იცოდა ჩემმა მეგობარმა ქეთინო ხარაიძემ, რომელიც ნათე-

სავად ერგებოდა რუსუდან ნიკოლაძეს და რამდენჯერმე შემოთავაზა კიდევ, წამო, წაგიყვანო. მუდამ უარს ვეუბნებოდი, ჯერ არა ვარ კარგად მომზადებულიმეთქი. ახლა კი — მადლობა ლმერთს — საბაბი გაჩნდა, რედაქტორმა ნიკო ნიკოლაძეზე წერილის დაწერა დამავალა! მაგრამ ისევ ვერ გავბედე! ძალზე ახალგაზრდა ვიყავი, ძალზე დიდი იყო დროითი დისტანცია ჩემსა და რუსუდან ნიკოლაძეს შორის. თუმცა ლაღო გუდიაშვილთან ის ჩემი ცნობილი ინტერვიუ, რომელიც მერე ჟურნალისტის სახელმძღვანელოშიც შეიტანეს, უკვე გამოქვეყნებული მქონდა, მაგრამ ნიკოლაძეები მაინც ძალიან შორს იყვნენ — მათგან XIX საუკუნის იდუმალი სიო უბერავდა, მათი ხსენებაზე ისე ვპატარავდებოდი, რომ ინტერვიუზე მისვლა კი არა, ტაბიძის ქუჩაზე გავლის მეშინოდა და მრცხვენოდა.

და აი, ალექსანდრე სიგუას ზარი. რუსუდან ნიკოლაძეს წავაკითხე ეს წერილი და შენთან შეხვედრა მოისურვაო.

ალარ მახსოვს, ამ სიტყვების მერე ან მე რა ვუპასუხე და ან იმან რა მითხრა!

მახსოვს მხოლოდ, რომ რუსუდან ნიკოლაძესთან შეხვედრის წინა ღამეს არ მიძინია, ვერ დავიძინე. კიდევ ერთხელ წავიკითხე მისი მოგონებების წიგნი, თითქოს კითხვებიც ჩამოვყალიბე, მაგრამ ინტერვიუზე მისვლამდევე ვთქვი უარი — უხერხულია, ასეთი ადამიანი თავად გეპატიჟება, შენი გაცნობა უნდა და შენ ამ დროს ადევ და ინტერვიუ სთხოვო!

მერეც არაერთხელ ვყოფილვარ ნიკო ნიკოლაძისეულ სახლში გალაკტიონ ტაბიძის ქუჩაზე, მაგრამ ის პირველი მისვლა სულ სხვა იყო. ასე მეგონა, სადაცაა ნიკო ნიკოლაძე გამოვიდოდა თავისი კაბინეტიდან და ამას აქ რა უნდაო, გაიკვირვებდა.

ქალბატონმა რუსუდანმა შეხვედრისთანავე შეამოკლა ის ვეება დისტანცია, რომლის გამო მე მასთან შეხვედრას გავუბრუნებდი, თუმცა ძალიან კი მინდოდა.



გიორგი ნიკოლაძე — თბილისის კლასიკური გიმნაზიის მოწაფე. ნიკო ნიკოლაძის სახლ-მუზეუმის ფოტოების კოლექციიდან (ქვეყნდება პირველად).



გიორგი და რუსუდან ნიკოლაძეები  
თამარ ნიკოლაძის ოთახში.  
თბილისი, 1930.  
საქართველოს ეროვნული არქივის  
ფოტოკინოდოკუმენტების  
კოლექციიდან (ქვეყნდება პირველად)

რა ინტერვიუ, რის ინტერვიუ!  
პირდაღებული ვუსმენდი და  
ვცდილობდი, მისი ნათქვამი ყვე-  
ლა სიტყვა დამამეხსოვრებინა. იმ  
დროისთვის მე ბულგარეთს არ  
ვიყავი გაცილებული, მას კი მთე-  
ლი ევროპა ჰქონდა შემოვლილი.  
ისე ლაპარაკობდა ჟენევაზე, ცი-  
ურისხსა თუ პარიზზე, როგორც მე  
თელავზე, დუშეთსა თუ საგარე-  
ჯოზე ვილაპარაკებდი. თუმცა  
ჩემს წინ ცოცხალი ადამიანი იჯ-  
და, მაშინ ხომ დარწმუნებული ვი-  
ყავი და დღესაც მგონია, რომ არა  
მარტო სხვა დროიდან, სხვა სივ-  
რციდან იყო მოსული.

ალექსანდრე სიგუას ეტყობა,  
მობეზრდა ჩემი დაბრუნებული პი-  
რის ყურება, თან ეს ამბები ალ-  
ბათ არაერთგზის ჰქონდა მოსმე-  
ნილი და მე იმას ნავიკითხავო,  
ქალბატონ რუსუდანს უთხრა.  
ჰო, ბოლომდე ვერ დავამთავრე,  
მაგრამ აიღე, აიქ მაგიდაზე დევე-  
სო, ქალბატონმა რუსუდანმა.

მერე ისევ მე და ჩემს პუბლი-  
კაციას მოგვიბრუნდა. კარგია,

რომ სპორტული კუთხე გამოარ-  
ჩიო, მითხრა, გიორგი მრავალ-  
მხრივი სპორტსმენი იყო, ალპი-  
ნისტო, ტანმოვარჯიშეო, პრა-  
ლაში შეჯიბრებებზეც გამოსუ-  
ლაო, პეტერბურგში ყინულზეც  
სრიალებდაო, ველოსიპედით მო-  
იარა მთელი ევროპაო, პატარაო-  
ბისას საფრანგეთში ნავებით შე-  
ჯიბრება მოიგოო...

მაშინ ამ სიტყვებისთვის ყუ-  
რადლება არ მიმიტყვევია. ან განა  
რა თქვა ისეთი, რაც ჩემს წერილ-  
ში თუ არ მენერა, სადმე ნაკით-  
ხული არ მქონოდა!

ჩვეულებრივი ჩამოთვლა იყო  
გიორგი ნიკოლაძის სპორტული  
ინტერესებისა თუ სპორტული  
წარმატებებისა.

მაგრამ არა! უკანა რიცხვით  
დავყვლიპე თვალები და უკანა  
რიცხვით დავცქვიტე ყურები.

პატარაობისას საფრანგეთში  
ნავებით შეჯიბრება მოიგოო!

რა მოხდა, მეც მომიგია პატა-  
რაობისას ნავებით შეჯიბრება  
ლისის ტბაზე. მამაჩემს დავყავ-  
დით ხოლმე ხანდახან – თბილი-  
სელთა საყვარელი დასასვენებე-  
ლი ადგილი იყო. თავიდან მხო-  
ლოდ ნიჩბებიანი ნავები იყო, მე-  
რე პედლებიანიც შემოვიდა.

პედლებზე გამახსენდა, ერ-  
თხელ, პატარაობისას, საბავშვო  
ბაღში გამართული შეჯიბრებაც  
მოვიგე სამთელიანი ველოსიპე-  
დით. თანაც ჩემს ველოსიპედს  
სტარტზევე მოძვრა ცალი პედა-  
ლი და მაინც გავიმარჯვე...

პატარაობისას საფრანგეთში  
ნავებით შეჯიბრება მოიგოო!

ეს სიტყვები ისე სასხვათაშო-  
რისოდ წარმოთქვა რუსუდან ნი-  
კოლაძემ, რომ, ჩანს, მისი ძმის  
ტეტდფეყანებთან და მყინვარწვე-  
რებთან, ალპინიზმებთან და ტან-  
ვარჯიშებთან, სოკოლებთან და  
შეგარდენებთან, პრალბებთან და  
პეტერბურგებთან შედარებით თა-  
ვადაც ნაკლებმნიშვნელოვნად მი-  
აჩნდა. არც ხაზი გაუსვამს და არც  
არაფერი. მეტჯერ აღარც უხსენე-  
ბია. მე კი, ყველა სიტყვის დასა-  
მახსოვრებლად ვიყავი მომართუ-  
ლი და ეს სიტყვებიც დამიმახოვ-  
რებია, მაგრამ გახსენებით კი წლე-  
ბის შემდეგლა გამახსენდა, როცა  
საქართველოს ოლიმპიური კომი-  
ტეტის ვიცე-პრეზიდენტი გავხდი,  
როცა ოლიმპიურ ისტორიას სერი-  
ოზულად ჩაუფლრმავდი და როცა  
რუსუდან ნიკოლაძე, სამწუხა-  
როდ, უკვე აღარ იყო ცოცხალი.

პატარაობისას საფრანგეთში  
ნავებით შეჯიბრება მოიგოო!

ეჰ, ნეტა მაშინვე მეკითხა და  
დამეზუსტებინა, კონკრეტულად  
როდის და რა შეჯიბრება მოიგო  
ნავებით გიორგი ნიკოლაძემ.

მერე და მერე, ოლიმპიურ ამ-  
ბებში უკვე საკმაოდ ჩახედულმა,  
მე ეს სიტყვები ოლიმპიური თა-  
მაშების ისტორიის ერთ ერთ ყვე-  
ლაზე იდუმალ და დღემდე ამო-  
უცნობ ეპიზოდს დაუუკავშირე.

აი, რაც წერს ოლიმპიური თა-  
მაშების ისტორიის ერთ-ერთი ყვე-  
ლაზე ავტორიტეტული მკვლევარ-  
ი, ამერიკელი დევიდ ვალენისკი  
თავის არაერთგზის გამოცემულ  
კაპიტალურ ნაშრომში, როცა 1900  
წელს გამართულ ნიზორსანთა რე-  
გატას, კერძოდ – ორადგილიანი  
წყვილმოსასმელიანი და მესაჭიანი  
ნავებით ასპარეზობას ეხება:

„ეს შეჯიბრება ოლიმპიური  
თამაშების ისტორიის ყველაზე  
ხანგრძლივი გამოცანის წყა-  
როდ იქცა: ვინ არის ოლიმპიუ-  
რი თამაშების უმრწემესი მონა-  
წილე?

ჰოლანდიელები ფრანსუა  
ანტუან ბრანდტი და რულოფ  
კლაინი ასპარეზობის ძალზე  
ადვილად მოგებას ვარაუდობ-  
დნენ და ძალიან გაუკვირდათ,  
როცა საკვალიფიკაციო ტურში  
მარტინეტმა და ვალევმა 8.6 წა-  
მით მოუგეს. თუმცა მათი მარ-  
ცხის მიზეზიც ნათელი იყო. ჰო-  
ლანდიელებს ნორმალური მე-  
საჭე ჰყავდათ – დოქტორი ჰერ-  
მანუს ბროკმანი, რომელიც 60  
კილოგრამს იწონიდა, მაშინ  
როცა საფრანგეთის ეკიპაჟებს  
ბავშვები აყვანათ. ჰოლანდიე-  
ლებმა გადანყვიტეს, თვითონაც  
ასე მოქცეულიყვნენ ფინალში.  
მათ იპოვეს თითქოსდა სიმძი-  
მის გამო ფრანგების დაწუნებუ-  
ლი ადგილობრივი ბიჭი, რომე-  
ლიც 33 კილოგრამს იწონიდა.  
ნავში მისი ჩასმის შემდეგ ბრან-  
დტმა და კლაინმა დაასკვნეს,  
რომ იგი მათი ნავისთვის მეტის-  
მეტად მსუბუქი იყო საიმისოდ,  
რომ საჭე წყლით დაფარულიყო  
და საჭეზე დამატებით კიდევ  
ხუთი კილო დაკიდეს.

იმის შიშით, რომ ორი ფრან-  
გული ეკიპაჟი ერთობლივ



ბრძოლას გაუმართავდა, ბრანდტი და კლაინი სტარტიდანვე გაიჭრნენ წინ. ისინი ფინიშის ხაზამდე წინ იყვნენ და მარტინეტსა და ვალევს ერთ მეტრზე ნაკლებით მოუგეს.

ახალგაზრდა ფრანგმა მესაჭემ კარგა ხანს იტრიალა ირგვლივ, ისე რომ ფოტოც გადაუღეს მის ახალ ჰოლანდიელ ამხანაგებთან ერთად, მაგრამ მერე ქალაქში გაუჩინარდა. ტონი ბიიკერკისა თუ სხვა ისტორიკოსთა გამუდმებული და ინტენსიური ცდების მიუხედავად, მისი ვინაობის დადგენა ვერ მოხერხდა“...

ასევე ვერ მოხერხდა ფრანგთა ორი ეკიპაჟის მესაჭე ბიჭუნების ვინაობის დადგენაც, მაგრამ ჰოლანდიელთა მესაჭის ფიგურა მაინც განსაკუთრებულად მნიშვნელოვანია ოლიმპიური თამაშების ისტორიისათვის, რადგან ფრანგთა მესაჭეებისაგან განსხვავებით იგი პირველ ადგილზე გავიდა და ოლიმპიური ჩემპიონად ითვლება. არაერთი მკვლევარის აზრით, ის შეიძლება სულაც უმრწემესი ოლიმპიური ჩემპიონია ისტორიაში! უცნობი პარიზელი ბიჭუნას ასაკი სხვადასხვა გამოცემაში, სხვადასხვა ავტორთან სხვადასხვაა და 7-დან 12 წლამდე მერყეობს.

\*\*\*

1900 წელს პარიზში გამართულ საერთაშორისო სპორტულ ასპარეზობას პირობითად ეწოდება ოლიმპიადა. ეს არის ყველაზე ხანგრძლივი, ყველაზე ამორფული, ყველაზე საკამათო თამაშები ოლიმპიადების ისტორიაში. იგი ჩატარდა როგორც პარიზის მსოფლიო გამოფენის ნაწილი და უაზროდ დიდხანს – ხუთთვენახევარს გაგრძელდა.

1900 წელს პარიზში ოლიმპიადის ჩატარება ჯერ კიდევ 1894 წელს დაიგეგმა, როცა საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის პირველ კონგრესზე პიერ დე კუბერტენმა წინადადება წამოაყენა პირველი ოლიმპიადის, მისი მეტი პოპულარიზაციის მიზნით, პარიზში 1900 წლისთვის დაგეგმილი მსოფლიო გამოფენისთვის მიეძღვნათ და დაემთხვიათ. მისი ეს წინადადება დელეგატებმა არ მიიღეს, რადგან ექსსნლიანი მოლოდინი მეტისმეტად ხანგრძლივად ჩათვალეს და იმის შიშით, თამაშებისადმი ინტერესი არ შენელებულიყო, გადაწყვიტეს,



პირველი ოლიმპიადის 1896 წელს ჩატარებინათ ათენში, იმ ანგარიშით, რომ ოთხი წლის შემდეგ მეორე თამაშები სწორედ პარიზში გაემართათ.

როგორც აღმოჩნდა, კუბერტენის წინადადება სხვა მხრივაც მცდარი აღმოჩნდა – მსოფლიო გამოფენამ მთლიანად შთანთქაღღეს მეორე ოლიმპიადად წოდებული სპორტული ასპარეზობები და არაერთი პრობლემა და დღემდე მოურჩენელი თავისტიკივლი გაუჩინა ცალკე საერთაშორისო ოლიმპიურ კომიტეტს და ცალკე ოლიმპიური თამაშების ისტორიკოსებსა თუ სტატისტიკოსებს. ვერა და ვერ დადგინდა, იმ წელს პარიზში ჩატარებული სპორტული ასპარეზობებიდან რომელი იყო ოლიმპიური პროგრამის ნაწილი და რომელი – არა. მეტიც – არავითარი ოლიმპიური პროგრამა მაშინ არ არსებობდა, თვით სიტყვა ოლიმპიურიც კი იმდენად იშვიათად იხმარებოდა, რომ ოლიმპიადის დღეს ოფიციალურად მიჩნეულ ორტომიან ანგარიშში სიტყვა „ოლიმპიური“ ერთხელაც არ არის ნახსენები. ის კი არა, საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტი საერთოდ არ გააკარეს ამ თამაშებს, თუმცა მის ჩასატარებლად სოკმა სპეციალური საორგანიზაციო კომიტეტიც კი შექმნა, რომელმაც თავის პირველსავე სხდომაზე 1898 წლის 29 მაისს თამაშების პროგრამაც შეი-

მუშავა და მალე სპორტსმენთა მიპატიჟებაც დაიწყო.

პარიზის გამოფენის გენერალური კომისარი ალფრედ პიკარი სპორტს „უსარგებლო და აბსურდულ“ აქტივობად მიიჩნევდა და თავიდან კატეგორიული წინააღმდეგი იყო არათუ გამოფენის ფარგლებში, თუნდაც მის პარალელურად ყოველგვარი სპორტული ასპარეზობის გამართვისა. დაძაბული მოლაპარაკებების შემდეგ იგი მაინც დაიყოლიეს და, როგორც ჩანს, ამით კმაყოფილმა საერთაშორისო ოლიმპიურმა კომიტეტმა უბრძოლველად დაუთმო 1900 წლის თამაშები საფრანგეთის ათლეტური სპორტის კავშირს, რომელმაც 1898 წლის 6 ნოემბერს გამოაცხადა, რომ მხოლოდ მას ჰქონდა გამოფენის ფარგლებსა თუ პერიოდში ამა თუ იმ სპორტული ასპარეზობის ჩატარების უფლება. აქ ალბათ გადამწყვეტი იყო ის ფაქტორიც, რომ პიერ დე კუბერტენი გარდა იმისა, რომ საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის პრეზიდენტი იყო, ამ კავშირის გენერალური მდივანიც გახლდათ. სწორედ ამ სტატუსით არის იგი შეყვანილი გამოფენის ფიზიკური ვარჯიშების კონკურსის საორგანიზაციო კომისიაში. კომისიის ოფიციალური თავმჯდომარე გამოფენის გენერალური კომისარი ალფრედ პიკარი იყო, ხოლო უშუალო ხელმძღვანელობას მისი

ნიკო ნიკოლაძის ოჯახის ცნობილი ფოტოსურათი, გადაღებული 1900 ან 1901 წელს. მარცხნიდან მარჯვნივ: რუსუდანი, გიორგი, ოლგა გურამიშვილი, თამარი და ნიკო.



1900 წლის ოლიმპიური ჩემპიონები ნიჩბოსნობაში: ანტუან ბრანდტი, „უცნობი პარიზელი ბიჭუნა“ (გიორგი ნიკოლაძე) და რულოფ კლაინი ფინალური რეგატის დასრულების შემდეგ.

პრეზიდენტი, გენერალი მორის ბაილო და ვიცე-პრეზიდენტი, საფრანგეთის სასროლო სპორტის ასოციაციის თავმჯდომარე დანიელ მერილონი ახორციელებდნენ. სწორედ მერილონის რედაქციით იქნა შედგენილი და გამოცემული 1900 წლის „ფიზიკური ვარჯიშებისა და სპორტის კონკურსების“ ის ოფიციალური ორტომეული, რომელშიც საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის მიერ მეორე ოლიმპიადის ოფიციალურ ანგარიშად არის აღიარებული.

გენერალ ბაილოს კომისია 1899 წლის 19 თებერვალს შეიქმნა საფრანგეთის ვაჭრობის, მრეწველობისა და ფოსტა-ტელეგრაფის სამინისტროს დადგენილებით და მან მრავალი სპორტული ასპარეზობა დაგეგმა და ჩაატარა, რომელთა მხოლოდ ერთი ნაწილი შეადგენს მეორე ოლიმპიადას. ყველაზე საოცარი ის არის, რომ დღემდე ოფიციალურად არ არის დადგენილი, რა გადაწყვეტილებით, რა დოკუმენტით, რის საფუძველზე ითვლება ესა თუ ის ასპარეზობა ოლიმპიური პროგრამის ნაწილად. ოლიმპიური თამაშების ისტორიის აღიარებული მკვლევარის, ოლიმპი-

ურ ისტორიკოსთა საერთაშორისო საზოგადოების ყოფილი პრეზიდენტის ბილ მელონის თანახმად, საერთაშორისო ოლიმპიურ კომიტეტს ამის შესახებ არც რომელიმე თავის სესიაზე და არც კონგრესზე არ უმსჯელია, არც გადაწყვეტილება მიუღია და ყველაფერი ოლიმპიურ ისტორიკოსთა და სტატისტიკოსთა მიერ არის გამოკვლეულ-დადგენილი. კუბერტენის მიერ ჩამოყალიბებული პრინციპებსა და წინა ოლიმპიადის გამოცდილებაზე დაყრდნობით, პარიზის გამოფენის სპორტული პროგრამით ჩატარებული კონკურსებიდან გამოირიცხა ყველა ის ასპარეზობა, რომელშიც ამა თუ იმ კუთხით (ეროვნება, ასაკი და ა. შ.) შეზღუდული იყო მონაწილეობა; ოლიმპიური პროგრამის ნაწილად არ ჩაითვალა ასპარეზობები, სადაც მხოლოდ ერთი ქვეყნის სპორტსმენები ან მხოლოდ იუნიორები ასპარეზობდნენ, აგრეთვე ის კონკურსები, სადაც უნარშეზღუდული სპორტსმენები, ან პროფესიონალები (ფარიკაობის გარდა) გამოდიოდნენ და სადაც შეჯიბრებაში მოტორიზებული ტექნიკა იყო გამოყენებული. თუმცა რატომღაც ოლიმპიურად არ ჩათვალეს წინა ოლიმპიადის პროგრამაში შეტანილი ორი სახეობა – ჭიდაობა და ძალოსნობა.

„სამაგიეროდ“ პარიზში პირველად ჩატარებული ნიჩბოსანთა ასპარეზობების ნაწილი ოლიმპიური ისტორიის ნაწილად არის მიჩნეული.

1900 წლის ოლიმპიადა ერთადერთი იყო, სადაც არ ჩატარებულ იქნა სახსნისა და დახურვის ოფიციალური ცერემონიები, ამიტომ მისი ვადები რამდენადმე პირობითია. ითვლება, რომ პირველი ოლიმპიური ასპარეზობა პარიზში 14 მაისს მოფარიკავეთა წინასწარი ტურნირი იყო, ბოლო კი – 28 ოქტომბერს ჩატარებული რაგბისტთა ფინალური მატჩი.

ნიჩბოსანთა რეგატა 19 და 26 აგვისტოს გაიმართა; 19 აგვისტოს – საფრანგეთის ჩრდილო-აღმოსავლეთში, მდინარე მარნზე, 26-ში კი – საკუთრივ პარიზში, მდინარე სენაზე, კურბევუასნიერის მიდამოებში. 26-ში კვირას, თითოეულ ფინალურ რეგატაში მარნზე გამოვლენილი 4-4 საუკეთესო ეკიპაჟი მონაწილეობდა.

ორადგილიანებში შვიდი ეკიპაჟი გამოდიოდა, რომელთაგან

ხუთი საფრანგეთს წარმოადგენდა. შვიდი ეკიპაჟი ორ ნახევარფინალში ეცილებოდა ერთმანეთს ფინალის ოთხ საგზურს. ჰოლანდიელები – მომავალი გამარჯვებულები – სამწავიან ნახევარფინალში მოხვდნენ, მაგრამ მარნის სანელოსნო კლუბის ეკიპაჟმა აჯობა და ჰოლანდიელები ფინალში მეორე ადგილიდან გავიდნენ.

ნიჩბოსანთა ასპარეზობაში რვა ქვეყნის წარმომადგენლები გამოდიოდნენ. არცერთ მათგანს წარმოადგენა არ ჰქონდა, თუ ოლიმპიურ თამაშებში ღებულობდნენ მონაწილეობას. ეს იყო პარიზის გამოფენის სპორტული პროგრამით გათვალისწინებული ნიჩბოსანთა საერთაშორისო რეგატა, მეტი არაფერი.

ნიჩბოსნებმა პაექრობა სულ ცხრა სახეობაში გამართეს, აქედან ოთხი, სადაც მონაწილეობა ასაკით იყო შეზღუდული და მხოლოდ იუნიორები გამოდიოდნენ, ოლიმპიური სტატისტიკიდან გამოირიცხა, ოთხი კი – ერთადგილიანი, ორადგილიანი (მესაჭით), ოთხადგილიანი (მესაჭით) და რვაადგილიანი – ოლიმპიური ისტორიის ნაწილად იქცა.

ხოლო ამ ისტორიაში ერთი ყველაზე ხანგრძლივი და ყველაზე იდეალური თეთრი ლაქა იმ პარიზელი ბიჭუნას ვინაობაა, ორადგილიანთა ასპარეზობაში რომ გაიმარჯვა ჰოლანდიელთა ეკიპაჟთან ერთად.

რამდენჯერაც ეს თეთრი ლაქა შემხვდებოდა ამა თუ იმ გამოცემაში ან რომელიმე საიტზე, იმდენჯერ რუსუდან ნიკოლაძის ის სიტყვები წამომიტივტივებოდა, ჩემდაუნებურად ასე ღრმად რომ ჩამრჩენოდა მესხიერებაში.

პატარაობისას საფრანგეთში ნავებით შეჯიბრება მოიგო!

რა არის საჭირო იმისათვის, რომ რომელიღაც ნავებით შეჯიბრება, რომელიც საფრანგეთში გამართულა და რომელშიც გიორგი ნიკოლაძეს გაუმარჯვია, სწორედ ის რეგატა აღმოჩნდა, რომელშიც ჰოლანდიელთა ეკიპაჟმა გაიმარჯვა პარიზელ ბიჭუნასთან ერთად?



|  |  |  |   |  |
|--|--|--|---|--|
|  |  |  |   |  |
| <p>ამისათვის, სულ ცოტა, საჭიროა, რომ:</p> <p>გიორგი ნიკოლაძე 1900 წელს იყოს 7-12 წლისა;</p> <p>გიორგი ნიკოლაძე ბავშვობიდან უნდა ლაპარაკობდეს ფრანგულად;</p> <p>გიორგი ნიკოლაძე ბავშვობიდანვე უნდა იყოს მიდრეკილი სპორტისაკენ.</p> <p>გიორგი ნიკოლაძე შესაბამის ასაკში გარეგნულად უნდა ჰგავდეს შემორჩენილ ფოტოზე აღბეჭდილ პარიზულ ბიჭუნას;</p> <p>და რაც მთავარია:</p> <p>გიორგი ნიკოლაძე 1900 წლის 26 აგვისტოს აუცილებლად უნდა იყოს პარიზში!</p> <p>მივყვეთ თანმიმდევრობით.</p> <p>გიორგი ნიკოლაძე 1900 წელს უნდა იყოს 7-12 წლისა.</p> <p>გიორგი ნიკოლაძე დაიბადა 1888 წლის 29 ივლისს. ასე რომ, 1900 წლის 26 აგვისტოს იგი 12 წლისა და 28 დღისაა.</p> <p>გიორგი ნიკოლაძე ბავშვობიდან უნდა ლაპარაკობდეს ფრანგულად.</p> <p>გიორგი ნიკოლაძე ბავშვობიდან ლაპარაკობდა ფრანგულად. საერთოდ, შეიძლება ითქვას, რომ ფრანგული ნიკოლაძეთა ოჯახში მეორე მშობლიური ენა იყო.</p> <p>გიორგი ნიკოლაძე ბავშვობიდანვე უნდა იყოს მიდრეკილი სპორტისაკენ.</p> <p>გიორგი ნიკოლაძე ბავშვობიდანვე იყო მიდრეკილი სპორტისაკენ. მამამისმა სახლში სატანვარჯიშო დარბაზი მოუწყო ორძელითა თუ რგოლებით. 1901 წელს კი იგი თავის დებთან – 16 წლის რუსუდანთან და 9 წლის თამართან ერთად შვეიცარიაში მოგზაურობისას ადის მწვერვალ ტეტ-დე-ჟეანზე.</p> <p>შემორჩენილია მაშინდელი ფოტოსურათი, რომელიც შვეიცარიაში, მორჟენის ტრაზე გადაუღია ნიკო ნიკოლაძის მეუღლეს, ოლგა გურამიშვილს და რომელზეც თამარ და გიორგი ნიკოლაძეები არიან აღბეჭდილი. იმის მიუხედავად, რომ, უცნობი პარიზელი ბიჭუნას იმ ფოტოსი არ იყოს, არც ეს სურათი გამოირჩევა საუ-</p> | <p>კეთესო ხარისხით, დაკვირვებულ მკითხველს მაინც არ გაუჭირდება ამ ორ ბიჭს შორის შორის მსგავსების აღმოჩენა.</p> <p>და რაც მთავარია:</p> <p>გიორგი ნიკოლაძე 1900 წლის 26 აგვისტოს აუცილებლად უნდა იყოს პარიზში.</p> <p>ჩემს ხელთ არის რუსუდან ნიკოლაძის მოგონება, რომელიც მას 1964 წლის 20 სექტემბერს, თავისი დის, თამარის გარდაცვალებიდან 25 წლისთავის გამო დაუნერია და რომელიც, მიუხედავად ნეკროლოგიური სათაურისა – „თამარ ნიკოლაძე-მუსხელიშვილი“, სიცოცხლით არის საგვე და რომელშიც ისეთი ეპიზოდებია აღწერილი, მანამდე რომ არსად წამიკითხავს. თუმცა წერილს ერთი პიროვნების სახელი ჰქვია სათაურად და მისი გარდაცვალების თარიღს ეძღვნება, მასში მრავლადაა ინფორმაცია არა მარტო თამარ ნიკოლაძეზე, არამედ მის ძმებზეც, მის ბავშვობისდროინდელ სპორტულ მიდრეკილებებზეც და საერთოდ, მთელ ოჯახზე:</p> <p>„1900 წლის ზაფხულში „სამხედრო“ გზით [ნიკო] ნიკოლაძის ოჯახი ჯერ კავკასიში მიემგზავრება თბილისიდან, ილიას „მგზავრის წერილთა“ გზის საწინააღმდეგო მიმართულების გავლით. ამის გამო, მიუხედავად იმისა, რომ ანანურის ციხე-სიმაგრემ და მთელმა ანსამბლმაც დიდი შთაბეჭდილება მოახდინა 8 წლის თამარზე და 12 წლის გიორგიზე (ისევე, როგორც მღეთის აღმართის აღებამ ოთხცხენიანი ღია ეტლით), ყველაზე უფრო ამოუფხვრელად ჩაბეჭდა მათ გულში მყინვარწვერის მძლავრი სიდიადე და თერგდალეულთა „მედროშე“ უკვდავი თერგის ურჩობა დარიალანის მრისხანე კლდეების „ხერელში“...“</p> <p>ამას მოსკოვის კრემლის გაცნობა მოჰყვა <i>царь-пушка</i> – <i>царь-колюш</i> კოლით ძველი რუსეთის სიმდიდრეებთან ერთად <i>Грановитая палата</i>-ში. მერე ნევას ნაპირებისა – მამიჩენისა და დანარჩენ თერგდალეულთა პირველ საბრძოლო ნათლობასთან ერთად 1860-იან წლებში. მაგრამ 8 წლის თამარისთვის ჩერნიშევსკის ხანის შთაბეჭდილებები ჯერ მიუწვდომელი იყო და ის, როგორც მომავალი ბიოლოგი, იმ მისვლაზე ყველაზე უფრო დაინტერესე პეტერბურგის იმ დროისთვის ცნობილმა „ზოოლოგიურმა ბაღმა“, სწორედ იმ პეტრე-</p> |  <p>პავლეს ციხის უკან მოწყობილმა, რომელიც ჩვენ, დანარჩენებს, ყველაზე უფრო გვაინტერესებდა, მამიჩენის და მის თანამებრძოლ სტუდენტთა იქ მოხვედრის გამო 1861 წელს.</p> <p>პეტერბურგიდან პარიზში წავიყვანა მამამ, ბერლინში 3 დღის გატარებით, რომელთა განმავლობაში პატარა თამარს მთელი ყურადღება აქაც ბერლინის განთქმულმა „ტირგარტენმა“ – ზოოლოგიურმა ბაღმა მიიპყრო და ამაზე არანაკლებ ბერლინის ცნობილმა აკვარიუმმაც, რომელიდანაც ბავშვის გამოყვანა დედას და მამას თითქმის ძალით უხდებოდათ, ისე იყო ამ წყლის ცხოველების სილამაზით და მათი ცხოვრების თავისებურობით დაინტერესებული და მიზიდული ეს პატარა გოგონა.</p> <p>პარიზში სამ კვირამდე დავრჩით და უკან ვენის გამოვლით დავბრუნდით. მაგრამ იმ ჩასვლისას ვენას ჩვენზე თითქმის არავითარი შთაბეჭდილება არ მოუხდენია პარიზის და მისი გამოფენის სასწაულების შემდეგ. პარიზში ყოფნიდან კი მთავარი კვალი თამარს წარმოადგენაში, რა თქმა უნდა, ეიფელის კოშკს და მასზედ ლიფტით ასვლა-ჩამოსვლას</p> | <p>თამარ და გიორგი ნიკოლაძეები მორჟენის ტბის პირას. შვეიცარია, 1901. (ოლგა გურამიშვილის ფოტო). საქართველოს ეროვნული არქივის ფოტოკინოდოკუმენტების კოლექციიდან (ქვეყნდება პირველად)</p> |  |

ვათაკუმენჭყაშრაჯ ენობიჯიჩა, შომ 1900 წლის 26 აგვისტოს ვიოშიჯი ნიკოლაძე პარიზში იყო.





და-ძმა თამარ, გიორგი და რუსუდან ნიკოლაძეები. 1903 (?). ნიკო ნიკოლაძის სახლ-მუზეუმის ფოტოების კოლექციიდან. ქვეყნდება პირველად (?)

ჭკონდა დატოვებული. და ამაზედ არა ნაკლებად სწორედ იმ პერიოდში ევროპაში ფართოდ გაშლილ „მუქის რეკლამების“ მრავალფეროვანი ურთიერთცვლის „სასწაულებს“ პარიზის ბნელი ღამის შავი ცის ფონზე. და აგრეთვე ქვეიდან მრავალფეროვანად „მინათებულ“ შადრევანთა მაღლა ატყორცნილი ჭავლების თვალწარმტაც ერთობლიობას, რომელსაც გამოფენაზე „წყლის სასახლე“ ჰქონდა ნოდებულის (Chateau d'eau). ვერსალის სასახლის შადრევნებმაც ძალიან მოხილა თამრო და ერთი თვით ადრე ნახულმა პეტერჰოვის შადრევნებმაც პეტერბურგთან. წყა და კერძოდ ზღვა ან შადრევნებში ათამაშებული ჭავლების სიღამაზე პატარა ბავშვობიდან-

ვე იზიდავდა მის თვალს და მომავალი სპორტსმენის გულს...

ასეთი დიდად განმავითარებელი მოგ ზაურობის შემდეგ თამროს კიდევ ერთ ნელინადს დედა შინ ამეცადინებდა ყველა საგნებში და ამზადებდა გიმნაზიაში შესასვლელად.

1901 წლის შემოდგომიდან თამრო ქალთა I გიმნაზიის მოსამზადებელი კლასის უფროსი განყოფილების მონაფეა, როდესაც გიორგი, მისი ძმა უკვე ვაჟთა I გიმნაზიის III კლასის მოსწავლეა და უკვე იმდენად არის ტანვარჯიშით დაინტერესებული (ლეკაშის მიერ გიმნაზიაში გაშლილი იარაღებზე და გურუბით ვარჯიშით), რომ მისი თხოვნით მამამ ჩვენი იმდროინდელი ქინის ეზოში (ლთვმღრვეკოჭ უომჯთ, 9; ახლანდელი ბესიკის ქუჩა და უკვე? 7, თუ არ ვცდები, სახლი) ღერძი მოუწყო გიორგის სავარჯიშოდ. და პატარა თამრო სულ იმ ღერძს არ შორდებოდა გიორგის ან მისი ამზანავების ვარჯიშის დროს და მისი ოცნება იყო, მასაც დაეწყო ასეთივე ვარჯიში, როგორც კი „გაიზრდებოდა“ და მასაც ნებას მისცემდნენ იარაღებზე ასვლისა... [...]

ზაფხულს 1900 წლიდან 1905 წლამდე მთელი ოჯახი ევროპაში მოგ ზაურობას ანდომებს. მეტწილად ეს არის საფრანგეთის ყველა რაიონები, შვეიცარია მისი მთამსვლელობითა და იტალია მისი ხელოვნებითა და მხატვრული ქლაქებით.

1901 წლის ზაფხულს ოლგა ნიკოლაძე შვილებით ატარებდა შვეიცარიის ფრანგულ ნაწილში, ჟენევის ტბის სამხრეთით მოქცეულ ალპებში, ცნობილი მორყენის კურორტის ხეობაში, სადაც 13 წლის გიორგიმ განიზრახა ალპინიზმისთვის ზიარება და პირველ საცდელ მთად აირჩია იმ კურორტის თავზე გაშლილი ქედის უძნელესი და უმაღლესი მწვერვალი „ბემბერაზის თავი“ (ტეტ დე ჟეან), თუმცა მხოლოდ 3000 თუ 3200 მეტრიანი, მაგრამ ტექნიკურად ძალიან ძნელად მისაღწეით (ციცაბო, შიშველი ფერდობის გზით). ამ „ექსპედიციამ“ მან მხოლოდ თავისი დები ჩართო, რომელთაგან თამარი ჯერ მხოლოდ 9 წლის იყო. მიუხედავად ამისა მან ბრწყინვალედ გადალახა ძმასთან ერთად ამ ასვლის (და უკან დაშვების) ყველა სიძნელე (ექსპედიცია გაგრძელდა 9-10 საათი), რის შემდეგ თამარს ჩვენი

ოტელის ახალგაზრდობამ ხუმრობით „საპატიო ალპინისტ-ქალის“ დიპლომი მიართვა იმ ასვლის მეორე დღეს მონყოილ საცეკვაო საღამოზე, რომელიც თამროს ძალიან უყვარდა და საოცარი მოხდენილობით ასრულებდა ყოველ ცეკვას, დაუღალავად და გატაცებით“...

ეს მოგონება გასული საუკუნის 90-იან წლებში ნიკოლაძეთა ოჯახთან დაკავშირებულ სხვა საინტერესო მასალასთან ერთად გაზეთ „სამშობლოს“ რედაქციაში გადმოცა საშა სიგუამ, – ამით ახლა შენზე უკეთ ვერავინ მიხედავსო. თან გიორგი ნიკოლაძეზე დაწერილი თავისი წიგნი მაჩუქა სამახსოვრო წარწერით.

როგორც არ უნდა მთელ ოჯახზე იყოს ინფორმაცია, რუსუდან ნიკოლაძის ეს მოგონება მაინც თამარ ნიკოლაძეზეა და გიორგიზე მეტის თქმა რუსუდან ნიკოლაძემ, როგორც ჩანს, აქ საჭიროდ არ ჩათვალა. როცა საშა სიგუამ რუსუდან ნიკოლაძის ეს და სხვა ტექსტები გადმოცა, სწორედ მაშინ ვკითხე, ხომ არ გახსოვთ, რუსუდან ნიკოლაძესთან რომ ვიყავით სტუმრად და მან გიორგი ნიკოლაძის ნავეებით რაღაც შეჯიბრებაში გამარჯვება ახსენა-მეთქი. არ ახსოვდა. იქნებ თავად გიორგი ნიკოლაძემ გითხრათ რამე ბავშვობაში ნავეებით ასპარეზობის შესახებ-მეთქი. ალექსანდრე სიგუას ნიკოლაძესთან საკმაოდ ახლო ურთიერთობა ჰქონდა წლების განმავლობაში. არაო, არაფერი მსგავსი არ მახსენდებაო.

მე კი უკვე იმ დროს თითქმის დარწმუნებული ვიყავი, რომ უცნობი პარიზელი ბიჭუნა სწორედ გიორგი ნიკოლაძე უნდა ყოფილიყო.

რატომ არ შეიძლება, რომ პარიზში, სადაც ნიკო ნიკოლაძე მთელი ოჯახით იყო ჩასული და სადაც ისინი პარიზის „გამოფენის სასწაულებს“ ათვალიერებდნენ, სპორტულ ასპარეზობებსაც წვეოდნენ? შეიძლება კი არა, ეს უეჭველად ასეც იქნებოდა. ნიკო ნიკოლაძე დიდად იყო დაინტერესებული ბავშვების ფიზიკუ-



|   |   |   |  |  |
|---|---|---|--|--|
|   |   |   |  |  |
| <p>რი განვითარებითა და მათი სპორტში ჩაბმით.</p> <p>დაბეჯითებით შეიძლება ითქვას, რომ ნიკო ნიკოლაძე და მისი ოჯახის წევრები ოლიმპიური თამაშების პირველი ქართველი მაცურებლები იყვნენ.</p> <p>მაგრამ რატომ არ შეიძლება, რომ სპორტით გატაცებული პატარა გიორგი რომელიმე სპორტულ ასპარეზობაზე ერთ მშვენიერ კვირა დღეს – 26 აგვისტო კი სწორედ კვირა იყო – დამოუკიდებლად დასასულიყო? ის რომ საკმაოდ დამოუკიდებელი და თამამი ბავშვი იყო, იქიდანაც ჩანს, რომ მომდევნო წელს, 1901-ში დები მარტომ წაიყვანა ალბინისტურ ლაშქრობაში სერიოზულ მწვერვალზე.</p> <p>რატომ არ შეიძლება, რომ 26 აგვისტოს იგი სწორედ ნიჩბოსანთა ფინალურ რეგატაზე აღმოჩენილიყო? მით უმეტეს, რომ იმ დღეს სხვა სპორტული ასპარეზობა არ ჩატარებულა, ხოლო მთელი პარიზი და მისი მიდამოები რეგატის აფიშებით იყო მოფენილი. აკი წერია ზემოთნახსენებ ოფიციალურ ანგარიშში, რომ რეგატის წინა დღეებში პარიზში და მის მიდამოებში 6000 პლაკატი გააკრეს, რომლებიც პარიზელებს რეგატაზე ინვედენენ.</p> <p>რატომ არ შეიძლება, 12 წლის გიორგი ნიკოლაძე იმ მრავალრიცხოვან პარიზელთა შორის აღმოჩენილიყო, რომლებიც სენის სანაპიროზე რეგატის საყურებლად შეიკრიბნენ 26 აგვისტოს შუადღისა?</p> <p>რატომ არ შეიძლება სწორედ ის გამოერჩიათ ბრანდტსა და კლაინს თავიანთ მესაჭედ? აბა თავისი ნავიდან გაძევებული ბროკმანის შემცვლელს ჰოლანდიიდან ხომ არ გამოინერდნენ?</p> <p>რატომ არ შეიძლება, ფრანგულად მშვენივრად მოლაპარაკე გიორგი ნიკოლაძე პარიზელ ბიჭუნად ჩაეთვალა ჰოლანდიელებსაც და სხვებსაც?</p> <p>რატომ არ შეიძლება, სწორედ ის იყოს ალბეჭდილი იმ ცნობილ ფოტოზე, რომელიც დღემდე მოსვენებას უკარგავს ოლიმპიური თამაშების ისტორიკოსებს?</p> | <p>შეიძლება, რატომაც არ შეიძლება!</p> <p>კი მაგრამ, მაშინ სად არის მისი გამარჯვების მთავარი დამადასტურებელი ჯილდო – ოლიმპიური მედალი?</p> <p>საქმე ისაა, რომ 1900 წლის თამაშებზე ოლიმპიური მედლები არ გაცემულა! დღეს 1900 წლის თამაშების ოლიმპიურ მედლებად მიჩნეული პლაკეტები – მართკუთხა მედლები – პარიზის გამოფენის ჯილდოებია და არა ოლიმპიადისა. თუმცა ზოგიერთ სახეობაში გამარჯვებულებს მისცეს ასეთი მედალი, რომელზეც დაფინს რტოთი ხელდამშვენებული ანტიკური ათლეტის ფიგურა იყო გამოსახული წარწერით „EXERCICES PHYSIQUES ET SPORT“, მაგრამ ნიჩბოსნობა ამ სახეობათა რიცხვში არ ყოფილა.</p> <p>დოკუმენტურად არის ცნობილი, რომ სანიჩბოსნო რეგატაში გამარჯვებულებს 600 ფრანკით აჯილდოებინენ, და კიდევ – ხელოვნების ნიმუშით (ოფიციალური ანგარიში, ტ. II, გვ. 5), რომელიც, როგორც ოლიმპიური თამაშების ისტორიკოსებმა გაარკვიეს, უმეტეს შემთხვევაში ნახატს წარმოადგენდა. რეგატის საორგანიზაციო კომიტეტს, იმავე წყაროს ცნობით, განსაკუთრებით უზრუნველ საპარიზო ნივთების შესაძენად.</p> <p>თუნდაც „უცნობი პარიზელი ბიჭუნასთვის“ იმ 600 ფრანკიდან წილი მიეცათ, ამას ჩვენ მაინც ვერ გავიგებდით. ან რომც დაეჯილდოებინათ რაგინდარა ნახატითა თუ ხელოვნების სხვა რამ ნიმუშით, საეჭვოა, მათი კვალი მატერიალურად შემორჩენილიყო. არათუ „უცნობი პარიზელი ბიჭუნას“ პარიზი, პარიზის თამაშების გამარჯვებულთა არცერთი ამგვარი ჯილდო არ არის მიკვლეული.</p> <p>რატომ არსად არაფერია ნათქვამი მის ამ გამარჯვებაზე? რატომ არსად არაფერი დაწერა ამაზე რუსუდან ნიკოლაძემ? რატომ არაფერი იცოდა ამის შესახებ ალექსანდრე სიგუამ? თვითონ მაინც რატომ არსად არ ახსენებს</p> | <p>ბავშვობისდროინდელ ამ ეპიზოდს?</p> <p>საქმე ის არის, რომ 1900 წლის თამაშები დღეს ითვლება ოლიმპიური ისტორიის ნაწილად, თორემ თავის დროზე, მას ფართო საზოგადოება ასეთად არ მიიჩნევდა. და რომ მიეჩნიათ ასეთად, პირველ ათწლეულებში არც თავად ოლიმპიური მოძრაობა გახლდათ დიდად პოპულარული. განსაკუთრებით გულგრილი იყო მის მიმართ რუსეთის იმპერია, იმდენად, რომ არათუ 1900 წელს, მთელი 12 წლის შემდეგ, 1912-ში, როცა რუსეთმა სოლიდური გუნდი გააგზავნა ოლიმპიურ სტოკჰოლმში, იმდროინდელ რუსულ პრესაში სანთლით არის საძებნელი თუნდაც სულ პანანა ინფორმაცია ოლიმპიური თამაშების შესახებ.</p> <p>საზოგადოდ, ოლიმპიური თამაშები და ოლიმპიური მოძრაობა საერთოდ 1936 წლის, ბერლინის თამაშების შემდეგ იქცა მნიშვნელოვან საერთაშორისო სპორტულ მოვლენად, ხოლო დღევანდელი მასშტაბი სულაც ბოლო ნახევარი საუკუნის მანძილზე შეიძინა. გიორგი ნიკოლაძისა და მისი თაობისათვის გაცილებით მნიშვნელოვანი „სოკოლის“ მოძრაობა იყო. აკი შექმნეს კიდევ გიორგი ნიკოლაძემ და მისმა თანამებრძოლებმა „სოკოლის“ ქართული ანალოგი – სპორტული საზოგადოება „შევარდენი“. ალბათ არ არის შემთხვევითი, რომ თუმცა მისმა ხანმოკლე სიცოცხლემ პირველი რვა ოლიმპიადა მოიცვა, ქართული სპორტის პიონერი, მის თანამედროვე სპორტულ სინამდვილეში საკმაოდ კარგად</p> |  <p>გიორგი ნიკოლაძე 1903-1904 წლებში. აბრამ ნორდშტაინის ფოტო. საქართველოს პარლამენტის ეროვნული ბიბლიოთეკის ფოტოკოლექციიდან (ქვეყნდება პირველად)</p> <p>1900 წლის ოლიმპიადის ნაწილად მიჩნეული სანიჩბოსნო რეგატა პარიზში, მდინარე სენაზე.</p> |  |
|   |   |   |    |  |



არა, ეს არ არის, რა თქმა უნდა, ის ნავი ან ის მდინარე, დროც სხვა არის და ადგილიც, მაგრამ მაინც ნავია, მდინარე და გიორგი ნიკოლაძე. სურათი გადაღებულია მდინარე ვოლგაზე 1930 წელს ლენინგრადსა და მოსკოვში ჩატარებულ ნიადაგმცოდნეთა II საერთაშორისო კონგრესში მონაწილეობის შემდეგ. საქართველოს ეროვნული არქივის ფოტოკინოფოტოგრაფების კოლექციიდან (ქვეყნდება პირველად)

ჩახედული ადამიანი, არასოდეს დაინტერესებულა ოლიმპიური მოძრაობით. ყოველ შემთხვევაში, ჯერ ასეთი ინტერესის კვალი არსად ჩანს.

თანამედროვე მკითხველისათვის ალბათ ძნელი დასაჯერებელია, მაგრამ 1901 წელს მსოფლიო გამოფენის პროგრამით გამართულ ნიჩბოსანთა რეგატაში გამარჯვება და მონაწილეობა არამც და არამც არ იქნებოდა მნიშვნელოვანი მოვლენა, მითუმეტეს გიორგი ნიკოლაძისათვის, რომლისთვისაც, თუ იგი მართლა ის „უცნობი პარიზელი ბიჭუნაა“, ეს გამარჯვება და მონაწილეობა შემთხვევითი რამ მოვლენა იყო.

„უცნობი პარიზელი ბიჭუნა“ უცნობი კი იყო, მაგრამ მართლა პარიზელი რომ ყოფილიყო, რაც იგი ეძებეს, ამდენი წლის განმავლობაში ან თვითონ იცნობდა თავის თავს სურათზე ან ვინმე მისიანი, ნათესავი თუ ნაცნობი... კარ-

გი, ვთქვათ, გასულ საუკუნეში ეს ძალიან ძნელი იყო, ახლა, ინტერნეტის ეპოქაში რაღად გაჭირდა მისი იდენტიფიკაცია, რატომ არ გამოუჩნდა მცნობი ან პატრონი?

იმაღ, რომ იგი უცნობი კი იყო, მაგრამ პარიზელი არ ყოფილა! ქართველი იყო, საქართველოდან. იგი უკვე მაშინ დგამდა პირველ ნაბიჯებს საიმისოდ, რომ ქართული სპორტის მესაძირკველ გამხდარიყო და ოქროს ასოებით ჩაენერა თავისი სახელი საქართველოს ისტორიაში; სხვათა შორის სენაზე მოპოვებული იმ გამარჯვების გარეშე, ჩაუთვლელად და მიუხედავად!

„უცნობი პარიზელი ბიჭუნას“ და გიორგი ნიკოლაძის იგივეობის თემა დიდი ხანია მანვალეხს. სულ ცოტა, 20 წელიწადია, ეს ჩემი ვერსია მინდა გამოვაქვეყნო, მაგრამ მთელი ამ ხნის განმავლობაში ვეძებდი და კვლავაც ვეძებ ჩემი მოსაზრების გასამაგრებელ არგუმენტებს. არ არის გამორიცხული, სადმე გამოჩნდეს კიდევ რაიმე ახალი საბუთი. ამ მხრივ გიორგი ნიკოლაძის ჯერ შეუსწავლელი წერილები მეიძებნება.

გამოქვეყნებას ალბათ არც ახლა ვიჩქარებდი, მაგრამ, ერთი მხრივ, გიორგი ნიკოლაძის 125-ე წლისთავი კარგი საბაზია ამ ვერსიის გასააჟღერებლად, ხოლო, მეორე მხრივ, როგორც ბოლოდროინდელი პუბლიკაციებიდან ირკვევა, საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტი და სპორტის ისტორიკოსები პრობლემის მოგვარებას მარტივაც ცდილობენ: კი, არსებობდა „უცნობი პარიზელი ბიჭუნა“, რომელმაც ფინალში იასპარეზა და თუ ის რეგატა ოლიმპიურ რეგატად არის მიჩნეული, ყველა წესის მიხედვით, ოლიმპიური ჩემპიონის ტიტულიც ეკუთვნის, მაგრამ რაკი ნახევარფინალში ჰერმანუს ბროკმანი იყო მესაჭე, ჩემპიონადაც ის გამოცხადდა. დოქტორი ჰერმანუს ბროკმანი სახელოვანი ჰოლანდიელი ნიჩბოსანია, სწორედ ის იყო ჰოლანდიური ნავის „მინერვა ამსტერდამის“ ეკიპაჟის ძირითადი წევრი, მაგრამ მას ფინალში მონაწილეობა არ მიუღია და სულ ბოლო დრომდე საცნობარო გამოცემათა უმეტესობა, თუ საერთოდ ახსენებდა მას, „უცნობი პარიზელი ბიჭუნას“ გვერდით ფრჩხილებში მიუთითებდა, ხოლო ეკიპაჟი არა ჰოლანდიურად, არამედ შერეულად იყო მიჩნეული.

ბროკმანმა პარიზში მეორე (ოთხადგილიანებში) და მესამე (რვაადგილიანებში) ადგილები დაიკავა, და თუმცა ორადგილიანებში მისი ეკიპაჟი მასთან ერთად იმ სამნავიან ნახევარფინალში მხოლოდ მეორე ადგილზე გავიდა, შარშან მას ოლიმპიური ჩემპიონობაც დაუმტკიცეს, რაზეც აღფრთოვანებული წერდნენ ჩემი ჰოლანდიელი კოლეგები. ეს ფაქტი მათთვის განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია, რადგან ამის გარეშე ვერ გაურკვევიათ, ვინ არის მათი მე-100 ოლიმპიური ჩემპიონი და ვინ – 101-ე. ბრანდტთან და კლაინთან ერთად უკვე მხოლოდ ბროკმანი მითითებული ოლიმპიურ ჩემპიონთა ნუსხაში საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის საიტზე, თუმცა აქ, ჰოლანდიური საინფორმაციო საშუალებებისაგან განსხვავებით, ეკიპაჟი კვლავ „შერეულად“ არის მიჩნეული და ამ სამეულის გვარებს წინ არა ჰოლანდიის დროშის, არამედ ოლიმპიური დროშის გამოსახსნელება უძღვის. სამართლიანობისთვის უნდა ითქვას, რომ „უცნობი პარიზელი ბიჭუნა“ მთლიანად არ გამქრალა სოკის ოფიციალური საიტიდან: იგი იმ ადგილას არის ნახსენები, სადაც ოლიმპიური თამაშების ყველაზე ახალგაზრდა მონაწილეებსა და ჩემპიონებზეა საუბარი.

ჩემი ვერსიის, „უცნობი პარიზელი ბიჭუნა“ სულაც არ არის არც უმრწემესი ჩემპიონი და არც უმრწემესი ოლიმპიელი, მაგრამ ეს როდია ახლა მთავარი...

სიამოვნებით გავეცნობი ყველა სხვა ვერსიას, მაგრამ ასეთი ჯერ არსად ჩანს.

არადა, თავიდან არ ამოდის, რუსულად ნიკოლაძის მიერ მთელი 35 წლის წინათ ჩემთვის ნათქვამი სიტყვები:

პატარაობისას გიორგი ნიკოლაძემ საფრანგეთში ნავებით შეჯიბრება მოიგო!

**პაატა ნაცვლიშვილი**

ავტორი მადლიერებით მიიღებს და განიხილავს ყველა შენიშვნასა თუ გამოსაწერებას.



# ქართული ალპინიზმი სხრა ათეული წლისაა!

ქართული ალპინიზმის 90-ე წლისთავთან დაკავშირებით, საქართველოს სპორტისა და ახალგაზრდობის საქმეთა სამინისტროს, პირადად მინისტრის – ლევან ყიფიანის ხელშეწყობითა და დაფინანსებით არაერთი მნიშვნელოვანი საიუბილეო ღონისძიება გაიმართა საქართველოში: სტეფანწმინდაში შედგა ვეტერან მთამსვლელთა შეხვედრა საზოგადოებასთან; მოეწყო ალპინისტური ლაშქრობა მყინვარწვერზე; ალ. ჯაფარიძის სახელობის საქართველოს ალპურ კლუბში ჩატარდა შეჯიბრებები მეკლდეურობასა და ბოლდერიზმში; განახლდა აქ არსებული მთამსვლელთა მუზეუმის ექსპოზიცია; მეტეხის კლდეებზე მოეწყო საჩვენებელი შეჯიბრება მეკლდეურობაში; ქაშეთის ტაძარში პატივი მიეგო გარდაცვლილ მთამსვლელთა ხსოვნას; გაიხსნა მემორიალური დაფა სახლზე, სადაც ცხოვრობდა ქართული ალპინიზმის ერთ-ერთი ფუძემდებელი; პირველი მთამსვლელი ქალი ალექსანდრა ჯაფარიძე; საზოგადოებრივი მასშტაბის სპორტულმა რადიოპროგრამამ „ესტაფეტამ“ სპეციალური გადაცემა მიუძღვნა საიუბილეო თარიღს; დაბოლოს, 22 ოქტომბერს, ქართული ალპინიზმის 90 წლისთავისადმი მიძღვნილი საიუბილეო საღამო გაიმართა მოსწავლე ახალგაზრდობის ეროვნულ სასახლეში.

საღამოს უძღვებოდა საქართველოს ოლიმპიური კომიტეტის ვიცე-პრეზიდენტი ელგუჯა ბერიშვილი. მოხსენება თემაზე: „ქართული სპორტული ალპინიზმი 90 წლისა“ გააკეთა ჯაფარიძეთა ალპინისტური ოჯახის წარმომადგენელმა, სპორტის დამსახურებულმა მოღვაწემ, ჟურნალისტმა ივანე ჯაფარიძემ, საიუბილეო თარიღი საზოგადოებას მიულოცეს სამედიცინო უნივერსიტეტის რექტორმა პროფესორმა ზურაბ ვადაჭკორიამ, საქართველოს გეოგრაფიული საზოგადოების ვიცე-პრეზიდენტმა, ვახუშტის სახელობის გეოგრაფიის ინსტიტუტის დირექტორმა, პროფესორმა ნანა ბოლამვილმა, მოსწავლე-

ახალგაზრდობის ეროვნული სასახლის დირექტორმა ქეთევან ფეიქრიშვილმა, მთამსვლელთა ფედერაციის პრეზიდენტმა შოთა მირიანაშვილმა, მთამსვლელთა ეროვნული ფედერაციის პრეზიდენტმა გივი ქართველიშვილმა, ალ. ჯაფარიძის სახელობის საქართველოს ალპური კლუბის დირექტორმა ბიძინა გუჯაბიძემ, ზემო სვანეთის ტურიზმის ცენტრის ხელმძღვანელმა ზაურ ჩართოლანმა, ქვემო სვანეთის ტურიზმის ცენტრის ხელმძღვანელმა ვლადიმერ ქურასბედიანმა, ვეტერანმა მთამსვლელმა ლუიზა ნარიმანიშვილმა, მედიცინის მეცნიერებათა დოქტორმა, პროფესორმა რამაზ შენგელიამ, ექვთიმე თაყაიშვილის სახელობის საქართველოს საისტორიო საზოგადოების თავმჯდომარემ, აკადემიკოსმა ნანა ხაზარაძემ.

საქართველოს სპორტისა და ახალგაზრდობის საქმეთა მინისტრმა ლევან ყიფიანმა, დარბაზში მყოფ ყველა თაობის მთამსვლელს მიულოცა საიუბილეო თარიღი და ღვაწლმოსილ მთამსვლელებს მიანიჭა სპორტული ნოდლები:

საქართველოს სპორტის დამსახურებული მოღვაწისა – ბესარიონ ბაქრაძეს, გიორგი ბერძენიშვილს (სიკვდილის შემდეგ), პირიბე გვარლიანს, ნოდარ კანკავას, ზურაბ კუჭავას, ლუიზა ნარიმანიშვილს, ვლადიმერ ქურასბედიანს, ზაურ ჩართოლანს, ივანე ჯაფარიძეს.

საქართველოს სპორტის რაინდისა – აფი გიგანს, რომან გიუტაშვილს, ბიძინა გუჯაბიძეს, ლევ სარქისოვს, ბენო ქაშაკაშვილს.

ღირსების ორდენზე წარდგენილი არიან: თამაზ ბაქანიძე, შაქრო გაბისიანი, ჟორდან გაზდელიანი, ოთარ კაპანაძე, ტარიელ ლუკაშვილი, შოთა მირიანაშვილი, ნოდარ ნადირაშვილი, ბოგდან (ნუგზარ) ნიგურაიანი, გივი ქართველიშვილი, ჯემალ ქელეხსაშვილი, დიმიტრი შარაშენიძე, თამაზ შარაშენიძე, გივი წერეთლიანი და აკაკი ხერგიაიანი (სიკვდილის შემდეგ).



გიორგი ნიკოლაძე ქართულ ჩოხა-ახალუხში. ენაკიევი, 1912. საქართველოს პარლამენტის ეროვნული ბიბლიოთეკის ფოტოკოლექციიდან



იაგორ კაზალიკაშვილი.

გიორგი ნიკოლაძე (წინა პლანზე, ჩოხით) მთამსვლელთა ჯგუფთან ერთად. თბილისი, 1925. საქართველოს ეროვნული არქივის ფოტოკინოდოკუმენტების კოლექციიდან (ქვეყნდება პირველად)



**ქართული** სპორტის ისტორიაში უმნიშვნელოვანესი თარიღია 1923 წელი, როცა თითქმის ერთდროულად მყინვარწვერზე ორი ასვლა განხორციელდა. სპორტულ ექსპედიციას პროფესორი გიორგი ნიკოლაძე ხელმძღვანელობდა, სამეცნიერო ექსპედიციას კი პროფესორი ალექსანდრე დიდებულიძე ედგა სათავეში.

მეცნიერული მიზნების მიუხედავად, ალ. დიდებულის ექსპედიციამ სპორტული ალპინიზმის განვითარებაშიც შეიტანა წვლილი: ექსპედიციის ორი წევრი – „მეტეოროლოგიური ნაწილის დამკვირვებელი“ ალექსანდრა ჯაფარიძე და ექიმი სოსო ასლანიშვილი შემდგომ სპორტის დამსახურებული ოსტატები გახდნენ და წლების მანძილზე ბურჯად ედგნენ ქართულ ალპინიზმს. მყინვარწვერზე ამ ორი ასვლით, მთამსვლელობას საფუძველი ჩაეყარა არა მარტო საქართველოში, არამედ მთელ ყოფილ საბჭოთა კავშირში.

ტერმინი „ალპინიზმი“ ალექსანდრე დიდებულისგან მომდინარებს, მაგრამ გეც-

ნობით რა მთაზე ასვლების ისტორიას საქართველოში, სათავეები უფრო შორეულ წარსულშია საძიებელი.

იოანე ბატონიშვილის „კალმასობაში“ აღნიშნულია, რომ „იოსებ მოხევე, მღვდელი. ესე ნებითა ღვთისათა აღვიდა მყინვარის მთასა შინა, კაცთაგან შეუვალსა; და იხილა მუნ კარავი და აკვანი აბრაამისა მამამთავრისა და მოართო მეფესა ირაკლის ნაჭერი კარავისა“...

თუ გავითვალისწინებთ იმ გარემოებას, რომ ეს ასვლა განხორციელდა ერეკლე მეორის მეფობის პერიოდში (1744-1798 წწ.), ხოლო ალპინიზმის ფუძემდებლები ფრანგი ექიმი მიშელ პაკარი და შვეიცარიელი გამყლი ჟაკ ბალმა 1786 წელს იყვნენ მონბლანზე, რატომ არ უნდა დაეუშვათ, რომ იოსებ მოხევის ასვლა მყინვარწვერზე, წინ უსწრებდა პაკარისა და ბალმას მონბლანზე ასვლას. ამ მოსაზრებას ისიც ამყარებს, რომ სპორტის ოსტატმა მთამსვლელობაში, ისტორიის მეცნიერებათა დოქტორმა, პროფესორმა შოთა

ჩართოლანმა სვანეთში არქეოლოგიური გათხრების შედეგად აღმოაჩინა 2500 წლის წინანდელი, თანამედროვე წერაყინის მსგავსი ინსტრუმენტი, რაც იმას მონიშნავს, რომ ქართველებს ჯერ კიდევ მაშინ თოვლ-ყინულებში გადაადგილების საკმაოდ დახვეწილი საჭურველი და მდიდარი ტექნიკა გააჩნდათ.

ჩვენში მასობრივ სპორტულ მოძრაობას საფუძველი საქართველოს დამოუკიდებლობის პერიოდში – 1918-21 წლებში ჩაეყარა, როცა დაარსდა ქართული უნივერსიტეტი და შეიქმნა პირველი ქართული სპორტული ორგანიზაცია „შევარდენი“, რომელშიც ჩვენი საზოგადოების საუკეთესო წარმომადგენლებმა მოიყარეს თავი. პირველი ალპინისტური ექსპედიციებიც უნივერსიტეტის ცნობილ მეცნიერებსა და სტუდენტობას უკავშირდება.

რუსეთის მიერ საქართველოს ანექსიის შემდეგ, 1922 წელს გააუქმეს სპორტული ორგანიზაცია „შევარდენი“, რომელსაც ბოლშევიკური ხელისუფლება ნაციონალისტურ, წვრილბურჟუაზიულ ორგანიზაციას უწოდებდა, მაგრამ მნიშვნელოვანი ის იყო, რომ „შევარდენის“ წევრთა უმეტესობამ შეინარჩუნა ეროვნული სულისკვეთება, სპორტული მუშტი და კავკასიონის მწვერვალებს მიამურა.

მყინვარწვერზე პირველმა ასვლებმა ქართველ ახალგაზრდებში დიდი ინტერესი გააჩინა. ახალშექმნილი ალპინისტური სექციებისა და ორგანიზაციების მეშვეობით არაერთი ასვლა განხორციელდა კავკასიონის მწვერვალებზე. ახალგაზრდები გატაცებითა და დიდი ენთუზიაზმით მონაწილეობდნენ ამ ლაშქრობებში. უმოკლეს დროში მთამსვლელობა სპორტი ძალზე პოპულარული, პრესტიჟული და ავტორიტეტული სახეობა გახდა მთელ საქართველოში.

1924 წელს დაარსებულ საქართველოს გეოგრაფიულ საზოგადოებაში, რომლის დამფუძნებლები მყინვარწვერზე პირველი



ასვლის მონაწილენიც იყვნენ, ჩამოყალიბდა მთასვლა-მგზავროსნობის განყოფილება, რომლის თავმჯდომარედ გიორგი ნიკოლაძე აირჩიეს, თავმჯდომარის მოადგილედ – იოსებ ასლანიშვილი, მდივანად – მიქელ პატარიძე.

1925 წლის 12 აგვისტოს გიორგი ნიკოლაძის ხელმძღვანელობით განხორციელდა პირველი ქართული და საბჭოთა ასვლა იალბუზზე. მწვერვალზე 19 კაცი ავიდა, მათ შორის – მყინვარწვერზე პირველი ასვლის მონაწილე ხუთივე ქალი. ორი კვირის შემდეგ, 28 აგვისტოს, ალექსანდრე დიდებულის ექსპედიციის შვიდმა წევრმა დალაშქრა მყინვარწვერი, მათ შორის იყო ერთი ქალიც – ალექსანდრა ჯაფარიძე.

1926 წელს გიორგი ნიკოლაძე სამწლიანი სამეცნიერო მივლინებით უცხოეთში გაემგზავრა და მის ნაცვლად მთასვლა-მგზავროსნობის განყოფილებას სათავეში სიმონ ჯაფარიძე ჩაუდგა, რომლის ხელმძღვანელობითაც, სპორტულ ასვლებთან ერთად დაიწყო ახალი გზების ძიება კავკასიონის მწვერვალებზე. თავის დასთან ალექსანდრასთან, მოხვევებთან გახა წიკლაურთან და იაგორ კაზალიკაშვილთან ერთად აღმოაჩინა სრულიად ახალი, ლამაზი და ლოგიკური გზა – გერგეტის მყინვარიდან ფორნის ველის გავლით უნაგირაზე და შემდგომ მწვერვალზე (ეს გზა დღეს ყველა მთამსვლელისათვის ცნობილია). მათ მიერვე დაიდგა მწვერვალზე მეტეოროლოგიური ბუდურუგანა თვითმწერი ხელსაწყობით ამინდზე ერთკვირიანი დაკვირვებისათვის. იმ დროისათვის ასეთ სიმაღლეზე ტემპერატურის ცვალებადობის ავტომატური ჩანანერის გაკეთება პირველი იყო მსოფლიოში, რასაც უდიდესი საერთაშორისო გამოხმაურება მოჰყვა – მწვერვალთან მოხსნილი დიადრამა პარიზში, მსოფლიო მიღწევათა გამოფენაზე გაიგზავნა და კვლევის შედეგები დაიბეჭდა ინგლისის გეოგრაფიული საზოგადოების ჟურნალში.



1927 წელს სიმონ ჯაფარიძემ კიდევ ერთი ახალი ნაბიჯი გადადგა მთამსვლელობაში – შესრულდა ზამთრის ასვლა მყინვარწვერზე, რასაც წინა მიუძღვნა სოსო ასლანიშვილმა.

სიმონ ჯაფარიძის ხელმძღვანელობით 1928 წელს განახორციელებული მორიგი ასვლა მყინვარწვერზე იმით იყო გამოჩენილი, რომ მწვერვალზე პირველად აიყვანა რადიო- და კინოექსპედიცია 41 კაცის შემადგენლობით, მათ შორის – 7 ქალი. მთამსვლელობის ისტორიაში პირველად, 5043 მ სიმაღლეზე, რეჟისორ ნიკოლოზ ლებუდევის ხელმძღვანელობით გადაიღეს ერთ-ერთი პირველი მთამსვლური ფილმი „კავკასიის კარიბჭე“ („Врата Кавказа“), რაც იმ დროისათვის არნახული მოვლენა იყო მსოფლიო ალპინიზმის ისტორიაში.

ალსანიშნავია, რომ სიმონ ჯაფარიძე ყოველი ასვლის დაწვრილებით ანგარიშს უცხოეთში უგზავნიდა გიორგი ნიკოლაძეს, რომელიც ამ მასალებს იქაურ ჟურნალ-გაზეთებში აქვეყნებდა, რაც ხელს უწყობდა კავკასიონის მწვერვლების პოპულარიზაციას ევროპაში და სამთო სპორტით ახალგაზრდების დაინტერესებას.

უცხოეთიდან დაბრუნების შემდეგ, 1929 წელს, გიორგი ნი-

კოლაძემ დაგეგმა 25-კაციანი ექსპედიცია თეთნულდზე, მაგრამ მწვერვალზე პირველი ასვლის მცდელობა ტრაგიკულად დასრულდა – სიმონ ჯაფარიძე ყინულზე დაცურებულ პიმენ დვალს მიეშველა, მისი შეკავება ვერ შეძლო და თან გადაჰყვა...

მართალია, თეთნულდზე ასვლის პირველივე ცდა მარცხით დასრულდა, მაგრამ ამ მოვლენას ქართული მთამსვლელობის შემდგომი განვითარებისა და სრულყოფის საქმეში უკვალოდ არ ჩაუვლია. მან გმირული სული შთაბერა მთამსვლელობას და თავისთავად დააკანონა მთამსვლელთა შორის რაინდული ურთიერთობა.

სიმონის დაღუპვის წლისთავეზე, თეთნულდს სიმონის დაძმამ ალექსანდრა და ალიოშა ჯაფარიძეებმა შეუტყეს იაგორ კაზალიკაშვილთან და ადსილ ავალიანთან ერთად. ალიოშა ჯაფარიძე სამ დღეში ორჯერ ავიდა მწვერვალზე და ერთბაშად შემოაბიჯა მთამსვლელობაში.

1930 წელი კიდევ ერთი მნიშვნელოვანი მოვლენით აღინიშნა – საქართველოში დაარსდა „პროლეტარული ტურიზმისა და ექსკურსიების საზოგადოება“, სადაც ჩამოყალიბდა სამთო სექცია, რომლის ხელმძღვანელობაც გიორგი ნიკოლაძეს დაევა.

მყინვარწვერზე პირველი სამეცნიერო ექსპედიციის წევრები; შუაში – ექსპედიციის ხელმძღვანელი ალექსანდრე დიდებულის (ალპენშტოკით).

გიო ნიგურიანი







გიორგი ნიკოლაძე (ყორუეტა ლამბაშიძის ფოტო). სვანეთი, 1929. საქართველოს ეროვნული არქივის ფოტოკინოდოკუმენტების კოლექციიდან (ქვეყნდება პირველად)

ზემოთ (მარცხნიდან მარჯვნივ): ალიოშა ჯაფარიძე და პიმენ დვალი.



ახლოვდებოდა ახალი ეტაპი. მომდევნო ნაბიჯი ტექნიკურად რთულ მწვერვლებზე ასვლა და კედლოვანი მარშრუტების გავლა უნდა ყოფილიყო, რაც დაგვაახლოვებდა ევროპული მთამსვლელობის დონესთან. „ამ მომნიშვნეული საკითხის გადაწყვეტა, – ნერდა მრავალი ექსპედიციის ხელმძღვანელი და წლების განმავლობაში საქართველოს მთამსვლელთა ფედერაციის თავმჯდომარე პროფესორი ოთარ გიგინეიშვილი, – თავს იდო ალიოშა ჯაფარიძემ. ასასვლელი ობიექტის შერჩევას დიდი ხანი არ დასჭირვებია. ობიექტი თითქოს თვითონ ასახელებდა თავის კანდიდატურას. ეს იყო უშბა“.

უშბა მაგიური ძალით იზიდავდა მსოფლიოს ყველა კუთხის გამოჩენილ მთამსვლელს. მასზე ასვლის ინტერესს ისიც აძლიერებდა, რომ უშბაზე ამსვლელი ალპინისტი მსოფლიოში სახელგანთქმული ინგლისის ალპური კლუბის წევრი ხდებოდა. თითქმის 50 წლის მანძილზე, ევროპელთა რამდენიმე ათეული ცდიდან, უშბაზე ასვლა მხოლოდ ოთხჯერ დამთავრდა გამარჯვებით. და აი, დადგა დრო, როცა უშბაზე ასვლისათვის „ბრძოლაში“ ქართველი მთამსვლელებიც უნდა ჩაბმულიყვნენ.

1934 წელს ცნობილი ექიმისა და მთამსვლელის, შემდგომში სპორტის დამსახურებული ოსტატის სოსო ასლანიშვილის თავკაცობით შეიქმნა „უშბის ექსპედიციის კომიტეტი“, რომლის გადწყვეტილებით ჩამოყალიბდა უშბის ექსპედიცია ალიოშა ჯაფარიძის ხელმძღვანელობით, სანდრო გვალიას (მოადგილე), ალექსანდრა ჯაფარიძის, იაგორ კაზალი-



კაშვილის, გიო ნიგურიანის, ლევან მარუაშვილისა და მიქელ პატარიძის შემადგენლობით.

ექსპედიცია სვანეთში, სოფელ უშვანარში, „უშბის დიასახლისად“ ცნობილ მაკრინე ქურდიანის ოჯახში გაჩერდა. 1934 წლის 31 აგვისტოს კი დღის 3 საათზე უშბის სამხრეთ მწვერვალზე პირველად შედგა ფეხი ქართველ მთასვლელთა ოთხეულმა: ალექსანდრა და ალიოშა ჯაფარიძეებმა, იაგორ კაზალიკაშვილმა და გიო ნიგურიანმა.

სპორტული თვალსაზრისით, ამ ასვლით ქართველმა მთამსვლელებმა საერთაშორისო კლასის ოსტატობის დონეს მიაღწიეს.

1934 წელს სსრ კავშირში შემოიღეს „ალპინიზმის ოსტატის“ წოდება, რომელიც საქართველოში ალიოშა ჯაფარიძეს, სანდრო გვალიას და დავით წერეთელს მიენიჭა.

ქართველი მთამსვლელები-სათვის უმნიშვნელოვანესი იყო 1936 წელი. თბილისში დაარსდა საქართველოს ალპური კლუბი, რომელიც პირველი იყო საბჭოთა კავშირში და რომელმაც განვლილი 77 წლის მანძილზე უდიდესი როლი შეასრულა მთამსვლელთა, მეკლდეურთა, სამთო ტურისტთა და მეგზურ-გამყოლთა კვალიფიციური კადრების მომზადებაში, საქართველოს მალაქითიანეთის შემსწავლელ მეცნიერ-მკვლევართა დახმარებასა და ხელშეწყობაში. იგი მუდამ იყო მთის მოყვარული საზოგადოების შეკრების ცენტრი, მთამსვლელობასა და მეკლდეურობაში დიდი სპორტული შედეგების მოპოვების მონაწილე, მემბრანე და პოპულარიზატორი, რაც იმაშიც გამოიხა-





ტა, რომ პირველად ყოფილ საბჭოთა კავშირში სწორედ საქართველოს ალბურ კლუბში გაიხსნა მთამსვლელობის მუზეუმი.

1937 წელს ქართველმა მთამსვლელებმა ახალ ბრწყინვალე გამარჯვებას მიაღწიეს. გაბრიელ ხერგიანის ხელმძღვანელობით, ბექნუ და ბესარიონ ხერგიანებმა, ჭიჭიკო ჩართოლანმა და მაქსიმე გვარლიანმა საეტაპო ასვლა განახორციელეს უშბის სამხრეთ მწვერვალზე სრულიად ახალი, კედლოვანი გზით, რითაც საფუძველი ჩაუყარეს კედლოვანი ასვლების სპორტულ კლასს საბჭოთა კავშირში. უშბაზე ეს მარშრუტი დღემდე „გაბრიელის გზის“ სახელწოდებითაა ცნობილი.

განსაკუთრებული იყო ქართველ მთამსვლელთა როლი მეორე მსოფლიო ომის პერიოდში. ომის დროს ჩვენი მთამსვლელები გიორგი ბაქრაძე, კაკო მარი, დავით ფურცელაძე, ლევან მარუაშვილი, დავით ნერეთელი და სხვები მოქმედი არმიისათვის ინტენსიურად ამზადებდნენ რეზერვს. ხოლო ბექნუ და გაბრიელ ხერგიანებმა ადგილობრივ და რუს მთამსვლელებთან ერთად, 1943 წლის ზამთარში იალბუზის მწვერვალთან მოხსნეს გერმანელ ფაშისტთა მიერ აღმართული სვასტიკიანი დროშა.

ომის დამთავრების შემდეგ, 1945 წელს, ალიოშა ჯაფარიძე კვლავ ცდილობს უშბა-შხელდის ტრავერსის განხორციელებას, მაგრამ ოქტომბრის დასაწყისში საქართველოში მოულოდნელად შემოჭრილმა ციკლონმა, ჯგუფი ერთი კვირით უშბის სამხრეთ მწვერვალზე მოამწყვდია. საკვების, სანავისა და წყლის მარაგის



გარეშე დარჩენილებმა გამოდარებისთანავე დაიწყეს მწვერვალთან დაშვება გულის მყინვარი-საკენ, მაგრამ დაბნელებამდე ვეღარ მოასწრეს სამშვიდობო ადგილამდე ჩასვლა და ლამის სათევად კარავში შეფარებულები ზეავემა იმსხვერპლა.

ამ ტრაგედიის შემდეგ, რამდენიმე წლის განმავლობაში საქართველოში მნიშვნელოვანი სპორტული ასვლები აღარ განხორციელებულა, მაგრამ 1948 წელს, ქართული და საბჭოთა ალპინიზმის 25 წლისთავთან დაკავშირებით მყინვარწვერზე მოეწყო ალპინიზმის სანდრო გვალის ხელმძღვანელობით, რომელიც რეკორდული იყო მასობრიობის თვალსაზრისით. ვეტერან მთამსვლელებთან ერთად მწვერვალზე 502 კაცი ავიდა, ძირითადად, უნივერსიტეტისა და სხვა უმაღლესი სასწავლებლების სტუდენტები.



მარცხნიდან მარჯვნივ: შოთა მიქელაძე, სიმონ ჯაფარიძე და სოსო ასლანიშვილი.

1950 წელს, ალიოშა ჯაფარიძის ჩაფიქრებული და განუხორციელებელი შხელდა-უშბის ტრავერსი მისმა თანამებრძოლებმა და უმცროსმა მეგობრებმა კაკო მარმა, ბექნუ ხერგიანმა, გოჯი ზურებიანმა, ჭიჭიკო ჩართოლანმა, მაქსიმე გვარლიანმა გაიარეს და წარუშლელი ფურცელი ჩანერეს მთამსვლელობის ისტორიაში; მთელი მთამსვლელური სამყარო აალაპარაკა ამ ასვლამ და საბჭოთა კავშირში წლის საუკეთესო ასვლადაც აღიარეს.

აქედან მოყოლებული, ქართველ მთამსვლელთა მიღწევები საკმაოდ სოლიდურია საკავშირო პირველობებზე: ვიდრე მედლებს შემოიღებდნენ სამი ქართული ასვლა საუკეთესოდ მიიჩნის; ქართველმა ალპინისტებმა 8-ჯერ მოიპოვეს ოქროს მედალი, 12-ჯერ ვერცხლი და 7-ჯერ ბრინჯაო. ასეთი მიღწევები გუნ-



მარცხნიდან მარჯვნივ:  
კაკო მარი, ბექნუ ხერგიანი,  
მარინე უთმელიძე და  
მიხეილ ხერგიანი.



დურ შეჯიბრებებში მართლაც  
უნიკალური და საამაყოა.

1963 წელს ფართოდ აღინიშ-  
ნა ქართული და საბჭოთა ალპი-  
ნიზმის 40 წლისთავი. საიუბი-  
ლეო დღეებში თბილისი მნიშვნე-  
ლოვანი მოვლენის მოწმე გახდა.  
ჩამოსული სტუმრებისა და დე-  
დაქალაქელებისათვის მეტეხის  
კლდეებზე მოეწყო საჩვენებელი  
შეჯიბრება მეკლდეურობაში.  
ქართველმა საზოგადოებამ სწო-  
რედ აქ იხილა პირველად „კლდის  
ვეფხვის“ – მიხეილ ხერგიანის  
სწორუპოვარი ცოცვა, რამაც სა-  
ქართველოში მეკლდეურობას



ერთბაშად მოუპოვა უდიდესი  
აღიარება.

ამავე წელს საქართველომ ევე-  
რესტზე პირველამსვლელის, ლე-  
გენდარული შერპის თენსინგ ნორ-  
გეის ნახვაც შეძლო, როცა იგი ჩვე-  
ნი მთამსვლელების გასაცნობად  
თბილისს ესტუმრა. მთამსვლელები  
და ქართული საზოგადოება მას  
ძალზე თბილად დახვდა, რაც  
დღემდე კეთილმოსაგონარია ამ  
შეხვედრის მონაწილეთათვის.

1964 წელს ალპინისტური სა-  
ზოგადოება „მაღალი მთების“  
მინვევით ქართველ მთამსვლელ-  
თა ჯგუფი შევიცარიას ეწვია, სა-



დაც დორეს ქედის ტრავერსი გა-  
ნახორციელა ტრიანონის რაიონ-  
ში და მონბლანზე ავიდა, 1966  
წელს კი იოკოჰამის ალპური  
კლუბისა და გაზეთ „ასახის“ მიწ-  
ვევით იაპონელ მთამსვლელებ-  
თან ერთად ავიდნენ ჰოდაკას  
ჯგუფის კლდოვან მწვერვალე-  
ბზე და მწვერვალ ფუძიამაზე.

1965 წლიდან საქართველოში  
ყალიბდება ორი დამოუკიდებელი  
სპორტული გუნდი „ქარიშხალა“  
და „განთიადი“, რომლებსაც  
ხელმძღვანელობდნენ შოთა მი-  
რიანაშვილი და გივი ქართველიშ-  
ვილი. მათი მონაგარი საბჭოთა  
კავშირის პიროვეობების 17 მე-  
დალია, აქედან – 3 ოქრო, 5 ვერ-  
ცხლი, 9 ბრინჯაო.

1968 წლის მნიშვნელოვანი  
მოვლენა იყო 45-კაციანი ლამ-  
ქრობა ჩრდილოეთ უშბაზე მიხე-  
ილ ხერგიანის ხელმძღვანელო-  
ბით, რომელთა შორის იყო უხუ-  
ცესი მთამსვლელი, 72 წლის ალ-  
მაცგირ კვიციანი.

1973 წელს ქართული და საბ-  
ჭოთა ალპინიზმის 50 წლისთავ-  
თან დაკავშირებით, საქართვე-  
ლოს დედაქალაქი პირველად მას-  
პინძლობდა მთამსვლელთა ასო-  
ციაციების საერთაშორისო კავ-  
შირის (UIAA) გენერალური ასამ-  
ბლეის გასვლით სესიას, პრეზი-  
დენტის, შევიცარიელი პროფე-  
სორის ფან ფუფის მეთაურობით,  
რაც კიდევ ერთხელ ადასტურებ-  
და ქართველ მთამსვლელთა მა-  
ღალ საერთაშორისო ავტორი-  
ტეტს. ხოლო ამ წარმატებების  
უნწყვეტი ჯაჭვი 1991 წელს ევე-  
რესტზე ასვლით დაავიჯრვინა  
შესანიშნავმა მთამსვლელმა,  
„თოვლის ჯიქის“ წოდების ერთ-  
ერთმა პირველმა მფლობელმა







რომან გიუტაშვილმა, რომლის სახელი ოქროს ასოებით ჩაინერა ჩვენი ალპინიზმის ისტორიაში და რომელმაც პირველმა შეასხა ფრთები ყველა თაობის ქართველ მთამსვლელთა ოცნებას.

უმაღლეს მწვერვალებზე ასვლათა შორის ერთ-ერთი გამორჩეულია ქართველ მთამსვლელთა ორი ჯგუფის ლაშქრობა ევერესტზე. ისტორიას მანამდე არ ახსოვდა შემთხვევა, ერთ სეზონზე, ერთი ქვეყნის ორ ჯგუფს, სხვადასხვა მხრიდან ნარმატებით დაეღაშქრა მსოფლიოს უმაღლესი მწვერვალი. ეს შეძლეს ქართველმა მთამსვლელებმა, როცა 1999 წლის 12 მაისს მწვერვალზე სამხრეთიდან ავიდნენ ბენო ქაშაკაშვილის, ხოლო 26 მაისს – ჩრდილოეთიდან გია თორთლაძის ჯგუფის წევრები.

დასასრულ, არ შეიძლება არ აღინიშნოს ბოლო წლებში ჩვენი

მთამსვლელების მიერ მიღწეული ნარმატებები ჰიმალაებში: რვაათასიანი მწვერვალები – ევერესტი, ლჰოცზე, დჰაულაგირი, ჩო-ოიუ, მანასლუ, გაშურბრუმ-2, შიშაპანგმა დალაშქრული აქვთ ბიძინა გუჯაბიძეს, აფი გიგანს, ბენო ქაშაკაშვილს, გია თორთლაძეს, ლეე სარქისოვს, მერაბ ნემსინვერიძეს, გელა ოთარაშვილს, ირაკლი უგულავას, ავთანდილ ცინცაძეს, მერაბ ციხისელს, მერაბ ხაბაზს.

პირველი „ჰიმალაელი ქართველი ქალი“ სოფო თვარაძეა, რომელიც 2003 წელს ავიდა მწვერვალ ამადაბლამზე (6865 მ). 2004 წელს ლენინის პიკზე ასვლით, ლიკა ნოზაძემ 7-ათასიან მწვერვალზე ამსვლელი პირველი ქართველი ქალის სახელი დაიმკვიდრა.

ასევე შესანიშნავი ასვლები განახორციელეს ჩვენმა მთამსვლელებმა სხვადასხვა ქვეყნის



ცნობილ მწვერვალებზე ელ-კაპიტანზე, მაკ-კინლიზე, სუ-ალტოზე და სხვ.

ანტარქტიკის მწვერვალ ვინსონზე (5140მ) ჩვენი სახელოვანი მთამსვლელი ბენო ქაშაკაშვილი 2004 წელს ავიდა, რითაც ქართველთაგან პირველმა, ყველა კონტინენტის ყველა უმაღლეს მწვერვალზე ამსვლელის სახელი მოიპოვა.

დარწმუნებით შეიძლება ითქვას, რომ ჩვენი ახალგაზრდობა ღირსეულად განაგრძობს წინა თაობის მიერ დაწყებულ გზას და კვლავ მრავალ სახელოვან ფურცელს ჩაწერს ქართული მთამსვლელობის მდიდარ ისტორიაში.

**ივანე ჯაფარიძე,**

დავით აღმაშენებლისა და ნიკო ნიკოლაძის პრემიების ლაურეატი, სპორტის დამსახურებული მოღვაწე

ალექსანდრა ჯაფარიძე და გურამ თიკანაძე

პუბლიკაციაში გამოყენებულია ფოტოები ავტორის საოჯახო არქივიდან.

# 95 წლის „სპორტის მუზეუმი“

## მოზაიკა

### თარიღები

სპორტისა და ახალგაზრდობის საქმეთა სამინისტროსა და ქართული სპორტის მუზეუმის თანამშრომელთა ორგანიზებით, 2 ოქტომბერს სპორტსაზოგადოება „შევარდენის“ 95 წლის იუბილე აღინიშნა. ამ მოვლენისადმი მიძღვნილ ფოტოგამოფენას სამინისტროში მდებარე ქართული სპორტის მუზეუმმა უმასპინძლა.

ლონისძიებს სპორტისა და ახალგაზრდობის საქმეთა მინისტრი ლევან ყიფიანი, ჩეხეთის საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი საქართველოში - ივან იესეტრუბი, სამინისტროს სხვა ხელმძღვანელი პირები, ეროვნული ოლიმპიური კომიტეტის წარმომადგენლები, ვეტერანი და მოქმედი სპორტსმენები და ჟურნალისტები დაესწრნენ.

სალამოს უძღვებოდა ქართული სპორტის მუზეუმის მცველი ლილი ლომსაძე, რომელიც ქართული სპორტის მუზეუმს ათეული წლებია ემსახურება.

„ძალა ლომისა, აღმაფრენა შევარდენისა“

სპორტსაზოგადოება „შევარდენი“ ჩვენი სპორტის ისტორიის ერთ-ერთი მშვენიერი ფურცელია, რომლის ფესვებს XIX საუკუნის მიწურულამდე მივყავართ. სწორედ იმ პერიოდიდან ჩაეყარა საფუძველი ქართული და ჩეხი სპორტსმენების საქმიან და მეგობრულ ურთიერთობას. თბილისში პირველად ტანვარჯიშის მასწავლებელი იულიუს გრუმლიკი გამოჩნდა, რომელიც ქალაქის ვაჟთა პირველ გიმნაზიაში მიიწვიეს. ეს 1889 წელს მოხდა. 1892 წელს იმავე გიმნაზიაში დაიწყო მუშაობა სპორტული ტანვარჯიშისა და ფარიკაობის მასწავლებელმა ბ. პეტრუჩეკმა, რომელიც საქართველოს დედაქალაქს პრალიდან ესტუმრა. მან საქართველოში 1896 წლამდე დაჰყო.

1896 წელს საქართველოს ანტონ ლუკემი ეწვია, ვინც შემდგომი წლების მანძილზე ფასდა-

უდებელი სამსახური გაუწია ქართული სპორტის ერთუზიასტებს. მისი ინიციატივით 1906 წელს თბილისში დაარსდა საფეხბურთო კლუბი „კომეტა“, 1909 წელს კი, ასევე ანტონ ლუკემის თაოსნობით, „შევარდენის“ წინამორბედი სპორტული საზოგადოება „სოკოლი“ ჩამოყალიბდა. მისი წევრების დევიზი იყო: „ფიქრში – სამშობლო, გულში – სიმარდე და მკლავში – ძალა“.

1912 წელს პრალაში ქართველმა სპორტსმენებმა გიორგი ეგნატაშვილმა, ირაკლი ლორთქიფანიძემ, გიორგი და თამარ ნიკოლაძეებმა, არჩილ ბაქრაძემ, გაიოზ ბერელაშვილმა, ივანე ბერიძემ და სხვებმა დაბალ თანრიგში გუნდური გამარჯვება მოიპოვეს. ტანვარჯიშული საზოგადოება „შევარდენი“ 1918 წლის 25 აგვისტოს გიორგი ეგნატაშვილის, გიორგი და თამარ ნიკოლაძეების, არჩილ ბაქრაძის, დავით ჯავრიშვილის, გაიოზ ბერელაშვილის, ირაკლის ლორთქიფანიძის, ივანე ბერიძის და

სხვათა ინიციატივით დაარსდა.

„შევარდენის“ წევრები საქართველოს სხვადასხვა კუთხეში აწყობდნენ გამოსვლა-შეჯიბრებებს. ორგანიზაცია ახალგაზრდობაში პატრიოტულ-რაინდულ სულს აღვივებდა. საგულისხმოა, რომ სპორტსმენები მუსიკის თანხლებით ვარჯიშობდნენ, რომლის ავტორი 18 წლის ტანვარჯიშე ევგენი მიქელაძე გახლდათ, შემდგომში სახელგანთქმული დირიჟორი.

სპორტსაზოგადოება „შევარდენის“ თაოსნობით არაერთი სახელმძღვანელო გამოიცა, მათ შორის ჩეხი მიროსლავ ტირშის ნაშრომის გიორგი ნიკოლაძისეული თარგმანი. თავად მიროსლავ ტირშმა ჩეხეთში სპორტული კავშირი „სოკოლი“ დააარსა 1862 წელს. ხაზგასასმელია სოსო ასლანიშვილის წიგნი „პროფესორი ტირში და მისი მნიშვნელობა შევარდნობის ისტორიაში“, რომლის წინასიტყვაობაში ნათქვამი იყო: „ჩვენს უმთავრეს და უპირველეს მიზანს



კაჟოვკომ ეოს!



შეადგენს ერის სიმხნევეზე ზრუნვა, მისი აღორძინება და ზნეობრივი გაჯანსაღება“.

„ძალა ღომისა, აღმავრენა შევარდენისა“ – ეს სპორტსაზოგადოება „შევარდენის“ დევიზი იყო. მისი წევრები ერთმანეთს ესალმებოდნენ შემდეგი სიტყვებით: „გუშაგობ ერს!“ პასუხად კი ისმოდა: „მარად!“ ეს ტერმინები გიორგი ნიკოლაძის დედას, ოღონა გურამიშვილს ეკუთვნის, რომელიც აქტიურად იყო ჩართული „შევარდენის“ საქმიანობაში. საზოგადოებას ჰქონდა ემბლემა მინდა გიორგის გამოსახულებით, რომელიც დამუშავებული გახლდათ ცნობილი ქართველი ფერმწერის დიმიტრი შევარდნაძის მიერ. „შევარდენის“ წევრები საზოგადოების სამკერდე ნიშნებით იწონებდნენ თავს. 1919 წლის 26 მაისს, საქართველოს დამოუკიდებლობის დღეს, მაშინდელ ვაკის სტადიონზე (დღევანდელი ვაკის პარკის ტერიტორია) მოეწყო „შევარდენის“ წევრთა საჩვენებელი გამოსვლა –

სპორტული ალღუმი. იგივე მოხდა 1920-1921 წლებშიც.

სპორტსაზოგადოება „შევარდენის“ და პირადად გიორგი ნიკოლაძეს დიდი წვლილი მიუძღვით ქართული სპორტული ტერმინოლოგიის განვითარებაში. მაგალითად, ნიკოლაძისეული „ტანვარჯიში“, „ფეხბურთი“, „თამაშვარე“, „მძლეოსნობა“, „არეკნი“ და სხვა არაერთი სიტყვა საფუძვლად დაედო ქართულ სპორტულ ლექსიკას. 1922 წელს გამოიცა ჟურნალ „შევარდენის“ პირველი და უკანასკნელი ნომერი, რომელიც ქართული სპორტის მუზეუმშია დაცული.

1922 წლის 3 ნოემბერს, საქართველოს საბჭოთა მთავრობამ „შევარდენი“ გააუქმა და მის ბაზაზე ჯერ პოლიტიკურ-სპორტული საზოგადოება „ვსეობოზნი“ დააარსა, მისი დაშლის შემდეგ – კი „სპარტაკი“, რომელმაც ორიოდ წელიწადში წინამორბედის ბედი გაიზიარა. 1923 წლის 19 მარტს ამიერკავკასიის ბოლშევიკთა II ყრილობაზე სერგო ორ-

ჯონიკიძემ „შევარდენი“ მენშევიკურ ორგანიზაციად მოიხსენია...

1965 წელს, როცა ქართული სპორტის მუზეუმი დაარსდა, პროფესორმა მიხეილ გიორგაძემ „შევარდენის“ მასალების გამოფენა მოაწყო. გიორგი ეგნატაშვილის ვაჟმა, ირაკლი ეგნატაშვილმა ამ საქმის ინიციატორებს ფასდაუდებელი დახმარება გაუწვია. გამოფენას ასაკოვანი შევარდნელებიც დაესწრნენ: მიხეილ გიორგაძე, გიორგი მერკვილაძე, გიგა ბერიძე, ტარას კულაშვილი, ნინო შინშიაშვილი...

ქართული სპორტის მუზეუმი „შევარდენის“ 95 წლის იუბილესადმი მიძღვნილ გამოფენაზე დამთვალიერებელს თითქმის საუკუნისწინანდელ საფოსტო ბარათებს, უნიკალურ ფოტომასალას, საზოგადოების ჯგუფების ჟურნალებს, სანოტო რვეულებს, სამკერდე ნიშნებს და ჟურნალ „შევარდენის“ პირველ და უკანასკნელ გამოცემას სთავაზობს.

**გიორგი ჭანიშვილი**



### რიჩარდ ნორლანდის სტუმრობა საქართველოს ეროვნულ ოლიმპიურ კომიტეტში

30 ივლისს საქართველოს ეროვნულ ოლიმპიურ კომიტეტს საქართველოში ამერიკის შეერთებული შტატების ელჩი რიჩარდ ნორლანდი სტუმრობდა.

სეოკის პრეზიდენტი ლერი ხაბელოვა, პირველმა ვიცე-პრეზიდენტმა ელგუჯა ბერიშვილმა, ვიცე-პრეზიდენტებმა ნინო სალუქვაძემ და მამუკა ხაბარელმა, გენერალურმა მდივანმა ემზარ ზენაიშვილმა, საპატიო სტუმარს ქართული ოლიმპიური მოძრაობის ისტორია გააცნეს. მიანოდეს ინფორმაცია „თბილისი-2015“-ისა და სეოკის დაარსების 25 წლის იუბილის შესახებ.

შეხვედრაზე ლერი ხაბელოვმა აღნიშნა, რომ სეოკი ნაყოფიერად თანამშრომლობს არაერთი ქვეყნის ოლიმპიურ კომიტეტთან და კარგი იქნებოდა, თუ აშშ-ს ეოკთანაც გაფორმდებოდა მემორანდუმი. იქვე ხუმრობით დასძინა, რომ პირველად მსოფლიოს ჩემპიონი ჭაბუკებში სწორედ რიჩარდ ნორლანდის სამშობლოში, კერძოდ კოლორადოში გახდა, ხოლო დამოუკიდებელი საქართველოს დებიუტი ზაფხულის ოლიმპიურ თამაშებში, 1996 წელს ატლანტაში შედგა.

უპირველესად, მინდა მადლობა გადაგიხადოთ 23 ივნისს ოლიმპიური დღისადმი მიძღვნილ გარბენში მონაწილეობისთვის. სასიამოვნოა, რომ გამონახეთ დრო და ოლიმპიურ კომიტეტში გვეწვიეთ. ჩვენი ქვეყნების სპორტის ბიუჯეტები ერთმანეთს, რა თქმა უნდა, ვერ შეედრება, მაგრამ სპორტული ტრადიციებით მართლაც მდიდრები ვართ, — აღნიშნა ლერი ხაბელოვა.



სეოკის პრეზიდენტი ლერი ხაბელოვი და აშშ ელჩი რიჩარდ ნორლანდი.

— მოხარული ვარ, რომ დღეს საქართველოს ეროვნულ ოლიმპიურ კომიტეტში ვარ. ჩვენ ქვეყნებს ერთმანეთთან ახლო ურთიერთობები აკავშირებთ და, რა თქმა უნდა, სპორტშიც გვულმემატკივრობთ. ვიცი, რომ საქართველო დიდი სპორტული ტრადიციების ქვეყანაა. ისიც ვიცი, რომ 2015 წელს მნიშვნელოვანი სპორტული ღონისძიების მასპინძლობა

გელით. ოლიმპიადა ძალზედ ამალეღვებელი ფორუმია. ახლახან მართონში მონაწილეობამ კიდევ ერთხელ დამარწმუნა, რომ საქართველოში ოლიმპიურ სულისკვეთებას ბევრი ადამიანი იზიარებს. მინდა წარმატებები გისურვოთ, — განაცხადა ნორლანდმა.

შეხვედრის დასასრულს აშშ-ის ელჩმა ოლიმპიური ბიბლიოთეკა და მუზეუმი დაათვალიერა.

ქვემოთ ფოტოზე (მარცხნიდან), სეოკის ვიცე-პრეზიდენტი მამუკა ხაბარელი, პირველი ვიცე-პრეზიდენტი ელგუჯა ბერიშვილი, აშშ ელჩი რიჩარდ ნორლანდი, სეოკის პრეზიდენტი ლერი ხაბელოვი, ვიცე-პრეზიდენტი ნინო სალუქვაძე, გენერალური მდივანი ემზარ ზენაიშვილი და საერთაშორისო ურთიერთობების განყოფილების ხელმძღვანელი რუსუდან აფციაური.



ვაიწი, რომ საქართველო გახდა სპორტული ცნობილი ქვეყანა - ამბობს აშშ ელჩი ნორლანდი.



## ოლიმპიელები სტუმრად რაჭაში

საქართველოს ეროვნული ოლიმპიური კომიტეტი აგრძელებს ახლადდანიერ ტრადიციას და ქვეყნის სხვადასხვა რეგიონში აწყობს გასვლით ღონისძიებებს, რომელთა მთავარი მიზანია ადგილობრივი მოსწავლე-ახალგაზრდობისთვის, მომავალი თაობისთვის ოლიმპიური იდეალების გაცნობა და პროპაგანდა, მათში ცხოვრების ჯანსაღი წესის პოპულარიზაცია.

სეოკის და საქართველოს ოლიმპიელთა კლუბის ორგანიზებით მორიგი ასეთი შეხვედრა რაჭა-ლეჩხუმში შედგა, რომლის რეგიონული ორგანიზაციის თავკაციც რომან კირვალიძეა. მასთან ერთად მასპინძლობა ონის რაიონის მაჟორიტარმა დეპუტატმა ვია ჯაფარიძემ გასწია.

აქციაში მონაწილეობდნენ სეოკის პირველი ვიცე-პრეზიდენტი ელგუჯა ბერიშვილი, ოლიმპიური ჩემპიონები რომან რურუა, ვახტანგ ბლაგიძე და დავით გობეჯიშვილი, თავისუფალ ჭიდაობაში მსოფლიოს ჩემპიონი თეიმურაზ აფხაზავა, ევროპის ჩემპიონატის პრიზიორი იოსებ ბერიშვილი და საბჭოთა კავშირის ჩემპიონატის პრიზიორი ესტატე გოგლიჩიძე.

საპატიო სტუმრებმა, ონის კულტურის სახლში შეკრებილ ახალგაზრდობას გაუზიარეს საკუთარი მდიდარი გამოცდილება, ისაუბრეს ზოგადად ქართული სპორტის მიღწევებზე, დამსწრეთ საშუალება ჰქონდათ ეხილათ ფილმი ქართველ ოლიმპიურ ჩემპიონთა გამარჯვებებზე, მოეწყო სპორტული ვიქტორინა.

ონელმა მოსწავლეებმა ქართული სპორტის შესაბამისი ცოდნა გამოავლინეს და საერთოდაც მათთვის 6 ნომბრის საღამო დიდ ზეიმად იქცა.

სეოკმა ონის სკოლებს გადასცა სპორტული ინვენტარი (ფეხბურთის, კალათბურთის, ფრენბურთის ბურთები), სხვადასხვა სახის სპორტული ლიტერატურა, ენციკლოპედიები, ქართველ ოლიმპიურ ჩემპიონებზე გამოცემული წიგნები და სხვა.



## სეოკისა და ოლიმპიელთა კლუბის ღონისძიება სამცხე- ჯავახეთში

საქართველოს ეროვნული ოლიმპიური კომიტეტისა და საქართველოს ოლიმპიელთა კლუბის ორგანიზებით 18 ოქტომბერს ახალციხეში გაიმართა შეხვედრა სეოკის სამცხე-ჯავახეთის რეგიონულ ორგანიზაციასთან, რომლის თავკაცია ცნობილი სტაიერი სიზიგმუნდ ზილბერშტეინი.

ღონისძიების მთავარი მიზანი იყო ადგილობრივი ახალგაზრდობისთვის, მომავალი თაობისთვის ოლიმპიური იდეალების გაცნობა და პროპაგანდა, ჯანსაღი ცხოვრების წესის პოპულარიზაცია.

აქციაში მონაწილეობდნენ სეოკის პირველი ვიცე-პრეზიდენტი ელგუჯა ბერიშვილი, ოლიმპიური ჩემპიონები რომან რურუა, ლამა შავდათუაშვილი და ნინო სალუქვაძე, რომელიც ამავდროულად სეო-ის ვიცე-პრეზიდენტიცაა, ოლიმპიური პრიზიორი და მსოფლიოს ჩემპიონი ბერძნულ-რომაულ ჭიდაობაში რამაზ ნოზაძე, სახელოვანი ტრამპოლინისტიქ მსოფლიო ჩემპიონი რუსუდან ხოფერია და გინესის არაერთგზის რეკორდსმენი ჯუმბერ ლეჟავა. მათ ისაუბრეს ზოგადად ქართული სპორტის მიღწევებზე და დამსწრეთ თავისი მდიდარი გამოცდილება გაუზიარეს. შეხვედრას ასევე ესწრებოდა ახალციხის გამგებელი ბესო ბლიაძე.

შეხვედრაზე ნაჩვენები იქნა ფილმი ქართველ ოლიმპიურ ჩემპიონთა გამარჯვებებზე, გაიმართა სხვადასხვა ტიპის აქტივობები და სპორტული ვიქტორინა.

სეოკმა ახალციხის სკოლებს გადასცა სხვადასხვა სახის სპორტული ლიტერატურა, ენციკლოპედიები, 34 ქართველ ოლიმპიურ ჩემპიონზე გამოცემული წიგნები და სხვა.

## უნგრეთის ელჩის შეხვედრა საოკის პრეზიდენტთან

8 ნოემბერს საქართველოს ეროვნულ ოლიმპიურ კომიტეტს უნგრეთის საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი ჩვენს ქვეყანაში შანდორ საბო ესტუმრა. შედეგადაც ცნობითი ხასიათის შეხვედრა საოკის პრეზიდენტთან ლერი ხაბელოვთან.

როგორც გაირკვა, უნგრელი დიპლომატისთვის სპორტი უცხო ხილი არ ყოფილა და საკმაოდ კარგად არის გათვითცნობიერებული ოლიმპიური თამაშების ისტორიაში.

— უკვე ორი წელია საქართველოში ვარ და სულ მქონდა სურვილი, ვწვეოდი ოლიმპიურ კომიტეტს, გამეცნო მისი ხელმძღვანელობა, რადგან სპორტი ჩემთვის ყველაფერია. ამ შენობაში შემოსვლისას განსაკუთრებული გრძობა დამეფუფლა, თითქოს თავს საკუთარ სახლში ვგრძნობდი.

სპორტისა და ახალგაზრდობის საქმეთა მინისტრ ლევან ყიფიანთან მეგობრული ურთიერთობა მაქვს, კარგად ვიცნობდი მამამისს, დავით ყიფიანს. თავის დროზე პროფესიონალი ფეხბურთელი, მეკარე ვიყავი და უნგრეთის სხვადასხვა გუნდში ვთამაშობდი. სამწუხაროდ, ეროვნულ ნაკრებში თამაში არ მომიხდა. სისტემატიურად ვესწრები თბილისის „დინამოსა“ და საქართველოს ნაკრების თამაშებს.

ბოლო დროს, სოჭის ზამთრის ოლიმპიური თამაშებთან დაკავშირებით აჟიოტაჟია ატეხილი და გვინდა-არგვინდა საზოგადოების ნაწილი მას პოლიტიკური კუთხით უყურებს. პირადად ჩემთვის მიუღებელია სპორტისა და პოლიტიკის ერთმანეთთან გაიკვება და ვფიქრობ მართებულა, რომ მოახლოებულ ზამთერულ თამაშებს ბოიკოტს არ უცხადებთ. კონფრონტაცია არაფერს



მოიტანს. ალბათ თქვენი დელეგაციის უსაფრთხოებაც გარანტირებული იქნება. ზამთრის სპორტი დიდად არც უნგრეთშია განვითარებული და ოლიმპიადებზე მაქსიმუმ 10 სპორტსმენი ვმონაწილეობთ.

ქართველი სპორტსმენების წარმატება ყოველთვის მახარებს. ერთადერთხელ დამწყდა გული, როდესაც ლონდონში თქვენმა ძიუდოისტმა ფინალში მიკლოშ უნგვარს აჯობა.

სხვათა შორის, უნგრეთის ეოკის პრეზიდენტი ჟოლტ ბორკაიც, როგორც თქვენ, ოლიმპიური ჩემპიონია, ოღონდ ტანვარჯიშში.

ეს ჩვენი პირველი შეხვედრაა და იმედი მაქვს არა უკანასკნელი. მინდა ქართულ სპორტს წარმატებები ვუსურვო, — აღნიშნა უნგრელმა დიპლომატმა.

ლერი ხაბელოვმა უნგრეთის ელჩს მადლობა გადაუხადა სტუმრობისთვის და აღნიშნა, რომ პირველ დიდ წარმატებას

სპორტულ კარიერაში სწორედ ბუდაპეშტში მიაღწია, როდესაც პირველად მოიპოვა მსოფლიოს ჩემპიონის ტიტული.

— გეთანხმებით, სპორტი და პოლიტიკა ერთმანეთისგან გამიჯნული უნდა იყოს, მაგრამ ეს ყოველთვის ვერ ხერხდება. წინა ხელისუფლებას სურდა სოჭის თამაშებისთვის ბოიკოტის გამოცხადება, რაც მცდარი პოზიციაა. ისინი ახლაც ცდილობენ ამ მხრივ საზოგადოებისთვის საკუთარი აზრის მოხვევას.

სეოკმა რიგგარეშე სესიაზე მიიღო გადაწყვეტილება, რომ სოჭში გავემგზავრებით. ეს ჩვენთვის ადვილი არ ყოფილა და ამის შესახებ რუსეთის ოლიმპიური კომიტეტის პრეზიდენტს ალექსანდრე შუკოვსაც ვესაუბრე. მეორე მხრივ, ჩვენ დიდი ოლიმპიური ოჯახის წევრი ვართ და საერთაშორისო ოლიმპიურ კომიტეტის წინაშე გარკვეული ვალდებულებები გვაქვს.

რაც შეეხება უსაფრთხოების საკითხებს, ზაფხულში ყაზანმა მსოფლიო უნივერსიადას უმასპინძლა და ამ მხრივ ყველაფერი რიგზე იყო. როგორც მათ აღნიშნეს, ეს უნივერსიადა მათთვის გენერალური რეპეტიციაა იყო სოჭის ოლიმპიადისთვის.

უნგრეთი სპორტული ქვეყანაა და მასთან ბევრი კარგი მოგონება მაკავშირებს. მოსახლეობაც ჯანსაღის ცხოვრების წესით ცხოვრობს. არის სპორტის სახეობები, სადაც თქვენ ხართ ძლიერი, ჩვენ სუსტები და არის სახეობები, სადაც პირიქითაა.

მადლობას მოგახსენებთ სასიამოვნო სურვილებისთვის და უნგრულ სპორტსაც წინსვლას ვუსურვებ, — აღნიშნა ლერი ხაბელოვმა.

შეხვედრის დასასრულს შანდორ საბომ ოლიმპიური მუზეუმი დაათვალიერა და კიდევ უფრო ახლოს გაეცნო ქართული სპორტის ისტორიას.

საქართველოს ელჩის ყოფილი ხელმძღვანელია და ჩვენს საზოგადოებას განხორციელებს მუშაობას.





## ოლიმპიური დღე

23 ივნისი საერთაშორისო ოლიმპიური დღეა, რომელიც მთელ მსოფლიოში სხვადასხვა სახის ღონისძიებებით აღინიშნება, უმთავრესად კი – მასობრივი გარბენით.

საქართველოში ამ დღისადმი მიძღვნილი ოლიმპიური მარათონი 1994 წლიდან, ტრადიციულად იმართება და გამოინაკლისი არც 2013 წელი ყოფილა. უფრო მეტიც, გადაუჭარბებლად შეიძლება ითქვას, რომ ისტორიის მანძილზე ყველაზე გრანდიოზული მარათონი, საქართველოს ეროვნული ოლიმპიური კომიტეტის ორგანიზებით სწორედ წელს მოეწყო. ეს არ ყოფილა მხოლოდ გარბენი, იგი დატვირთული იყო სხვა ელემენტებითაც. 2013 წლის 23

ივნისი, თბილისელებს დაამახსოვრდათ, როგორც ლამაზი სპორტულ-კულტურული დღესასწაული, რომლის სპონსორიც კომპანია „სამსუნგ-ელექტრონიქსი“ იყო. თავისი წვლილი შეიტანა „თბილისი 2015“-ის საორგანიზაციო კომიტეტმაც.

ფილარმონიიდან მშვიდობის ხიდამდე გარბენში მონაწილეობა მიიღეს სეოკისა და სპორტისა და ახალგაზრდულ საქმეთა სამინისტროს ხელმძღვანელებმა, აშშ-ს საგანგებო და სრულუფლებიანმა ელჩმა საქართველოში რიჩარდ ნორლანდმა და დიპლომატიური კორპუსის სხვა წარმომადგენლებმა, ოლიმპიურმა ჩემპიონებმა, ახალგაზრდა სპორტსმენებმა, შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირებმა, მოხალისეებმა და ა. შ.

გარბენში გაიმარჯვა გამარჯვებული გიორგი შეკრე-



ლიძემ, რომელმაც დისტანცია 8 წუთსა და 23 წამში დაფარა.

ფინიშის შემდეგ რიყის პარკში გაიმართა სპორტული აქტივობები სხვადასხვა სპორტის სახეობაში, კერძოდ – ფეხბურთში, ხელბურთში, კალათბურთში, მაგიდის ჩოგბურთში...

გარბენის ყველა მონაწილეს დაურიგდა სპეციალური მაისური, კეპი, საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის დიპლომი. გამარჯვებულებმა მიიღეს ფასიანი საჩუქრები, სპორტული ლიტერატურა.

დედაქალაქის გარდა ეს დღე აღინიშნა ქუთაისში, გურიაში, მცხეთაში, წეროვანის დასახლებაში, ახალციხეში, რაჭა-ლეჩხუმში, და ჩვენი ქვეყნის სხვა კუთხეებში.

გაისად, ეროვნულ ოლიმპიურ კომიტეტს დაარსებიდან 25 წელი უსრულდება და როგორც სეოკის პრეზიდენტმა ლერი ხაბელოვმა განაცხადა, სხვა ღონისძიებებთან ერთად, ოლიმპიური დღეც უფრო მასშტაბურად აღინიშნება.



23 ივნისი საერთაშორისო ოლიმპიური დღეა!



## ცვლილებები ანტიდოპინგურ კოდექსში

13-15 ნოემბერს სამხრეთ აფრიკის ქალაქმა იოჰანესბურგმა მსოფლიო ანტიდოპინგური სააგენტოს თაოსნობით საერთაშორისო კონფერენციას უმასპინძლა, რომლის მიზანიც „მსოფლიოს ანტიდოპინგურ კოდექსში“ ცვლილებების შეტანა იყო. კონფერენციას 140 ქვეყნის წარმომადგენლები, სპორტის მინისტრები, სპორტის საერთაშორისო ფედერაციების ხელმძღვანელი პირები და, რა თქმა უნდა, საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის თავკაცები, მათ შორის ახლად არჩეული პრეზიდენტი თომას ბახი დაესწრნენ.

მსოფლიოს ანტიდოპინგური სააგენტო მსგავს კონფერენციას, რომელსაც „მსოფლიოს ანტიდოპინგურ კოდექსში“ ცვლილებები შეაქვს, 4 წელი-



წადში ერთხელ ატარებს. ბოლო კონფერენციას 2009 წელს მადრიდმა უმასპინძლა. იოჰანესბურგში გამართულ კონფერენციას ესწრებოდნენ საქართველოს ეროვნული ოლიმპიური კომიტეტის პირველი ვიცე-პრეზიდენტი ელგუჯა ბერიშვილი, ანტიდოპინგური სააგენტოს თავმჯდომარე პავლე კასრაძე და ვიცე-თავმჯდომარემ თეიმურაზ უკლება. კონფერენციაზე

მიღებული შთაბეჭდილებები გაგვიზიარა და კოდექსში შესუვი თხორობს პავლე კასრაძე:

— მსოფლიოს ანტიდოპინგურ კოდექსში“ არაერთი მნიშვნელოვანი ცვლილება განხორციელდა. ეს ცვლილებები ძალაში შევა 2015 წელს, მომავალი 2014 წელი კი დაკვირვების და გამცდის წელი იქნება. კონფერენციაზე რამდენიმე საკითხი ჩვენც წარვადგინეთ და მხარდაჭერაც მივიღეთ. 2009 წლამდე არ არსებობდა რეგიონალური ანტიდოპინგური სააგენტოები, რომლებიც მოგვიანებით დაარსდა. იმის გამო, რომ კოდექსში სათანადო ცვლილებები არ იყო შეტანილი, რეგიონალურ სააგენტოებს სათანადო ბერკეტები არ გააჩნდათ. ცვლილებების შემდეგ კი ეს პრობლემა მოიხსნა.

მომავალ წლებში დოპინგთან ბრძოლა ბევრად უფრო მასშტაბური გახდება. საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის პრეზიდენტმა თომას ბახმა კონფერენციაზე სიტყვის გამოსვლისას განაცხადა, რომ ოლიმპიური კომიტეტი დოპინგთან ბრძოლას გაათმავებული სიმკაცრით აპირებს, ამ კუთხით დაფინანსება 57 პროცენტით გაიზრდება. რა თანხაზე

და მასშტაბებზეა საუბარი თავად მიხვდებით. საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტი დოპინგთან ისეთი შეურიგებელი იქნება, როგორც არასდროს.

კონფერენციის გარდა გვექონდა სამუშაო შეხვედრები სხვადასხვა საერთაშორისო ფედერაციის წარმომადგენლებთან – ძიუდოს, ძალოსნობის, ფეხბურთის ფედერაციათა ხელმძღვანელ პირებთან. პრობლემები არაერთ სახეობაში გვაქვს, მათ შორის — ფეხბურთის მიმართულებითაც. მივდივართ ფეხბურთის ფედერაციაში და გვეუბნებიან, რომ მათთვის უეფას არაფერი დაუვალდება და ჩვენ მიერ წაყენებული საკითხების გადასაჭრელად თავს არ ივალდებულებენ. უეფას წარმომადგენლები ამ პრობლემის მოგვარებას დაგვიპირდნენ. მთლიანობაში კი საინტერესო და საქმიანი კონფერენცია გამოვიდა, რომელმაც გამოცდილება შეგვძინა და უახლოეს პერიოდში გადასაჭრელი პრობლემური საკითხებიც ნათლად დაგვანახა.

**სურათზე (მარცხნიდან):**  
თეიმურაზ უკლება, ელგუჯა ბერიშვილი და პავლე კასრაძე.





**ჰანციორჰ  
ვირცი:  
მინდა, ქართულ  
სპორტს ეს დღე  
მივულოცო**

18 ნოემბერი ქართული სპორტისთვის, კერძოდ კი მძლეოსნობისთვის მნიშვნელოვანი იყო – საფუძველი ჩაეყარა ახალი სტადიონის მშენებლობას, რომელიც 4 ათას მაყურებელზე იქნება გათვლილი. კაფსულის ჩადგმასა და მძლეოსნობის სასახლის გახსნის ღონისძიებაში მონაწილეობა ევროპელმა სტუმრებმაც მიიღეს.

მანამდე, ევროპის მძლეოსნობის ფედერაციის პრეზიდენტი ჰანციორჰ ვირცი, ამავე ორგანიზაციის ვიცე-პრეზიდენტი კარელ პილნი, ბელარუსის მძლეოსნობის ფედერაციის აღმასრულებელი დირექტორი ანატოლი მაკარევიჩი, ლატვიის მძლეოსნობის ფედერაციის პრეზიდენტი გუნტის ზალიტისი, უკრაინის მძლეოსნობის ფედერაციის პრეზიდენტი იგორ ოტსულსი, კვიპროსის მძლეოსნობის ფედერაციის თავკაცი ანტო-

ნიოს დრაგოსი და საბერძნეთის მძლეოსნობის ფედერაციის ვიცე-პრეზიდენტი პანაგიოს დიმაკოსი ეროვნულ ოლიმპიურ კომიტეტს ესტუმრნენ და სეოკის პრეზიდენტ ლერი ხაბელოვსა და გენერალურ მდივან ემზარ ზენაიშვილს შეხვდნენ.

სეოკის პრეზიდენტმა სტუმრებს მადლობა გადაუხადა თბილისში ჩამოსვლისა და საქართველოსთვის ამ მნიშვნელოვან ღონისძიებაში მონაწილეობისათვის.

— მიუხედავად იმისა, რომ მოჭიდავე ვიყავი და წარმატებებიც მქონდა, მძლეოსნობა იყო და რჩება ჩემთვის საყვარელ სპორტის სახეობად. ბავშვობაში სპორტის ამ სახეობით ვიყავი გატაცებული და ერთ ხანს სპრინტსაც დავრბოდი. მძლეოსნობაში ქართველ სპორტსმენებს თვალსაჩინო წარმატებები გვქონდა, გვყავს

ოლიმპიური ჩემპიონები და პრიზიორები. ამიტომაც სასიხარულოა, რომ იხსნება მძლეოსნობის სასახლე და ბოლოს და ბოლოს საძირკველი ეყრება მძლეოსნობის სტადიონის მშენებლობას. საქართველოს მძლეოსნობის ფედერაციის პრეზიდენტი ალექსი ახვლედიანი, რომელიც ამავედროულად „თბილისი 2015“-ის საორგანიზაციო კომიტეტსაც ხელმძღვანელობს, ბევრს აკეთებს სპორტის ამ სახეობისთვის. კარგია, რომ გაიხსნას საქართველო ევროპის გუნდურ ჩემპიონატსაც უმასპინძლებს. ვფიქრობ, დღევანდელი დღე ხელს შეუწყობს ჩვენს ქვეყანაში სპორტის დედოფლის ახალ სიმაღლეზე აყვანას, — აღნიშნა ლერი ხაბელოვმა.

ევროპის მძლეოსნობის ფედერაციის პრეზიდენტმა ჰანციორჰ ვირცმა აღნიშნა, რომ მძლე-

ოსნობის განვითარება ყველა ქვეყნისთვის პრიორიტეტული უნდა იყოს.

— როდესაც ამ შენობაში შემოვედი, მივხვდი, რომ საქართველოში სპორტი სხვა საფეხურზე ადის. მოხიბლული ვარ ოლიმპიური მუზეუმითაც. სპორტული ბაზების განვითარება სპორტის ყველა სახეობისთვის საჭიროა, თუმცა დღეს აქ მძლეოსნობის ახალი სტადიონის საფუძვლის ჩაყრისთვის ვიმყოფებით და მიხარია, რომ ამ უმნიშვნელოვანეს საქმეში ჩვენი წვლილიც შეგვაქვს. ისეთი შეგრძნება მაქვს, თითქოს დღეს საქართველოში მძლეოსნობა ახლიდან იბადება. ნებისმიერი სახის სპორტული ინფრასტრუქტურა მონუმენტულებითაა და მინდა ქართულ სპორტს ეს დღე მივულოცო, — დასძინა ჰანციორჰ ვირცმა.



18 ნოემბერს თბილისში საფუძველი ჩაეყარა ახალი სტადიონის მშენებლობას.

## სერგეი ბუბკა თბილისში

საქართველოში ორდღიანი ოფიციალური ვიზიტით იმყოფებოდა ლეგენდარული უკრაინელი მძლეოსანი, ოლიმპიური ჩემპიონი ჭოკით ხტომაში, მსოფლიოს 6-გზის ჩემპიონი, ევროპის მძლეოსნობის ფედერაციის ვიცე-პრეზიდენტი და უკრაინის ოლიმპიური კომიტეტის პრეზიდენტი სერგეი ბუბკა.

ბუბკა საქართველოში მძლეოსნობის ფედერაციის პრეზიდენტის და ევროპის ახალგაზრდული ოლიმპიური ფესტივალის „თბილისი 2015“-ის ხელმძღვანელის, ალექსი ახვლედიანის მოწვევით ჩამოვიდა.

ვიზიტის ფარგლებში, სერგეი ბუბკა სტუმრობდა საქართველოს ეროვნულ ოლიმპიურ კომიტეტს და



სპორტისა და ახალგაზრდობის საქმეთა სამინისტროს. გაიმართა შეხვედრები ლერი ხაბელოვან და ლევან ყიფიანთან.

ლეგენდარულმა სპორტსმენმა დაათვალიერა „თბილისი 2015“-ისთვის მშენებარე ოლიმპიური სოფელი თბილისის ზღვასთან, მახლობლად, ასევე ამერიკის საელჩოს მიმდებარე ტერიტორიაზე მშენებარე სპორტული ინფრასტრუქტურა – მძლეოსნობის სტადიონი და დიდუბეში მდებარე მძლეოსნობის სასახლე.

ბუბკას ვიზიტის დროს გამართულ შეხვედრებზე მხარეებმა თბილისში 2014 წელს დაგეგმილ მძლეოსნობის ევროპის ჩემპიონატის, ასევე 2015 წლის ახალგაზრდული ოლიმპიური ფესტივალის საორგანიზაციო საკითხებზე და საქართველოში მძლეოსნობის განვითარების თემებზე ისაუბრეს.

ლევან ყიფიანთან სამინისტროში სტუმრობისას საუბარი შეეხო ოლიმპიურ თამაშების ბოიკოტის თემასაც. ბუბკამ საკუთარი სპორტული კარიერიდან ის პერიოდი

გაიხსენა, როდესაც მას საბჭოთა კავშირის მხრიდან ოლიმპიური თამაშების ბოიკირების მიზეზით, 1984 წლის ლოს-ანჯელესის ოლიმპიური თამაშების გამოტოვება მოუხდა და მედლებისათვის ბრძოლა მხოლოდ ერთადერთხელ, 4 წლის შემდეგ შეძლო.

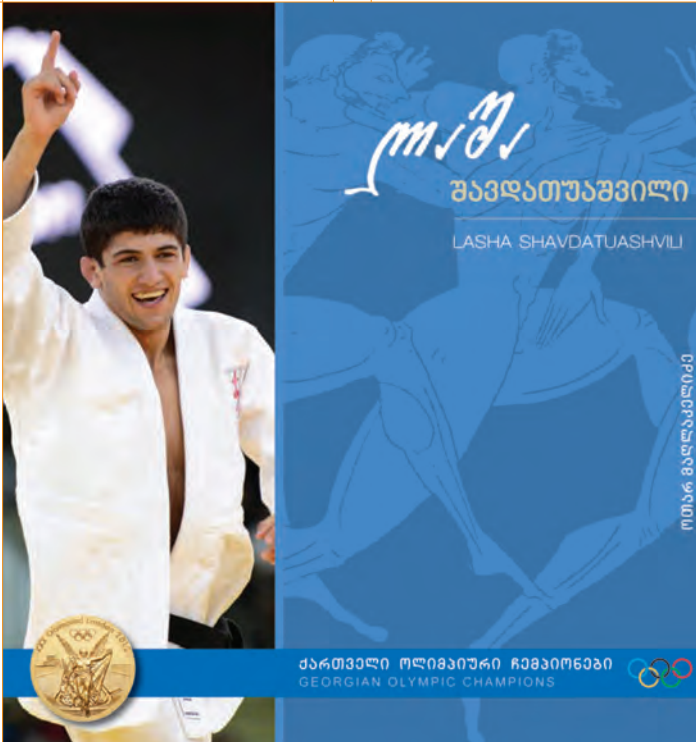
ბუბკას ის ერთადერთი ოქროს მედალი 1988 წლის სეულის ზაფხულის ოლიმპიურ თამაშებზე აქვს მოპოვებული, არადა შესაძლოა ბუბკას მიღწევები გაცილებით სერიოზული ყოფილიყო.





# მოზაიკა

## მედია



### პროექტები წარმატებით გრძელდება

სეოკი წარმატებით აგრძელებს მრავალწლიან მედია-პროექტებს. თამარ ბალავაძისა და ელგუჯა ბერიშვილის პროექტებში სასიამოვნო კორექტივი შეიტანა ლონდონის ოლიმპიადამ, რომლის შემდეგ საჭირო გახდა, რომ თამარ ბალავაძის ფილმების სერიას დამატებოდა ფილმი ახალ ოლიმპიურ წემბიონზე ლაშა შავდათუაშვილზე. ასეც მოხდა და უკვე გამოვიდა DVD დისკების შევსებული ვარიანტი. შევისო აგრეთვე ელგუჯა ბერიშვილის რედაქტორობით გამოშვებული წიგნების სერია:

ტექსტის ავტორია ჟურნალისტი ოთარ მაღლაკელიძე. იმედია, ამ პროექტთა ავტორებს გული არ დასწყდებათ, თუ მათი პროექტები არასოდეს დასრულდება და ოლიმპიადიდან ოლიმპიადამდე სისტემატურად განახლდება. ასევე არ უნდა დასრულდეს მამა-შვილ გურასაშვილების – ავთანდილისა და გიგას – საგამომცემლო პროექტი, რომელიც განვლილი ოლიმპიადების შესახებ მოგვითხრობს. წელს სერიას ორი წიგნი შეემატა: „მიუნხენი-1972“ და „მონრეალი-1976“.



გაგზავნიყვარ ზამრმ მარავაძის, ერეყუტა ბერიშვილისა ჟა მამა-შვილ გურასაშვილების უმოყუტყუები.

ფასი 1.50 ლარი

# ლელო week

№ 2 14-20 დეკემბერი 2013  
ყოველკვირეული სპორტული ჟურნალი

## „ლელო“ – ამჯერად უკვე ჟურნალის ფორმითაც

2013 წლის 7 დეკემბერი კიდევ ერთი თვალსაჩინო მოვლენის გამო შევა ოქროს ასოებით გაზეთ „ლელო“-ს არსებობის 80-წლიან მატრიანეში – ამ ისტორიული სპორტული გაზეთის თანამედროვე მკითხველმა მიიღო ამავე სახელწოდების მაღალ პოლიგრაფიულ დონეზე დაბეჭდილი ფერადი სპორტული ჟურნალი („ლელო week“), რომელიც კვირაში ერთხელ გამოვა და შაბათობით ჩაენაცვლება გაზეთ „ლელოს“ (მთავარი რედაქტორი პაატა გელაშვილი).

იდვის განხორციელება შესაძლებელი გახდა „პალიტრამედია“ მონადინებით და გარდა „ლელოს“ კალმოსანთა გუნდის ცნობილი წარმომადგენლებისა, ჟურნალის ფორმისა და შინაარსის თანამედროვე სტანდარტების შესაბამისად მომზადებაში ჩართული არიან „პალიტრამედია“ შემოქმედებითი მუშაკები, რომლებიც გამოირჩევიან საქმის ღრმა ცოდნით და მაღალპროფესიულობით.

ჟურნალს და გაზეთს, როგორც წესი, სპეციფიკა განასხვავებს. ჟურნალის სპეციფიკა კი მრავალფეროვნება, მკითხველისთვის უფრო აკადემიურად მიწოდებული საინტერესო თემებია. ამიტომ ახალი გამოცემის განვითარება-სრულყოფაზე არიან მოტივირებული და ორიენტირებული ჩვენი ჟურნალისტები. ჯერ მხოლოდ ორიოდ ნომერი გამოვიდა და, ვფიქრობთ, მკითხველს შეექმნა გარკვეული წარმოდგენა მის შემოქმედებას ნაფიქრ-ნააზრეზე და ჟურნალის მომავალზე.

ჩვენგან უხერხულია ახლა ამაზე მეტი ვთქვათ, ვერც თემებს მიმოვიხილავთ. ერთი რამ კი შეგვიძლია თამამად განვაცხადოთ: ჟურნალი არ გაანაზღაურებს მკითხველს.

**თენგიზ ბაჩჩილაძე,**  
გაზეთ „ლელოს“  
მთავარი რედაქტორი



# მუხის ფულურობი

**6**  
გლადიმირ გუცაივი  
წახვარების  
წაღარაშია კალმოსანთა  
წაღად მუშაობს

**16**  
ბარაქა,  
ანდრეას!  
სტუმრად ანდრეას,  
ინიესტან მარანაში,  
საშოპაო ფინისტაზე

**26**  
კო  
თა  
პრა?  
კარანა

**34**  
შავი მავანი  
და თეთრი  
ფხვნილი  
მაიკ ტაიკონის  
ცხოვრებაშია

**პოსტერი**  
ვიტორ  
სანიკიძე



**ქართული სპორტული ფოტოგრაფიის ანთოლოგია**



**გიორგი ნიკოლაძე.**

**„შევარდენელები“ კოკა მეიფერიანი და გულო რცხილაძე: წინშვერი ორძელზე გასწვრივ.  
თბილისი. 1930.**

**(ქვეყნდება პირველად)**

# SOCAR



საქართველო  
GEORGIA



სოკარი საქართველოს  
ეროვნული ოლიმპიური  
კომიტეტის ოფისიალური  
პარტნიორია

[WWW.SOCAR.GE](http://WWW.SOCAR.GE)